

รายงานฉบับสมบูรณ์

โครงการย่อย 2

การจัดการเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมในกลุ่ม
จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

The social and cultural tourism route management of the province
cluster : Sakonakorn, Nakhon phanom and Mukdahan toward
Asean Economic and Community.

โดย

ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรศักดิ์ ศรีกระจำง และคณะ

30 กันยายน 2556

สัญญาเลขที่ RDG 5550093

รายงานฉบับสมบูรณ์

การจัดการเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมในกลุ่ม
จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

The social and cultural tourism route management of the province
cluster : Sakonakorn, Nakhon phanom and Mukdahan toward
Asean Economic and Community.

คณะผู้วิจัย

1. ผู้ช่วยศาสตราจารย์สุรศักดิ์	ศรีกระจำง	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ
2. รองศาสตราจารย์ ดร. ชรินทร์	วะสินนท์	มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
3. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นนทยา	อิทธิชินบัญชา	มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ

สนับสนุนโดยสำนักงานคณะกรรมการการวิจัยแห่งชาติ (วช)

และสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.)

(ความเห็นในรายงานนี้เป็นของผู้วิจัย วช.-สกว.ไม่จำเป็นต้องเห็นด้วยเสมอไป)

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

การศึกษาศักยภาพและมูลค่าเพิ่มของเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมกลุ่มจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาสำรวจสภาพการจัดเส้นทาง การท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 2) เพื่อศึกษาการรับรู้ ความพึงพอใจ และต้นทุน (ค่าใช้จ่าย) ในการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีต่อเส้นทางท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรม R8 R9 และ R12 3) เพื่อวิเคราะห์เส้นทาง และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 เดิม 4) เพื่อสร้างแผนที่เสนอแนะเส้นทางท่องเที่ยวที่เกิดจากความทรงจำร่วมในแหล่งท่องเที่ยวทางสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 ใหม่ ให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมต่อการรับรู้ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการและชุมชน

ผลการศึกษาพบว่า สภาพการจัดเส้นทางท่องเที่ยว ตามเส้นทาง R8 (เชื่อมระหว่างนครพนม - แขวงคำม่วน - แขวงบอลิคำไซ - เมืองวินห์ (Vinh) เป็นเส้นทางที่นักท่องเที่ยวต้องเดินทางผ่านภูเขาสูงชัน สภาพถนนช่วงที่ผ่านสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวยังอยู่ระหว่างการพัฒนาเส้นทางให้ทัดเทียมมาตรฐานของไทย ทำให้การขนส่งยังไม่สะดวกเท่าที่ควร จึงไม่เหมาะในการขนส่งสินค้า เพราะจะต้องใช้เวลามาก และมีความเสี่ยงในการขนส่งข้ามแดน ไม่มีจุดพักและจุดกระจายสินค้าในการที่จะขนส่งสินค้าต่อไปยังที่อื่นได้ ที่สำคัญใช้เวลาสำหรับพิธีการทางศุลกากรมาก แต่เส้นทาง R8 สามารถเป็นเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยวได้ เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวระหว่างเส้นทางที่เป็นธรรมชาติ และเป็นที่ยอดนิยมของนักท่องเที่ยวได้

เส้นทาง R9 (เชื่อมระหว่างมุกดาหาร-แขวงสะหวันนะเขต-เมืองดานัง) เป็นเส้นทางที่ยอดนิยมของนักท่องเที่ยวให้เดินทางไปในแขวงสะหวันนะเขต ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อเดินทางต่อไปที่ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เนื่องจากสภาพเส้นทาง R 9 ได้มีการปรับปรุงสภาพถนนให้ดีขึ้น โดยมีการปรับเปลี่ยนเส้นทางที่มีสองช่องทางการจราจรมาเป็นสี่ช่องทางการจราจร

เส้นทาง R12 (เชื่อมโยงระหว่างนครพนม-แขวงคำม่วน-เมืองท่าติญ (Ha Tinh) จากเมืองท่าแขก ผ่านกลางประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไปสิ้นสุดที่เมืองท่าติญ (Ha Tinh) ในเวียดนาม ปัจจุบัน เป็นเส้นทางที่กำลังเป็นที่นิยมสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางท่องเที่ยวไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม เพราะเป็นเส้นทางที่สั้นที่สุด สภาพถนนสามารถใช้การได้ดี ถึงแม้ว่าจะไม่ดีเยี่ยม แต่ก็มีความปลอดภัยของภูเขาน้อยกว่าเส้นทางหมายเลข 9 การรับรู้และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทาง R8 R9 และ R 12 นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในแหล่งท่องเที่ยว และ มีระดับความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก

ต้นทุน (ค่าใช้จ่าย) ในการเดินทางท่องเที่ยวใน 3 จังหวัด คือ สกลนคร มุกดาหาร นครพนม โดยทางรถยนต์ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเดินทางเป็นหมู่คณะเฉลี่ยไม่เกิน 15 คน จะมีต้นทุนในการใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคน ประมาณ 3,000-4,500 บาท (รวมค่าที่พัก อาหาร) ต่อทริปเดินทาง 2 วัน 1 คืน หากนักท่องเที่ยวเดินทางมาโดยเครื่องบินจะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มต่อคนประมาณ 1,000 บาท

ในกรณีนักท่องเที่ยวเดินทางไปยัง สปป.ลาว และเวียดนาม ไม่ว่าจะเดินทางข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว 2 ที่จังหวัดมุกดาหาร หรือ สะพานมิตรภาพไทย-ลาว 3 ที่จังหวัดนครพนม จะมีต้นทุนค่าใช้จ่ายต่อคณะเฉลี่ยไม่เกิน 15 คน ประมาณ 8,000-15,000 บาท (รวมค่าที่พัก อาหาร) ต่อทริปเดินทาง 4 วัน 3 คืน

สำหรับการวิเคราะห์เส้นทางอาศัยแนวคิดความทรงจำร่วมเชิงสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่ม “สนุก “ ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร ที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทาง R8 R9 และ R 12 ผ่านสะพานมิตรภาพ 2 จังหวัดมุกดาหาร และสะพานมิตรภาพ 3 จังหวัดนครพนมสู่แขวงบอลิคำไซ แขวงคำม่วน และแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เชื่อมไปยังเมืองวินห์ (Vinh) เมืองท่าติญ (Ha Tinh) เมืองกว๋างจิ (Quang Tri) เมืองกว๋างบิญ (Quang Binh) เมืองเถื่อเทียน - เว้ (Thua Thien Huei) และเมืองดานัง ประเทศเวียดนาม ซึ่งอาศัยแนวคิดความทรงจำร่วมของคน 3 ประเทศ คือ ประเทศไทย (สกลนคร นครพนม มุกดาหาร) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว

เส้นทางที่ 1 ตามเส้นทาง R 8 (4 วัน 3 คืน) สกลนคร-นครพนม-มุกดาหาร-สะหวันนะเขต- เมืองวินห์ (Vinh)- กว๋างบิญ (Quang Binh)

สกลนคร --- พระธาตุเชิงชุม --- ชมหอระฆังเวียดนาม --- พระธาตุเรณูนคร --- พระธาตุพนม --- วัดสองคอน --- บ้านपालูกา --- พักที่มุกดาหาร --- ข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว 2 --- แขวงสะหวันนะเขต --- พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์ --- พระธาตุศรีโคตรบอง --- ถ้ำกองลอ --- พักที่เรือน้ำไขแขวงบอลิคำไซ --- เมืองวินห์ (Vinh) --- บ้านลุงโฮจิมินห์ --- พิพิธภัณฑ์กวีเหวียนยู --- เมืองกว๋างบิญ (Quang Binh) --- ถ้ำฟองญา --- นครพนม --- ข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว 3 --- พักนครพนม

เส้นทางที่ 2 ตามเส้นทาง R 8 (4 วัน 3 คืน) สกลนคร-นครพนม-คำม่วน-สะหวันนะเขต - มุกดาหาร

สกลนคร --- พระธาตุเชิงชุม --- พระธาตุเรณูนคร --- พระธาตุพนม --- บ้านลุงโฮจิมินห์ --- ล่องเรือตามลำน้ำโขง --- ข้ามสะพานมิตรภาพไทย - ลาว 3 --- ถ้ำกองลอ --- พักที่เรือน้ำไข --- แขวงคำม่วน --- อนุสาวรีย์เจ้าสุภานุวงศ์ --- พระธาตุศรีโคตรบอง --- พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์ --- พระธาตุอิงฮัง --- พักที่แขวงสะหวันนะเขต --- มุกดาหาร --- ข้ามสะพานมิตรภาพไทย - ลาว 2 --- ตลาดอินโดจีน --- พิพิธภัณฑ์บ้านท่านหนูฮัก --- วัดสองคอน --- พักนครพนม

เส้นทางที่ 3 ตามเส้นทาง R 9 (4 วัน 3 คืน) กว๋างจิ (Quang Tri)-สะหวันนะเขต-คำม่วน-นครพนม-สกลนคร-มุกดาหาร

กว๋างจิ (Quang Tri) (สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม) --- แขวงสะหวันนะเขต --- พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์ --- พิพิธภัณฑ์เจ้าสุภานุวงศ์ --- พักที่เมืองท่าแขก --- ข้ามสะพานมิตรภาพไทย - ลาว 3 --- นครพนม --- พิพิธภัณฑ์บ้านลุงโฮจิมินห์ --- หมู่บ้านมิตรภาพไทย- เวียดนาม --- หอนาฬิกาเวียดนาม --- สกลนคร --- อาสนะวิหารอัครเทวดามิคาแอลท่าแร่ --- พิพิธภัณฑ์ภูพาน --- พระธาตุเชิงชุม --- หอระฆังเวียดนาม --- พักที่สกลนคร --- มุกดาหาร --- วัดสองคอน --- พิพิธภัณฑ์บ้านท่านหนูฮัก --- หอแก้วมุกดาหาร --- ตลาดอินโดจีน --- พักที่มุกดาหาร --- ข้ามสะพานมิตรภาพไทย- ลาว 3 --- เดินทางกลับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

เส้นทางที่ 4 ตามเส้นทาง R 12 (4 วัน 3 คืน) เวียดนาม-คำม่วน-สะหวันนะเขต-มุกดาหาร-สกลนคร-นครพนม

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม --- เมืองท่าแขก --- อนุสาวรีย์เจ้าสุภานุวงศ์ --- พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์ --- แขวงสะหวันนะเขต --- ข้ามสะพานมิตรภาพไทย – ลาว 2 --- มุกดาหาร --- พิพิธภัณฑ์บ้านท่านหนูอีก --- วัดสองคอน --- พระธาตุพนม --- พระธาตุเรณูนคร --- สกลนคร --- พระธาตุเชิงชุม --- หอระฆังเวียดนาม --- พิพิธภัณฑ์ภูพาน --- อาสนะวิหารอัครเทวดามิคาแอล ท่าแร่ --- นครพนม --- บ้านลุงโฮจิมินห์ บ้านนาจอก --- หอนาฬิกา --- ล่องเรือตามลำน้ำโขง --- พักที่นครพนม --- ข้ามสะพานมิตรภาพไทย – ลาว 3 --- เดินทางกลับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

บทคัดย่อ

การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาสภาพการจัดเส้นทางท่องเที่ยว การรับรู้ ความพึงพอใจ ต้นทุน (ค่าใช้จ่าย) ในการเดินทางของนักท่องเที่ยว เพื่อวิเคราะห์เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 เดิม และสร้างแผนที่เส้นทางท่องเที่ยวที่เกิดจากความทรงจำร่วมในแหล่งท่องเที่ยวทางสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 ใหม่ ในกลุ่มจังหวัดสกลนคร-นครพนม-มุกดาหาร ที่เชื่อมโยงกับประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

การศึกษาพบว่า ความทรงจำร่วมในแหล่งท่องเที่ยวทำให้เกิดความสัมพันธ์ ผูกพันกันระหว่างกันใน 3 ประเทศ มี 4 ด้าน คือ 1) ความทรงจำร่วมเกี่ยวกับบรรพบุรุษตั้งแต่ยุคสงครามอินโดจีน ในการกอบกู้เอกราช สู้อุปสรรคและอุปสรรคสงครามจนก่อให้เกิดเป็น ความเชื่อ ความศรัทธา และความผูกพันร่วมกัน ของผู้นำประเทศ 2) ความทรงจำร่วมในเรื่องชาติพันธุ์ชาวภูไท 3) ความทรงจำร่วมในความเชื่อ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ และ 4) ความทรงจำร่วมในทรัพยากรธรรมชาติตามลำน้ำโขง ซึ่งนำมาจัดเส้นทางในการท่องเที่ยวตามความทรงจำร่วมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 ดังนี้

เส้นทางที่ 1 ตามเส้นทาง R8 (4 วัน 3 คืน) สกลนคร-นครพนม-มุกดาหาร-สะหวันนะเขต-เมืองวินห์ (Vinh)-กว๋างบิญ (Quang Binh)

เส้นทางที่ 2 ตามเส้นทาง R8 (4 วัน 3 คืน) สกลนคร-นครพนม-คำม่วน-สะหวันนะเขต - มุกดาหาร

เส้นทางที่ 3 ตามเส้นทาง R9 (4 วัน 3 คืน) กว๋างจิ (Quang Tri)-สะหวันนะเขต-คำม่วน-นครพนม-สกลนคร-มุกดาหาร

เส้นทางที่ 4 ตามเส้นทาง R12 (4 วัน 3 คืน) เวียดนาม-คำม่วน-สะหวันนะเขต-มุกดาหาร-สกลนคร-นครพนม และมีต้นทุน (ค่าใช้จ่าย) ในการเดินทางท่องเที่ยวใน 3 จังหวัด คือ สกลนคร มุกดาหาร นครพนม โดยทางรถยนต์ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเดินทางเป็นหมู่คณะเฉลี่ยไม่เกิน 15 คน จะมีต้นทุนในการใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนประมาณ 3,000-4,500 บาท (รวมค่าที่พัก อาหาร) ต่อทริปเดินทาง 2 วัน 1 คืน ในกรณีนักท่องเที่ยวเดินทางไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ไม่ว่าจะเดินทางข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว 2 ที่จังหวัดมุกดาหาร หรือ สะพานมิตรภาพไทย-ลาว 3 ที่จังหวัดนครพนม จะมีต้นทุนค่าใช้จ่ายต่อคณะเฉลี่ยไม่เกิน 15 คน ประมาณ 8,000-15,000 บาท (รวมค่าที่พัก อาหาร) ต่อทริปเดินทาง 4 วัน 3 คืน

Abstract

The purpose of this study is to research the condition of tourism route management, recognition, satisfaction and cost for travelling, to analyze traditional and cultural routes on R8, R9 and former R12, and to create the map for tourists to absorb social memory attraction on R8, R9 and new R12 in Sakon Nakon–Nakon Panom–Mukdahan where connect to Laos PDR and Vietnam.

This research shows that social memory in tourist attractions which raise the relationship of 3 countries can be divided into 4 ways: 1) social memory in historical attractions of Indochina War – while they were fighting independence and surviving until believes, faith and attachment between 2 leaders of 2 countries have been being raised up, 2) social memory in Phutai's way of life, 3) social memory in religions and believes, and 4) social memory in ecology, nature and resource of Khong River. These ways can be brought to arrange new ways of social memory routes: R8, R9 and R12 as follow.

1st Route: R8 (4 days 3 nights) Sakon Nakon – Nakon Panom – Mukdahan – Savhanakhet – Vinh – Quang Binh

2nd Route: R8 (4 days 3 Nights) Sakon Nakon – Nakon Panom– Kammoun – Savhanakhet – Mukdahan

3rd Route: R9 (4 days 3 nights) Quang Tri – Savhanakhet – Kammoun – Nakon Panom – Sakon Nakon – Mukdahan

4th Route: R12 (4 days 3 nights) Vietnam – Kammoun – Savhanakhet – Mukdahan – Sakon Nakon – Nakon Panom

Cost of touring in 3 provinces – Sakon Nokon, Mukdahan and Nakon Panom – by car, most of tourists like to travel in group (not more that 15 people). They will have to pay not more than 3,000 – 4,000 Baht (including accommodation and food). Each trip, tourists take 2 days and 1 night. In case of going to Laos PDR and Vietnam – whether by 2nd Friendship Bridge in Mukdahan or 3rd Friendship Bridge in Nakon Panom – the group of tourists (not more than 15 people) will have to pay not more than 8,000 – 15,000 Baht (including accommodation and food) for 3 days and 4 nights.

สารบัญ

	หน้า
บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ค
บทคัดย่อ	ง
สารบัญ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญภาพ	ฌ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญ	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	9
คำถามในการวิจัย	9
นิยามศัพท์เฉพาะ	9
ขอบเขตของการวิจัย	10
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	11
บทที่ 2 วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	12
บทนำ	12
พฤติกรรมนักท่องเที่ยว	12
แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	18
แนวคิดด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว	39
บทที่ 3 วิธีการดำเนินการวิจัย	55
บทนำ	56
กรอบแนวคิดการวิจัย	56
ระเบียบวิธีวิจัย	57
บทที่ 4 ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	60
สภาพการจัดเส้นทางท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12	60
การรับรู้ ความพึงพอใจ และต้นทุน (ค่าใช้จ่าย) ในการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีต่อเส้นทางท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรม R8 R9 และ R12	82

สารบัญ

	หน้า
วิเคราะห์เส้นทาง และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12	96
แผนที่เสนอแนะเส้นทางการท่องเที่ยวที่เกิดจากความทรงจำร่วมในแหล่งท่องเที่ยวทางสังคม และวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 ใหม่ ให้เป็นเส้นทางการท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมต่อการรับรู้และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวและสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการและชุมชน	128
บทที่ 5 บทสรุปและข้อเสนอแนะ	137
บทสรุป	137
ข้อเสนอแนะ	140
บรรณานุกรม	143
ภาคผนวก	146
ภาคผนวก ก รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม	147
ภาคผนวก ข รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มและสังเคราะห์เส้นทาง	153

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1 เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสกลนคร	2
ภาพที่ 2 เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม	4
ภาพที่ 3 เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร	6
ภาพที่ 4 กระบวนการตัดสินใจซื้อของนักท่องเที่ยว	17
ภาพที่ 5 แผนที่ระยะทางและสภาพเส้นทางตามแนวระเบียบเศรษฐกิจ (R8 R9 และ R12)	50
ภาพที่ 6 แผนที่ระยะทางและสภาพเส้นทาง R8	51
ภาพที่ 7 ระยะทางและสภาพเส้นทางตามระเบียบเศรษฐกิจแนวตะวันออก- ตะวันตก (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต-ดำนัง)	52
ภาพที่ 8 ระยะทางและสภาพเส้นทางหมายเลข 12 หรือ R 12 (นครพนม –ท่าแขก-ด่านนาเพ้า-ด่าน จาโหละ-ฮาดิงห์)	54

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวย้อนหลัง 3 ปี จากปี 2553-2555 ในจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร	7
ตารางที่ 2	แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาธิปไตย สังคมนิยมเวียดนาม โดยเดินทางผ่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว 2 ที่จังหวัดมุกดาหาร และสะพานมิตรภาพไทย - ลาว 3 ที่จังหวัด นครพนม	8
ตารางที่ 3	สรุปแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม	37
ตารางที่ 4	สรุปเกณฑ์การพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว	40
ตารางที่ 5	เกณฑ์การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว	41
ตารางที่ 6	เกณฑ์การประเมินสภาพการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว	43
ตารางที่ 7	เกณฑ์การประเมินสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว	44
ตารางที่ 8	เกณฑ์การประเมินสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว	46
ตารางที่ 9	เกณฑ์การประเมินข้อจำกัดในการรับนักท่องเที่ยว	47
ตารางที่ 10	เกณฑ์การประเมินชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว	47
ตารางที่ 11	แสดงระยะทางและสภาพเส้นทางหมายเลข R 8 (นครพนม – คำม่วน)	52
ตารางที่ 12	แสดงระยะทางและสภาพเส้นทางตามระเบียบเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (มุกดาหาร – ดานัง)	53
ตารางที่ 13	แสดงระยะทางและสภาพเส้นทางหมายเลข 12 หรือ R12 (นครพนม – ท่าแขก - ด่านนาพาว – ด่านจำโหละ – ฮาติงห์)	54
ตารางที่ 14	ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร	88
ตารางที่ 15	ความพึงพอใจในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร	89
ตารางที่ 16	ความพึงพอใจในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม	90
ตารางที่ 17	ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	91
ตารางที่ 18	ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม	92

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ความเป็นมาและความสำคัญ

อุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในปัจจุบันเป็นธุรกิจที่ทำรายได้ให้แก่ประเทศเป็นอย่างมากและเป็นยุทธศาสตร์หนึ่งที่รัฐบาลให้ความสำคัญ เพื่อเป็นตัวกระตุ้นให้ประชาชนมีงานทำ มีรายได้จากการท่องเที่ยว ซึ่งแหล่งท่องเที่ยวของประเทศมีหลายประเภท ได้แก่ การท่องเที่ยวเชิงเกษตร การท่องเที่ยวเชิงนิเวศหรือทางธรรมชาติ การท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรม ล้วนอยู่ในความสนใจของนักท่องเที่ยวทั่วโลก ซึ่งในการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ นั้น สิ่งที่นักท่องเที่ยวต้องการทราบเพื่อใช้ในการตัดสินใจในการเดินทาง ได้แก่ เส้นทาง การเดินทาง สถานที่ท่องเที่ยว สถานที่พัก สิ่งอำนวยความสะดวก และแหล่งบริการนักท่องเที่ยวต่างๆ ซึ่งต้องอาศัยการเผยแพร่ข้อมูลประชาสัมพันธ์ทั้งจากสื่อโทรทัศน์ วิทยุ ป้ายประกาศ แผ่นพับ อินเทอร์เน็ต เป็นต้น

จากการศึกษาข้อมูลสำนักบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัด ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ได้วิเคราะห์ข้อมูลปัญหาการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน (สกลนคร นครพนม มุกดาหาร) ไว้ที่น่าสนใจว่า โครงสร้างทางเศรษฐกิจการท่องเที่ยวในเขตภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนอยู่ในระดับต่ำ ทั้งในเรื่องของรายได้ จำนวน นักท่องเที่ยว เนื่องจาก 1) ขาดการบริหารจัดการด้านการท่องเที่ยว 2) แหล่งท่องเที่ยวยังไม่สามารถเชื่อมโยงดึงดูดนักท่องเที่ยว 3) การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวยังไม่สะดวก 4) ขาดการประชาสัมพันธ์กิจกรรมท่องเที่ยว และการขยายเรื่องราวการท่องเที่ยว (สำนักงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2552)

จังหวัดสกลนคร เดิมมีชื่อว่า “เมืองหนองหานหลวง” ตามชื่อของบึงน้ำที่เมืองตั้งอยู่ มีขุนขอมราชบุตร เจ้าเมืองอินทปัฐนครเดิม เป็นผู้สร้างขึ้นในพุทธศตวรรษที่ 16 อยู่ภายใต้การปกครองของอาณาจักรศรีโคตรบูร ต่อมาเมื่ออิทธิพลขอมเสื่อมลง เมืองหนองหานหลวงตกไปอยู่ใต้การปกครองของอาณาจักรล้านช้าง มีชื่อเมืองใหม่ว่า “เมืองเชียงใหม่หนองหาน” ต่อมาในศตวรรษที่ 19 เมืองเชียงใหม่หนองหานได้ตกมาอยู่ในความปกครองของอาณาจักรสยาม และเปลี่ยนชื่อเป็น “เมืองสกลทวาปี” ใช้ระบอบการปกครองแบบหัวเมืองโบราณ จนกระทั่งในปี พ.ศ. 2435 ในรัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ 5 มีการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการปกครองเป็นระบบมณฑลเทศาภิบาล ทางส่วนกลางได้ส่งพระยาสุริยเดช (กาจ) มาเป็นข้าหลวงเมืองสกลนครคนแรกต่อมาในปี พ.ศ. 2373 ในสมัยพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัว โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อจากเมืองสกลทวาปีเป็น “เมืองสกลนคร” และใช้มาจนถึงปัจจุบัน นอกจากนี้ สกลนครยังเป็นจังหวัดที่ได้ชื่อว่าเป็น “เมืองพุทธศาสน์ พระธาตุห้าแห่ง แหล่งอารยธรรมสามพันปี” เนื่องจากมีประวัติศาสตร์อันยาวนาน มีวัฒนธรรมและประเพณีดั้งเดิมที่ตกทอดกันรุ่นสู่รุ่นมาจากบรรพบุรุษตั้งแต่สมัยโบราณ ที่หล่อหลอมและผสมผสานเข้ากับวัฒนธรรมไทยถิ่นอีสานจนมีความเป็นเอกลักษณ์และโดดเด่นกลายเป็นเมืองที่เต็มไปด้วยบรรยากาศแห่งศาสนาและอารยธรรมอันน่าสนใจ สกลนครยังอุดมไปด้วยทรัพยากรธรรมชาติมากมาย ไม่ว่าจะเป็นป่าไม้ พืช พรรณ สัตว์ป่านานาชนิด และแหล่งน้ำขนาดใหญ่หลายแห่ง ที่ทำให้จังหวัดสกลนครเป็นเมืองที่น่าท่องเที่ยวไม่แพ้จังหวัดอื่นๆ มีเนื้อที่ประมาณ 9,605 ตารางกิโลเมตร หรือ 6 ล้านไร่ เป็นจังหวัดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับที่ 19 ของประเทศ ลักษณะภูมิประเทศโดยทั่วไปเป็นที่ราบสูงและที่ราบลุ่มสลับพื้นที่ลอนลาด มีเทือกเขาภูพานอยู่ทางตอนใต้ของจังหวัด และมีหนองหารซึ่งเป็นหนองน้ำจืดที่มีขนาดใหญ่เป็นอันดับ 3 ของประเทศไทย เป็นแหล่งน้ำสำคัญของจังหวัด มีน้ำตลอดปี

แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญของสกลนคร คือแหล่งท่องเที่ยวทางพุทธศาสนา ซึ่งได้รับการกล่าวขานถึงว่าเป็น “แหล่งธรรมะแห่งอีสาน” เนื่องจากมีความเจริญรุ่งเรืองของพุทธศาสนามาตั้งแต่อดีต ยังเป็นถิ่นกำเนิดและพำนักของอริยสงฆ์ที่สำคัญและเป็นที่เคารพบูชาหลายท่าน เช่น พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต พระอาจารย์ฝั้น อาจาโร พระอาจารย์วัน อุตตโม หลวงปู่หลุย จันทสาโร และหลวงปู่เทสก์ เทสก์รังสี เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางประวัติศาสตร์ อาทิ พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ พระธาตุเชิงชุม พระธาตุกุม พระธาตุภูเพ็ก พระธาตุศรีมงคล ตำนานพระอัฐมรธาต หรือตำนานพระธาตุพนม วัดถ้ำขาม หรือภูขาม วัดคำประมง วัดถ้ำอภัยดำรงธรรม หรือวัดถ้ำพวง ปราสาทพระธาตุนารายณ์เจงเวง ปราสาทบ้านพันนา ถ้ำพระพุทธไสยาสน์ สะพานขอม หรือสะพานหิน พิพิธภัณฑิไทยโส่ แหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม อาทิ อุทยานแห่งชาติภูผาเหล็ก อุทยานแห่งชาติภูผายล หนองหาน เขื่อนน้ำอูน ดังภาพที่ 1

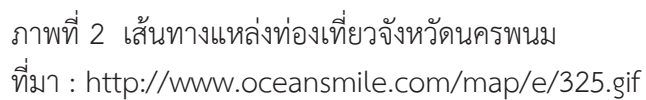

ภาพที่ 1 เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสกลนคร

ที่มา : <http://www.oceansmile.com/map/e/325.gif>

จังหวัดนครพนม เป็นจังหวัดในภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งเป็นเมืองชายแดนที่มีความอุดมสมบูรณ์ สวยงามของทิวทัศน์ และมีความหลากหลายของวัฒนธรรมและชาติพันธุ์ ซึ่งมีพระธาตุพนมเป็นปูชนียสถานคู่บ้านคู่เมืองพื้นที่ชายแดนด้านเหนือและตะวันออกของนครพนมติดกับแม่น้ำโขงโดยตลอด ตั้งแต่อำเภอบ้านแพงลงมาจนถึงอำเภอธาตุพนม สามารถเดินทางข้ามฝั่งโขงไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวได้หลายจุด สภาพโดยทั่วไปของจังหวัดนครพนมเป็นที่ราบลุ่ม มีที่ราบสูงและภูเขาอยู่บ้าง มีแม่น้ำสายสั้น ๆ เป็นสาขาย่อยแยกจากแม่น้ำโขงมาหล่อเลี้ยงความอุดมสมบูรณ์ภายในพื้นที่ พื้นที่ส่วนใหญ่มีแม่น้ำโขงไหลผ่าน นครพนมจึงนับว่าเป็นจังหวัดที่มีแหล่งน้ำที่สมบูรณ์มาก ด้านตะวันออกมีแม่น้ำโขงทอดยาวกั้นพรมแดนระหว่างประเทศไทยกับลาว นครพนมเป็นจังหวัดชายแดนตั้งเลียบริมชายฝั่งขวาของแม่น้ำโขง ตรงข้ามกับเมืองท่าแขก แขวงคำม่วนของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นที่ประดิษฐานพระธาตุพนมอันศักดิ์สิทธิ์และเก่าแก่ เป็นพระธาตุที่ประดิษฐานพระอรังคะธาตุ (กระดูกหน้าอก) ขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า (สมณโคตม) นับเป็นพระธาตุคู่เมืองนครพนมและเป็นที่เคารพสักการะของชาวไทยและชาวลาวทั้งสองฝั่งแม่น้ำโขง พระธาตุพนมประดิษฐานอยู่ที่อำเภอธาตุพนม อยู่ห่างจากตัวเมืองนครพนม 52 กิโลเมตร จังหวัดนครพนมมีพื้นที่ประมาณ 5,512.668 ตารางกิโลเมตร ระยะทางห่างจากกรุงเทพมหานครประมาณ 740 กิโลเมตร นอกจากนี้ นครพนมยังเป็นจังหวัดที่มีบันทึกทางประวัติศาสตร์มาแต่โบราณกาล ในฐานะเมืองเก่าเคียงคู่อยู่กับอาณาจักรศรีโคตรบูร ซึ่งแต่แรกเริ่มเดิมทีนั้น มีพื้นที่อยู่ทางฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง และต่อมาก็ได้ย้ายมาอยู่ฝั่งขวาสลับกันหลายครั้ง ตำนานแห่งประวัติศาสตร์ได้จารึกไว้ว่า เมื่อพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชตีเมืองเวียงจันทน์ได้ ชื่อของดินแดนนี้ได้ถูกเปลี่ยนเป็น "มรุกขนคร" และต่อมาได้โปรดเกล้าฯ ให้เปลี่ยนชื่อเป็น "นครพนม" เพื่อความเหมาะสมตามสภาพพื้นที่ด้วย เป็นเมืองที่มีพื้นที่ติดต่อกับทิวเขามากมาย ด้วยความเป็นอาณาจักรที่เคยเจริญรุ่งเรืองมาเก่าก่อน ประกอบกับแม่น้ำโขงเป็นแหล่งวัฒนธรรมของมนุษย์ชาติจากหลายชนเผ่า ดังนั้น นครพนมจึงมีโบราณสถาน และมีเอกลักษณ์ทางวัฒนธรรมและประเพณีที่เป็นเอกลักษณ์อยู่มากปูชนียสถานที่สำคัญในจังหวัดนครพนม คือ พระธาตุพนม นอกจากนี้ยังมีพระธาตุอื่นๆ ที่ชาวจังหวัดนครพนมเคารพนับถือ ได้แก่ พระธาตุประสิทธิ์ พระธาตุท่าอุเทน พระธาตุเรณู ถิ่นดั้งเดิมของชาวผู้ไท (หรือภูไท) พระธาตุศรีคุณ พระธาตุนคร และพระธาตุมหาชัย เป็นต้น ซึ่งถือเป็นเมืองพระธาตุโดยแท้ เทศกาลและงานประเพณี ประเพณีไหลเรือไฟ งานนมัสการพระธาตุพนม น้ำตกตาดขาม และอุทยานแห่งชาติภูถ้ำกลั๊ว สรรภูมิจึงสำคัญเป็นที่สร้างวีรบุรุษนาแก

นอกจากจังหวัดนครพนมจะมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญยังมีเส้นทางเชื่อมโยงสู่อนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม และภาคใต้ของประเทศจีน โดยเดินทางผ่านสะพานมิตรภาพ 3 จากนครพนม เชื่อมต่อเส้นทางคมนาคมขนส่งด้านการค้า และการท่องเที่ยว 2 เส้นทางหลัก คือ เส้นทางหมายเลข 8 จากตะวันตกสู่ตะวันออก ระหว่างแขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไปยังเหงะอาน (Nghe An) ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม และเส้นทางหมายเลข 12 จากตะวันตกสู่ตะวันออก ระหว่างแขวงคำม่วนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไปยังท่าเรือหวู่ฮ่าง เมืองท่าติญ (Ha Tinh) ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม ซึ่งเส้นทางหมายเลข 12 เป็นเส้นทางที่สั้นที่สุดในการเดินทางจากไทย (นครพนม) ไปยังท่าเรือหวู่ฮ่าง ในประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม

จังหวัดมุกดาหาร เป็นจังหวัดที่ 17 ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ มีพื้นที่ประมาณ 4,339.830 ตารางกิโลเมตร และเป็นประตูด่านสำคัญสู่กลุ่มประเทศอินโดจีน มีความสัมพันธ์ฉันท์บ้านพี่น้องกับแขวงสุวรรณเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาช้านาน โดยมีแม่น้ำโขงซึ่งมีความยาวถึง 70 กิโลเมตร เป็นเส้นกั้นพรมแดน และมีความโดดเด่นในด้านชนเผ่าพื้นเมืองต่างๆ ที่มีถึง 8 เผ่าได้แก่ เผ่าไทยอีสาน ภูไท ไทยข่า กระโซ่ ไทยย้อ ไทยกะเลิง ไทยแสกและไทยกุลลา และยังมีแหล่งท่องเที่ยวทางธรรมชาติที่สวยงาม เช่น ภูหมุ หอยสมัยหินอุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ ประติมากรรมหินธรรมชาติที่เกิดจากการกัดเซาะของฝน น้ำ ลมและแสงแดด ผ่านกาลเวลามานับร้อยล้านปี น้ำตกตาดโตน แก่งกะเบา อุทยานแห่งชาติภูสระดอกบัว สำหรับแหล่งท่องเที่ยวทางวัฒนธรรม เช่น วัดภูเก้าหรือวัดบรรพตคีรี เป็นวัดที่ประดิษฐานรูปเหมือนของหลวงปู่หล้า เขมปัตโต เกจิอาจารย์ชื่อดัง วัดพระศรีมหาโพธิ์ เป็นวัดเก่าแก่ ภายในโบสถ์มีจิตรกรรมฝาผนังซึ่งเป็นศิลปะผสมตะวันตก ไทย เวียดนาม ฝรั่งเศส เรื่องพระเวสสันดรชาดก ในตอนต่างๆ โดยมีช่องว่างพื้นบ้าน วัดมโนภิรมย์ วัดเก่าแก่สร้างขึ้นโดยช่างสถาปัตยกรรมจากนครเวียงจันทน์ ศาลเจ้าพ่อเจ้าฟ้าเมือง ที่สันนิษฐานว่าสร้างพร้อมกับการสร้างเมืองมุกดาหาร ชาวเมืองมุกดาหารถือว่าเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ช่วยปกป้องรักษาเมืองมุกดาหารให้อยู่เย็นเป็นสุข บริเวณศาลเจ้ามีหลักเมืองประดิษฐานอยู่ด้วย วัดภูด่านแต้ หรือวัดพุทธโธธัมมะธะโร ประดิษฐานหลวงพ่อดมจักร ซึ่งเป็นพระพุทธรูปขนาดใหญ่ มีธรรมจักรเปล่งรัศมีอยู่ด้านบน มีความอ่อนช้อยสวยงาม วัดศรีบุญเรือง (บ้านไต้) ประดิษฐานพระพุทธรูปสอง ซึ่งพระพุทธรูปทองสำฤทธิ์ ที่อันเชิญมาจากนครเวียงจันทน์มาประดิษฐานที่วัดศรีมงคลใต้ วัดศรีมงคลใต้ เป็นวัดเก่าแก่ริมแม่น้ำโขงและวัดอารามหลวงประจำจังหวัดมุกดาหาร ภายในวิหารของวัดเป็นที่ประดิษฐานของ พระเจ้าองค์หลวงพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองมุกดาหารตั้งแต่เริ่มสร้างเมืองเป็นพระพุทธรูปปางวิชัยก่ออิฐถือปูนขนาดใหญ่ วิหารภายในวัดเป็นสถาปัตยกรรมแบบล้านช้างมีรูปทรงและศิลปะตกแต่งสวยงามน่าชม วัดสองคอน วัดศาสนาคริสต์ โรมันคาทอลิก เป็นโบสถ์ที่มีสถาปัตยกรรมสมัยใหม่สวยงามสร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์สถานแก่แม่ชีสองรูปและผู้ที่ศรัทธาที่เป็นผู้หญิงอีกห้าคน ที่ได้พลีชีพเพื่อยืนยันความเชื่อในองค์พระผู้เจ้าเมื่อครั้งเกิดกรณีพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศสในสงครามโลกครั้งที่ 2 ผู้พลีชีพทั้งเจ็ดคนถูกยกย่องให้เป็น “มรณสักขี” (Martyr) ในเวลาต่อมา หมู่บ้านท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์วัฒนธรรมภูไทบ้านเป่ามีที่พักแบบโฮมสเตย์ ห้าแยกชุมชนเวียดนาม เป็นที่ตั้งชุมชนชาวเวียดนาม และเป็นตลาดอาหารเช้าที่ขึ้นชื่อของมุกดาหาร บ้านท่านหนูฮักหรือ บ้านพาลูกา เป็นหมู่บ้านริมฝั่งแม่น้ำโขง ห่างจากมุกดาหารไปทางทิศเหนือประมาณ 15 กิโลเมตร ซึ่งเป็นบ้านเกิดของท่านหนูฮัก ท่านเกิดในครอบครัวชาวนา หลังคาบ้านมุงด้วยหญ้า เรียนหนังสือไทยที่วัดมโนภิรมย์ ตำบลชะโนด ซึ่งติดกับบ้านพาลูกา ก่อนที่ท่านจะตามน้ำไปอยู่สะหวันนะเขต บางคราวก็กลับมาเยี่ยมบ้านเกิด เพราะสะหวันนะเขตกับมุกดาหาร คนละฝั่งโขงเท่านั้น เมื่อถึงวันปีใหม่ 13 เมษายน พี่น้องทางบ้านพาลูกา ก็จะไปผูกแขนท่านหนูฮัก ที่สะหวันนะเขต และน้องสาวท่านบางครั้งก็มาเยี่ยมญาติทางฝั่งมุกดาหาร หากเราถือว่าคนมุกดาหารคือคนไทย ท่านก็ถือว่าเป็นคนไทย แต่ในอดีตคนภาคกลางมักถือว่าคนแถวภาคอีสานเป็นคนลาว เพราะฉะนั้นแม้ท่านจะเกิดในรัฐสยาม แต่ท่านก็เป็นลาวเช่นเดียวกัน และจิตสำนึกของคนริมฝั่งโขง ถือว่าสองฝั่งโขงคือบ้านของเฮา มิได้แบ่งแยก ท่านหนูฮัก เป็นที่รักของคนลาว เป็นบุคคลพิเศษ ให้ความสำคัญกับฮีตเก่ากองหลัง แห่งชนชาติลาว (สองฝั่งโขง) หอแก้วมุกดาหารเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก เป็นหอคอยสูงสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ เพื่อให้นักท่องเที่ยวได้ชมทิวทัศน์เมืองมุกดาหาร และชมพิพิธภัณฑสถานประวัติความเป็นมาของเมืองมุกดาหาร วิธีการดำรงชีวิตชนพื้นเมืองมุกดาหารที่มีทั้งหมดแปดเผ่า สำหรับแหล่งท่องเที่ยวที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวมาจับจ่ายใช้สอยได้เป็นอย่างดีคือ ตลาดอินโดจีน ซึ่งเป็นแหล่งช้อปปิ้งใจกลางเมืองมุกดาหาร ดิตริมแม่น้ำโขง มีนาฬิกาการค้าจากประเทศเพื่อนบ้านเข้ามาให้นักท่องเที่ยวได้เลือกซื้อ

นอกจากจังหวัดมุกดาหารจะมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญแล้ว ยังมีเส้นทางเชื่อมโยงระหว่างประเทศไทยและสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว โดยสะพานมิตรภาพ 2 (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต) (Second Thai-Lao Friendship Bridge) ตั้งอยู่ที่บ้านสงเปือย ตำบลบางไทรใหญ่ ห่างจากตัวจังหวัดไปทางทิศเหนือ 7 กิโลเมตร เป็นสะพานที่เชื่อมต่อจังหวัดมุกดาหารของประเทศไทยเข้ากับแขวงสะหวันนะเขตใน สปป. ลาว ซึ่งอยู่ตรงข้ามกับตัวเมืองมุกดาหาร เป็นส่วนหนึ่งของเส้นทางเศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตกตะวันออก ซึ่งเริ่มจากพม่าผ่าน ไทย ลาวและสิ้นสุดที่สาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของการพัฒนาลุ่มแม่น้ำโขง ดังภาพ 3

ภาพที่ 3 เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร

ที่มา : <http://www.oceansmile.com/map/e/325.gif>

จากการที่จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดนครพนม มีการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขง 2 แห่ง คือสะพานมิตรภาพ 2 (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต) และสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) จึงเป็นจุดก่อเกิดเส้นทางบกที่เชื่อมโยงการพัฒนาเศรษฐกิจ ในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง หรือที่เรียกกันว่า Greater Mekong Subregion (GMS) ในกลุ่มประเทศที่มีแม่น้ำโขงไหลผ่านประกอบด้วย จีน พม่า ลาว ไทย กัมพูชา และสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม

นอกจากนี้สะพานทั้ง 2 แห่งยังเป็นจุดเชื่อมโยงสายธารแห่งสายใยมรดกทางวัฒนธรรมที่เชื่อมโยงสู่ประตูก่อตั้งแห่งเชิงสังคมและวัฒนธรรมในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน จากสถิติการเดินทางท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวย้อนหลัง 5 ปี จากปี 2553 พบว่าแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวมีจำนวนนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย ชาวต่างประเทศ ทั้งบริเวณฝั่งไทย และบริเวณสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว สาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนามเดินทางผ่านสะพานมิตรภาพ 2 (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต) และสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) เป็นจำนวนมาก ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวย้อนหลัง 3 ปี จากปี 2553 - 2555 ในจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร

จังหวัด	ปี 2553			ปี 2554			ปี 2555		
	เยี่ยมญาติ	ท่องเที่ยว	ทัศนจร	เยี่ยมญาติ	ท่องเที่ยว	ทัศนจร	เยี่ยมญาติ	ท่องเที่ยว	ทัศนจร
สกลนคร									
ชาวไทย	560,784	313,609	247,175	748,469	449,337	299,132	915,835	517,932	397,903
ชาวต่างประเทศ	3,143	1,478	1,665	4,415	2,532	1,883	4,442	2,509	1,933
รวม	563,927	315,087	248,840	752,884	451,869	301,015	920,277	520,441	399,836
นครพนม									
ชาวไทย	577,173	251,498	325,675	613,383	280,604	332,779	732,460	347,296	385,164
ชาวต่างประเทศ	22,073	4,113	17,960	33,980	6,252	27,728	60,576	10,931	49,645
รวม	599,246	255,611	343,635	647,363	286,856	360,507	793,036	358,227	434,809
มุกดาหาร									
ชาวไทย	873,527	305,533	567,994	1,072,183	362,434	709,749	1,135,233	359,824	775,409
ชาวต่างประเทศ	17,972	2,422	15,550	16,138	2,333	13,805	104,875	5,623	99,252
รวม	891,499	307,955	583,544	1,088,321	364,767	723,554	1,240,108	365,447	874,661

ที่มา : http://marketingdatabase.tat.or.th/ewt_news.php?nid=1621&filename=index

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทย ที่เดินทางท่องเที่ยว สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม โดยเดินทางผ่านสะพานมิตรภาพไทย – ลาว 2 ที่จังหวัด มุกดาหาร และสะพานมิตรภาพไทย – ลาว 3 ที่จังหวัด นครพนม

หน่วย : คน

ประเทศ	จำนวนนักท่องเที่ยวสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม เดินทางมาท่องเที่ยวในประเทศไทย	
	2554	2555
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	67,909	93,790
สาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม	20,342	26,673
รวม	88,251	120,463

หน่วย : คน

ประเทศ	จำนวนนักท่องเที่ยวชาวไทยเดินทางออกนอกประเทศ	
	2554	2555
สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว	390,991	600,044
สาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม	78,946	102,674
รวม	469,937	702,718

ที่มา : http://marketingdatabase.tat.or.th/ewt_news.php?nid=1625

จากข้อมูลดังกล่าว คณะผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาการจัดการเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมในกลุ่มจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) จากจุดเชื่อมโยงที่ก่อให้เกิดสายสัมพันธ์เชิงวัฒนธรรมจากสะพานมิตรภาพ 3 (นครพนม-คำม่วน) โดยใช้ทางหลวงหมายเลข 22 เชื่อมต่อจังหวัดสกลนคร และนครพนม ข้ามสะพานสู่ฝั่งลาวที่เมืองท่าแขก เข้าสู่เส้นทาง R13 ของลาวซึ่งแยกได้ 2 เส้นทาง ทางแรกจะเลี้ยวซ้ายผ่านแขวงบอริคำไซ เข้าเส้นทาง R8 และผ่านหลักขาของลาวไปถึงเมืองวินห์ (Vinh) เมืองเหงฮาน (Nghe An) ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม อีกเส้นทางซึ่งเป็นเส้นทางที่มีศักยภาพสูง คือเลี้ยวขวาเข้าสู่เส้นทาง R12 ของลาว จากเมืองท่าแขกตรงไปผ่านด่านจำโหละ เมืองกว๋างบิญ (Quang Binh) และไปถึงเมืองวินห์ (Vinh) ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม และเส้นทาง R9 จากสะพานมิตรภาพ 2 (มุกดาหาร- สะหวันนะเขต) ซึ่งเป็นเส้นทางสายหลักที่เชื่อมโยงพื้นที่ทางฝั่งตะวันตกจากทะเลอันดามันเข้ากับพื้นที่ทางฝั่งตะวันออกด้านทะเลจีนใต้มุกดาหาร เข้าสู่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จากสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเส้นทางนี้ผ่านแขวงสะหวันนะเขต และเข้าสู่สาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนามผ่านเมืองชายแดนที่มีชื่อว่า ลาวบาว เชื่อมไปยังเมืองดองฮาและกว๋างจิ (Quang Tri) ผ่านเมืองเถื่อเทียน - เว้ (Thua Thien Hue) และไปสิ้นสุดที่ชายฝั่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนามที่เมืองดานัง เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์จัดทำเส้นทาง จัดทำแผนที่ และกิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดจากความทรงจำร่วม (ใหม่) ตามเส้นทาง R8 R9

และ R12 เพื่อนำไปใช้ให้เกิดประโยชน์ต่อนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทย และชาวต่างประเทศ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในกลุ่มจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

1.2 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาสำรวจสภาพการจัดเส้นทางท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12
2. เพื่อศึกษาการรับรู้ ความพึงพอใจ และต้นทุน (ค่าใช้จ่าย) ในการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีต่อเส้นทางท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรม R8 R9 และ R12
3. เพื่อวิเคราะห์เส้นทาง และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 เดิม
4. เพื่อสร้างแผนที่เสนอแนะเส้นทางท่องเที่ยวที่เกิดจากความทรงจำร่วมในแหล่งท่องเที่ยวทางสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 ใหม่ ให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมต่อการรับรู้ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการและชุมชน

1.3 คำถามในการวิจัย

1. สภาพการจัดเส้นทางท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรม ตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 เป็นอย่างไรในปัจจุบัน
2. นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยว และต้นทุน (ค่าใช้จ่าย) ตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 ในรูปแบบใดบ้าง มากน้อยแค่ไหน และอย่างไร
3. รูปแบบการรับรู้และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวมีความสัมพันธ์อย่างไรกับการให้ความสำคัญกับกิจกรรม และบริการต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวที่เกิดจากความทรงจำร่วมในแหล่งท่องเที่ยวทางสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12
4. ผู้ประกอบการในชุมชนมีทัศนคติ และความต้องการต่อแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคม- วัฒนธรรมที่เกิดจากความทรงจำร่วมอย่างไร และมีความสอดคล้องหรือขัดแย้งต่อรูปแบบการรับรู้และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวหรือไม่ และชุมชนมีความต้องการที่จะตอบสนองต่อการรับรู้และความต้องการของนักท่องเที่ยวหรือไม่ อย่างไร

1.4 นิยามศัพท์เฉพาะ

การท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรม หมายถึง การศึกษาหาความรู้ในพื้นที่หรือบริเวณที่มีคุณลักษณะที่สำคัญทางประวัติศาสตร์และวัฒนธรรม มีการบอกเล่าเรื่องราวในการพัฒนาทางสังคมและมนุษย์ผ่านทางประวัติศาสตร์อันเป็นผลเกี่ยวเนื่องกับวัฒนธรรม องค์ความรู้ และการให้คุณค่าของสังคม ผ่านทางสถาปัตยกรรมที่มีคุณค่าหรือสภาพแวดล้อมอย่างธรรมชาติ ที่สามารถแสดงออกให้เห็นถึงความสวยงามและประโยชน์ที่ได้รับจากธรรมชาติ สามารถสะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิต ความเป็นอยู่ของคนในแต่ละยุคสมัย ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางเศรษฐกิจ สังคม หรือขนบธรรมเนียมประเพณี

เส้นทาง หมายถึง เส้นทางท่องเที่ยวเชิงสังคม และวัฒนธรรมในพื้นที่กลุ่มจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร ลาว และสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม ประกอบด้วยเส้นทาง

R8 เป็นเส้นทางท่องเที่ยวจากกลุ่มจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร โดยผ่านสะพานมิตรภาพ ไทย – ลาว 3 จังหวัดนครพนม ผ่านแขวงบอริคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จังหวัดท่าติญ (Ha Tinh) และกรุงฮานอย ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม ไปยังเขตปกครองตนเองกวางสีจัวงของจีน

R9 เป็นเส้นทางท่องเที่ยวจากกลุ่มจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร โดยผ่านสะพานมิตรภาพ ไทย–ลาว 2 จังหวัดมุกดาหาร ผ่านแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว จังหวัดกว๋างจิ (Quang Tri) และกรุงฮานอย ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม ไปยังเขตปกครองตนเองกวางสีจัวงของจีน

R12 เป็นเส้นทางท่องเที่ยวจากกลุ่มจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร โดยผ่านสะพานมิตรภาพ ไทย–ลาว 3 จังหวัดนครพนม ผ่านแขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไปยังจังหวัดกว๋างบิญ (Quang Binh) ของสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม

เส้นทางการท่องเที่ยวใหม่ หมายถึง เส้นทางการเดินทาง แนะนำแหล่งท่องเที่ยว ที่พักและโปรแกรมการท่องเที่ยวพร้อมกิจกรรมตามแหล่งท่องเที่ยวใหม่ ๆ ที่เกิดจากความทรงจำร่วมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรม ในพื้นที่จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม ที่ยังไม่ได้บรรจุลงในโปรแกรมการท่องเที่ยวเพื่อเป็นทางเลือกใหม่ของนักท่องเที่ยว และให้มูลค่าเพิ่มต่อนักท่องเที่ยว

1.5 ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตด้านพื้นที่

ผู้วิจัยได้กำหนดพื้นที่การวิจัยในพื้นที่ จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม ที่มีแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรม

ขอบเขตเนื้อหา

สำรวจและเก็บข้อมูลทั้งข้อมูลปฐมภูมิ และข้อมูลทุติยภูมิที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 ประกอบด้วยเนื้อหาต่าง ๆ ดังนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานด้านภูมิศาสตร์ ประกอบด้วย ข้อมูลพื้นฐานด้านกายภาพ เศรษฐกิจ สังคม วัฒนธรรม ชุมชน สภาพแวดล้อม แหล่งท่องเที่ยว เส้นทางท่องเที่ยวของพื้นที่ที่ศึกษา
2. ข้อมูลพื้นฐานด้านประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรม ประกอบด้วย ตำนาน เรื่องราว ความเชื่อ เหตุการณ์ ข้อเท็จจริง ซากโบราณวัตถุ (Remains or Relics) จากผลการวิจัยในโครงการที่ 1 ชื่อโครงการ การศึกษาความทรงจำร่วมในแหล่งท่องเที่ยวทางสังคมและวัฒนธรรมของพื้นที่จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร ภายใต้แผนงานวิจัยการศึกษาศักยภาพและมูลค่าเพิ่มของเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมกลุ่มจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)

ขอบเขตด้านประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมี 3 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มนักท่องเที่ยว ชุมชน ประชาชนทั่วไป ประกอบด้วย

- จำนวนนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปจากแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยใช้การสุ่มตัวอย่างจากตารางแสดงจำนวนตัวอย่างสำเร็จรูปการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane จำแนกระดับความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าที่ระดับความเชื่อมั่นในการเลือกตัวอย่าง ประมาณ 95.5% และใช้วิธีการแจกแบบสอบถามแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวน 500 ราย

- ตัวแทนชุมชน ที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม ชุมชนละ 1 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

2. กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่ส่งเสริมและสนับสนุนในด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย

- ผู้อำนวยการท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการ หรือตัวแทน ในจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 5 คน

- เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจากหน่วยงานต่าง ๆ จำนวนหน่วยงานละ 1 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง

- ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จังหวัดละ 10 คน รวม 50 คน

3. กลุ่มนักวิชาการ และผู้มีความเชี่ยวชาญชำนาญด้านการท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรม

- มัคคุเทศก์ในเส้นทางแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จังหวัดละ 3 คน รวม 15 คน

- นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ นักปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรม ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จังหวัดละ 3 คน รวม 15 คน

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้เส้นทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว เชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12

2. ได้แผนที่นำเสนอเส้นทางการท่องเที่ยวและกิจกรรมท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมที่เกิดจากความทรงจำร่วมในพื้นที่จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม ตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 ที่มีประสิทธิภาพและเป็นปัจจุบันมากที่สุด

3. ได้โปรแกรมการท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมที่สร้างมูลค่าเพิ่มในการเดินทางให้กับนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ

4. ได้ฐานข้อมูลการท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมสำหรับนักท่องเที่ยวในการค้นหาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทางการท่องเที่ยว R8 R9 และ R12

บทที่ 2

วรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 บทนำ

การจัดการเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมในกลุ่มจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เป็นการศึกษาเพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มทางการท่องเที่ยวใน 3 จังหวัด 3 ประเทศ คือ จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ สาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม โดยเริ่มจากการศึกษาแนวคิด ทฤษฎี เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล 3 ประเด็นหลัก เกี่ยวกับ พฤติกรรมนักท่องเที่ยว แหล่งท่องเที่ยว และเส้นทางทางการท่องเที่ยว ดังนี้

2.2 พฤติกรรมนักท่องเที่ยว

พฤติกรรมของนักท่องเที่ยวสามารถศึกษาได้จากมุมมองของนักเศรษฐศาสตร์ นักสังคมวิทยา นักจิตวิทยา นักการตลาด ไปจนถึงนักประวัติศาสตร์ เพราะศาสตร์ทางการท่องเที่ยวเป็นศาสตร์ที่เกิดจากการบูรณาการศาสตร์ในสาขาต่างๆ เข้าด้วยกันหลายศาสตร์ในการอธิบายพฤติกรรมผู้บริโภคทางการท่องเที่ยว ที่มีทั้งปัจจัยภายในและปัจจัยภายนอกที่อาจจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจซื้อ หรือบริโภคการท่องเที่ยว รวมถึงแนวคิดและผลการวิจัยต่าง ๆ โดยเฉพาะในเรื่องของการรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวเพื่อสร้างแรงจูงใจในการท่องเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว

การรับรู้มีความเหมาะสมที่จะใช้วิเคราะห์รูปแบบการปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวมากกว่าที่จะใช้แนวคิดด้านทัศนคติ ด้วยเหตุผลต่อไปนี้

1. การรับรู้แตกต่างจากทัศนคติ การรับรู้หมายถึงกระบวนการการให้ความหมายแก่วัตถุอย่างใดอย่างหนึ่งแก่สถานการณ์หรือบุคคลใดบุคคลหนึ่ง แต่ทัศนคติ หมายถึง ความคิด หรือ การแสดงออกของบุคคลที่มีต่อวัตถุ หรือสถานการณ์ หรือต่อบุคคลใดบุคคลหนึ่ง ทัศนคติเกิดขึ้นจากประสบการณ์ที่บุคคลได้รับมาในระหว่างการเรียนรู้และได้รับความรู้ (Moutinho, 1987) แต่การรับรู้สามารถเกิดขึ้นได้โดยที่บุคคลนั้นไม่จำเป็นต้องมีประสบการณ์หรือความรู้เกี่ยวกับวัตถุ หรือสถานการณ์ หรือกับบุคคลนั้นมาก่อนก็ย่อมได้ เช่น นักท่องเที่ยวสามารถมีการรับรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวแห่งใดแห่งหนึ่งก่อนการไปเยือนแหล่งท่องเที่ยวนั้นก็ย่อมได้
2. นักท่องเที่ยวสามารถเกิดการรับรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว หรือจังหวัด หรือประเทศ ที่มีแหล่งท่องเที่ยวร่วมกันได้โดยไม่เคยมีประสบการณ์และความรู้เกี่ยวกับกันและกันมาก่อน
3. นักท่องเที่ยวและแหล่งท่องเที่ยวส่วนใหญ่ไม่ค่อยพบปะและมีประสบการณ์ระหว่างกันมาก่อนหรือถึงแม้จะเคยพบกันมาก่อนก็อาจมีประสบการณ์ที่จำกัด ทำให้ไม่มีความรู้สึกกันมากพอที่จะเกิดทัศนคติอย่างใดอย่างหนึ่งต่อกันได้
4. การที่คนเราตัดสินใจที่จะเดินทางไปใดเกิดจากการรับรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว หรือจังหวัด หรือประเทศนั้นประการแรก ส่วนทัศนคติจะมีการพัฒนาขึ้นในภายหลัง หลังจากการเดินทางได้เริ่ม

นอกจากนี้ในการศึกษาการรับรู้พฤติกรรมนักท่องเที่ยว จำเป็นต้องศึกษาแนวคิดและความหมายของการรับรู้ รูปแบบ ประเภทของการรับรู้ ความสำคัญของการรับรู้ ความพึงพอใจในการรับรู้ ความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรม ปฏิสัมพันธ์ทางสังคมและการรับรู้ อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อการรับรู้ ความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมและการรับรู้ ผลการศึกษาเกี่ยวกับอิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีต่อการรับรู้ ความคล้ายคลึงทางด้านวัฒนธรรมและการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม การมีทัศนคติที่เหมือนกัน การรับรู้และสื่อ

แนวคิดและความหมายของการรับรู้

ในความหมายทั่วไป การรับรู้ (Perception) หมายถึง กระบวนการ การเห็นโลกรอบตัวของบุคคล (Schiffman และ Kanuk, 1987) หรือ การรับรู้หมายถึงกระบวนการซึ่งบุคคลทำการเลือกสรร จัดระบบ และแปลความหมายสิ่งเร้าต่าง ๆ ให้เกิดเป็นภาพซึ่งมีความหมายและมีเอกภาพเกี่ยวกับสรรพสิ่งต่างๆ ในโลก (Schiffman และ Kanuk, 1987:174) สำหรับ Samovar และ Proter (1991) ให้คำจำกัดความของการรับรู้ว่า หมายถึง กระบวนการซึ่งสิ่งเร้าต่าง ๆ ถูกคัดเลือกจากสิ่งแวดล้อมภายนอกและถูกแปลความหมายให้เป็นประสบการณ์ภายในซึ่งมีความหมาย ส่วน Mitchell (1978) กล่าวว่า การรับรู้หมายถึงกระบวนการทำให้ประสบการณ์ที่คนเราได้รับมามีลักษณะเป็นรูปเป็นร่างขึ้น นอกจากนี้ Cole และ Scribner (1974) กล่าวว่า การรับรู้ ความทรงจำ และการคิด มีการพัฒนาขึ้นเป็นส่วนหนึ่งในกระบวนการเรียนรู้ระเบียบของสังคมและไม่สามารถแยกออกจากกันกับความสัมพันธ์ทางสังคม

การรับรู้อย่างถูกให้คำจำกัดความอีกว่า เป็นความประทับใจที่บุคคลมีเกี่ยวกับบุคคลอื่น และการแปลความหมายเกี่ยวกับพฤติกรรมของบุคคลอื่น (Hargie, 1986) และการรับรู้ ยังหมายถึงความประทับใจครั้งแรก เพราะความประทับใจครั้งแรกนี้จะเป็นตัวตัดสินว่าบุคคลจะมีการสร้างสัมพันธ์กับบุคคลอื่นหรือไม่ (Huston และ Levinger, 1978)

จากความหมายข้างต้นพอจะสรุปได้ว่า การรับรู้ (Perception) คือ กระบวนการที่บุคคลตอบสนองต่อสิ่งที่เกิดจากการกระตุ้น โดยอาศัยประสาทสัมผัสทั้ง 5 ได้แก่การได้เห็น โดยอาศัยตา การได้ยินจากหู การได้กลิ่นจากจมูก การได้ลิ้มรสจากลิ้น การได้สัมผัสจากผิวหนัง ประกอบกับประสบการณ์หรือความรู้เดิม จะทำให้นักท่องเที่ยวเกิดการเปิดรับ (Exposure) เพื่อใช้ในการเลือกรับ จัดระเบียบ และแปลความหมายของข้อมูลที่ได้รับตามความเข้าใจของแต่ละบุคคล แล้วเก็บสะสมไว้ในความทรงจำ เกิดความตั้งใจที่มาท่องเที่ยว (Attention) เกิดการตีความต่อแหล่งท่องเที่ยว (Interpretation) ในทางพอใจหรือไม่พอใจ (Satisfaction or Disatisfaction)

ประเภทของการรับรู้

การรับรู้มีบทบาทสำคัญต่อการมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมอยู่ 3 ประเภท ได้แก่ 1) การรับรู้ที่มีต่อบุคคลอื่น เช่น การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว หรือ คนในประเทศที่มีนักท่องเที่ยวไปเยือน และการรับรู้ของเจ้าของจังหวัด หรือเจ้าของประเทศที่มีต่อตัวนักท่องเที่ยว 2) การรับรู้ที่มีต่อตนเอง เช่น การรับรู้ของนักท่องเที่ยวต่อตนเอง คือการที่นักท่องเที่ยวมองว่าตนเองเป็นคนอย่างไร หรือเจ้าของแหล่งท่องเที่ยวว่าเป็นคนอย่างไร 3) การรับรู้ที่มีต่อการรับรู้ของผู้อื่น การรับรู้ประเภทนี้เรียกว่า Metaperception คือบุคคลรับรู้ว่าตัวเองถูกมองอย่างไร เช่น นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ที่เจ้าของแหล่งท่องเที่ยวมองตัวนักท่องเที่ยวอย่างไร เช่น นักท่องเที่ยวประเภทแบกเป้ (Backpacker) รับรู้ที่คนส่วนใหญ่มักจะมองพวกเขาว่าเป็นนักท่องเที่ยวอิสระ ชอบผจญภัย โดดโผน รักธรรมชาติ (Hargie, 1986)

นอกจากนี้ การรับรู้ยังมีรูปแบบที่สำคัญ 2 ลักษณะ คือ 1) การรับรู้แบบจิตวิสัย จะเป็นการรับรู้ในเหตุการณ์ (Events) ต่าง ๆ จะมีความหมายที่แตกต่างกันออกไปตามการรับรู้ของแต่ละบุคคล การรับรู้ของแต่ละบุคคลทำให้มีการมองแหล่งท่องเที่ยว หรือผลิตภัณฑ์ทางการท่องเที่ยวแตกต่างกัน (Krech และ Crutchfield, 1948) 2) การรับรู้แบบจิตวิสัยและแบบอัตวิสัย (Subjective perception) จะเป็นการรับรู้ของนักท่องเที่ยวซึ่งไม่เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวนั้นมาก่อน หรือเคยมีประสบการณ์เพียงเล็กน้อย และการรับรู้ของนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เกิดจากการได้เห็นโฆษณาแทนที่จะมาจากประสบการณ์จริง อาจจะทำให้การรับรู้ของนักท่องเที่ยวแตกต่างไปจากการรับรู้ของนักท่องเที่ยวซึ่งได้เคยมีประสบการณ์เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่เคยไปนั้นมาก่อน

นอกจากนี้ การรับรู้อาจจะเป็นได้ทั้งด้านบวกและด้านลบ ขึ้นอยู่กับอิทธิพลของสิ่งแวดล้อมที่มีต่อการตัดสินใจของนักท่องเที่ยว และความแตกต่างของนักท่องเที่ยว แต่สิ่งที่ควรจะทำให้เกิดขึ้นกับนักท่องเที่ยวคือ การสร้างการรับรู้ในด้านบวกในจิตใจของนักท่องเที่ยว เพื่อจะได้เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจที่จะเลือกจุดหมายปลายทางการท่องเที่ยวแห่งนั้น (McLelland และ Foushee, 1983) ยิ่งการรับรู้มีความน่าพอใจมากขึ้นเท่าใด ความน่าจะเป็นจะเลือกแหล่งท่องเที่ยวหรือผลิตภัณฑ์ที่มีความคล้ายคลึงกันกับการรับรู้ นั้นก็จะยิ่งสูงขึ้น (Goodrich, 1978) และในทำนองเดียวกันการรับรู้ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว หรือจังหวัด หรือประเทศของแหล่งท่องเที่ยวนั้น หากเกิดขึ้นในด้านบวก ก็จะเป็นตัวกำหนดการตัดสินใจที่จะมีปฏิสัมพันธ์กับแหล่งท่องเที่ยว หรือจังหวัด หรือประเทศของแหล่งท่องเที่ยวนั้น มากขึ้น ส่วนการรับรู้ในด้านลบ ส่วนมากจะเกิดขึ้นในบุคคลที่มาจากต่างวัฒนธรรมกันซึ่งขึ้นกับปัจจัยต่อไปนี้ 1) ระดับความเหมือนหรือความต่างทางด้านวัฒนธรรมของสัญญาณต่างๆ และของความหมายต่างๆ 2) ความรู้ที่บุคคลมีเกี่ยวกับวัฒนธรรมของผู้อื่นและอิทธิพลของความรู้นั้นต่อความหมายของสัญญาณต่างๆ (Robinson และ Nemetz, 1988) เมื่อความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรมมีระดับมากหรือสูงในระหว่างผู้รับรู้ทั้ง 2 ฝ่าย โอกาสที่จะเกิดการรับรู้ทางด้านลบระหว่างกันก็จะยิ่งสูง ความแตกต่างในค่านิยมทำให้การแปลความหมายต่างๆ ไม่ตรงกัน และในที่สุดส่งผลให้เกิดความเข้าใจผิดข้ามวัฒนธรรมขึ้น การรับรู้ทางด้านลบมีความคงทนสูงเมื่อเกิดขึ้นแล้วเปลี่ยนแปลงได้ยาก (Robinson และ Nemetz, 1988)

สำหรับการรับรู้และความพึงพอใจ ซึ่ง Mayo (1975) กล่าวว่า นักท่องเที่ยวมักจะไม่มีความรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวที่พวกเขาไม่เคยไปเยือนอย่างไรก็ตามนักท่องเที่ยวจะมีการรับรู้เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยวในอุดมคติ และแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นทางเลือกหรือตัวเลือกอื่นๆ ความแตกต่างระหว่างการรับรู้ของนักท่องเที่ยวกับความเป็นจริงจะส่งผลกระทบต่อความพึงพอใจภายหลังการท่องเที่ยว (Pholps, 1985) ยิ่งความแตกต่างระหว่างการรับรู้ในอุดมคติกับการรับรู้ที่แท้จริงมีน้อยเท่าไร ความพึงพอใจก็จะยิ่งมีมากขึ้นเท่านั้น การรับรู้ต่างๆ เกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งรับรองว่าจะเหมือนกับการรับรู้ในอุดมคติของนักท่องเที่ยวจะทำให้ นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจมากที่สุด (Mayo, 1975) ในทางตรงกันข้าม ยิ่งช่องว่างระหว่างการรับรู้ที่เป็นจริงกับการรับรู้ในอุดมคดียิ่งกว้างขึ้นเท่าไร แหล่งท่องเที่ยวนั้นก็จะทำให้นักท่องเที่ยวพึงพอใจน้อยลงเท่านั้น และโอกาสที่นักท่องเที่ยวจะเลือกแหล่งท่องเที่ยวแห่งนั้นก็จะยิ่งน้อยลงไป (Crompton, 1979) ซึ่งสามารถประยุกต์การรับรู้ให้ผสมผสานกับการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างนักท่องเที่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว หรือประเทศแหล่งท่องเที่ยวนั้น เพราะจะได้เป็นตัวกำหนดระดับความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวและการเลือกแหล่งท่องเที่ยว ยิ่งช่องว่างระหว่างการรับรู้ที่เป็นจริงกับการรับรู้ในอุดมคติเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว หรือประเทศแหล่งท่องเที่ยวนั้นน้อยลง หรือ แคบลงเท่าไร ความพึงพอใจในการมีปฏิสัมพันธ์กับแหล่งท่องเที่ยว หรือประเทศแหล่งท่องเที่ยวนั้นก็จะยิ่งมีมากขึ้น และทำให้นักท่องเที่ยวที่น่าที่จะกลับมาเยือนแหล่งท่องเที่ยวนั้นซ้ำ หรือบ่อยขึ้นในอนาคต แหล่งท่องเที่ยวที่ทำให้นักท่องเที่ยวมั่นใจว่านักท่องเที่ยวจะได้สัมผัสกับเจ้าบ้านที่มี

ลักษณะตรงกับในอุดมคติของนักท่องเที่ยวจะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวจะกลับไปเยือนซ้ำ ดังนั้น การวิเคราะห์การรับรู้ของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว หรือประเทศแหล่งท่องเที่ยว นั้น จึงเป็นสิ่งสำคัญและจำเป็นอย่างยิ่ง

อิทธิพลของวัฒนธรรมต่อการรับรู้

องค์ประกอบหรือปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการรับรู้ ได้แก่ วัฒนธรรม (Samovar และ Porter, 1991) วัฒนธรรมเป็นตัวกำหนดความหมายของประสบการณ์ต่างๆ ให้แก่บุคคล และเป็นสิ่งที่สอนให้บุคคลรับรู้ความหมายของประสบการณ์ต่างๆ และสอนให้บุคคลรู้จักตีความประสบการณ์นั้นๆ วิธีการต่างๆ ซึ่งบุคคลเรียนรู้ที่จะรับรู้สิ่งต่างๆ รอบตัว และสามารถกำหนด หรือแสดงพฤติกรรมออกมาตามสิ่งที่รับรู้ นอกจากนี้ อิทธิพลต่อการรับรู้อีกปัจจัยหนึ่ง คือ สิ่งเร้า ซึ่งได้เรียนรู้มาจากวัฒนธรรมของคนคนนั้น สิ่งเร้าอันใดที่จะเข้ามาสู่การรับรู้และจะไปมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจรับรู้และให้ความหมายต่อสิ่งเร้านั้นขึ้นอยู่กับกระบวนการรับรู้ซึ่งถูกกำหนดโดยวัฒนธรรม (Samovar และ Porter, 1988) คนที่อยู่ในวัฒนธรรมเดียวกันจะสัมผัสกับประสบการณ์ที่คล้ายๆ กัน และจะตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่คล้ายๆ กัน เมื่อบุคคลเข้าไปอยู่ในวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน คนจะเผชิญกับประสบการณ์ที่แตกต่างไปจากที่เคยรู้จัก ในขณะที่บุคคลตอบสนองต่อสิ่งเร้าที่แปลกหรือแตกต่างออกไป ซึ่งจะเป็นอุปสรรคต่อการที่จะมีปฏิสัมพันธ์กันทางสังคม (Samovar และ Porter, 1988) มีการศึกษาหลายเรื่องที่แสดงให้เห็นถึงอิทธิพลของวัฒนธรรมที่มีต่อการรับรู้ เช่น ผลการศึกษาของ Redding (1980) Mayo และ Jarvis (1981) Schneider และ Jordan (1981) Mayo และ Jarvis ซึ่งชี้ให้เห็นว่าวัฒนธรรมคือ สาเหตุที่ทำให้คนแต่ละชาติมีการรับรู้แตกต่างกัน คนที่เติบโตขึ้นมาในสิ่งแวดล้อมที่ต่างกันจะมีการรับรู้แตกต่างกัน เพราะคนเหล่านั้นแปลความหมายของสาเหตุต่างๆ แตกต่างกัน Richardson และ Crompton (1988) ได้ชี้ให้เราเห็นว่าความแตกต่างในด้านการรับรู้ระหว่างชาวแคนาดาที่พูดภาษาฝรั่งเศสกับชาวแคนาดาที่พูดภาษาอังกฤษเกิดจากความแตกต่างทางด้านวัฒนธรรม ซึ่งทำให้มีการตอบสนองต่อกลยุทธ์ทางการตลาดที่ต่างกัน Keown, Jacob และ Worthley (1984)

สำหรับ Tajfal (1969) ได้แสดงความคิดเห็นว่า การรับรู้ต่างๆ อยู่ภายใต้อิทธิพลของความคล้ายคลึงกันทางด้านวัฒนธรรมและความคุ้นเคยกับวัฒนธรรมนั้น Robinson และ Nemetz (1988) กล่าวว่า ความเหมือนกันจะดึงให้คนเข้ามารวมกันและความแตกต่างจะแบ่งแยกคนออกจากกัน การที่คนเรารับรู้ถึงความคล้ายคลึงกันทางวัฒนธรรมและการมีค่านิยมที่เหมือนกันจะเป็นตัวตัดสินใจยอมรับในผู้อื่นและความชอบพอในผู้อื่น Forgas (1985) กล่าวว่า การมีปฏิสัมพันธ์จะมีความก้าวหน้าไปได้ถ้าคนเหล่านั้นมาจากภูมิหลังที่คล้ายกัน และความคุ้นเคยในลักษณะทางกายภาพที่คล้ายคลึงกันจะก่อให้เกิดความร่วมมือกันและในเชิงบวกระหว่างบุคคล ส่วน Huston และ Levinger (1978) กล่าวว่า คนเราต้องการจะมีปฏิสัมพันธ์กับคนที่มีรูปร่างหน้าตาภายนอกที่ต้อใจ และจะปฏิบัติต่อบุคคลนั้นในลักษณะที่น่าพึงใจ การรับรู้ถึงว่ามีอะไรที่ไม่เหมือนกับเราและการปราศจากความคุ้นเคยจะส่งผลให้เกิดการรับรู้ในเชิงลบและไม่ให้ความร่วมมือ (Robinson และ Nemetz, 1988)

การรับรู้และทัศนคติ

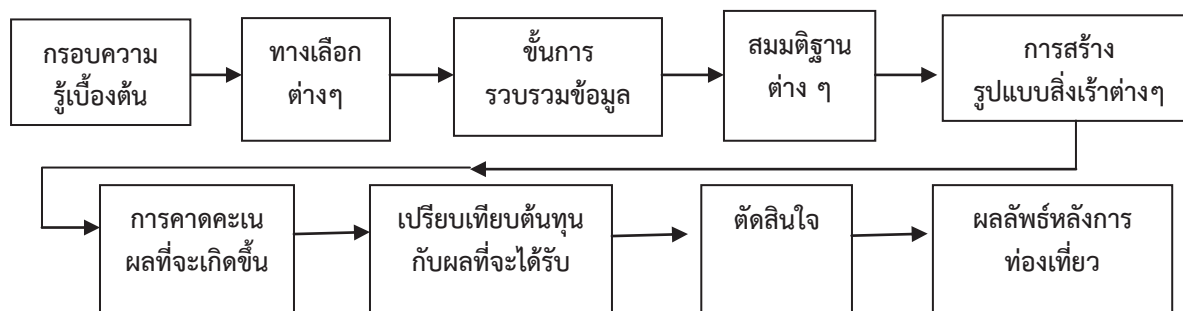
ทัศนคติของบุคคล คือ ความคิด ความเชื่อ ความรู้สึกที่มีบุคคลมีต่อสิ่งใดสิ่งหนึ่ง ทัศนคติต่อสิ่งต่างๆ ของบุคคลเกิดจากผลของการรับรู้ (Chon, 1989) ทัศนคติประกอบด้วยองค์ประกอบอย่างเดียวกับการรับรู้ (Krech และ Crutchfield, 1948; McGuire, 1969; Moutinho, 1987) ซึ่งสามารถคาดเอาทัศนคติของบุคคลได้จากการรับรู้ ทัศนคติในรูปของการรับรู้อาจจะมีทั้งด้านบวกและด้านลบ นอกจากนี้ทัศนคติที่คนเรามีต่อผู้อื่น

หรือสิ่งอื่น ๆ ยังมีความแตกต่างกันในเชิงปริมาณ นักจิตวิทยาสังคมชื่อ G.W. Allport (1954) กล่าวว่าทัศนคติหมายถึงสภาวะความพร้อมทางจิตใจที่มีความสมดุลอันเป็นผลมาจากประสบการณ์ต่างๆ แล้วเป็นสิ่งที่มียุทธวิธีที่จะเป็นตัวนำให้บุคคลแสดงปฏิกิริยาโต้ตอบต่อวัตถุหรือสถานการณ์อย่างใดอย่างหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับสภาวะนั้น ทัศนคติเป็นความคิด ความรู้สึก และการแสดงออกของบุคคลที่มีต่อสิ่งของ บุคคล เหตุการณ์ที่ถูกกำหนดเอาไว้ล่วงหน้า (Predetermined) ทัศนคติดีมีลักษณะที่คงทน (Enduring) แต่ไม่ได้มีติดตัวคนเรามาตั้งแต่เกิด ทัศนคติเป็นสภาวะทางจิตใจที่เกิดจากการเรียนรู้ และสามารถจะเปลี่ยนแปลงได้เล็กน้อยโดยผ่านทางกระบวนการเรียนรู้ใหม่ (Sussmann และ Unel) อ้างใน Pizam และ Mansfeld, 2000:209) Chisnall (1985) กล่าวว่า ความคิดเห็น (Opinion) คือ การแสดงออกถึงทัศนคติในรูปของคำพูด ซึ่งการสร้างทัศนคติของบุคคล จะต้องเกิดจากการเลือกสรร (Selectively) กล่าวคือ ทัศนคติเกิดขึ้นตามความต้องการจำเป็นในอดีตและปัจจุบันและเกิดขึ้นมาจากแหล่งกำเนิดหลักๆ 4 แหล่ง คือ 1) การได้รับข้อมูล (Information Exposure) 2) การเป็นสมาชิกในกลุ่ม (Group Membership) 3) สิ่งแวดล้อม (Environment) 4) ความพึงพอใจที่เกิดจากความต้องการจำเป็นได้รับการตอบสนอง (Satisfaction of needs)

กระบวนการตัดสินใจที่จะท่องเที่ยว

จากทฤษฎีหลักต่างๆ มีความเชื่อร่วมกัน ผู้บริโภคทุกคนมีอิสระในการเลือกและมีอิสระในการตัดสินใจว่าจะเลือกท่องเที่ยว Ajzen และ Fishbein (อ้างใน Pizam และ Mansfeld, 2000) ซึ่ง Cooper, Chris, Fletchet, J; Fyall, A., Gilbert, F., and Wanhill, Stephen ; 2005 ได้ให้แนวคิดว่าพฤติกรรมผู้บริโภคมีลักษณะเป็นกระบวนการที่ประกอบไปด้วยขั้นตอนต่างๆ โดยเริ่มตั้งแต่ขั้นตอนแรกๆ ที่ผู้บริโภคตระหนักถึงความต้องการจำเป็นที่เกิดขึ้น จนกระทั่งผู้นั้นได้รับการกระตุ้นจนกระทั่งกลายเป็นผู้บริโภคที่มีศักยภาพในที่สุด ขั้นตอนแต่ละขั้นของพฤติกรรมผู้บริโภคดำเนินเป็นขั้นๆ ดังต่อไปนี้ 1) เกิดการกระตุ้นให้มีความต้องการ 2) การรับรู้ความต้องการที่เกิดขึ้น 3) ระดับของการใช้เวลาในการหาข้อมูลเกี่ยวกับแหล่งท่องเที่ยว 4) ระดับของการแยกแยะตัวเลือกแหล่งท่องเที่ยวต่าง ๆ เช่น ผลิตภัณฑ์หรือแพ็คเกจทัวร์ โฆษณา 5) ขั้นตอนการประเมินตัวเลือกต่างๆ 6) ขั้นตอนการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยว 7) ขั้นตอนการซื้อการท่องเที่ยว เป็นขั้นที่บุคคลทำการเดินทางและท่องเที่ยว 8) พฤติกรรมหลังการซื้อ หรือพฤติกรรมหลังจากการท่องเที่ยว นอกจากนี้ Engel, Blackwell และ Miniard (อ้างใน Cooper และคณะ, 2005) ได้จำแนกทฤษฎีหรือโมเดลได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ๆ คือ 1) กลุ่มทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจแก้ปัญหาที่ใช้เวลาสั้น (Limited Problem Solving หรือ LPS) เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงการตัดสินใจซื้อสินค้าทั่วไปในชีวิตประจำวันซึ่งผู้ซื้อไม่ต้องใช้เวลามากในการค้นหาข้อมูลก่อนการตัดสินใจ เช่น การตัดสินใจไปท่องเที่ยวระยะใกล้ๆ 2) กลุ่มทฤษฎีเกี่ยวกับการตัดสินใจแก้ปัญหาที่ต้องใช้เวลานาน (Extended Problem Solving หรือ EPS) เป็นทฤษฎีที่อธิบายถึงการตัดสินใจที่ต้องใช้เวลานานเพราะเป็นการตัดสินใจที่มีความเสี่ยงเข้ามาเกี่ยวข้อง มีการค้นหาข้อมูลอย่างละเอียด และต้องมีการประเมิน มีการเปรียบเทียบตัวเลือกต่างๆ ก่อนการตัดสินใจที่จะซื้อหรือท่องเที่ยว ทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมการท่องเที่ยวจัดอยู่ในกลุ่มนี้

สำหรับผลการศึกษาของ Wahab, Crampon และ Rothfield (อ้างใน Pizam และ Mansfeld, 2000) ชี้ให้เห็นว่าการซื้อการท่องเที่ยวเป็นการซื้ออย่างมีจุดมุ่งหมายและเป็นพฤติกรรมที่มีลักษณะเด่นชัดเฉพาะตัว แตกต่างจากการซื้อสินค้าอื่นเพราะมีคุณลักษณะ 4 ประการดังนี้ 1) ไม่มีผลตอบแทนที่เป็นรูปธรรมหรือวัตถุที่จับต้องได้ภายหลังการลงทุน 2) มีค่าใช้จ่ายค่อนข้างสูง เมื่อเทียบกับรายได้ที่ผู้ซื้อได้รับอยู่ 3) การซื้อไม่ได้เกิดขึ้นโดยฉับพลันหรือไม่ได้ไตร่ตรองไว้ก่อน 4) ค่าใช้จ่ายในการท่องเที่ยวมาจากการออมและการวางแผนการเงินเอาไว้ล่วงหน้า

ภาพที่ 4 กระบวนการตัดสินใจซื้อของนักท่องเที่ยว

ที่มา: Pizam, A.(1999).Cross – cultural tourist behavior. In Pizam, A, and Mansfeld, Y. (1999). Consumer Behavior in Travel and Tourism. New York. The Haworth Hospitality Press, p.19.

Schmoll (อ้างใน Pizam และ Mansfeld, 2000) ได้เสนอโมเดลกระบวนการตัดสินใจเลือกแหล่งท่องเที่ยวด้วยมิติ 4 ด้าน ดังนี้ มิติที่ 1 สิ่งเร้าทางการท่องเที่ยว ประกอบด้วย สิ่งเร้าภายนอกตัวบุคคล เช่น การสื่อสารการตลาด สื่อทางด้านการท่องเที่ยวต่างๆ คำแนะนำจากปากต่อปาก หรือ คำแนะนำจากผู้ประกอบการกิจการท่องเที่ยว มิติที่ 2 ปัจจัยทางสังคมและปัจจัยส่วนบุคคล เป็นตัวกำหนดถึงเป้าหมายของลูกค้านั้นในด้านของรูปแบบการเดินทางที่ต้องการ ความคาดหวังต่างๆ จากการท่องเที่ยว จุดมุ่งหมายทางการท่องเที่ยว ความเสี่ยงต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว มิติที่ 3 ตัวแปรภายนอก ได้แก่ ปัจจัยภายนอก เช่น ความเชื่อมั่นที่ผู้บริโภคมีต่อผู้ให้บริการ ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ประสบการณ์ที่เคยได้เรียนรู้มาก่อน ข้อจำกัดทางด้านเวลาและค่าใช้จ่าย มิติที่ 4 คุณลักษณะต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยว เช่น คุณลักษณะ หรือ องค์ประกอบต่างๆ ของแหล่งท่องเที่ยว หรือบริการต่างๆ ที่มีในแหล่งท่องเที่ยวที่จะส่งผลต่อการตัดสินใจในขั้นสุดท้าย

สำหรับ Mathieson และ Wall (1982) ได้เสนอกระบวนการที่จะนำไปสู่การตัดสินใจซื้อการท่องเที่ยวหรือการตัดสินใจที่จะท่องเที่ยว 5 ขั้นตอน คือ 1) การที่บุคคลมีความต้องการที่จะท่องเที่ยว 2) การค้นหาข้อมูล 3) การตัดสินใจที่จะท่องเที่ยว 4) การเตรียมตัวเดินทางและประสบการณ์ 5) การประเมินผลความพึงพอใจจากการเดินทาง

2.3 แหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และ สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

จังหวัดสกลนคร

จังหวัดสกลนครตั้งอยู่ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน หรือเรียกตามภาษาถิ่นว่าอีสานตอนบน เป็นดินแดนที่มีอนุสรณ์สถานของเกจิอาจารย์ ซึ่งเป็นที่เคารพของชาวอีสาน ตั้งอยู่หลายแห่ง ทั้งยังเป็นดินแดนแห่งธรรมชาติที่งดงาม มีเทือกเขาภูพานอันสลับซับซ้อน ในสมัยขอมดินแดนนี้เคย เป็นที่ตั้งเมืองหนองหานหลวง ซึ่งต่อมาได้ตกอยู่ในความปกครองของอาณาจักรล้านช้าง และมาอยู่ในความปกครองของไทยในที่สุด โดยใช้ชื่อว่าเมืองสกลทวาปี ต่อมาในปี พ.ศ. 2373 ในสมัยรัชกาลที่ 3 จึงเปลี่ยนชื่อเป็นจังหวัด สกลนคร

ภูมิประเทศ

โดยทั่วไปเป็นที่ราบสูง สูงกว่าระดับน้ำทะเลประมาณ 172 ตอนเหนือของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่มสลับกับพื้นที่ราบสูงต่ำลูกคลื่นลอนลาด ตอนใต้ของจังหวัดเป็นที่ราบสูง เป็นสภาพพื้นที่ลูกคลื่นลอนลาด ตอนกลางของจังหวัดเป็นที่ราบลุ่ม เหมาะแก่การทำการนา ด้านตะวันออกของจังหวัดเป็นลูกคลื่นลอนลาด ด้านตะวันตกของจังหวัดส่วนใหญ่เป็นที่ราบสลับกับพื้นที่แบบลูกคลื่นลอนลาด

ภูมิอากาศ

ลักษณะสภาพอากาศจะร้อนมากในฤดูร้อน มีหนาวเย็นและแห้งในฤดูหนาว

แหล่งท่องเที่ยว

จังหวัดสกลนครมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ดังนี้

1. พระธาตุเชิงชุม ตั้งอยู่ที่วัดพระธาตุเชิงชุมวรวิหาร ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมืองสกลนคร องค์พระธาตุเป็นเจดีย์สี่เหลี่ยม ก่อด้วยอิฐถือปูนสูง 24 เมตร ตามตำนานเล่าว่าพระเจ้าสุวรรณภิงคาระเป็นผู้สร้างพระธาตุนี้ ไม่ปรากฏหลักฐานว่าสร้างขึ้นเมื่อใด สร้างครอบรอยพระบาทของพระพุทธเจ้า 4 พระองค์ คือ พระพุทธเจ้ากกุสันธะ พระพุทธเจ้าโกนาคมนะ พระพุทธเจ้ากัสสปะ และพระพุทธเจ้าพระโคตม เชื่อกันว่าในกาลข้างหน้าจะมีรอยพระบาทรอยที่ 5 ของพระศรีอริยเมตตรัยมาประทับอยู่ด้วย เนื่องจากพระธาตุองค์นี้เป็นที่ชุมชมรอยพระบาทนี้เอง จึงเรียกว่าพระธาตุเชิงชุมสืบมา เมื่อแรกสร้างมีนามว่า “พระเจดีย์พุทธบาทะโรชุม” ภายในวิหารพระธาตุเชิงชุมเป็นที่ประดิษฐานหลวงพ่อบุญรอดแสน พระพุทธรูปปางมารวิชัยพุทธลักษณะแบบเชียงแสน เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์คู่เมืองสกลนคร

2. พระธาตุนารายณ์เจงเวง ประดิษฐานอยู่ที่วัดพระธาตุนารายณ์เจงเวง ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมืองสกลนคร ลักษณะพระธาตุเป็นปรางค์องค์เดียวศิลปะขอมยุคบาปวน สร้างด้วยหินทรายฐานศิลาแลง สูงประมาณ 21 เมตร มีภาพจำหลักหินที่ทับหลังงดงามน่าดูเชื่อกันว่า พระนางนารายณ์เจงเวง มเหสีของพระเจ้าสุวรรณภิงคาระเป็นผู้สร้างขึ้นในอุทยานหลวง เข้าใจว่าใช้ลูกมือเป็นผู้หญิงสร้างทั้งหมด เพื่อแข่งขันกับผู้ชายที่สร้างพระธาตุภูเพ็ก

3. พระธาตุจุม ตั้งอยู่ที่ตำบลจ้วด่อน อยู่ห่างจากตัวเมือง 3 กิโลเมตร ทางไปโรงเรียนพัฒนาศึกษา เป็นปรางค์ก่อด้วยอิฐเรียงกันสามหลังบนฐานศิลาแลงสมัยเดียวกับพระธาตุนารายณ์เจงเวง ปัจจุบันเหลือให้เห็นเพียงปรางค์องค์เดียว มีทับหลัง แกะสลักเป็นรูปหน้ากากและรูปสัตว์ สร้างขึ้นในราวพุทธศตวรรษที่ 16 มีตำนานว่า พระพุทธเจ้าเคยเสด็จมาบริเวณนี้ และได้ทำตุมจัวร์ (สายจัวร์สำหรับ คล้อง) หล่นหาย ชาวบ้านจึงได้สร้างปราสาทขึ้นครอบบริเวณนี้

4. วัดป่าสุทธาวาส อยู่ใกล้ศูนย์ราชการจังหวัดสกลนคร เขตอำเภอเมืองสกลนคร เป็นที่ตั้งของพิพิธภัณฑพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต และพระอาจารย์หลุย จันทสาโร โดยเฉพาะพิพิธภัณฑพระอาจารย์หลุย เป็นเจดีย์ที่พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงร่างแปลนด้วยพระองค์เอง

5. พพิธภัณฑพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต อยู่ตรงข้ามกับศูนย์ราชการ ตั้งอยู่ที่วัดป่าสุทธาวาส ถนนสุขเกษม ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ลักษณะของอาคารทำเป็นรูปสี่เหลี่ยมผืนผ้าชั้นเดียว คล้ายแบบบ้านทรงไทยประยุกต์ ก่อด้วยคอนกรีต มีช่องแสงที่ผนังทั้ง 2 ด้าน มีทางเข้าด้านหน้าทางทิศตะวันออกทางเดียว ทางด้านหลังไม่มีทางเข้า หลังคาทำเป็นหลังคาทรงไทยประยุกต์ ผนังด้านหน้าทางเข้าตัวอาคารมีรูปปั้นนูนสูงดินเผา เป็นภาพเล่าเรื่องชุดศักราชของพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโตเถระ มีลานรอบๆ ตัวอาคารมีทางขึ้นและลงทั้งด้านหน้าทิศตะวันออกและด้านหลังทิศตะวันออก พื้นภายในอาคารเป็นหินอ่อน จัดแสดงเครื่องอัฐบริขารบริเวณผนังด้านทิศใต้และทิศเหนือ ประกอบด้วยเครื่องอัฐบริขารดังนี้ อัฐบริขาร คือ สบงที่ใช้เป็นผ้าห่ม จีวร ใช้เป็นผ้าห่ม สังฆาฏิใช้เป็นผ้าห่มกันหนาว และใช้พาดบ่าในโอกาสเข้าพิธีสังฆกรรมต่างๆ บาตรสำหรับใช้ใส่ภัตตาหาร มีดโกนสำหรับปลงผม รัตประคตสำหรับคาดเอว หม้อกรองน้ำ เครื่องใช้ในการธุดงค์มี กอลด มุ้ง หมอน หนังสือพิมพ์ เป็นต้น เครื่องใช้ประจำวัน เช่น คนโทน้ำ จอกน้ำ มีด ช้อน ตลับสีผึ้ง บริขารเบ็ดเตล็ด เช่น อ่างไม้บดยาและย้อมผ้า สมุนไพรรักษาโรค ยา กระโถนดินเผา ตาลปัตร ยาม เชิงเทียน กระถางรูป

6. พพิธภัณฑพระอาจารย์หลุย จันทสาโร ตั้งอยู่ที่วัดป่าสุทธาวาส ถนนสุขเกษม ตำบลธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัด สกลนคร เมื่อพระอาจารย์หลุย จันทสาโร มรณภาพลง พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ พระราชทานเพลิงศพแล้วมีพระราชกระแสว่า “ควรสร้างเจดีย์ที่วัดป่าสุทธาวาส อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร ซึ่งที่วัดนี้มีอัฐิธาตุของพระอาจารย์มั่น ท่านจะได้อยู่ใกล้กัน” โดยเจดีย์พระอาจารย์หลุย จันทสาโร แห่งนี้ได้รับพระราชทานพระมหากรุณาธิคุณทรงร่างเป็นต้นแบบพระราชทานให้ เป็นเจดีย์ที่มีลักษณะเรียบง่ายและได้สัดส่วนงดงามตรงตามที่พระอาจารย์หลุย จันทสาโร เคยปรารถนาว่า ถ้าให้สร้างเจดีย์จะสร้างให้มีลักษณะเช่นนี้ เจดีย์พิพิธภัณฑพระอาจารย์หลุย จันทสาโร มีรูปแบบทางสถาปัตยกรรมเป็นรูปทรงระฆังคว่ำ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ฐาน ส่วนที่ 2 เรือนเจดีย์ ส่วนที่ 3 เรือนยอด ส่วนฐานยกพื้นสูงมีทางขึ้นด้านหน้า 2 ทาง เพื่อขึ้นไปองค์เจดีย์พิพิธภัณฑส่วนฐานที่ยกพื้นสูงรองรับตัวองค์เจดีย์ ทำเป็นห้องแสดงประวัติพระพุทธศาสนา เป็นภาพลายรดน้ำ มีทางเข้าด้านหน้าเพียงด้านเดียว มีลานล้อมรอบตัวเรือนเจดีย์ ตัวเรือนเจดีย์ทำเป็นรูปทรงระฆังคว่ำ 2 ชั้น ชั้นแรกทำเป็นซุ้มทางเข้าภายใน 3 ทาง ด้านทิศตะวันตก เหนือ และใต้ ภายในจัดแสดงเครื่องอัฐบริขารและเครื่องใช้ต่าง และมีรูปปั้นหุ่นขี้ผึ้งของพระอาจารย์หลุย จันทสาโร ประดิษฐานอยู่ มีอัฐิธาตุของท่านตั้งอยู่เพื่อให้ผู้เข้าไปได้กราบไหว้สักการบูชาเรือนเจดีย์ชั้นต่อไปทำเป็นรูประฆังคว่ำ ถัดขึ้นไปทำเป็นบัลลังก์รองรับ เรือนยอดเจดีย์ทำเป็นรูปทรงดอกบัวเหลี่ยม

7. พระธาตุภูเพ็ก ตั้งอยู่ที่วัดพระธาตุภูเพ็ก เขตอุทยานแห่งชาติภูพาน ตำบลนาหว้าบ่อ อำเภอพรรณานิคม เดินทางไปตามทางสายสกลนคร-อุดรธานี 22 กิโลเมตร แยกซ้ายอีก 14 กิโลเมตร เมื่อถึงเชิงพระธาตุต้องเดินขึ้นบันไดอีก 491 ขั้น องค์พระธาตุสร้างด้วยศิลาแลง มีฐานสี่เหลี่ยม สองชั้น ตัวปราสาทสูงประมาณ 7 เมตร ลักษณะเหมือนสร้างยังไม่เสร็จ เนื่องจากยังไม่มีหลังคา และยอดปราสาท ตามตำนานเล่าว่า ผู้ชายสร้างพระธาตุภูเพ็กแข่งกับผู้หญิงที่สร้างพระธาตุพระนารายณ์แจ่งแว้ง เพื่อบรรจุพระอรุณธาตุ ของพระพุทธเจ้า แต่ได้ยุติสร้างเมื่อเห็นดาวเพ็กบนท้องฟ้าซึ่งเป็นกลางของกลุ่มผู้หญิง อายุราวพุทธศตวรรษที่ 16 -17

8. วัดถ้ำขาม ตั้งอยู่บนภูขาม ตำบลพรรณานิคม อำเภอพรรณานิคม เคยเป็นที่ปฏิบัติธรรมของท่านอาจารย์ฝั้น อาจาโร จนถึงปี พ.ศ. 2507 และเป็นที่ละสังขารหลวงปู่เทสก์ เทสรังสี เมื่อวันที่ 17 ธันวาคม

2537 ปัจจุบันเป็นที่ตั้งของ “เทสก์เจดีย์เทสรังสีอนุสรณ์” หมายถึง เจดีย์ผู้แสดงธรรม เทสก์เจดีย์ สร้างขึ้นเพื่ออนุสรณ์แด่ หลวงปู่เทสก์ เทสรังสี เรือนเจดีย์ทำเป็นสี่เหลี่ยมจัตุรัสมีลักษณะทางสถาปัตยกรรมเป็นทรงมณฑป แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ฐาน ส่วนที่ 2 เรือนเจดีย์ ส่วนที่ 3 เรือนยอด ส่วนฐาน ทำเป็นฐานเชิง 2 ชั้น ฐานชั้นแรกมีลานล้อมรอบเรือนเจดีย์ ตรงมุมฐานมีหอร่องทั้ง 4 มุม มีบันไดขึ้นลงทั้ง 4 ด้าน ชั้นที่ 2 เป็นฐานรองรับตัวเรือนเจดีย์ ส่วนตัวเรือนเจดีย์ทำเป็นรูปทรงมณฑป เป็นรูปทรงสี่เหลี่ยมจัตุรัส มีซุ้มประตูทางเข้าในตัวเองเจดีย์ทั้ง 4 ด้าน ภายในองค์เทสก์เจดีย์ประดิษฐานพระบางในซุ้มเรือนแก้ว และพระรูปเหมือนของหลวงปู่เทสก์ รวมทั้งจัดแสดงเครื่องอัฐบริขาร หนังสือธรรมะ สิ่งของเครื่องใช้ ผนังด้านทิศตะวันตกทั้งซ้ายและขวาจะมีรูปของท่านในท่านั่งและยืน ส่วนเรือนยอด ตั้งอยู่บนหลังคามณฑปซ้อนกัน 3 ชั้น มีคันทวยค้ำยันหลังคาทำเป็นรูปนกหัสติลิงค์ เรือนยอดทำเป็นรูปดอกบัวเหลี่ยมซ้อนกัน 3 ชั้น สะท้อนให้เห็นถึงศิลปะลุ่มน้ำโขงทั้งฝั่งไทยและลาว ยอดสูงสุดทำเป็นฉัตร 3 ชั้น ส่วนที่เหนือฉัตรขึ้นไปทำเป็นรูปทรงพัตยศของพระอาจารย์เทสก์ เทสรังสี สมเด็จพระนางเจ้าฯ พระบรมราชินีนาถ ทรงพระกรุณาโปรดเกล้า เสด็จพระราชดำเนินเป็นองค์ประธานประกอบพิธีเปิดเทสก์เจดีย์ เทสรังสีอนุสรณ์ เมื่อวันที่ 24 เมษายน 2545

9. วัดคำประมง ตั้งอยู่ที่บ้านคำประมง ตำบลสว่าง ห่างจากสกลนคร 40 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลขที่ 22 แล้วเลี้ยวขวาเข้าทางหลวง 2355 ทางไปอำเภออากาศอำนวย เป็นวัดที่สร้างแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ ติดกับหนองน้ำใหญ่ สร้างขึ้นเพื่อเป็นสถานที่วิปัสสนา ของพระครูสันติวรญาณ (หลวงปู่สิม พุทฺธจาโร) เกจิอาจารย์ชื่อดังของเมืองไทย

10. พิพิธภัณฑสถานพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร ตั้งอยู่ที่วัดป่าอุดมสมพร บ้านนาหว้าข้าง ตำบลพรรณานิคม อำเภอพรรณานิคม จังหวัดสกลนคร ห่างจากตัวเมือง 37 กิโลเมตร ตามเส้นทางไปอุดรธานี เป็นวัดที่อาจารย์ฝั้น เคยจำพรรษาอยู่ ตัวพิพิธภัณฑสถานเป็นเจดีย์ฐานกลมกลีบบัวสามชั้น แสดงรูปปั้นจำลองของอาจารย์ฝั้นขนาดเท่ารูปจริง เครื่องอัฐบริขารและประวัติความเป็นมาของท่าน

11. พระธาตุศรีมงคล ตั้งอยู่ที่วัดพระธาตุศรีมงคล บ้านธาตุ ตำบลวาริชภูมิ อำเภอวาริชภูมิ เป็นพระธาตุเก่าแก่ก่อนตั้งชุมชนบ้านธาตุ ค้นพบเมื่อปี พ.ศ.2444 ขณะที่ชาวบ้านกำลังหักล้างถางพง ทั้งยังพบพระพุทธรูปสำริดสมัยเชียงแสนอยู่ในพระธาตุด้วย มีการบูรณะสองครั้ง ครั้งหลังสุดในปี พ.ศ. 2516 องค์พระธาตุปัจจุบันเป็นเจดีย์สี่เหลี่ยม ยอดแหลมตกแต่งด้วยศิลปกรรมยุคใหม่ สร้างด้วยดินเผาครอบพระธาตุองค์เดิมซึ่งเป็นศิลาแลงชำรุด เป็นพระธาตุคู่บ้านคูเมืองของชาวอำเภอวาริชภูมิ

12. หนองหาน เป็นทะเลสาบน้ำจืดที่กว้างใหญ่มาก มีพื้นที่ 123 ตารางกิโลเมตร เป็นที่รวมของลำห้วยหลายสาย เป็นแหล่งเกษตรกรรมและประมงของจังหวัด มีเกาะต่างๆ กว่า 20 เกาะ เกาะดอนสวรรค์เป็นเกาะที่ใหญ่ที่สุด มีวัดร้างและพระพุทธรูปเก่าแก่ สามารถเช่าเรือจากริมหนองหานไปเที่ยวได้

13. สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์และสวนเทิดพระเกียรติ 60 พรรษาราชินี ตั้งอยู่ติดกับหนองหาน มีสระน้ำขนาดใหญ่ชื่อ สระพังพอน เชื่อกันว่าสร้างมาพร้อมกับพระธาตุเชิงชุม รอบบริเวณตกแต่งด้วยไม้ดอกไม้ประดับ ปรับปรุงเป็นสวนพักผ่อน สวนสุขภาพ มีน้ำพุซึ่งสูงถึง 69 เมตร นับว่าสูงสุดในประเทศไทย

14. สถานแสดงพันธุ์ปลาน้ำจืดภาคอีสาน ตั้งอยู่ในสถานีวิจัยประมงจังหวัดสกลนคร ถนนสายสว่าง จัดแสดงและทำให้ความรู้เกี่ยวกับปลาและสัตว์น้ำจืดนานาชนิดที่ค้นพบในภาคอีสาน เช่น ปลาบึก ปลาจระเม็ดน้ำจืด ปลาแรดเผือก และปลาหมอช้างเหยียบ เป็นต้น

15. สะพานหินหรือสะพานขอม อยู่ก่อนเข้าตัวเมือง ริมถนน สกลนคร-อุดรธานี สันนิษฐานว่าเป็นสะพานโบราณ ที่สร้างขึ้นเพื่อใช้เป็นเส้นทางสัญจร จากตัวเมืองสกลนครไปยังนอกเมือง เนื่องจากบริเวณนี้เดิมเป็นลุ่มน้ำท่วมขัง สะพานที่เห็นในปัจจุบันก่อด้วยศิลาแลงเป็นสะพานที่สร้างขึ้นใหม่ หลังจากเดิมได้ถูกรื้อทิ้งเพื่อก่อสร้างถนน

16. ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสกลนคร อยู่ในสถาบันราชภัฏสกลนคร ห่างจากตัวเมืองประมาณ 6 กิโลเมตร ตามเส้นทางสกลนคร-อุดรธานี มีสิ่งของเครื่องใช้ ของชนเผ่าต่างๆ ในจังหวัดสกลนครจัดแสดงให้ชม พร้อมภาพประวัติและเอกสารแสดงความเป็นมาของชาวสกลนครในอดีต

17. หมู่บ้านปั้นหม้อ อยู่ที่บ้านเชียงเครือ ห่างจากตัวเมือง 15 กิโลเมตร ตามเส้นทางไปนครพนม ภาชนะที่ปั้น โอ่ง หม้อ ไห และกระถางมีจำหน่ายให้นักท่องเที่ยวในราคาย่อมเยา

18. น้ำตกปรีชาสุสันต์ อยู่บนเทือกเขาภูพาน เดินตรงไปตามเส้นทางสกลนคร - อุดรธานีประมาณ 17 กิโลเมตร แล้วย้ายไปอีก 10 กิโลเมตร ลักษณะน้ำตกเป็นลานหิน ลาดลงมาคล้ายสไลเดอร์ ลดหลั่นลงมาเป็นชั้นๆ สามารถลงเล่นน้ำได้

19. พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์ อยู่บริเวณเทือกเขาภูพาน บนเส้นทางสายสกลนคร-กาฬสินธุ์ ห่างจากตัวเมือง 13 กิโลเมตร เป็นสถานที่ประทับของ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและสมเด็จพระนางเจ้าพระบรมราชินีนาถ ในคราวเสด็จแปรพระราชฐานเยี่ยม พสกนิกรในภาคอีสาน

20. โค้งปิ้งกุ้ง ห่างจากสกลนคร 14 กิโลเมตร เป็นส่วนหนึ่งของถนนสายสกลนคร-กาฬสินธุ์ ซึ่งคดเคี้ยวไปมาเหมือนงู บริเวณใกล้เคียงมีน้ำตกหลายแห่ง ได้แก่ น้ำตกเหวสินธุ์ชัย น้ำตกตาดโตน และน้ำตกคำหอม ซึ่งเดินทางเข้าถึงได้สะดวก

21. อุทยานแห่งชาติภูพาน ที่ทำการอุทยานตั้งริมทางหลวงหมายเลข 203 ไปทางกาฬสินธุ์ ห่างจากตัวเมือง 25 กิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่ บริเวณเทือกเขาภูพานในเขตสามจังหวัดคือ สกลนคร นครพนม และกาฬสินธุ์ แหล่งท่องเที่ยวในเขตอุทยาน ได้แก่ ผานางเมิน ห่างจากที่ทำการ 700 เมตร เป็นจุดชมวิวลานสาวเอ๋ย วหินธรรมชาติหน้าผา อยู่ห่างออกไป 2 กิโลเมตร และยังมีน้ำตกห้วยใหญ่ ถ้ำเสรีไทยและซำผี (หินซึ่งมีลักษณะคล้ายสะพาน) บนยอดภูเขียว

22. เขื่อนน้ำอูน อยู่ห่างจากตัวเมือง 57 กิโลเมตร ทางไปอุดรธานี เลี้ยวซ้ายไปทางวาริชภูมิอีก 6 กิโลเมตร มีอ่างเป็นน้ำกว้างขนาดใหญ่ ล้อมรอบด้วยภูเขาภูพาน มีทัศนียภาพงดงามโดยเฉพาะยามอาทิตย์อัสดง เขื่อนน้ำอูน เป็นเขื่อนดิน สร้างกั้นลำน้ำอูน ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของแม่น้ำสงครามเก็บกักน้ำไว้เพื่อชลประทาน

23. ปราสาทบ้านพันทา ห่างจากจังหวัด 70 กิโลเมตร ตามทางสายสกลนคร-อุดรธานี ตัวปราสาทสร้างด้วยศิลาแลงเหมือนปราสาทขอม ทั่วไป ฐานเป็นสี่เหลี่ยมผืนผ้า ไกล่ปราสาทมีสระน้ำก่อด้วยศิลาแลง มีน้ำขังตลอดปี เชื่อกันว่าสร้างสมัยเดียวกับ พระธาตุภูเพ็ก

24. วัดถ้ำอภัยดำรงธรรมและพิพิธภัณฑพระอุดม สังวรวิสุทธิ (อาจารย์วัน อุตโม) ตั้งอยู่บนภูผาหลัก การเดินทางใช้เส้นทางสกลนคร-อุดรธานี 84 กิโลเมตร ถึงอำเภอสว่างแดนดิน มีทางแยกซ้ายมือทางเดียวกับทางไปอำเภอส่องดาว อีก 32 กิโลเมตร มีอาคารพิพิธภัณฑทรงจัตุรมุขสองชั้น ประดับด้วยหินอ่อนทั้งหลัง มีห้องแสดงภาพวาดเกี่ยวกับประวัติอาจารย์วัน รูปปั้น และเครื่องอัฐบริหารของท่าน ก่อนถึงพิพิธภัณฑ 5 กิโลเมตร มีทางแยกขวาไปวัดถ้ำอภัยดำรงธรรม เป็นสถานที่ซึ่งท่านอาจารย์วันเคยจำพรรษา

25. ภูผาเหล็ก เป็นเขาสูงหนึ่งในเทือกเขาภูพาน เป็นเทือกเขาหินทราย ปกคลุมด้วยป่าเต็งรังป่าดิบ และป่าเบญจพรรณ เป็นต้นน้ำ ของแม่น้ำสงคราม มีพื้นที่บางส่วนเป็นลานหิน ซึ่งเต็มไปด้วยดอกไม้บานาพรรณในช่วงปลายฤดูฝน นอกจาก พิพิธภัณฑพระอาจารย์วัน อุตโมแล้ว ยังมีจุดน่าสนใจอย่างอื่นๆ อีก ได้แก่จุดชมวิวดมดก่อ ผาน้ำใจัก ทางแยกไป จุดชมวิวดังกล่าว อยู่ถึงก่อนพิพิธภัณฑ เป็นทางลูกรังตัดเลียบหน้าผา ระยะทางราว 2 กิโลเมตร และยังเป็นน้ำตกแก่งกุลา น้ำตกเก้าชั้น มีน้ำเฉพาะในฤดูฝน และภาพเขียนสีก่อนประวัติศาสตร์ที่ถ้ำผักหนาม ใช้สีแดงวาดเป็นรูปคน อายุกว่า 3,000 ปี

26. ศูนย์ศิลปาชีพบ้านกุดนาขาม จากสกลนครเดินทางไปตามทางหลวงหมายเลข 22 ถึงอำเภอสว่างแดนดินระยะทาง 84 กิโลเมตร เลี้ยวขวาไปตามทางหลวงหมายเลข 2280 อีก 24 กิโลเมตร ถึงอำเภอเจริญศิลป์แยกขวาเข้าหมู่บ้านอีก 4 กิโลเมตร เป็นแหล่งผลิตเครื่องปั้นดินเผา ทำเป็นเครื่องใช้ เครื่องประดับตกแต่งบ้าน มีแบบและการเขียนลายที่หลากหลาย ฝีมือประณีต มีอาคารจัดแสดง และจำหน่ายผลิตภัณฑ์ผลงานของชาวบ้าน

27. อุทยานแห่งชาติห้วยเหวด เป็นอุทยานแห่งชาติที่มีจุดสนใจที่หลากหลาย สามารถเดินทางไปถึงได้สองเส้นทางคือใช้เส้นทางสกลนคร-กาฬสินธุ์ ไป 5 กิโลเมตร มีทางแยกซ้ายเข้าทางหมายเลข 2339 ไปอีก 35 กิโลเมตร อีกเส้นทางหนึ่ง ใช้ทางเส้นสกลนคร-นาแก 14 กิโลเมตร มีทางแยกขวาไปอีก 18 กิโลเมตร พื้นที่อุทยานเป็นที่ภูเขาหินทราย มีทิวทัศน์ที่สวยงามโดยเฉพาะอ่างเก็บน้ำห้วยเหวด ซึ่งสามารถมองเห็นน้ำตกสองสายไหลลงสู่แอ่งน้ำ มีลานหินซึ่งมีดอกไม้นานาพรรณขึ้นอยู่ทั่วไป ในช่วงปลายฤดูฝน นอกจากนี้ยังมีศิลปะถ้ำของมนุษย์ก่อนประวัติศาสตร์ เป็นภาพสลักขูดขีดบนผนังถ้ำ บริเวณถ้ำพระด่านแร้ง ถ้ำม่วง และถ้ำผาลายที่ภูผายล

28. พิพิธภัณฑ์ไทยโส้ อยู่บริเวณ ศูนย์ราชการอำเภอกุสุมาลย์ ห่างจากตัวจังหวัด 40 กิโลเมตร ตามเส้นทางไปนครพนม พิพิธภัณฑ์นี้มีชื่อ ความเป็นตัวหนังสือไทยโส้ เปรียบเทียบกับภาษาไทยและเป็นที่เก็บรวบรวมสิ่งของเครื่องใช้ของชาวไทยโส้ เมื่อครั้งอพยพมาจากอีกฝั่งของแม่น้ำโขง บริเวณนี้ยังมีสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ปู่หมื่นศักดิ์ ซึ่งเป็นที่เคารพของชาวไทยโส้

29. พิพิธภัณฑ์พระอาจารย์วัน อุตตโม รูปแบบพิพิธภัณฑ์ พระอาจารย์วัน อุตตโม มีลักษณะทางสถาปัตยกรรมเป็นอาคารจตุรมุข หลังคารูปทรงเจดีย์ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 ฐาน ส่วนที่ 2 อาคาร ส่วนที่ 3 ยอด ส่วนฐานทำเป็นฐานชั้นเดียว ยกพื้นสูง ทำเป็นห้องโถงสำหรับเป็นห้องประชุม และอบรมปฏิบัติธรรม ผนังห้องมีภาพเขียนเล่าประวัติพระอาจารย์วัน อุตตโม มีบันไดขึ้นไปสู่ตัวอาคารพิพิธภัณฑ์ทั้ง 4 ด้าน ตัวอาคารเป็นคอนกรีตเสริมเหล็ก ทำเป็นอาคารจตุรมุข มีซุ้มประตูทางเข้า 3 ทาง คือด้านทิศตะวันออก ทิศตะวันตก และทิศใต้ ผนังด้านนอกตัวอาคารมีภาพปูนสูงเกี่ยวกับพระอาจารย์วัน อุตตโม ส่วนภายในอาคาร ผนังด้านทิศเหนือมีรูปเหมือนของท่านประดิษฐาน ด้านหน้ามีอุโบสถ ตามผนังจัดแสดงเครื่องอัฐบริขาร ส่วนยอดทำเป็นหลังคายอดเจดีย์ดอกบัวกลม ส่วนที่เหนือจากยอดทำเป็นพุ่มประดับ

ผลิตภัณฑ์

สินค้าที่โดดเด่นของจังหวัดสกลนครส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าหัตถกรรมประเภทผ้า เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าไหม เสื้อไหมพรม เครื่องเงิน ผลิตภัณฑ์จากป่า น้ำผึ้งป่า ไม้กวาด หวาย วัตถุมงคลเนื่องจากสกลนครเป็นแหล่งธรรมะแห่งอีสาน เนื้อแดดเดียว ผลไม้อบแห้ง

จังหวัดนครพนม

เป็นหัวเมืองฝ่ายใต้ของล้านช้างที่มีชื่อเรียกว่า โคตรบูรณ หรือ โคตรบอง เป็นจังหวัดชายแดนริมโขงตรงข้ามกับเมืองท่าแขกของลาว เป็นเมืองเก่าแก่ เคียงคู่กับอาณาจักรศรีโคตรบูรณ ในสมัยพระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลก ดินแดนแห่งนี้มีชื่อว่า มรุกขนคร และต่อมาได้เปลี่ยนเป็น นครพนม ตามสภาพพื้นที่ของเมือง ซึ่งติดต่อกับเทือกเขามากมาย

ภูมิประเทศ

เป็นที่ราบสูง ความสูงจากน้ำทะเลเฉลี่ย 140 เมตร ทางเหนือของจังหวัดส่วนมากเป็นที่ราบลุ่มเป็นทุ่งกว้าง ทางเหนือสุดมีเทือกเขาภูหลวง ตอนใต้ของจังหวัดทางทิศตะวันออกติดแม่น้ำโขง น้ำท่วมถึงเป็นทุ่งนา และทิศตะวันตกเป็นป่าไม้เต็งรัง

ภูมิอากาศ

ในช่วงฤดูร้อนอากาศร้อนจัด ฤดูหนาวอากาศจะหนาวจัด อุณหภูมิสูงสุด 31 องศาเซลเซียส ต่ำสุด 21.5 องศาเซลเซียส ในฤดูฝนฝนตกหนักให้เกิดน้ำท่วมอย่างรวดเร็ว

แหล่งท่องเที่ยว

จังหวัดนครพนมมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ดังนี้

1. พระธาตุพนม ตั้งอยู่วัดพระธาตุพนมวรมหาวิหาร ตำบลธาตุพนม อำเภอธาตุพนม ห่างจากตัวเมืองนครพนมประมาณ 50 กิโลเมตร เป็นพระธาตุเก่าแก่สร้างขึ้นระหว่าง พ.ศ. 1200–1400 เป็นศูนย์รวมความศรัทธาของพี่น้องไทย-ลาว ตามตำนานกล่าวว่า พระมหากัสสะและพระอรหันต์ 500 องค์ พร้อมด้วยเจ้าผู้ครองแคว้นและเมืองต่าง ๆ เป็นผู้สร้าง ภายในองค์พระธาตุบรรจุพระอุรังคธาตุ ของพระพุทธเจ้าไว้ในระยะเวลากว่า 1,000 ปี พระธาตุพนมได้รับการบูรณะหลายครั้ง พระธาตุองค์ปัจจุบันเป็นองค์ที่สร้างขึ้นใหม่ครอบองค์เดิมที่หักโค่นลงเมื่อปี พ.ศ. 2518 เนื่องจากความเก่าแก่ขององค์พระธาตุและประจวบระหว่างนั้นถูกฝนและลมพายุพัดแรงติดต่อกันหลายวันนับเป็นการบูรณะครั้งที่ 7 ปัจจุบันองค์พระธาตุมีฐานกว้างด้านละ 12.33 เมตร สูง 53.60 เมตร นอกจากพระบรมสารีริกธาตุที่บรรจุในองค์พระธาตุแล้ว ยังมีของมีค่ามากมายนับหมื่นชิ้นโดยเฉพาะฉัตรทองคำบนยอดพระธาตุ องค์พระธาตุเป็นรูปทรงคล้ายกลีบบัวสี่กลีบที่ยังตูมเรียกว่า “บัวเหลี่ยม” ลวดลายประติมากรรมเป็นสมัยศิลปะทวารวดี เล่ากันว่าใครได้ไหว้พระธาตุครบ 7 ครั้งถือเป็นผู้ลูกพระธาตุเป็นสิริมงคลสูงสุดของชีวิตแม้แต่การได้มาไหว้พระธาตุเพียง 1 ครั้ง ก็นับเป็นมงคลแก่ชีวิต

2. พระธาตุเรณูนคร วัดธาตุเรณู ตำบลเรณู อำเภอเรณู จังหวัดนครพนม ห่างจากพระธาตุพนม 15 กิโลเมตร และอยู่ห่างจากตัวเมืองนครพนม ไปทางใต้ประมาณ 52 กิโลเมตร ตามทางหลวงหมายเลข 212 ถึงกม.44 เลี้ยวขวา ไปอีก 7 กิโลเมตร สร้างเมื่อ พ.ศ. 2461 โดยจำลองจากพระธาตุพนม มีความสูง 35 เมตร กว้าง 8.37 เมตร มีซุ้มประตู 4 ด้าน ภายในบรรจุพระไตรปิฎก พระพุทธรูปทองคำ พระพุทธรูปเงิน ของมีค่ารวมถึงเครื่องกุธภัณฑ์ของพระยาและเจ้าเมือง ภายในโบสถ์วัดยังประดิษฐานพระองค์แสน ซึ่งเป็นพระพุทธรูปทองคำศิลปะแบบลาว ปางสมาธิ พระคู่บ้านของอำเภอเรณูนคร ซึ่งมีน้ำหนัก 1,200 กิโลกรัม หน้าตักกว้าง 50 เซนติเมตร สูง 50 เซนติเมตร พุทธลักษณะสวยงามมาก

3. พระธาตุศรีคุณ วัดธาตุศรีคุณ ตำบลนาแก อำเภอนาแก ค้นพบเมื่อปี พ.ศ.2340 ต่อมาในปี พ.ศ. 2421 ตั้งเป็นวัดพระธาตุศรีคุณในบริเวณที่พบพระธาตุ มีการบูรณะครั้งใหญ่เมื่อปี พ.ศ.2486 องค์พระธาตุมีฐานและเรือนธาตุสี่เหลี่ยมซ้อนกันสองชั้น เรือนยอดทรงบัวเหลี่ยม ส่วนยอดประดับฉัตร องค์ธาตุสีขาวประดับลายปูนปั้นสีทอง ภายในองค์พระธาตุบรรจุพระอรหันธาตุของพระโมคคัลลานะ พระสารีบุตรและพระสังกัจจาย

4. พระธาตุมหาชัย วัดพระธาตุมหาชัย ตำบลมหาชัย อำเภอปลาปาก ห่างจากตัวเมืองประมาณ 40 กิโลเมตร ตามเส้นทางสายนครพนม-สกลนคร ทางหลวงหมายเลข 22 แล้วแยกเข้าวัดอีก 2 กิโลเมตร องค์พระธาตุเป็นเจดีย์แปดเหลี่ยมสูง 37 เมตร สีขาวลวดลายสีทอง ชั้นล่างทำเป็นซุ้มประตูทั้งแปดด้าน สลับกับซุ้มเทพพนมอย่างสวยงาม สร้างในปี พ.ศ. 2514 เพื่อบรรจุพระบรมสารีริกธาตุและพระอรหันต์ธาตุของพระอัญญาโกณฑัญญะ พระสารีบุตรและพระอนรุทซึ่งล้วนเป็นพระปฐมสาวกของพระพุทธเจ้า

5. พระธาตุประสิทธิ์ วัดพระธาตุประสิทธิ์ หมู่ 13 ตำบลนาหว้า อำเภอนาหว้า ห่างจากอำเภอมืองนครพนม ประมาณ 98 กิโลเมตร เป็นที่บรรจุพระอุรังคธาตุของพระพุทธเจ้า ประชาชนในท้องถิ่นและใกล้เคียงเคารพนับถือมาก

6. พระธาตุท่าอุเทน วัดพระธาตุท่าอุเทน ตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน ตั้งอยู่ตรงข้ามกับเมืองหินบูรณ์ของลาว ลักษณะคล้ายกับพระธาตุพนมแต่มีขนาดเล็กกว่า เป็นเจดีย์ฐานสี่เหลี่ยมมีความสูง 33 วา ฐานกว้าง ด้านละ 6 วา 3 ศอก พระอาจารย์ ศรีทัตต์ สุวรรณมาโจ และพระภิกษุสงฆ์พร้อมชาวบ้านผู้มีจิตศรัทธา

เป็นผู้สร้าง เมื่อปี พ.ศ.2454 ภายในองค์ธาตุบรรจุพระธาตุพระบรมสารีริกธาตุ ซึ่งพระอาจารย์สีห์ตักฯ ได้อัญเชิญมาจากเมืองย่างกุ้ง ประเทศพม่า นอกจากนี้ยังมีพระพุทธรูปทองคำและของมีค่าอื่นๆ ที่ผู้มีศรัทธานำมาถวายนำมาบรรจุไว้ในองค์พระธาตุด้วย

7. พระธาตุนคร วัดมหาธาตุ เขตเทศบาลเมืองนครพนม ริมถนนสุนทรวิจิตร ซึ่งเป็นวัดที่สร้างในปี พ.ศ.1150 โดยพระยามหาอำมาตย์ (ป้อม) จากเวียงจันทน์ มีชื่อเดิมว่าวัดมิ่งเมือง คนท้องถิ่น นิยมเรียกว่า “วัดธาตุ” เพราะมีพระธาตุเจดีย์เป็นจำนวนมาก ต่อมาปี พ.ศ.2462 พระครูพนมคณาจารย์เจ้าอาวาสสมัยนั้น ได้รื้อถอนพระธาตุเหล่านี้ออกแล้วสร้างพระธาตุพนมขึ้นแทนแล้วเสร็จในปี พ.ศ.2465 ภายในองค์พระธาตุบรรจุพระอรหันตธาตุ พระพุทธรูปทองคำ และพระพุทธรูปเงินในผอบไม้จันทน์แดง ที่ได้มาจากพระธาตุองค์เดิมและเครื่องรางของขลังอื่น ๆ ของชาวบ้านไว้ในองค์พระธาตุ

8. วัดโอกาส (ศรีบัวบาน) อยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขง บนถนนสุนทรวิจิตร เป็นวัดคู่เมืองนครพนมมาแต่โบราณ มีศาลเจ้าหมื่น พระด้วง พระเทียม พระพุทธรูปคู่แฝดอันศักดิ์สิทธิ์ เป็นที่เคารพนับถือของชาวนครพนมแต่โบราณ พระด้วงและพระเทียมเป็นพระพุทธรูปปางมารวิชัยแกะสลักจากไม้ตะเคียนขนาดหน้าตักกว้าง 30 เซนติเมตร สูง 60 เซนติเมตร ประดิษฐานในบุษบกทรงประสาธตั้งอยู่หน้าพระประธานในโบสถ์ สร้างเมื่อ พ.ศ.2181 โดยเจ้าของผู้ครองอาณาจักรศรีโคตรบูร และยังมีพระศิลา ตลอดจนจิตรกรรมฝาผนังที่สวยงาม

9. วัดโพธิ์ศรี อยู่ริมถนนสุนทรวิจิตร เลียบริมโขง เป็นที่ประดิษฐาน “พระทอง” เป็นพระพุทธรูปทองสำริดปางมารวิชัย และเป็นพระพุทธรูปโบราณสกุลช่างล้านช้าง

10. วัดศรีเทพประดิษฐาราม (วัดศรีเทพ) ตั้งอยู่ที่ถนนศรีเทพ อำเภอเมืองนครพนม สร้างขึ้นเมื่อพ.ศ. 2402 ภายในโบสถ์นอกจากจะมีจิตรกรรมฝาผนังรูปพระพุทธรูปประวัติที่สวยงามแล้ว ยังเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปสำคัญ คือ พระแสง ซึ่งมีตำนานเล่าว่าเป็นพระพุทธรูปที่สร้างขึ้นพร้อมกับพระสุกพระใส (วัดโพธิ์ชัย จังหวัดหนองคาย) ช่างๆ โบสถ์มีเจดีย์บรรจุอัฐิของหลวงปู่จันทร์ (พระเทพสิทธิจารย์) พระเกจิอาจารย์ที่ชาวนครพนมนับถือ

11. พระธาตุมรุกขนคร อยู่ในบริเวณมรุกขนคร บ้างดงขวาง ตำบลดอนนางหงส์ อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม เป็นพระธาตุสำคัญและขนาดใหญ่ของนครพนม สร้างโดยพระบรมราชา ผู้ครองเมืองมรุกขนคร ซึ่งเคยเป็นศูนย์กลางของอาณาจักรศรีโคตรบูร เมื่อปี พ.ศ.2300 มีการบูรณะใหม่เมื่อปี พ.ศ.2536 องค์พระธาตุสูงประมาณ 50 เมตร ลักษณะคล้ายพระธาตุพนม

12. วัดหัวเวียงรังสี ตั้งอยู่ที่บ้านพระกลางทุ่ง ตำบลธาตุพนม อำเภอธาตุพนม ตัววัดอยู่ริมแม่น้ำโขง เมื่อไหว้พระแล้วย่างสืมชมความวิจิตรงดงามของจิตรกรรมฝาผนังภายในโบสถ์ แม้จะลบลือนไปบ้างแต่ก็ยังคงความงดงามให้เห็น

13. วัดพุทธสีมา ตั้งอยู่ที่บ้านฝั่งแดง ตำบลฝั่งแดง อำเภอธาตุพนม มีหลวงพ่อเกษรซึ่งสร้างจากเกษรดอกไม้เคลือบด้วยสำริด ตั้งอยู่เป็นพระประธานอยู่ภายในสิม หรือโบสถ์ ปัจจุบันบางส่วนขององค์พระปริแตกทำให้เห็นเกษรดอกไม้แห้งอัดแน่น

14. วัดไตรภูมิ ตั้งอยู่ที่ตำบลท่าอุเทน อำเภอท่าอุเทน เป็นที่ประดิษฐานของ “พระบาง” นิยมเรียกกันเต็มๆ ว่า “พระบางวัดไตรภูมิ” เป็นพระพุทธรูปยืนปางพระห้ามสมุทร พุทธศิลปะแบบลาวสูง 80 นิ้ว แขนสูง 2 นิ้วครึ่ง ฐานรูปแปดเหลี่ยมสูง 15 นิ้ว ตั้งอยู่บนช้างแปดเชือกสร้างเมื่อ พ.ศ. 2008 เป็นพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์มาก เชื่อกันว่าถ้านำออกมาจะทำให้ฝนตก

15. วัดกลาง ตั้งอยู่บ้านอุเทน ตำบลท่าอุเทน ภายในประดิษฐานพระพุทธรูปสามองค์ มีสิม หรือโบสถ์ประดับด้วยปูนปั้นลวดลายเงินที่สวยงาม รวมทั้งพระธาตุที่กรุด้วยหินอ่อนให้ผู้ศรัทธาได้นมัสการ

16. วัดภูถ้ำพระ อยู่ห่างจากบ้านนาแกน้อย อำเภอนาแก ประมาณ 6 กิโลเมตร เป็นที่ประดิษฐานเจดีย์ปราสาททอง บรรจุพระบรมสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า และพระอรหันต์เดิมเป็นวัดที่พระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต ใช้เป็นที่ปฏิบัติธุดงค์กรรมฐาน

17. พิพิธภัณฑ์หมู่บ้านมิตรภาพไทย-เวียดนาม และบ้านท่านประธานาธิบดี โฮจิมินห์ หรือบ้านลุงโฮ บ้านนาจอก หมู่ที่ 5 ตำบลหนองญาติ อ.เมือง จ.นครพนม จะเป็นพิพิธภัณฑ์ประวัติชีวิตของโฮจิมินห์ วีรบุรุษผู้กู้เอกราชให้ประเทศเวียดนาม โฮจิมินห์เคยพำนักอยู่ในนครพนมในช่วงหนึ่งของชีวิตก่อนกลับไปเวียดนามจนได้ดำรงตำแหน่งเป็นประธานาธิบดีของเวียดนาม

18. วัดนักบุญอันนาหนองแสง ชมโบสถ์ชาวคริสต์โรมันคาทอลิก สวยงามและโดดเด่นริมแม่น้ำโขง ตั้งอยู่ที่ถนนสุนทรวิจิตร ตำบลหนองแสง อำเภอเมืองนครพนม

19. เชื้อนหน้าเมืองนครพนม เป็นเชื้อนทอดยาวริมฝั่งแม่น้ำโขง เป็นแหล่งพักผ่อนหย่อนใจ ที่สามารถชมวิทิวทัศน์อันงดงาม โดยเฉพาะเวลาเช้า ขณะพระอาทิตย์ ขึ้นพ้นทิวอันสลบซับซ้อน

20. หาดทรายทองศรีโคตรบูร เป็นหาดทรายน้ำจืดที่สวยงาม ซึ่งเกิดขึ้นเฉพาะช่วงฤดูแล้ง ราวเดือนกุมภาพันธ์-เมษายน หาดทรายจะยื่นยาวออกไปกลางลำน้ำโขงจนเกือบถึงฝั่งลาว เมื่อแสงแดดอ่อนยามเช้าส่องต้องหาดทรายเป็นสีทอง เหมาะสำหรับเป็นที่พักผ่อนหย่อนใจและชมความงามของธรรมชาติ อยู่ที่ริมน้ำโขง บ้านหนองจันทร์ ตำบลท่าค้อ อำเภอเมืองนครพนม

21. พิพิธภัณฑ์ พระอาจารย์บัว เตมิโย ตั้งอยู่ที่วัดศิลามงคล บ้านหลักศิลา ห่างจากอำเภอนาแกประมาณ 5 กิโลเมตร เป็นที่เก็บรักษาอัฐธาตุของพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต และเครื่องอัฐบริขาร ของพระอาจารย์บัว เตมิโย และร่างกายของท่านที่หลังมรณภาพแล้ว ไม่เน่าเปื่อยเป็นที่เคารพนับถือของชาวนครพนม

22. วัดหลักศิลา ตั้งอยู่ที่บ้านหลักศิลา ตำบลพระกลางทุ่ง เป็นที่เก็บรักษาใบเสมาเก่าแก่ สันนิษฐานว่ามีอายุรุ่นราวคราวเดียวกันกับใบเสมาที่เมืองฟ้าแดดสงยาง จังหวัดกาฬสินธุ์

23. วนอุทยานน้ำตกตาดขาม อยู่ในเทือกเขาลังกา ห่างจากบ้านแพง 7 กิโลเมตร ตามทางหมายเลข 212 เป็นน้ำตกขนาดเล็ก ไหลลดหลั่นลงมา 4 ชั้น บริเวณโดยรอบร่มรื่นเหมาะแก่การไปเที่ยวพักผ่อนหย่อนใจ

24. น้ำตกตาดโพธิ์ ห่างจากน้ำตกตาดขาม 5 กิโลเมตร มีลักษณะสวยงามไม่ยิ่งหย่อนไปกว่า กัน โดยเฉพาะในฤดูฝน สามารถมองเห็นน้ำได้จากทางหลวงแผ่นดินที่เลียบแม่น้ำโขง อยู่ห่างจากตัวอำเภอบ้านแพงประมาณ 11 กิโลเมตร รถยนต์ไม่สามารถเข้าถึงน้ำตกได้ ต้องเดินเท้าประมาณชั่วโมงเศษ สองข้างทางร่มรื่น เหมาะแก่การชมความงามตามธรรมชาติ

25. บ้านไชยบุรี ปากแม่น้ำสงคราม บริเวณปากแม่น้ำสงครามเชื่อมติดกับแม่น้ำโขง มีหมู่บ้านไชยบุรี ซึ่งเป็นชุมชนเก่าแก่อาณานิธิร้อยปี ทิวทัศน์สวยงาม แหล่งปลาชุกชุม มีวัดโบราณเรียงรายอยู่ริมน้ำโขง สถาปัตยกรรมแบบพื้นบ้านอีสาน ได้แก่วัดกลาง วัดศรีบุญเรือง วัดใต้

ผลิตภัณฑ์ : สินค้าที่โดดเด่นของจังหวัดนครพนมส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าหัตถกรรม เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าขาวม้า หมอนขิด ตุ๊กตาจากเศษผ้าพื้นเมือง พวงกุญแจแคนจำลอง วัตถุมงคล กาละแม ผลไม้อบแห้ง

จังหวัดมุกดาหาร

เป็นจังหวัดริมน้ำโขงซึ่งอยู่ตรงข้ามกับ แขวงสะหวันนะเขตของเขตลาว ในปลายสมัยกรุงศรีอยุธยา เจ้ากินรี บุตรชายเจ้าจันทรสूरียวงศ์ ซึ่งปกครองบ้านหลวงโพนสิน แขวงสะหวันนะเขต ได้ข้ามลำน้ำโขงมาสร้างบ้านแปลงเมืองที่ บริเวณปากห้วยมุกและตั้งชื่อเมืองว่า “มุกดาหาร ” อันเกิดจากศุภนิมิตที่พบเห็นในขณะที่กำลังสร้างเมืองเป็นที่มาของเมืองมุกดาหารที่เห็นในปัจจุบัน ในอดีตมุกดาหารเคยเป็นชุมชนที่ใหญ่

ควบคู่กับเมืองนครพนมและเมืองธาตุพนม ครั้นหลังจากกษัตริย์เจ้าอนุวงศ์ เมื่อปี พ.ศ.2369-2370 แล้วปรากฏว่ามีการอพยพของชาวญไทเข้ามาตั้งถิ่นฐานในละแวกเมืองนครพนมและมุกดาหาร และในปี พ.ศ. 2450 มีฐานะเป็นเมืองหนึ่งที่มีขึ้นอยู่กับมณฑลอูตร

ภูมิประเทศ

ส่วนใหญ่เป็นภูเขา ทางทิศใต้เป็นที่ราบสูง ทิศตะวันตกมีภูเขาภูพาน และทิศตะวันออกเป็นที่ราบสลับป่า

ภูมิอากาศ

ในช่วงฤดูร้อนอากาศจะร้อนจัดฤดูหนาวจะหนาวจัด อุณหภูมิ สูงสุดอยู่ระหว่าง 32.7-41.9 องศาเซลเซียส ต่ำสุด 4.3-22.2 องศาเซลเซียส โดยเฉลี่ยตลอดปี มีอุณหภูมิ 26.99 องศาเซลเซียส

แหล่งท่องเที่ยว จังหวัดมุกดาหารมีแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ ดังนี้

1. สะพานมิตรภาพไทย-ลาว 2 อยู่ที่บ้านสงเปือย ตำบลบางทรายใหญ่ อำเภอเมืองมุกดาหาร เป็นที่สะพานข้ามแม่น้ำโขงจากตัวเมืองมุกดาหารไปยังบ้านนา และ เมืองคันทะบุรี แขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว รูปแบบสะพานเป็นสะพานคอนกรีต 2 ช่องจราจร ความยาวสะพาน 2,702 เมตร
2. วัดศรีมงคลเหนือ วัดเก่าแก่คู่เมืองมุกดาหาร ตั้งอยู่ที่ตำบลสำราญชายโขงเหนือ อำเภอเมืองมุกดาหาร มีสิม หรือโบสถ์รูปทรงสวยงาม และอยู่ในกำแพงแก้วที่มีหั่วเสาเป็นรูปพระธาตุอยู่รายรอบ ตัววัดตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง เป็นจุดชมทิวทัศน์แม่น้ำโขงของเมืองมุกดาหารที่ดีแห่งหนึ่ง
3. ตลาดอินโดจีน ตั้งอยู่ที่ถนนสำราญชายโขง เขตเทศบาลเมือง เป็นแหล่งรวมสินค้าสารพัดอย่างที่คึกคักมากทั้งสินค้าจากประเทศเพื่อนบ้านอินโดจีน เช่น ลาว เวียดนาม จีน รัสเซีย รวมทั้งสินค้า หัตถกรรม OTOP ของมุกดาหารเอง
4. วัดศรีมงคลใต้ วัดเก่าริมแม่น้ำโขง อยู่ที่ดินนสำราญชายโขง ตั้งอยู่ติดกับด่านตรวจคนเข้าเมือง เป็นวัดที่ประดิษฐานพระพุทธรูปคู่เมืองมุกดาหาร คือพระเจ้าองค์หลวง ซึ่งมีมาก่อนตั้งเมืองมุกดาหาร สร้างด้วยอิฐถือปูน หน้าตักกว้าง 2.2 เมตร สูง เฉพาะองค์ถึงยอดพระเมาลี 2 เมตร ตามตำนานกล่าวว่า พบโดยเจ้ากินรี ขณะที่ควบคุมการสร้างเมือง นอกจากนี้นยังพบพระพุทธรูปอีกองค์หนึ่งที่ทำด้วยเหล็ก จมดินเหลือแต่ยอดพระเมาลีอยู่ใต้ต้นโพธิ์ จึงถวายนามว่า “ พระหลบเหล็ก ”
5. ศาลเจ้าพ่อ เจ้าฟ้ามุงเมือง ตั้งอยู่บนถนนสองนางสถิตเป็นที่ประดิษฐานหลักเมืองสันนิษฐานว่า คงสร้างขึ้นพร้อมกับเมืองมุกดาหาร แต่เดิมเป็นเพียงศาลไม้ ต่อมาได้บูรณะก่อสร้างเป็นศาลคอนกรีต ถือว่าศาลแห่งนี้เป็นศาลที่ศักดิ์สิทธิ์ ปกป้องรักษาเมืองมุกดาหารให้ร่มเย็นเป็นสุข
6. ศาลเจ้าแม่สองนางพี่น้อง อยู่ที่ดินนสำราญชายโขงริมแม่น้ำ ติดกับด่านตรวจคนเข้าเมืองมุกดาหาร ศาลแห่งนี้ไม่ทราบประวัติความเป็นมา เดิมเป็นศาลไม้ ต่อมาได้รับการบูรณะเป็นศาลคอนกรีต ประวัตเล่ากันว่า มีธิดาสองพี่น้องของเจ้าเมืองฝ่งลาวได้นั่งเรือข้ามเข้ามาที่เมืองมุกดาหารแล้วเกิดเรือล่มเสียชีวิตทั้งสองพระองค์ จึงได้สร้างศาลศักดิ์สิทธิ์แห่งนี้ขึ้นมา เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์คู่กับศาลเจ้าพ่อเจ้าฟ้ามุงเมือง ชาวจังหวัดมุกดาหาร จะจัดพิธีบวงสรวงเจ้าพ่อฟ้ามุงเมือง และ เจ้าแม่สองนางพี่น้องพร้อมกันในวันขึ้น 15 ค่ำเดือน 6 ของทุกปี
7. หอแก้วมุกดาหาร มีชื่อเต็มว่า “หอแก้วมุกดาหารเฉลิมพระเกียรติกาญจนาภิเษก” ตั้งอยู่ที่ถนนมุกดาหาร-ดอนตาล เป็นหอคอยสูงสถาปัตยกรรม สมัยใหม่ สูงตระหง่าน 65.50 เมตร ขึ้นหอแก้วมุกดาหาร ชมทิวทัศน์เมืองมุกดาหารมุมสูง และชมพิพิธภัณฑสถานประวัติความเป็นมาของเมืองมุกดาหาร วิธีการดำรงชีวิตชนพื้นเมืองมุกดาหารแปดเผ่า ฯลฯ

8. อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ (มุกดาหาร) ตั้งอยู่ที่ตำบลสีนวน อำเภอเมืองมุกดาหาร ชมกลุ่มหินเทิบ เป็นกลุ่มหินขนาดใหญ่มีมาตั้งเรียงรายตามธรรมชาติ แวะชมลานจุลินท์ เป็นหินทรายทองยาวกล้าไกลผาอุฐ เป็นหน้าผาซึ่งมีโขดหินทรายคล้ายอุฐ ผามะนาว ผางอย ผาปู่เจ้า น้ำตกถ้าพระที่มีพระพุทธรูปโบราณอยู่ภายใน น้ำตกวังเดือนห้า ผามะนาว ถ้าฝ่ามือแดง มีภาพเขียนสีของมนุษย์ยุคหินก่อนประวัติศาสตร์

9. อ่างเก็บน้ำห้วยสิงห์ อยู่ระหว่างหุบเขาและป่าทึบในเขตอุทยานแห่งชาติมุกดาหาร เดินป่า ตกปลา และเที่ยวทะเลสาบ เขิงเขาภูจองศรีซึ่งมียอดเขาสูงที่สุดในอำเภอมุกดาหาร

10. อ่างเก็บน้ำชลประทานห้วยขี้เหล็ก ตั้งอยู่บนเส้นทาง 212 ห่างจากตัวเมืองมุกดาหาร ประมาณ 23 กิโลเมตร เป็นอ่างเก็บน้ำขนาดใหญ่ มีทิวทัศน์ที่สวยงาม อยู่ที่บ้านคำเชียงเสา ตำบลนิคมคำสร้อย อำเภอนิคมคำสร้อย

11. แก่งกะเบา เป็นแก่งหินยาวเหยียดตามลำน้ำโขง บนฝั่งก็มีลานหินกว้างใหญ่ เป็นที่พักผ่อนอย่างดี ในช่วงหน้าแล้งน้ำลด จะเห็นเกาะแก่งกลางน้ำและหาดทรายสวยกว่าทุกฤดู แวะแก่งกะเบาอย่าลืมลิ้มรสหมูหันแสนอร่อยที่นั่น ตั้งอยู่ที่บ้านโคกกะเบา ตำบลปงขาม อำเภอหว้านใหญ่

12. วัดสองคอน (วัดศาสนาคริสต์ โรมันคาทอลิก) ตั้งอยู่ที่บ้านสองคอน ตำบลปงขาม อำเภอหว้านใหญ่ เป็นโบสถ์คริสต์ที่มีบริเวณกว้างขวางติดกับแม่น้ำโขง สร้างแบบสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ที่มีความสวยงาม น่าชม สร้างขึ้นเพื่อเป็นอนุสรณ์สถานแก่แม่ชีสองรูปและผู้ศรัทธาที่เป็นผู้หญิงอีกห้าคน ที่ได้พลีชีพเพื่อยืนยันความเชื่อในองค์พระผู้เป็นเจ้าเมื่อครั้งเกิดกรณีพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศสในสงครามโลกครั้งที่ 2 ผู้พลีชีพทั้งเจ็ดคนถูกยกย่องให้เป็น “มรณสักขี” (MARTYR) ในเวลาต่อมา

13. วัดศรีบุญเรือง (บ้านไต้) ตั้งอยู่ถนนสำราญชายโขง อำเภอเมืองมุกดาหาร ภายในอุโบสถประดิษฐานพระพุทธรูปสอง เป็นพระพุทธรูปทองสัมฤทธิ์ ขนาดหน้าตักกว้าง 1 เมตร ส่วนสูงเฉพาะองค์ถึงยอดเมาลี 1.20 เมตร เจ้ากนิฐผู้สร้างเมืองมุกดาหารได้อัญเชิญมาจากเมืองเวียงจันทน์ มาประดิษฐานที่วัดศรีมงคลใต้ก่อน ต่อมาเจ้ากนิฐได้สร้างวัดใหม่ที่บ้านศรีบุญเรือง จึงได้ย้ายมาประดิษฐานที่วัดศรีบุญเรืองแห่งนี้

14. วัดยอดแก้วศรีวิชัย อยู่ถัดจากวัดศรีมงคลใต้ไปประมาณ 300 เมตร ในวิหารประดิษฐานพระพุทธรูปขนาดใหญ่ปางสมาธิปางประทานโปรดสัตว์ ซึ่งมีพุทธลักษณะที่งดงามมาก บริเวณวัดยังมีพระธาตุเจดีย์รูปแบบสวยงามอีก 2 องค์

15. วัดศรีสุเมธังค์ อยู่ห่างจากวัดยอดแก้วศรีวิชัยไปประมาณ 300 เมตร พระประธานในวิหารมีพระพุทธรูปปางนาคปรก พุทธลักษณะแบบลาว สง่างามมาก นอกจากนั้นมีพระธาตุ 2 องค์อยู่ข้างสิม หรือโบสถ์เก่าแก่ โดยองค์เล็กด้านหน้ามีรูปทรงเดียวกับพระธาตุศรีสองรักที่ จังหวัดเลย เป็นเจดีย์ศิลปะล้านช้าง ซึ่งพบมากในอีสานและลาว อีกองค์ขนาดใหญ่กว่ามีลักษณะคล้ายพระธาตุพนม มีชื่อว่า พระธาตุศรีสุเมธังค

16. วัดศรีมงคลเหนือ ตั้งอยู่ที่ถนนสำราญชายโขงเหนือ อำเภอเมืองมุกดาหาร เป็นวัดเก่าแก่อีกวัดหนึ่งของเมืองมุกดาหาร ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขงแวะไหว้พระและชมสิม (โบสถ์) ของวัดที่มีรูปทรงสวยงามเสร็จแล้วนั่งพักผ่อนชมทิวทัศน์ริมโขง

17. วัดมโนรมย์ ตั้งอยู่ที่ตำบลชะโนด เป็นวัดเก่าแก่สร้างขึ้นโดยช่างสถาปัตยกรรมจากนครเวียงจันทน์ ต่อมาในปี พ.ศ. 2447 เกิดไฟไหม้วัดเสียหายอย่างมาก และได้บูรณปฏิสังขรณ์แล้วเสร็จ เมื่อ พ.ศ. 2454 ที่วัดมีโบราณสถานและโบราณวัตถุที่น่าสนใจ เช่น วิหาร พระอุโบสถ พระพุทธรูปและซุ้ม บันไดหน้าโบสถ์ ซึ่งล้วนเป็นศิลปะพื้นเมืองที่เก่าแก่และสวยงาม

18. วัดรอยพระพุทธบาทมโนรมย์ ตั้งอยู่บนมโนรมย์ ตำบลศรีบุญเรือง อำเภอเมืองมุกดาหารเป็นวัดเก่าแก่ มีพระธาตุมโนรมย์ซึ่งเป็นพระธาตุทรงแปดเหลี่ยม และรอยพระพุทธบาทจำลอง สร้างจากหินทรายกว้าง 80 เซนติเมตร ยาว 1.80 เมตร ลักษณะสูงลอยจากพื้น 90 เซนติเมตร เมื่อ พ.ศ. 2525 และพระอังคาร

เพ็ญเป็นพระพุทธรูปขนาดเล็ก สร้างพร้อมพระพุทธรูปบาทจำลอง สามารถมองเห็นทิวทัศน์ของเมืองมุกดาหาร แม่น้ำโขง และแขวงสะหวันนะเขตของลาวได้

19. ศาลหลักเมือง ตั้งอยู่หน้าศาลากลางจังหวัดมุกดาหาร เป็นศาลหลักเมืองแห่งใหม่ ตัวศาลมีรูปทรงเป็นสถาปัตยกรรมไทยประยุกต์สวยงาม มีพิธีบวงสรวงในวันที่ 9 มกราคม ตรงกับวันรวมเผ่าไทย มะขามหวานชายโขง เป็นประจำทุกปี

20. พระพุทธรูปนวมิ่งมงคล มุกดาหาร ชาวเมืองมุกดาหารสร้างไว้ 2 องค์ ได้แก่ องค์ที่สร้างด้วยเนื้อเงินบริสุทธิ์ และองค์ที่สร้างด้วยเนื้อทองเหลือง ได้ผ่านพิธีพุทธภิเษกจากพระเกจิอาจารย์ชื่อดังของภาคอีสาน รวม 27 รูป ณ อุโบสถวัดศรีบุญเรือง เมื่อวันที่ 8 กรกฎาคม พ.ศ. 2538 หลังจากพุทธภิเษก พระพุทธรูปนวมิ่งมงคลทั้งสององค์ถูกอัญเชิญไปประดิษฐานที่หอแก้วมุกดาหาร เพื่อให้ประชาชนกราบไหว้บูชาโดยองค์เนื้อเงินบริสุทธิ์อยู่ที่หอแก้วมุกดาหารชั้นสูงสุด ส่วนองค์ทองเหลืองแท้อยู่อาคารชั้นล่าง ผู้ใดกราบไหว้บูชาจะพบแต่ความสุขความเจริญ

21. วัดมณีมาวาส ตั้งอยู่ที่บ้านดอนตาล ตำบลดอนตาล อำเภอดอนตาล เป็นวัดเก่าแก่ของอำเภอดอนตาล ไหว้พระแล้ว ชมส้มหรือโบล์เก่าแก่ที่มีรูปทรงเป็นเอกลักษณ์สวยงาม และที่พลาดไม่ได้ก็คือไปชมกลองมโหระทึกโบราณขนาดใหญ่ที่สุดของไทยที่เก็บรักษาไว้ในวัด

22. วัดพุทธโธธัมมะชะโร (วัดภูด่านแต้) ตั้งอยู่ริมทางหลวงหมายเลข 212 กม.134 บ้ายชัยมงคล ตำบลโชคชัย ห่างจากตัวอำเภอมืองประมาณ 15 กิโลเมตร บริเวณวัดเป็นลานหิน เป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปขนาดใหญ่ปางห้ามมาร มีธรรมจักรเปล่งรัศมีอยู่ด้านบน สามารถมองเห็นได้แต่ไกล

23. วัดบรรพคีรี (ภูก่อจ้อ) อยู่ที่บ้านหนองแขว ตำบลหนองสูงใต้ อำเภอหนองสูง ตั้งอยู่บนเขาซึ่งภูก่อจ้อ เป็นวัดที่หลวงปู่หล้า เขมปัตโต พระเถระจารย์สายวิปัสสนากรรมฐานพำนักอยู่ ภายหลังจากที่ท่านมรณภาพแล้ว ได้มีการสร้าง “เขมปัตตเจดีย์” เป็นเจดีย์ทรงระฆังคว่ำบรรจุอัฐิโดยชั้นบนประดิษฐานหุ่นขี้ผึ้งของหลวงปู่หล้า และมีพิธีภัณฑิให้เยี่ยมชมด้วย

24. วัดป่าวิเวก ตั้งอยู่บ้านหนองแสง ตำบลห้วยน้ำใหญ่ อำเภอห้วยน้ำใหญ่ วิหารของวัดเป็นที่ประดิษฐานพระพุทธรูปไสยาสน์ปางพระสุบิน ความยาวตลอดองค์ราว 20 เมตร สร้างโดยพระอุปัชฌาย์เกลี้ยง ขนโตโต พร้อมด้วยศิษย์และญาติพี่น้องชาวตำบลห้วยน้ำใหญ่ เมื่อปี พ.ศ. 2505 นอกจากพุทธลักษณะด้านหน้าองค์พระงามน่าชมแล้ว บริเวณใต้พระบาทยังมีปูนปั้นลายสัญลักษณ์ต่าง ๆ ที่น่าสนใจ

25. วัดพระศรีมหาโพธิ์ ตั้งอยู่บ้านห้วยน้ำใหญ่ ตำบลห้วยน้ำใหญ่ อำเภอห้วยน้ำใหญ่ ภายในวัดมีโบราณสถานที่น่าสนใจ คือ สิม (โบล์) เก่าแก่สร้างขึ้นในปี พ.ศ. 2459 โดยช่างชาวเวียดนามภายในมีจิตรกรรมฝาผนังสมัยโบราณ อันวิจิตรงดงามเรื่องพระเวสสันดรในตอนต่าง ๆ และภาพเหตุการณ์ที่สมเด็จพระนเรศวรมหาราชอนุภาพประทับนั่งอยู่บนเกวียนครั้งเสด็จตรวจหัวเมืองในมณฑลอีสาน

26. อุทยานแห่งชาติมุกดาหาร อยู่ห่างจากเมือง 17 กิโลเมตร โดยใช้เส้นทางมุกดาหาร-ดอนตาล แยกขวาระหว่างกิโลเมตรที่ 14-15 กิโลเมตร มีเนื้อที่ 48.5 ตารางกิโลเมตร ประกอบด้วยภูเขาสูงชันหลายลูกติดต่อกัน เช่น ภูมโนรมย์ ภูนางหงส์ ภูผาเทิบ ภูถ้ำพระ ภูหลักเส ภูรัง ภูปิ้ง ภูคำหมากมี ยอดเขาสูงสุดคือ ยอดภูจอมสี สูงจากระดับน้ำทะเล 420 เมตร สภาพป่าส่วนใหญ่ เป็นป่าไม้เต็งรัง และป่าเบญจพรรณเป็นแหล่งกำเนิดของลำห้วยหลายสาย บางส่วนซึ่งพื้นที่เป็นหน้าผาสูงชันลาดชันกว้าง โดยเฉพาะที่ ภูผาเทิบ มีหินลักษณะแปลก สามารถจินตนาการเป็นรูปต่างๆได้มากมาย

27. ภูนางหงส์ เข้าทางเดียวกันกับภูผาเทิบ ก่อนถึงที่ทำการอุทยาน 500 เมตร มีทางแยกซ้ายมือไปทางภูนางหงส์ ลักษณะทั่วไป เป็นลานหินสลับป่าแคระ มีหินธรรมชาติรูปร่างต่างๆ วางทับซ้อนกันอยู่เป็นกลุ่ม เรียงรายล้อมรอบหินรูปหงส์ขนาดใหญ่

28. กลองมะโนระทีกี เก็บรักษาไว้ที่วัดมณีมาวาส (วัดกลาง) ไม่ไกลจากที่ว่าการอำเภอคอนสาร เป็นโบราณวัตถุเก่าแก่ อายุไม่ต่ำกว่า 3,000 ปี เป็นกลองสัมฤทธิ์ หน้าเดียว เส้นผ่าศูนย์กลาง 86 เซนติเมตร ตัวกลองยาว 90 เซนติเมตร หน้ากลองเป็นรูปตะวันนูน ขอบกลองเป็นรูปกบ 4 ตัว พวงข่าและขอมโบราณ ขอบเก็บสะสมไว้ ค้นพบเมื่อ พ.ศ.2481 บริเวณตลิ่งริมแม่น้ำโขง ที่บ้านนาทามของลาว

29. หอยสมัยหิน บริเวณที่พบเปลือกหอยชิ้นนี้เป็นชิ้นหินปูนหนาประมาณ 1 ฟุต ลักษณะคล้ายหอยสังข์ ฝังอยู่ในดินลึกประมาณ 40 ฟุต พบที่โคกหินแดง บ้านนายอ ตำบลเหล่าหมี เดินทางโดยใช้เส้นทาง 2034 เลี้ยวซ้าย กม. ที่ 17-18 ตรงทางเข้าบ้านนาโพธิ์ หอยกลายเป็นหินที่ขุดพบบริเวณนี้นับเป็นแห่งที่ 3 ของโลก มีอายุประมาณ 27 ล้านปี เหมาะสำหรับผู้ที่สนใจทางด้านธรณีวิทยา

30. วนอุทยานภูหมู ใช้เส้นทางหมายเลข 212 ประมาณหลักกิโลเมตรที่ 128-129 แยกซ้ายมือเข้าไปอีก 12 กิโลเมตร ภูหมูสูง 353 เมตรเหนือระดับน้ำทะเล มีพื้นที่ราบบนยอดเขาประมาณ 4 ตารางกิโลเมตร สมัยก่อนบริเวณนี้มีหมู่ป่าชุกชุมมาก ชาวบ้านจึงเรียกว่าภูหมู บนยอดเขามีจุดชมวิว 3 จุด ห่างจากที่ทำการวนอุทยานประมาณ 100 เมตร 400 เมตร และ 800 เมตร ตามลำดับ ซึ่งสามารถมองเห็นวิวทิวทัศน์ของเมืองมุกดาหารในแง่มุมต่างๆได้สวยงาม

31. น้ำตกตาดโตน อยู่ห่างจากอำเภอหนองสูง ไปทางทิศใต้ และอยู่ห่างจากอำเภอดงเจริญ ไปทางทิศตะวันตก ตามถนนสาย 2030 ระยะทาง 18 กิโลเมตร ระหว่าง กิโลเมตร 67-68 เป็นน้ำตกสูงราว 7 เมตร กว้าง 30 เมตร มีแอ่งน้ำสำหรับเล่นน้ำได้

32. โฮมสเตย์ บ้านภู อำเภอหนองสูง จังหวัดมุกดาหาร ได้รับการยกย่องเป็นหมู่บ้านวัฒนธรรมและหัตถกรรมดีเด่นของจังหวัดมุกดาหาร เป็นหมู่บ้านหัตถกรรมดีเด่น มีภูเขาล้อมรอบและมีที่พักแบบโฮมสเตย์ไว้บริการนักท่องเที่ยวพร้อมต้อนรับด้วยประเพณีบายศรีสู่ขวัญแบบดั้งเดิมของคนผู้ไท

ผลิตภัณฑ์

สินค้าที่โดดเด่นของจังหวัดมุกดาหารส่วนใหญ่จะเป็นสินค้าหัตถกรรม เช่น ผ้าฝ้าย ผ้าไหม ผ้าทอพื้นเมือง เครื่องจักรสานทั้งแบบไม้ และพลาสติก สินค้าประเภทแปรรูปจากไม้ เช่น โต๊ะเครื่องมุก สินค้าประเภทอาหารของชาวเวียดนาม หมูยอ แหนมเนือง เส้นกวยจั๊บน้ำแข็ง สินค้าประเภทสมุนไพรจากป่านานาชนิด ผลไม้อบแห้งนานาชนิด

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีรูปร่างคล้ายตัว S ทอดตัวยาวเหยียดไปตามแหลมอินโดจีน ด้านตะวันออกติดทะเลจีนใต้ ด้านเหนือติดจีน ด้านตะวันตกติดลาว และกัมพูชา สามในสี่ของพื้นที่เป็นภูเขาและป่า ครอบคลุมทะเล ไหล่ทวีป และหมู่เกาะนับพันเกาะจากอ่าวตังเกี๋ยจรดอ่าวไทย รวมทั้งหมู่เกาะสแปรตลี และพาราเซลที่จีนและประเทศในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้หลายประเทศแย่งกันอ้างกรรมสิทธิ์ สาเหตุเป็นเพราะมีแหล่งน้ำมันใต้ดินที่อุดมสมบูรณ์ มีพื้นที่ประมาณ 327,500 ตารางกิโลเมตร ความยาวจากเหนือจรดใต้ 1,650 กิโลเมตร ขนานไปตามแนวยาวของคาบสมุทรอินโดจีน นอกจากนี้ยังมีไหล่เขาและหมู่เกาะต่างๆ อีก นับพันเกาะเรียงรายตั้งแต่อ่าวตังเกี๋ยไปจนถึงอ่าวไทย มีประชากรประมาณ 81.4 ล้านคนเนื่องจากแผ่นดินของเวียดนามมีความยาวมาก ทำให้ลักษณะภูมิประเทศและภูมิอากาศแตกต่างกันค่อนข้างมาก โดยอาจแบ่งได้เป็น 3 ส่วน คือ ภาคเหนือ ภาคกลาง และภาคใต้

ภาคเหนือ ภูมิประเทศเวียดนามประกอบด้วยภูเขาสูงมากมายโดยเฉพาะเทือกเขาฟานสีปันสูงถึง 3,143 เมตร สูงที่สุดในอินโดจีนมีแม่น้ำสายสำคัญคือแม่น้ำงู ซึ่งไหลไปบรรจบกับแม่น้ำแดงเป็นดินดอนสามเหลี่ยมที่อุดมสมบูรณ์เหมาะแก่การเพาะปลูกและยังเป็นที่ตั้งของเมืองฮานอยอันซึ่งเป็นเมืองหลวงของ

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม มีที่ราบลุ่ม Cao Bang และ Vinh Yen ตลอดจนเกาะแก่งกว่า 3,000 เกาะ อ่าวฮาลอง และเนื่องจากพื้นที่บางส่วนอยู่ในเขตอากาศหนาว ซึ่งได้รับอิทธิพลกระแสลมแรงพัดจากขั้วโลก ทำให้มีสภาพ

ภาคกลางของเวียดนามยังมีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่มากมาย พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นที่ราบสูงซึ่งเต็มไปด้วย หินภูเขาไฟ หาดทราย เนินทราย และทะเลสาบ

ภาคใต้ แม้ว่าพื้นที่ส่วนใหญ่ของเวียดนามเป็นที่ราบสูง แต่ก็มีที่ราบลุ่มแม่น้ำโขง หรือชื่อที่รู้จักคือ กู๋ลอง (Cuu Long) อันเป็นพื้นที่ที่อุดมสมบูรณ์ เป็นแหล่งเพาะปลูกที่ใหญ่ที่สุดของประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม และเป็นที่ตั้งของกรุงโฮจิมินห์ซิตี้ หรือ ไซ่ง่อน ภูมิอากาศค่อนข้างร้อน อุณหภูมิประมาณ 27

เมืองหลวงประเทศเวียดนาม คือ ฮานอย ตั้งอยู่ทางภาคเหนือ และมีเมืองสำคัญต่างๆ คือ โฮจิมินห์ ซิตี้ (ไซ่ง่อน) ตั้งอยู่ทางภาคใต้ เป็นเมืองที่ใหญ่ที่สุดและเป็นศูนย์กลางทางการค้า ไฮฟอง เป็นเมืองท่าอยู่ทางชายฝั่งตอนเหนือใกล้เมืองฮานอย ดานัง (Da Nang) เป็นเมืองท่าและเป็นเมืองด้านการท่องเที่ยว ดิตทะเลจีนใต้ อยู่ทางภาคกลาง ถิ่เอียน - เว้ (Thua Thien Hue) เป็นเมืองประวัติศาสตร์ใกล้เมืองดานัง (Da Nang) สำหรับแหล่งท่องเที่ยวทั่วประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม

1. อนุสรณ์สถานโฮจิมินห์ ตั้งอยู่ที่จังหวัดเหงะอาน (Nghe An) ซึ่งเป็นบ้านเกิดท่านประธานาธิบดีโฮจิมินห์ ซึ่งมีอนุสรณ์สถานรูปเหมือนท่านประธานาธิบดีที่แกะสลักจากหินตั้งตระหงายอยู่กลางสวนสาธารณะของเมืองวิงห์

2. เกาะ เลอ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจที่มีหาดทรายสีขาวละเอียดยาว 10 กิโลเมตร ชายหาดเกาะเลอ สามารถเชื่อมต่อกับเกาะ Hon Ngu Hon Mat Lan chau

3. พิพิธภัณฑ์วัฒนธรรมชาติพันธุ๋ก้วย เจาว อยู่ที่บ้านก้วย เจาว อำเภอก้วยเจาว ห่างจากเมืองวิงห์ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือประมาณ 145 กิโลเมตร ถูกสร้างขึ้นในปี 1975 และเสร็จสมบูรณ์ในปี 1976 เป็นสถานที่เก็บรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของชาติพันธุ์ต่างๆ ของชนเผ่าต่างๆ ในเวียดนาม

4. ชนเผ่ากูไท ตั้งอยู่ที่เมืองก้วยเจาว จังหวัดเหงะอาน (Nghe An) เป็นหมู่บ้านที่ยังคงกลิ่นอายของความเป็นชาติพันธุ์กูไท ในเวียดนาม วิถีชีวิตแบบดั้งเดิมที่ยังคงเหลืออยู่ รวมถึงการต้อนรับอันอบอุ่นด้วยประเพณีการดื่มเหล้าหรือเหล้าไห ที่ต้องดื่มพร้อมกันกับความเชื่อที่ว่าความทุกข์จะหายไปความโชคดีจะเข้ามาสู่ท่าน อีกทั้งมีการจำหน่ายผ้าไหม ผ้าฝ้ายทอที่มีลายผ้าแบบดั้งเดิมกับแบบประยุกต์ที่มีความสวยงาม

5. พิพิธภัณฑ์กวีเหวียนยู ตั้งอยู่ที่เมืองहांติญ (Ha Tinh) เป็นพิพิธภัณฑ์ประวัติศาสตร์ของตระกูลนักปราชญ์ของเวียดนามอีกแห่ง

6. ถ้ำฟองญา เป็นถ้ำที่มีความงดงามตั้งอยู่ในเขตพื้นที่จังหวัดกว๋างบิญ (Quang Binh) ติดกับชายแดนสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และได้รับการขึ้นทะเบียนเป็นมรดกโลกทางธรรมชาติของเวียดนามในปี ค.ศ. 2003 ภายในเขตอุทยานเป็นภูมิประเทศแบบหินปูนที่เก่าแก่ที่สุดในเอเชียเป็นสถานที่ 1 ใน 2 ของโลกที่มีลำธารใต้ดินขนาดใหญ่ ภายในถ้ำมีแม่น้ำไหลผ่านยาวประมาณ 30 กิโลเมตร นับเป็นถ้ำที่มีแม่น้ำไหลผ่านยาวที่สุดในโลก ในอดีตยุคสงครามเวียดนาม ถ้ำฟองญาถูกใช้เป็นที่หลบภัย หลบระเบิดที่อเมริกาทิ้งบอมบ์ลงมา ส่วนปัจจุบันถ้ำฟองญาถือเป็นแหล่งท่องเที่ยวขึ้นชื่อของเมืองดงเหยที่นักท่องเที่ยวสามารถล่องเรือไปชมความงามของหินงอกหินย้อยภายในถ้ำกันได้ ภายในอุทยานยังมีบริการการท่องเที่ยว รถมอเตอร์ไซด์ ร้านอาหาร ร้านค้าไว้บริการนักท่องเที่ยวหลากหลาย ภายในประดับตกแต่งด้วยไฟหลากสี เพื่อให้ นักท่องเที่ยวได้ชมความงามของหินงอก หินย้อย

7. เมืองดงฮา ตั้งอยู่ในจังหวัดกว๋างจิ (Quang Tri) เป็นเมืองที่ได้รับผลกระทบมากที่สุดในช่วงสงครามเย็น เปียน ฟู แต่ในปัจจุบันเมืองนี้เป็นเมืองท่องเที่ยว มีทั้งศูนย์วัฒนธรรมการแสดงศิลปะ รวมถึงพิพิธภัณฑ์ Bao Tang ที่จัดแสดงเรื่องของสงคราม ชาติพันธุ์ ชนเผ่าต่าง ๆ ในเวียดนาม

8. สะพานมังกรไฟ ตั้งอยู่เมืองดานัง (Da Nang) ความยาว 666 เมตร เป็นสะพาน 6 เลน และเป็นสะพานที่มีความสวยงามอลังการ

9. วัดหลิงอิง ตั้งอยู่บนเกาะเซินตรา เป็นวัดที่ใหญ่ที่สุดของเมืองดานัง (Da Nang) ภายในวัดนั้นล้วนแล้วเป็นประติมากรรมแกะสลักด้วยหินอ่อน เป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ ที่รวบรวมความเชื่อ ความศรัทธาของธาตุทั้งห้าและจิตใจของผู้คน ภายในวิหารใหญ่ของวัด เป็นสถานที่บูชา เจ้าแม่กวนอิมและเทพองค์ต่าง ๆ ตามความเชื่อของชาวบ้านแถบนี้ นอกจากนี้ยังมีรูปปั้นปูนขาวเจ้าแม่กวนอิม ซึ่งมีความสูง 67 เมตร ตั้งอยู่บนฐานดอกบัว กว้าง 35 เมตร ยืนหันหลังให้ภูเขาและหันหน้าออกทะเล คอยปกป้องคุ้มครองชาวประมงที่ออกไปหาปลานอกชายฝั่ง วัดแห่งนี้นอกจากเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ชาวบ้านมากราบไหว้บูชาและขอพรแล้ว ยังเป็นอีกหนึ่งสถานที่ท่องเที่ยวที่สวยงาม เป็นอีกหนึ่งจุดชมวิวสวยงามของเมืองดานัง (Da Nang)

10. บานาฮิลล์ เป็นสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติตั้งอยู่บนภูเขาสูงที่เมืองดานัง (Da Nang) นักท่องเที่ยวต้องนั่งกระเช้าไฟฟ้า ชมทิวทัศน์บนยอดเขาบานาฮิลล์ และนมัสการพระพุทธรูปศักดิ์สิทธิ์บนเขา พร้อมทั้งเตรียมชม Fantasy Park สวนสนุกในเทพนิยายอันสวยงาม

11. พระราชวังเถื่อเทียน - เว้ (Thua Thien Hue) เมืองแห่งประวัติศาสตร์ราชวงศ์ และเป็นถิ่นกำเนิดของกษัตริย์ในราชวงศ์เหงียนเป็นที่พำนักของจักรพรรดิแห่งนครเถื่อเทียน - เว้ (Thua Thien Hue) ในอดีต ซึ่งเก่าแก่และงดงาม แต่น่าเสียดายที่ถูกทำลายไปมากโดยระเบิดในสมัยสงคราม นอกจากนี้ยังมีกำแพงล้อมรอบ 3 ชั้น ภายในพระราชวังเถื่อเทียน - เว้ (Thua Thien Hue) ยังมีพระตำหนักหงส์ทั้ง 5 ซึ่งเป็นพระตำหนักเก่าแก่ภายในมีข้าวของเครื่องใช้ในสมัยโบราณอยู่เป็นจำนวนมาก พระราชวังเถื่อเทียน - เว้ (Thua Thien Hue) ยังเปิดให้บริการกับนักท่องเที่ยวในการเข้าชมโบราณเพื่อถ่ายรูปไว้เป็นที่ระลึก

12. ฮอยอันเมืองเก่าโบราณอายุ 400 กว่าปี เป็นหมู่บ้านเล็กๆ ริมฝั่งแม่น้ำ เป็นเมืองมรดกโลก อดีตเป็นเมืองท่าที่ถูกกลืนในศตวรรษที่ 17 และได้รับการดูแลรักษาเป็นอย่างดี นักท่องเที่ยวสามารถเที่ยวชมวัดจีน สะพานญี่ปุ่น และบ้านโบราณที่ผสมผสานศิลปะเวียดนาม จีน ญี่ปุ่น เข้าด้วยกันในการก่อสร้างได้เป็นอย่างดี นอกจากนี้สามารถชมและเลือกซื้อสินค้าของที่ระลึกจากร้านค้าต่างๆ ที่อยู่ในเมืองฮอยอัน บริเวณใกล้ๆ สะพานญี่ปุ่นและย่านช้อปปิ้งสินค้าราคาถูก

13. สุสานจักรพรรดิไคดิงห์ กษัตริย์องค์ที่ 12 ของราชวงศ์ที่ถือว่าเป็นสุสานที่สวยงามที่สุดของราชวงศ์เหงียน ซึ่งออกแบบผสมผสานแบบฝรั่งเศส ใช้วัสดุก่อสร้างที่มีราคาแพงและเวลานาน เช่น ภาพมังกรในม่านเมฆ รูปปั้นตุ๊กตาหิน ทหารม้า สวยงามแบบวัฒนธรรมดั้งเดิม

14. ตลาดดองบา อยู่ในเมืองเถื่อเทียน - เว้ (Thua Thien Hue) เป็นสถานที่จำหน่ายสินค้านานาชนิด ซึ่งนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่เพลิดเพลินในการจับจ่ายใช้สอยในตลาดแห่งนี้มาก

15. ดงเหย” หรือ “โด่งเหย” (Dong Hoi) เมืองเอกของจังหวัดกว๋างบินห์ เมืองนี้เป็นเมืองท่าชายทะเล มีตลาดสด-สะพานปลา ริม “แม่น้ำเนียดเล่” หรือ “แม่น้ำหยดน้ำตา” ไหลเชื่อมต่อจากปากอ่าวเข้ามาที่ตลาดสด-สะพานปลา มีภาพวิถีชีวิตของชาวเมืองดงเหยให้ชมกันมากมาย ในเมืองดงเหยยังมีสถาปัตยกรรมเก่าแก่เป็นสัญลักษณ์ประจำเมืองให้ชมกันคือ “ป้อมโบราณ” “โบสถ์เก่า” ที่เป็นอาคารหลังเดียวที่แม้จะถูกทหารมะกันบอมบ์แต่ยังคงหลงรอดมาเพียงหนึ่งเดียวของเมืองในยุคสงครามเวียดนาม เมืองดงเหยถือเป็นเมืองชายทะเลติดอ่าวตังเกี๋ยทะเลจีนใต้ ซึ่งปัจจุบันทางเวียดนามได้มีการพัฒนาพื้นที่ชายหาด ชายฝั่งบางส่วนให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวในระดับไฮเอนด์(ของเวียดนาม) โดยเฉพาะที่ “ซัน สปา รีสอร์ท” นั้น ถือเป็น

พักชั้นดีทั้งของคนไทยและเวียดนาม เป็นรีสอร์ทติดทะเลมีชายหาดขาวทอดยาว ยามเช้าที่นี้ถือเป็นจุดชมพระอาทิตย์ขึ้นที่สวยงามมาก

16. ถ้ำสุวรรณ หรือ ถ้ำวิมานสุวรรณ ถ้ำแห่งนี้มีการบริหารจัดการที่ดีทีเดียว เมื่อนักท่องเที่ยวไปถึงจะต้องเปลี่ยนมานั่งรถกอล์ฟเดินทางไปยังทางขึ้นสู่ปากถ้ำ จากนั้นก็เดินเท้าผ่านสภาพธรรมชาติอันร่มรื่นขึ้นไปอีก 570 เมตร ก็จะถึงยังปากทางเข้าถ้ำ ที่เป็นช่องเล็กๆมีทางเดินลงไป ภายในถ้ำมีการทำเป็นทางเดินไม้ที่ไม่คูแปกแยกให้นักท่องเที่ยวเดินเที่ยวชมไปตามเส้นทางที่กำหนด เพื่อไม่ให้เดินออกนอกเส้นทาง เอมือไปจับ สัมผัส ทำถ้ำเสียหาย เพราะแค่แตะนิดเดียว หินงอกหินย้อยที่กำลังเจริญเติบโตจะสิ้นอายุขัยทันที ถ้ำสุวรรณเป็นถ้ำที่เป็นที่หินมีชีวิตยังคงงอกและย้อยอยู่ตลอดเวลา ภายในถ้ำโอโถงกว้างใหญ่ หนาวร้อนมีอากาศเย็นฉ่ำเหมือนดั่งติดแอร์ ส่วนหน้าหนาวก็มีอากาศอุ่นสบายกว่าด้านนอก บางช่วงในถ้ำมีน้ำจากหินปูนตกลงมา ซึ่งตลอดเส้นทางเดินมีหินงอกหินย้อยที่ธรรมชาติสรรค์สร้างให้ชมกันไปตลอดทาง ไม่ว่าจะเป็นหินรูปช้าง เจ้าแม่กวนอิม พระ ฤาษี หินรูปมาน เส้าหิน จานบิน เห็ด ฯลฯ ถ้ำสุวรรณมีความยาวประมาณ 40 กม.

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ลาว หรือชื่ออย่างเป็นทางการ คือ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เป็นประเทศที่ไม่มีทางออกสู่ทะเลในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ มีพื้นที่ 236,800 ตารางกิโลเมตร มีพรมแดนติดต่อกับจีน ทางทิศเหนือ ติดต่อกับพม่าทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ติดต่อกับเวียดนามทางทิศตะวันออก ติดต่อกับกัมพูชาทางทิศใต้ และติดต่อกับประเทศไทยทางทิศตะวันตก กันด้วยแม่น้ำโขงเป็นบางช่วง สำหรับภูมิประเทศของสาธารณรัฐประชาธิปไตยแบ่งได้เป็น 3 เขต คือ

1. เขตภูเขาสูง เป็นพื้นที่ที่สูงกว่าระดับน้ำทะเลโดยเฉลี่ย 1,500 เมตรขึ้นไป พื้นที่นี้อยู่ในเขตภาคเหนือของประเทศ

2. เขตที่ราบสูง คือพื้นที่ซึ่งสูงกว่าระดับน้ำทะเลเฉลี่ย 1,000 เมตร ปรากฏตั้งแต่ทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ของที่ราบสูงเมืองพวนไปจนถึงชายแดนกัมพูชา เขตที่ราบสูงนี้มีที่ราบสูงขนาดใหญ่อยู่ 3 แห่ง ได้แก่ ที่ราบสูงเมืองพวน (แขวงเชียงขวาง) ที่ราบสูงนากาย (แขวงคำม่วน) และที่ราบสูงบริเวณ (ภาคใต้)

3. เขตที่ราบลุ่ม เป็นเขตที่ราบตามแนวฝั่งแม่น้ำโขงและแม่น้ำต่างๆ เป็นพื้นที่ที่มีความอุดมสมบูรณ์มากที่สุด ในเขตพื้นที่ทั้ง 3 เขต นับเป็นพื้นที่อยู่อาศัยที่สำคัญของประเทศ แนวที่ราบลุ่มเหล่านี้เริ่มปรากฏตั้งแต่บริเวณตอนใต้ของแม่น้ำจิม เรียกว่า ที่ราบลุ่มเวียงจันทน์ ผ่านที่ราบลุ่มสะหวันนะเขต ซึ่งอยู่ตอนใต้เซบั้งไฟและเซบั้งเหียง และที่ราบจำปาสักทางภาคใต้ของลาว ซึ่งปรากฏตามแนวแม่น้ำโขงเรื่อยไปจนถึงชายแดนประเทศกัมพูชา

ทั้งนี้ เมื่อนำเอาพื้นที่ของเขตภูเขาสูงและเขตที่ราบสูงมารวมกันแล้ว จะมากถึง 3 ใน 4 ของพื้นที่ประเทศลาวทั้งหมด โดยจุดที่สูงที่สุดของประเทศลาวอยู่ที่ภูเบี้ย ในแขวงเชียงขวาง วัดความสูงได้ 2,817 เมตร (9,242 ฟุต) ประเทศลาวมีแม่น้ำสายสำคัญอยู่หลายสาย โดยแม่น้ำซึ่งเป็นสายหัวใจหลักของประเทศคือ แม่น้ำโขง ซึ่งไหลผ่านประเทศลาวเป็นระยะทาง 1,835 กิโลเมตร แม่น้ำสายนี้เป็นแม่น้ำสำคัญทั้งในด้านเกษตรกรรม การประมง การผลิตพลังงานไฟฟ้า การคมนาคมจากลาวเหนือไปจนถึงลาวใต้ และการใช้เป็นพรมแดนธรรมชาติระหว่างประเทศลาวกับประเทศเพื่อนบ้าน นอกจากนี้ แม่น้ำสายสำคัญของลาวแห่งอื่นๆ ยังได้แก่แม่น้ำอู (พงสาลี - หลวงพระบาง) ยาว 448 กิโลเมตร แม่น้ำจิม (เชียงขวาง-เวียงจันทน์) ยาว 353 กิโลเมตร แม่น้ำเซบั้งเหียง (สะหวันนะเขต) ยาว 338 กิโลเมตร แม่น้ำทา (หลวงน้ำทา-บ่อแก้ว) ยาว 523 กิโลเมตร แม่น้ำเซกอง (สาละวัน-เซกอง-อัตตะปือ) ยาว 320 กิโลเมตร แม่น้ำเซบั้งไฟ (คำม่วน-สะหวันนะเขต) ยาว 239 กิโลเมตร แม่น้ำแบ่ง (อุดมไซ) ยาว 215 กิโลเมตร แม่น้ำเซโดน (สาละวัน-จำปาสัก) ยาว 192

กิโลเมตร แม่น้ำเซละนอง (สะพานเซเขต) ยาว 115 กิโลเมตร แม่น้ำกะดิง (บอลิคำไซ) ยาว 103 กิโลเมตร แม่น้ำคาน (หัวพัน-หลวงพระบาง) ยาว 90 กิโลเมตร สำหรับสถานที่ท่องเที่ยวที่มีชื่อเสียงของลาว ได้แก่

1. ท่าแขก รวบรวมพุทธศตวรรษ ที่ 10 เมืองท่าแขกนี้คือดินแดนส่วนหนึ่งในอาณาจักรพูนันและเจนละของพระเจ้าสุริยวงมั้นแห่งเขมร คนลาวเรียกดินแดนนี้ว่าสีโคตะบูน จนปี พ.ศ. 2454-2455 ฝรั่งเศสขยายอิทธิพลเข้ามาสร้างบ้านเรือนและยึดอำนาจปกครอง เมืองสีโคตะบูนจึงได้ชื่อว่าท่าแขกเพราะชาวต่างชาติเข้ามาเทียบเรือ สมัยสงครามต่อต้านจักรวรรดินิยมชาวเวียดนามจำนวนมากอพยพมาตั้งหลักแหล่งอยู่ในท่าแขก ประกอบอาชีพค้าขาย จนถึง พ.ศ. 2510-2515 ได้อพยพกลับ หรือเดินทางไปยังประเทศอื่นที่มีโอกาสดีกว่า เป็นเหตุให้เมืองท่าแขกมีสถาปัตยกรรมผสมผสานทั้งแบบฝรั่งเศสและเวียดนาม ปัจจุบันท่าแขกเป็นเมืองหลวงของแขวงคำม่วน ประชากรเป็นชาวลาวลุ่ม อยู่ห่างจากนครเวียงจันทน์มาทางทิศใต้ 350 กิโลเมตร เป็นเมืองท่าค้าขายและมีด่านชายแดนสากลติดต่อกับจังหวัดนครพนมของไทย

2. ตลาดหลักสอง ตลาดใหญ่ของเมือง ตั้งอยู่ที่มุมถนนคูวละวงตัดกับทางหลวงหมายเลข 13 ห่างจากตัวเมือง 2 กิโลเมตร จำหน่ายเครื่องมือเครื่องใช้เสื้อผ้า อาหารสด และทุกสิ่งทุกอย่างที่ชาวท่าแขกใช้ในชีวิตประจำวัน รวมทั้งร้านทองและเครื่องเงิน

3. ตลาดหลักสาม หรือ ตลาดสุขสมบูรณ์ เป็นตลาดสร้างใหม่ มีสินค้านานาชนิดเช่นเดียวกับตลาดหลักสอง

4. พะทาสีโคตะบอง หรือ ศรีโคตรบอง หรือพะทาดเมืองคา เป็นพระธาตุสำคัญแห่งหนึ่งของลาว ตั้งอยู่ทางใต้ของเมืองท่าแขก 8 กิโลเมตร มองเห็นได้จากฝั่งไทย ตามคำบอกเล่าของชาวบ้าน องค์พระธาตุสร้างโดยพระเจ้านันทเสนแห่งเมืองสีโคตะบูน ได้รับการบูรณะครั้งแรกในสมัยพระเจ้าไชยเชษฐาธิราช ในวิหารมีพระพุทธรูปองค์ใหญ่ซึ่งเจ้าอนุวงศ์โปรดให้สร้างไว้

5. ถ้ำลอดคองลอ เพิ่งเปิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวเมื่อไม่นานมานี้ ลักษณะเหมือนอุโมงค์ส่งน้ำชอกซอนไปตามเขาหินปูน ผ่านคูหาน้อยใหญ่และหินงอกหินย้อยรูปร่างงดงามแปลกตา น่าเสียดายที่บางส่วนถูกขุดทำลายเพราะชาวบ้านนึกว่ามีแร่เงินแร่ทองอยู่ภายใน พ้นจากอุโมงค์ถ้าเข้าสู่เขตนวนอุทยานและป่าสงวนแห่งชาติพูนัน มีต้นไม้และสัตว์หายากหลายชนิด และหมู่บ้าน (หลังเขา) ของชาวลาวลุ่มที่อพยพหนีโจรจีนฮ่อมาตั้งถิ่นฐานอยู่ที่นี่นานกว่าร้อยปีแล้ว ระยะเวลาเที่ยวถ้ำลอดคองลอที่ดีที่สุดคือเดือนตุลาคม-กุมภาพันธ์ เพราะระดับน้ำสูงเรือสามารถแล่นได้ตลอดถ้ำแต่การเดินทางไปเที่ยวถ้ำค่อนข้างลำบากไม่ว่าจะเป็นช่วงใด จากท่าแขกต้องนั่งรถโดยสารไปลงที่บ้านนาหิน จากนั้นต่อรถมอเตอร์ไซด์แท็กซี่ไปบ้านนาเผือก จากบ้านนาเผือกจ้างรถไปยังโพนแยง จากโพนแยงเดินทางไปอีก 8 กิโลเมตร จึงจะถึงปากทางเข้าถ้ำ (รวมระยะทางจากบ้านนาหินถึงถ้ำ 30 กิโลเมตร)

6. ตลาดสิงคโปร์ ตั้งอยู่ถนนศรีสว่างวงศ์ ตรงข้ามสถานีวิทยุกระจายเสียงสะพานเซเขตห่างจากด่านศุลกากรสะพานเซเขตมาประมาณ 0.5 กิโลเมตร เปิดเวลา 05.00-18.00 น. ตลาดสะพานเซเขตเป็นตลาดใหญ่ที่สุดของแขวงเป็นแหล่งการค้าที่สำคัญของชาวบ้านที่นี่ เปิดมาประมาณ 6 ปีแล้ว สาเหตุที่ชาวบ้านเรียกว่าตลาดสิงคโปร์เพราะสิงคโปร์เคยให้เงินช่วยเหลือในการก่อสร้างแทนตลาดเก่าในตัวเมือง มีของนานาชนิดให้เลือกสรร ทั้งเครื่องอุปโภคบริโภค และเครื่องประดับมากมาย ถ้าเป็นช่วงเทศกาลจะมีตลาดนัดขายของจากประเทศไทย จีน เวียดนาม และลาว นอกจากนี้ยังเป็นท่ารถต่างอำเภอของสะพานเซเขตด้วย มีอาหารสด อาหารท้องถิ่น ขนมท้องถิ่น ผลไม้และอาหารสำเร็จรูป มีเครื่องใช้ไฟฟ้าจากจีน เครื่องมือก่อสร้าง อุปกรณ์แต่งรถ ยาเส้น เสื้อผ้า ทองรูปพรรณให้เลือกซื้อมากมาย

7. วัดชัยสมบูรณ์ ตั้งอยู่ห่างจากด่านศุลกากรสะพานเซเขตมาทางทิศเหนือประมาณ 500 เมตร วัดชัยสมบูรณ์หรือที่ชาวบ้านเรียกกันว่าวัดใหญ่ เป็นวัดเก่าแก่ที่สุดของแขวงนี้ ตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง สร้างขึ้นในปี

พ.ศ. 2439 จุดเด่นอยู่ที่ผนังด้านนอกพระอุโบสถที่เป็นภาพปูนปั้นปูนต่ำรูปอุฐและแรตนอเดียว พื้นปูด้วยกระเบื้องแบบฝรั่งเศส ประติมากรรมหน้ามาทางทิศใต้ตามแบบสถาปัตยกรรมในพุทธศาสนานิกายเถรวาท ถัดมาทางซ้ายมือเป็นกุฏิวัด ที่ใช้เป็นอาคารเรียนของพระสงฆ์ และเป็นห้องเรียนสอนหนังสือให้กับเด็กชาวลาว ตัวอาคารเป็นสถาปัตยกรรมแบบกึ่งฝรั่งเศสยุคอาณานิคมและกึ่งพระพุทธศาสนา มีหอกลองขนาดใหญ่ ที่ด้านบนสามารถชมทิวทัศน์ของแม่น้ำโขงได้สวยงามและชายฝั่งจังหวัดมุกดาหาร

8. วัดเจ้า ตั้งอยู่ฝั่งตรงข้ามกับวัดชัยสมบุญ วัดเจ้า หรือที่ชาวบ้านเรียกว่าศาลเจ้าสุตโน เป็นศาลขนาดกลางตั้งอยู่ริมแม่น้ำโขง มีรูปปั้นเจ้าสุตโนรูปหล่อทองคำสูงเท่าคนปกติยืนอยู่ด้านหน้า สร้างขึ้นเพื่อเป็นที่บวงสรวงบูชาเทพและภูติต่างๆ ชาวบ้านเชื่อว่าถ้าได้มาทำบุญ สักการะที่ศาลแห่งนี้แล้ว จะอยู่เย็นเป็นสุข ด้านบนเป็นศาลาบ้านไม้ สามารถขึ้นไปชมทิวทัศน์ของริมโขงได้

9. อนุสาวรีย์ท่านกรวงค์ ตั้งอยู่บนถนนสุดถนน ตรงข้ามศาลเจ้าจีน ห่างจากวัดชัยสมบุญประมาณ 500 เมตร ท่านกรวงค์เป็นวีรบุรุษในสมัยสงครามต่อต้านญี่ปุ่น และเป็นอดีตรัฐมนตรีกลาโหมคณะรัฐบาลฝ่ายขวา (อนุรักษนิยม) อนุสาวรีย์นี้สร้างขึ้นเพื่อร่วมจารึกประวัติศาสตร์วีรชนสมัยสงครามของประเทศลาว รูปปั้นหินปูนสีดำห่มขนาดเท่าคนจริง เชิดชูเกียรติท่านกรวงค์ สร้างขึ้นหลังจากที่ท่านถูกลอบสังหารโดยท่านอยู่ในชุดขุนนางชั้นสูง สวมเสื้อไม่มีปก ยืนอยู่กลางลานสวนดอกไม้ล้อมรั้วเหล็กขนาดเล็ก รูปหล่อนี้ถูกเก็บไว้เป็นเวลานานเพราะเหตุผลทางการเมืองเพิ่งจะนำมาตั้งแต่เมื่อปี พ.ศ. 2538

10 โบสถ์เซนต์เทเรซา ตั้งอยู่ห่างจากอนุสาวรีย์กรวงค์ประมาณ 1 กิโลเมตร ตัวโบสถ์เซนต์เทเรซามีเอกลักษณ์เฉพาะตัวตามแบบศิลปะฝรั่งเศส ส่วนปลายสร้างเป็นตึกทรงกลมคล้ายกับหอคอยในประเทศฝรั่งเศส ขวามือตรงประตูทางเข้ามีซุ้มดอกไม้ จัดตกแต่งคล้ายอุโมงค์สวยงามมาก ด้านในมีรูปปั้นพระแม่มาลีขนาดเล็กตั้งอยู่ ภายในปูพื้นด้วยกระเบื้องและกระจกแบบฝรั่งเศสดูอบอุ่นเงียบสงบ โบสถ์นี้นับเป็นสถานที่ยึดเหนี่ยวจิตใจให้กับผู้คนในชุมชนเวียดนามที่นับถือศาสนาคริสต์

11. ถนนสี่เมือง ในอดีตถนนสายนี้ถือเป็นถนนสายเศรษฐกิจ เพราะเป็นถนนที่มีร้านค้าตั้งอยู่ตลอดทั้งสาย ปัจจุบันร้านค้าเก่าแก่เหล่านั้นยังคงสภาพตัวตึกและอาคารดั้งเดิมสมัยยุคอาณานิคมไว้ แต่บางส่วนอาจถูกปรับเปลี่ยนเป็นโรงแรม ร้านค้า ร้านอาหารที่ดูทันสมัยขึ้น ตลอดจนอาคารบ้านเรือนของชาวลาวที่สร้างขึ้นสลับกันแต่ก็ดูกลมกลืนและเป็นรูปแบบเฉพาะที่หาได้เฉพาะถนนสายนี้เท่านั้น

12. พิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ ตั้งอยู่ห่างจากวัดชัยสมบุญ 500 เมตร เวลาเปิด 08.00-12.00 น. และ 13.00-16.00 น. พิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์เป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่มีชื่อเสียงในสะหวันนะเขต แสดงร่องรอยการปรากฏของสิ่งมีชีวิตขนาดใหญ่ที่สุดในโลก และความสามารถของนักโบราณคดีชาวลาวที่ร่วมกับนักโบราณคดีชาวฝรั่งเศสขุดหาร่องรอยและหลักฐานไว้ได้มากมาย

13. พิพิธภัณฑ์แขวงสะหวันนะเขต ตั้งอยู่ห่างจากด่านศุลกากรสะหวันนะเขตไปทางทิศใต้ 3 กิโลเมตร อยู่ใกล้กับโรงพยาบาลประจำแขวง เวลาเปิด วันจันทร์-วันเสาร์ เวลา 08.00-12.00 น. และ 14.00-16.00 น. พิพิธภัณฑ์แขวงสะหวันนะเขตนับเป็นแหล่งท่องเที่ยวเชิงประวัติศาสตร์ที่น่าสนใจอีกแห่งหนึ่ง พิพิธภัณฑ์ตั้งอยู่ในตัวตึกสถาปัตยกรรมแบบฝรั่งเศส ภายในอาคารมีเรื่องราวและเหตุการณ์เกี่ยวกับสงครามปลดปล่อยและสงครามอินโดจีน บอกเล่าเรื่องราวอดีตแห่งการต่อสู้ของวีรชนลาวที่ร่วมกันต่อสู้ขับไล่ญี่ปุ่น ฝรั่งเศสและสหรัฐอเมริกา นอกจากนี้ยังมีกระทะและโอ่งทองคำ ที่ถูกค้นพบในสมัยอดีตมาตั้งโชว์ในตู้กระจก รวมไปถึงเส้นทางโฮจิมินห์แสดงความเป็นพี่น้องกันระหว่างลาวกับเวียดนามที่ร่วมกันต่อสู้สงคราม ตลอดจนตัวอย่างอาวุธยุทธโธปกรณ์ให้ชมอีกด้วย ถัดมาภายนอกมีซากปืนโบราณใหญ่ 4 อัน และซากเครื่องบินรบลำเล็ก 1 ลำ หันหน้าออกสู่แม่น้ำโขงคล้ายกับป้อมปืนต่อสู้สมัยสงครามอินโดจีนและสงครามปลดปล่อยประเทศจากฝรั่งเศส

14. วัดรัตนรังษี ตั้งอยู่ห่างจากพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ 1 กิโลเมตร วัดรัตนรังษีสร้างขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2494 เพื่อเป็นโรงเรียนสอนพระธรรม บริเวณภายในวัดมีต้นไม้ขึ้นโดยรอบ บรรยากาศร่มรื่น ภายในอุโบสถมีพระพุทธรูปปางไสยาสน์ยาว 15 เมตร ประดิษฐานอยู่ในศาลาลงธรรม ถือเป็นพระปางที่ชาวบ้านให้ความเคารพศรัทธามาก จุดเด่นของวัดแห่งนี้คือ หน้าต่างกระจกกระจกรอบพระอุโบสถและศาลาลงธรรมที่สวยงามและภาพจิตรกรรมฝาผนังเล่าเรื่องพุทธประวัติ

15. พระธาตุอิงฮัง ตั้งอยู่ห่างจากตัวเมืองตามทางหลวงหมายเลข 13 ประมาณ 13 กิโลเมตร เลียบถนนไปบ้านโนนสิม พระธาตุอิงฮังเป็นพระธาตุคู่แฝดของพระธาตุพนมในประเทศไทย ทุกปีชาวลาวจะมีงานนมัสการพระธาตุอิงฮังเป็นงานยิ่งใหญ่ เช่นเดียวกับที่ชาวไทยจัดงานประเพณีนมัสการพระธาตุพนม งานทั้งสองมีขบวนแห่เทียนและการฟ้อนรำถวายองค์พระธาตุเช่นเดียวกัน แต่งานพระธาตุอิงฮังจะจัดขึ้นช่วงเดือนธันวาคมส่วนพระธาตุพนมจะจัดขึ้นในช่วงวันเพ็ญเดือนสาม เดือนกุมภาพันธ์ของทุกปี องค์พระธาตุมีความสูง 25 เมตร ตัวประตูทางเข้าทั้ง 4 ด้าน มีภาพแกะสลักแนวคามาวิจิตของฮินดูเป็นเอกลักษณ์เฉพาะตัว ภายในเป็นที่ประดิษฐานพระบรมสารีริกธาตุ ได้รับการบูรณะในสมัยอาณาจักรล้านช้างและสมัยฝรั่งเศสปกครองฐานเบื้องล่างองค์พระธาตุเจาะเป็นช่อง ประดิษฐานพระพุทธรูปปางต่างๆ ในอดีตเปิดให้เข้าไปได้เฉพาะผู้ชาย แต่ปัจจุบันปิดไม่ให้เข้าไป รอบผนังกำแพงวัดด้านในสร้างเป็นศาลาเดินวนรอบวัด มีพระปางเงินจำนวน 160 องค์เป็นฝีมือการหล่อของพุทธศาสนิกชน 2 ชาติ คือ ช่างคนไทยกับช่างคนลาว

16. ปราสาทเรือนหิน ตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขง ห่างจากสะพานนาคราสูมาทางทิศใต้ ไปตามทางหมายเลข 13 ประมาณ 90 กิโลเมตร ปราสาทเรือนหินเป็นซากปราสาทขอมเก่าแก่อายุกว่าพันปี อยู่ในเมืองไชยภูทอง

17. พระธาตุโพน ตั้งอยู่เส้นทางเดียวกับที่จะไปปราสาทเรือนหิน ห่างจากสะพานนาคราสูประมาณ 65 กิโลเมตรพระธาตุโพนเป็นสถานที่ศักดิ์สิทธิ์ของเมืองไชยภูทอง องค์เจดีย์เป็นทรงกลมสีขาวขนาดใหญ่ ลักษณะคล้ายพระธาตุหมากโมที่หลวงพระบางกล่าวกันว่าสร้างมา 500 ปีเศษแล้ว

18. ป่าสงวนภูซางแห่ รัฐบาลสวิตเซอร์แลนด์ร่วมกับรัฐบาลลาวเป็นผู้จัดนำเที่ยวบริเวณนี้เพียงรายเดียว ด้วยรูปแบบผสมผสานระหว่างการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ เดินผจญภัยศึกษาเส้นทางธรรมชาติ และศึกษาวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชนกลุ่มน้อยที่อยู่ตลอดเส้นทาง สำหรับนักเดินทางที่ชอบการผจญภัยการมาที่ป่าสงวนภูซางแห่ เรียกได้ว่าตอบสนองได้อย่างถึงรสถึงแก่น คุณอาจเริ่มต้นด้วยการเดินป่า ศึกษาเส้นทางธรรมชาติ ดูสัตว์ป่า กิจกรรมเดินเขา ขึ้นไปชมวิทิวทัศน์ด้านบนที่มองเห็นแนวป่าและแนวเขาลาดยาวทั่วบริเวณ ปิดท้ายด้วยการใช้ชีวิตแบบโฮมสเตย์กับชาวบ้านชนกลุ่มน้อยท้องถิ่น เพื่อสัมผัสวิถีชีวิตความเป็นอยู่และเปลี่ยนวัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีชาวลาวดั้งเดิม และประเพณีเฉพาะกลุ่มชนท้องถิ่น

19. เซโปน ตั้งอยู่ทางทิศตะวันออกของสะพานนาคราสู มาตามทางหลวงหมายเลข 9 ประมาณ 190 กิโลเมตร เซโปนเป็นเมืองที่ได้รับผลกระทบจากภัยพิบัติเมื่อครั้งเกิดสงครามทำลายลงมากที่สุด เพราะในอดีตเซโปนเป็นเมืองผ่านเส้นทางสายไฮจิมีนหอนเป็นเส้นทางรบที่มีชื่อเสียงมากในสงครามอินโดจีน เป็นเครือข่ายของถนนทุรกันดารที่ซับซ้อนเลียบชายแดนลาว-เวียดนาม ตั้งต้นจากโพนสะหวันเขตลงมาถึงอัตตะปือและมีทางต่อไปยังกัมพูชาได้ จุดเด่น เซโปนยังคงร่องรอยของอดีตไว้อย่างชัดเจน ถนนรอบเมืองที่มีซากปรักหักพังซากอาวุธยุทธโปกรณ์ ทั้งหลงเหลือไว้ให้เห็นได้ชัดเจน ในอดีตเส้นทางนี้พวกเวียดนามก่อสร้างไว้เพื่อลำเลียงพลสู้รบกับทหารฝรั่งเศส พ.ศ. 2506-2517 ช่วงสงครามอินโดจีน กองทัพเวียดนามเหนือใช้เป็นเส้นทางลำเลียงพลและอาวุธยุทธโปกรณ์ไปยังเวียดนามใต้ สหรัฐอเมริกาพยายามทำลายเส้นทางนี้โดยการทิ้งระเบิดอย่างหนักจนทิ้งร่องรอยแห่งสงคราม และความพังพินาศปรากฏอยู่ชัดเจน ปัจจุบันยังคงมีกับระเบิดและซากอาวุธยุทธโปกรณ์ เป็นเครื่องยืนยันเหตุการณ์ทางประวัติศาสตร์ที่เกิดขึ้นอย่างโหดเหี้ยมตลอดเส้นทางให้นักท่องเที่ยวได้ศึกษาอยู่เป็นจำนวนมาก

20. วัดพระบาทโพธิ์สน โบรมณสถานอยู่ใกล้นครหลวงเวียงจันทน์คือวัดพระบาทโพธิ์สน วัดพระบาทโพธิ์สน อยู่ที่ บ้านพระบาท แขวงบอลิคำไซ มีเนื้อที่ประมาณ 12 เฮกตาร์ ตั้งอยู่บนลานหินกว้าง มีรอยพระพุทธรูปปางเขมัว ที่ชี้ไปทางทิศตะวันออก ขนาด ลึก 40 เซนติเมตร กว้าง 120 เซนติเมตร ยาว 240 เซนติเมตร พื้นพระบาทมีรูปจักรและรูปสัตว์ 108 ชนิด ซึ่งถูกค้นพบในเดือน 4 ปี พ.ศ.2476 ซึ่งตรงกับ เดือน 3 ปี ค.ศ.1933 ในเดือน 2 ขึ้น 15 ค่ำ จะทำพิธีบุญมัสการวัดพระบาทโพธิ์สน เป็นประจำทุกปี

21. น้ำตกตาดเล็ก จากถนนสาย 13 ใต้ หลักกิโลเมตรที่ 90 เลี้ยวขวาไปตามทางลูกรังอีกประมาณ 20 กิโลเมตร น้ำตกตาดเล็กเกิดจากสายน้ำเล็ก สูงประมาณ 6 เมตร อยู่ในเขตป่าสงวนแห่งชาติเขาควย เมืองท่าพระบาท

22. ถ้ำกอลอ ถ้ำมหัศจรรย์ กอลอ-นาตาน เป็นถ้ำที่กว้างและยาวซึ่งเกิดจากสายน้ำหินปูนไหลลอดผ่านเทือกเขาหินปูน ในเขตป่าสงวนภูหินปูน คาดว่า ใช้เป็นเส้นทางคมนาคมเชื่อมต่อระหว่าง บ้านกอลอของแขวงบอลิคำไซ และบ้านนาตาน ของแขวงคำม่วน ตั้งแต่ศตวรรษที่ 16 จนกระทั่งถึงปัจจุบันมีการสำรวจครั้งแรกเมื่อเดือนกุมภาพันธ์ ค.ศ.1995 และได้ปรับปรุงให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว โดยติดไฟในถ้ำบางจุด เพื่อให้เห็นความสวยงามของหินงอก หินย้อย นักท่องเที่ยวจะสนุกกับการล่องเรือโดยต้องขึ้นๆ ลงๆ เรือเป็นช่วงๆ ภายในถ้ำ เนื่องจากบางส่วนของลำน้ำมีความตื้นเขิน รวมระยะทาง 7,500 เมื่อออกสู่นอกถ้ำอีกด้านจะเห็นทิวเขาและสายน้ำ ธรรมชาติที่สวยงามของบ้านนาตาน เมืองนากาย แขวงคำม่วน

23. กำแพงหินยักษ์” หรือชื่อเดิม“ภูคันทา”ที่เป็นแนวผาหินขนาดใหญ่สูงนับ 10 เมตร ตั้งตระหง่านเป็นแนวเสมือนกำแพงเมืองขึ้นอยู่เป็นๆช่วงยาวหลายสิบลเมตรบนเส้นทางจากท่าแขกไปทางเวียงจันทน์ ซึ่งวันนี้ยังไม่มีข้อสรุปชัดเจนว่ากำแพงยักษ์นี้เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติที่อาจจะเกิดจากการยกตัว ยุบตัวของเปลือกโลก หรือเป็นฝีมือมนุษย์สร้างขึ้น เพราะเท่าที่ผมคุยกับชาวลาวเขาเชื่อว่าเป็นผลงานที่สร้างจากน้ำมือมนุษย์ยุคโบราณ ตั้งแต่สมัยที่คนสูงเราสูง 8 คอกโน่น ส่วนที่ฟังน่าสนุกเกี่ยวกับกำแพงหินยักษ์นี้ก็คือ ตำนานเกี่ยวกับยักษ์“สะลิดี”ของชาวลาว ซึ่งเจ้ายักษ์ตนนี้มีความเชื่อมโยงไปถึงตำนานการเกิดแม่น้ำโขง เพราะสะลิดีเป็นยักษ์ที่ไม่ได้ใหญ่แต่ตัว แต่ยังมีอวัยวะเพศใหญ่มหัศจรรย์ เมื่อยักษ์สะลิดีออกหาอาหาร (บ้างก็ว่าออกตามหาเมีย-นางยักษ์) ที่เป็นเส้นทางเดิมๆ อวัยวะเพศของมันได้ลากแผ่นดินจนเกิดเป็นร่องลึกยาวไปตลอดแนว อันเป็นเส้นทางแม่น้ำโขง เพราะเมื่อถึงฤดูฝนน้ำฝนจากเทือกเขาต่างๆ ได้ไหลมารวมจนเกิดเป็นแม่น้ำโขงขึ้น นอกจากจะทำให้เกิดแม่น้ำโขงแล้ว ยามที่เจ้ายักษ์ตนนี้เดินผ่านมายังแขวงคำม่วน มันยังทำให้ภูเขาหินแยกไปเป็นแถบๆเกิดเป็นกำแพงหินยักษ์ขึ้นมา หรือบ้างก็ว่าเจ้ายักษ์สะลิดีเป็นผู้หยิบหินมาวางเรียงซ้อนกันเพื่อสร้างกำแพงขึ้น

ตารางที่ 3 สรุปแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สบ.ลาว และเวียดนาม

แหล่งท่องเที่ยว สกลนคร	แหล่งท่องเที่ยว นครพนม	แหล่งท่องเที่ยว มุกดาหาร	แหล่งท่องเที่ยว สบ.ลาว	แหล่งท่องเที่ยว ประเทศเวียดนาม
พระธาตุเชิงชุม	พระธาตุพนม	สะพานมิตรภาพไทย – ลาว 2	ท่าแขก	อนุสรณ์สถานโฮจิมินห์
พระธาตุนารายณ์เจงเวง	พระธาตุเรณูนคร	วัดศรีมงคลเหนือ	ตลาดหลักสอง	หาดเกา เลอ
พระธาตุกุม	พระธาตุศรีคุณ	ตลาดอินโดจีน	ตลาดหลักสาม	พิพิธภัณฑวัฒนธรรมชาตินิวกัวยเจา
วัดป่าสุทธาวาส	พระธาตุมหายัย	วัดศรีมงคลใต้	พระธาตุสี่โคดตะบอง / ศรีโคตรบอง	ชนเผ่ากูไท
พิพิธภัณฑพระอาจารย์มั่น ภูริทัตโต	พระธาตุประสิทธิ์	ศาลเจ้าพ่อ เจ้าฟ้ามุงเมือง	ถ้ำลอดคองลอ	พิพิธภัณฑกีวีเวียนยู
พิพิธภัณฑพระอาจารย์หลุย จันทสาโร	พระธาตุท่าอุเทน	ศาลเจ้าแม่สองนางพี่น้อง	ตลาดสิงคโปร์	ถ้ำฟองญา
พระธาตุภูเพ็ก	พระธาตุนคร	หอแก้วมุกดาหาร	วัดชัยสมบูรณ	เมืองดงฮา
วัดถ้ำขาม	วัดโกลาส (ศรีบัวบาน)	อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ	วัดเจ้า	สะพานมั่งกรไฟ
วัดคำประมง	วัดโพธิ์ศรี	อ่างเก็บน้ำห้วยลิงห์	อนสาวรีย์ท่านกูวงศ์	วัดหลิงอิง
พิพิธภัณฑพระอาจารย์ฝั้น อาจาโร	วัดศรีเทพประดิษฐาราม (วัดศรีเทพ)	อ่างเก็บน้ำชลประทานห้วยชีเหล็ก	โบสถ์เซนต์เรอซ่า	บานาฮิลล์
พระธาตุศรีมงคล	พระธาตุมรุกขนคร	แก่งกะเบา	ถนนสี่เมือง	พระราชวังเถื่อเทียน - เว้ (Thua Thien Hue)
หนองหาน	วัดหัวเวียงรังสี	วัดสองคอน	พิพิธภัณฑเตโนเสาร์	ฮอยอัน
สวนสมเด็จพระศรีนครินทร์และสวน	วัดพุทธสีมา	วัดศรีบุญเรือง (บ้านใต้)	พิพิธภัณฑแขวงสะหวันนะเขต	สุสานจักรพรรดิเคิงห์
เทิดพระเกียรติ 60 พรรษาราชินี	วัดไตรภูมิ	วัดยอดแก้วศรีวิชัย	วัดรัตนรังษี	ตลาดดองบา
สถานแสดงพันธุ์ปลาน้ำจืดภาคอีสาน	วัดกลาง	วัดศรีสุเมต	พระราชธาตุอิงฮัง	ตลาดดงเหย
สะพานหินหรือสะพานขอม	วัดภูถ้าพระ	วัดศรีมงคลเหนือ	ปราสาทเรือนหิน	ถ้ำสวรงค์
ศูนย์วัฒนธรรมจังหวัดสกลนคร	พิพิธภัณฑหมู่บ้านมิตรภาพไทย – เวียดนาม	วัดมโนรมย์	พระธาตุโพน	
หมู่บ้านปั้นหม้อ	วัดนันทะอันนาหนองแสง	วัดรอยพระพุทธรูปทพภูมิโนรมย์	ป่าสงวนภูซังแห	
น้ำตกปรีชาสุสานต์	เขื่อนหน้าเมืองนครพนม	ศาลหลักเมือง	เซโปน	
พระตำหนักภูพานราชนิเวศน์	หาดทรายทองศรีโคตรบูร	พระพุทธรูปมิ่งมงคล	วัดพระบาทโพนสัน	
โค้งกึ่ง	พิพิธภัณฑ พระอาจารย์บัว เตมิโย	วัดมัจฉิมาวาส	น้ำตกตาดเล็ก	
อุทยานแห่งชาติภูพาน	วัดหลักศิลา	วัดบรรพต (ภูก่อจ้อ)	ถ้ำก่องลอ	
เขื่อนน้ำอูน	วนอุทยานน้ำตกตาดขาม	วัดพุทธโธรมะระโร (วัดภูด่านแต่)	กำแพงหินยักษ์	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

แหล่งท่องเที่ยว สกลนคร	แหล่งท่องเที่ยว นครพนม	แหล่งท่องเที่ยว มุกดาหาร	แหล่งท่องเที่ยว สปป.ลาว	แหล่งท่องเที่ยว ประเทศเวียดนาม
ปราสาทบ้านพันทา วัดถ้ำอภัยดำรงธรรม ภูผาเหล็ก ศูนย์ศิลปาชีพบ้านกุดนาขาม อุทยานแห่งชาติห้วยหลวง พิพิธภัณฑ์ไทยใต้ พิพิธภัณฑ์พระอาจารย์วัน อุตตโม	น้ำตกตาดโไฟ บ้านไชยบุรี	วัดป่าวิเวก วัดพระศรีมหาโพธิ์ อุทยานแห่งชาติมุกดาหาร ภูนางหงส์ กลองมะโนระทึก หอยสมัยหิน วนอุทยานภูหมู น้ำตกตาดโตน โฮมสเตย์บ้านภูหนองสูง		

2.4 แนวคิดด้านศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินศักยภาพของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว โดยมีเกณฑ์ในการประเมินที่แตกต่างกันดังนี้ ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2540) ประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวที่ศึกษาจากภาคสนาม โดยดัดแปลงวิธีการประเมินมาจากสถาบันวิจัยเพื่อการพัฒนาประเทศไทย (2536) และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร (2537) โดยมีเกณฑ์การพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว 6 ปัจจัย คือ (1) การเข้าถึง (2) สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว (3) ความสำคัญและความดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว (4) ช่วงเวลาที่ท่องเที่ยวได้ (5) การรวมกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว และ (6) ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งเกณฑ์ทั้ง 6

ปัจจัยมีความสำคัญไม่เท่ากัน และได้กำหนดปัจจัยย่อยในการประเมิน รวมทั้งการให้น้ำหนักความสำคัญของแต่ละปัจจัย ดังนี้ ปัจจัยการเข้าถึง พิจารณาจากปัจจัยย่อยในด้าน (1) ความสะดวกในการเข้าถึง เช่น มีผิวถนนที่มีผิวจราจรดี ไม่ห่างจากถนนสายหลักมากเกินไป (2) สามารถเข้าถึงได้โดยการคมนาคมหลายแบบ เช่น ทางบก ทางน้ำ มีพาหนะรับจ้างนำเข้าสู่สถานที่แห่งนั้นได้ หรืออาจเข้าถึงได้โดยการเดินเท้าอย่างเดียว และ (3) ระยะทางของการเข้าถึงจากจังหวัดหรืออำเภอมายังแหล่งท่องเที่ยววันนั้น ทั้งนี้ ปัจจัยในการเข้าถึงถือว่ามีความสำคัญต่อการเยี่ยมเยือนแหล่งท่องเที่ยวมากที่สุด จึงให้ค่าน้ำหนักดังนี้ (1) การเข้าถึงดีหรือดีมาก ให้ 5 หน่วย (2) การเข้าถึงดีมีความสะดวกปานกลาง ให้ 3 หน่วย และ (3) การเข้าถึงควรได้รับการปรับปรุง ให้ 1 หน่วย

ปัจจัยด้านสิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว พิจารณาปัจจัยย่อยในด้าน (1) ใกล้ศูนย์กลางเมืองหรือศูนย์กลางชุมชน (2) ที่พัก (3) ปัจจัยในการเดินทางต่อเข้าไปยังแหล่งท่องเที่ยว และ (4) สิ่งอำนวยความสะดวกในตัวแหล่งท่องเที่ยว เช่น ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก ที่จอดรถ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ห้องสุขา มนุษย์สัมพันธ์ของเจ้าหน้าที่และอื่นๆ โดยให้ค่าน้ำหนักดังนี้ (1) มีสิ่งอำนวยความสะดวกดีหรือดีมาก ให้ 4 หน่วย (2) มีสิ่งอำนวยความสะดวกปานกลาง ให้ 2 หน่วย และ (3) มีสิ่งอำนวยความสะดวกที่ควรได้รับการปรับปรุง ให้ 1 หน่วย ปัจจัยด้านความสำคัญและความดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาปัจจัยย่อยในด้าน (1) ความสำคัญในแง่ของประวัติศาสตร์และโบราณคดี (2) ความสำคัญในแง่ศิลปวัฒนธรรมและประเพณี (3) ความสำคัญในแง่ของศาสนา (4) ความงามตามธรรมชาติหรือโดยฝีมือมนุษย์ของแหล่งท่องเที่ยวหรือในแง่ของลักษณะทางนิเวศวิทยาของแหล่งท่องเที่ยว (5) ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยววันนั้นในภูมิภาคหรือจังหวัด โดยให้ค่าน้ำหนัก ดังนี้ (1) มีความสำคัญและมีสิ่งดึงดูดใจดีหรือดีมาก ให้ 4 หน่วย (2) มีความสำคัญและมีสิ่งดึงดูดใจปานกลาง ให้ 2 หน่วย และ (3) ความสำคัญและมีสิ่งดึงดูดใจควรได้รับการปรับปรุง ให้ 1 หน่วย ปัจจัยด้านช่วงเวลาที่ท่องเที่ยวได้ พิจารณาปัจจัยย่อยและให้ค่าน้ำหนักดังนี้ (1) สามารถใช้บริการได้ตลอดปี ให้ 3 หน่วย (2) สามารถใช้บริการได้ 8-9 เดือนขึ้นไป ให้ 2 หน่วย และ (3) สามารถใช้บริการได้ไม่เกิน 6 เดือนขึ้นไป ให้ 1 หน่วย ปัจจัยด้านการรวมกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว พิจารณาปัจจัยย่อยและให้ค่าน้ำหนักดังนี้ (1) มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ตั้งแต่ 1 แห่งหรือมากกว่าตั้งอยู่ในระยะทางไม่เกิน 70-100 กิโลเมตร (ทางถนน) ให้ 2 หน่วย (2) มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ตั้งอยู่ในระยะทางไม่เกิน 100-150 กิโลเมตร (ทางถนน) ให้ 1 หน่วย และ (3) ไม่มีแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ ตั้งอยู่ในระยะทาง 150 กิโลเมตร (ทางถนน) ให้ 0 หน่วย

ปัจจัยด้านความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน พิจารณาปัจจัยย่อยในด้าน (1) ความปลอดภัยต่อชีวิตและทรัพย์สินจากโจรผู้ร้ายและมิจฉาชีพ (2) ความปลอดภัยต่อยานพาหนะในการเดินทาง (3) ความปลอดภัยในการเข้าถึงโดยการเดินเท้า และ (4) ความปลอดภัยจากสภาพธรรมชาติ โดยให้ค่าน้ำหนักดังนี้ (1) มีความ

ปลอดภัยสูงต่อชีวิตและทรัพย์สิน ต่อยานพาหนะ การเข้าถึงโดยทางเท้า รวมถึงปลอดภัยจากสภาพธรรมชาติ ให้ 2 หน่วย และมีความปลอดภัยปานกลางต่อสิ่งดังกล่าว ให้ 1 หน่วย

ตารางที่ 4 สรุปเกณฑ์การพิจารณาศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว คือ

ปัจจัยด้าน	ค่าน้ำหนัก
การเข้าถึง	5 หน่วย
สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว	4 หน่วย
ความสำคัญและความดึงดูดใจของแหล่งท่องเที่ยว	4 หน่วย
ช่วงเวลาที่ท่องเที่ยวได้	3 หน่วย
การรวมกลุ่มแหล่งท่องเที่ยว	2 หน่วย
ความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	2 หน่วย

หลังจากการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวแล้ว ได้มีการจัดลำดับศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวออกเป็น 3 ระดับคือ

มีศักยภาพและความสำคัญสูง จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวหลักของภูมิภาคนั้น ซึ่งหมายความว่า หากนักท่องเที่ยวจะมายังภูมิภาคนั้นๆ จะต้องนึกถึงแหล่งท่องเที่ยวนี้ก่อน ซึ่งในกรณีนี้ แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวต้องได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 80 หรือมากกว่า (16 คะแนนหรือ มากกว่า)

มีศักยภาพและความสำคัญปานกลาง จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวรองของภูมิภาคนั้นๆ ซึ่งหมายความว่า นักท่องเที่ยวอาจไปเยี่ยมชมแหล่งท่องเที่ยวนั้นเป็นแห่งที่ 2 ในการมาเยือนภูมิภาคนั้นๆ ซึ่งในกรณีนี้ แหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวต้องได้คะแนนตั้งแต่ร้อยละ 60-79 (12-16 คะแนน)

มีศักยภาพและความสำคัญต่ำ จัดเป็นแหล่งท่องเที่ยวบริวารของภูมิภาคนั้นๆ ซึ่งหมายความว่า เป็นแหล่งท่องเที่ยวซึ่งอาจตั้งอยู่ไม่ไกลนักจากแหล่งท่องเที่ยวหลัก แต่อาจไม่อยู่ในแผนการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว หากมีเวลาเหลือหรือเป็นทางผ่านก็อาจแวะเข้าไปเยี่ยมชมได้ ในกรณีนี้ มีคะแนนการประเมินต่ำกว่าร้อยละ 60 (ต่ำกว่า 12 คะแนน)

สภาสถาบันราชภัฏ (2543) บริษัท เทสโก้ จำกัด และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ (2545) ได้ประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้เกณฑ์เดียวกันคือ พิจารณาจาก (1) ความสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยว (2) กิจกรรมเสริมในแหล่งท่องเที่ยว (3) ความเก่าแก่ที่ทรงคุณค่าของโบราณสถาน และ (4) สุนทรียภาพ นอกจากนี้ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา(2547: 69) ได้กำหนดเกณฑ์ประเมินศักยภาพในตัวเองด้านการท่องเที่ยวหรือคุณค่าของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินของสภาสถาบันราชภัฏ (2543) บริษัท เทสโก้ จำกัดและคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ (2545) ดังตารางที่ 5

ตารางที่ 5 เกณฑ์การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว

ชื่อตัวแปร	เกณฑ์/คะแนน	คะแนนเต็ม
1. ระดับความสำคัญของสถานที่ท่องเที่ยว	นานาชาติ = 3 ประเทศ = 2 ท้องถิ่น = 1	3
2. กิจกรรมเสริมในแหล่งท่องเที่ยว	มี = 1 ไม่มี = 0	1
3. ความเก่าแก่ที่ทรงคุณค่า	มี = 1 ไม่มี = 0	1
4. สุนทรียภาพ	ดึงดูดใจมาก = 3 ดึงดูดใจปานกลาง = 2 ดึงดูดใจน้อย = 1	3
	คะแนนดิบรวม	8

ที่มา: กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2547: 69)

การประเมินให้นำคะแนนดิบที่รวมได้มาจัดกลุ่มและประเมินค่าเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนดิบรวม	ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว	ระดับคะแนน
7 – 8	สูง	5
5 – 6	กลาง	3
2 – 4	ต่ำ	1

จากวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวข้างต้น พบว่าการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวโดยศูนย์บริการวิชาการ

มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2540) นั้น มีบางส่วนที่เป็นการประเมินความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวรวมอยู่ด้วย ในขณะที่การประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวของสถาบันราชภัฏ (2543) บริษัท เทสโก้ จำกัด และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ (2545) และกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2547) เป็นการประเมินเฉพาะในส่วน of ศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวเท่านั้น ประกอบกับในการวิจัยครั้งนี้ มีการประเมินศักยภาพของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว และความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวแยกจากกัน ดังนั้น ในการวิจัยครั้งนี้ จะประเมินศักยภาพของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว โดยอาศัยกรอบการประเมินของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2547) โดยนำมาประยุกต์ใช้ในการประเมินทั้งแหล่งท่องเที่ยวและกิจกรรมการท่องเที่ยว

ความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

การนำเสนอในส่วนนี้ ประกอบด้วย ความหมายของความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว องค์ประกอบของความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว และการประเมินความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวตามรายละเอียดดังนี้

ความหมายของความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

ราชบัณฑิตยสถาน (2546: 762) ให้ความหมายของคำว่า พร้อม ซึ่งเป็นคำกริยาไว้ในพจนานุกรม ฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2542 ว่า พร้อม หมายถึง ครบครัน ดังนั้น เมื่อเป็นคำนามคำว่า ความพร้อม จึง

หมายถึง ความครบครันในด้านการท่องเที่ยว กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2547: 62) ให้ความหมายของความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวว่า หมายถึง สิ่งหรือส่วนประกอบของสถานที่แห่งนั้นที่จะต้อนรับนักท่องเที่ยวหรือช่วยในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวที่จะเลือกเดินทางมาสู่สถานที่แห่งนั้น ซึ่งแม้ว่าความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวจะไม่ใช้สิ่งดึงดูดใจหรือตอบสนองความต้องการของนักท่องเที่ยวแต่ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวมีอิทธิพลมากในการตัดสินใจเลือกเดินทางมายังสถานที่นั้น

จากความหมายของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ความพร้อม และความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว อาจกล่าวโดยสรุปเกี่ยวกับความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว ได้ว่า หมายถึง ส่วนประกอบของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว (แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมการท่องเที่ยว รวมทั้งบริการการท่องเที่ยว) ที่พร้อมจะต้อนรับนักท่องเที่ยว หรือช่วยในการตัดสินใจของนักท่องเที่ยวในการเลือกเดินทางไปท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวในหรือชมกิจกรรมการท่องเที่ยว

องค์ประกอบของความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2547: 63-64) กล่าวถึง องค์ประกอบของความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวว่า ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบย่อยคือ สภาพการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อม ข้อจำกัดในการรับนักท่องเที่ยว และความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว โดยในแต่ละองค์ประกอบย่อยมีรายละเอียดดังนี้

1) สภาพการเข้าถึง (เส้นทางคมนาคม) หมายถึง สภาพการคมนาคมไปสู่แหล่งท่องเที่ยวต่างๆ มีความสะดวกสบาย เหมาะต่อการเดินทางท่องเที่ยวมากน้อยเพียงใดโดยพิจารณาจากระยะทางจากจุดศูนย์กลางการท่องเที่ยวมาสู่แหล่งท่องเที่ยว เช่น ระยะทางจากตัวเมือง ซึ่งจะเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวของพื้นที่นั้น เป็นต้น พิจารณาจากลักษณะการเดินทางว่าเป็นอย่างไร เช่น โดยรถยนต์ เรือ หรือการเดินทางเท้า สภาพของเส้นทางเอื้ออำนวยต่อการเดินทางมากน้อยเพียงใด มีสภาพเป็นถนนคอนกรีต ลาดยาง ลูกกรัง หรือถนนดิน ถ้าเป็นแม่น้ำลำคลอง ต้องใช้เรือหรือแพ มีสิ่งกีดขวางหรือไม่ และถ้าเป็นทางเท้า สภาพทางเดินดีหรือไม่ ระยะทางเดินเหมาะกับนักท่องเที่ยวเพียงใด การจัดหาพาหนะสะดวกหรือยาก และค่าจ้างแพงหรือถูก เป็นต้น

2) สิ่งอำนวยความสะดวก หมายถึง สิ่งบริการขั้นพื้นฐานต่างๆ ที่จำเป็นต่อการท่องเที่ยว และระบบสาธารณูปการ ซึ่งมีอยู่ในแหล่งท่องเที่ยวต่างๆ ที่นักท่องเที่ยวสามารถใช้ได้อย่างสะดวกสบายมากน้อยเพียงใด เช่น ที่พักแรม ร้านอาหารและเครื่องดื่ม สถานบริการอื่นๆ ระบบไฟฟ้า ประปา โทรศัพท์ สถานรักษาพยาบาล สถานีตำรวจหรือระบบรักษาความปลอดภัย เป็นต้น สิ่งเหล่านี้จะพิจารณาทั้งปริมาณและคุณภาพควบคู่กันไปและถ้าหากในบริเวณแหล่งเที่ยวนั้นไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกอย่างครบถ้วน ก็จะพิจารณาถึงความสะดวกและความใกล้เคียงที่จะไปอาศัยใช้บริการสิ่งอำนวยความสะดวกจากแหล่งชุมชนข้างเคียงได้ยากง่ายเพียงใด

3) สภาพแวดล้อม หมายถึง สิ่งรอบตัวของแหล่งท่องเที่ยวที่รวมตั้งแต่สภาพทางภูมิศาสตร์ ระบบนิเวศ และสภาพอื่นๆ เช่น สภาพทางกายภาพ สภาพอากาศ กลิ่นเสียง ควัน สภาพน้ำตามแหล่งน้ำชุ่มชื้นหรือ ใสสะอาด และความสะอาดอื่นๆ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะเกิดขึ้นได้ทั้งในบริเวณแหล่งท่องเที่ยวเอง และบริเวณข้างเคียง หากสภาพแวดล้อมเกิดเป็นปัญหาจนเป็นไปในลักษณะมลภาวะย่อมจะส่งผลให้แหล่งท่องเที่ยวเกิดสภาพเสื่อมโทรม ลดคุณค่า และลดความประทับใจต่อนักท่องเที่ยว

4) ข้อจำกัดในการรับนักท่องเที่ยว หมายถึง อุปสรรคหรือข้อขัดข้องในการใช้สถานที่แห่งนั้นเป็นแหล่งท่องเที่ยว เช่น ข้อจำกัดด้านพื้นที่ที่สามารถรองรับนักท่องเที่ยวได้ครั้งละไม่มาก ถ้ามีนักท่องเที่ยวมากใน

ที่פק น้ำประปา ไฟฟ้า จะบริการได้ไม่เพียงพอ ปัญหาความปลอดภัยต่อนักท่องเที่ยว ปัญหาผู้ก่อการร้าย ข้อจำกัดเป็นเขตหวงห้ามของราชการหรือเอกชน เป็นต้น

5) ความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว หมายถึง ความเป็นที่รู้จักแพร่หลายของแหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ ในกลุ่มนักท่องเที่ยวโดยทั่วไปในปัจจุบัน ซึ่งได้จากการออกแบบสอบถามนักท่องเที่ยว ธุรกิจท่องเที่ยว และวัดจากปริมาณจำนวนนักท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวแต่ละแห่ง

ในการวิจัยเรื่องนี้ จะพิจารณาความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวโดยอาศัยกรอบของความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวของกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2547) ใน 5 องค์ประกอบย่อยเช่นเดียวกันคือ สภาพการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวก สภาพแวดล้อมข้อจำกัดในการรับนักท่องเที่ยว และความมีชื่อเสียงของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

การประเมินความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว

จากการทบทวนวรรณกรรมและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการประเมินความพร้อมของผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยว พบว่า ส่วนใหญ่เป็นการประเมินความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวโดยมีการประเมินที่แตกต่างกันดังนี้ ศูนย์บริการวิชาการ มหาวิทยาลัยขอนแก่น (2540) ประเมินความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวเป็นส่วนหนึ่งของการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยว ได้แก่ ปัจจัยด้านการเข้าถึง สิ่งอำนวยความสะดวกในการท่องเที่ยว ช่วงเวลาในการท่องเที่ยวได้ และความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน ซึ่งรายละเอียดของการประเมินได้กล่าวถึงแล้วในหัวข้อ 2.2.2.3 ในขณะที่สภาสถาบันราชภัฏ (2543) บริษัท เทสโก้ จำกัด และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ (2545) ได้ประเมินความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้เกณฑ์เดียวกันคือ พิจารณาจากองค์ประกอบของความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว 5 องค์ประกอบคือ (1) สภาพการเข้าถึง (2) สิ่งอำนวยความสะดวก (3) สภาพแวดล้อม (4) ข้อจำกัดในการรับนักท่องเที่ยว และ (5) ความมีชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว

นอกจากนี้ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา (2547) ได้กำหนดเกณฑ์ประเมินความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับเกณฑ์การประเมินของสภาสถาบันราชภัฏ (2543) บริษัท เทสโก้ จำกัด และคณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ (2545) ดังนี้

1) สภาพการเข้าถึง (เส้นทางคมนาคม) ประกอบด้วย ตัวแปรในการประเมิน เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละตัวแปร และเกณฑ์ในการประเมิน ดังตารางที่ 6

ตารางที่ 6 เกณฑ์การประเมินสภาพการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว

ชื่อตัวแปร	เกณฑ์/คะแนน	คะแนนเต็ม
1. วิธีที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวโดย แต่ละชนิดให้ค่าคะแนนเท่ากับ - รถยนต์ - รถไฟ - เรือ - จักรยานยนต์ - เดินเท้า - จักรยาน	แต่ละชนิดให้ค่าคะแนนเท่ากับ 1	6
2. การคมนาคมขนส่ง - รถส่วนตัว - เรือโดยสาร - รถประจำทาง - รถรับจ้าง	แต่ละประเภทให้ค่าคะแนนเท่ากับ 1	4

ตารางที่ 6 (ต่อ)

ชื่อตัวแปร	เกณฑ์/คะแนน	คะแนนเต็ม
3. ชนิดของถนน - ถนนคอนกรีต - ถนนลาดยาง - ถนนลูกรังหรือกรวดหิน - ถนนดิน - ไม่มีผิวถนน	ในแต่ละหัวข้อ ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 4 ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 3 ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 2 ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 1 ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 0	4
4. ลักษณะถนน (ผิวถนน) - ไม่มีหลุม - มีหลุมเล็กน้อย - มีหลุมปานกลาง - มีหลุมมาก	ในแต่ละหัวข้อ ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 3 ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 2 ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 1 ให้ค่าคะแนนเท่ากับ 0	3
5. การเข้าถึงภายในแหล่งท่องเที่ยว	ได้ = 1 ไม่ได้ = 0	1
6. อุปสรรคสิ่งกีดขวาง	มี = 0 ไม่มี = 1	1
7. การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทุกฤดูกาล	ได้ = 1 ไม่ได้ = 0	1
คะแนนดิบรวม		20

การประเมินให้นำคะแนนดิบที่รวมได้มาจัดกลุ่มและประเมินค่าเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนดิบรวม	ระดับการประเมิน	ระดับคะแนน
14 – 20	สูง	5
7 – 13	กลาง	3
0 – 6	ต่ำ	1

2) สิ่งอำนวยความสะดวก ประกอบด้วย ตัวแปรในการประเมิน เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละตัวแปร และเกณฑ์ในการประเมิน ดังตารางที่ 7

ตารางที่ 7 เกณฑ์การประเมินสิ่งอำนวยความสะดวกในแหล่งท่องเที่ยว

ชื่อตัวแปร	เกณฑ์/คะแนน	คะแนนเต็ม
1. สถานที่จอดรถและยานพาหนะ	มี = 1 ไม่มี = 0	1
2. ที่พัก	มี = 1 ไม่มี = 0	1
3. ห้องสุขา	มี = 1 ไม่มี = 0	1
4. อาคารบริการนักท่องเที่ยว - พิพิธภัณฑ์/ห้องแสดงนิทรรศการ - ศูนย์ประชาสัมพันธ์/บริการข้อมูล - จุดรับแจ้งเหตุ - สถานพยาบาล		

ตารางที่ 7 (ต่อ)

ชื่อตัวแปร	เกณฑ์/คะแนน	คะแนนเต็ม
- ที่นั่งพัก ศาลา หรืออื่นๆ - สถานบริการต่างๆ และใกล้เคียง		
5. ร้านอาหาร	มี = 1 ไม่มี = 0	1
6. ร้านขายของที่ระลึก	มี = 1 ไม่มี = 0	1
7. ระบบสื่อความหมาย - เจ้าหน้าที่บริการข้อมูล - โสตทัศนูปกรณ์ มีคุณภาพ - สื่อสิ่งพิมพ์ประชาสัมพันธ์ - ทางเดินศึกษาธรรมชาติ	ในแต่ละหัวข้อ มี = 1 ไม่มี = 0	5
8. โทรศัพท์สาธารณะ	มี = 1 ไม่มี = 0	1
9. ไฟฟ้าแสงสว่าง	มี = 1 ไม่มี = 0	1
10. แหล่งน้ำดื่ม	มี = 1 ไม่มี = 0	1
11. แหล่งน้ำใช้	มี = 1 ไม่มี = 0	1
12. การดูแลรักษาความปลอดภัย - มีแผนที่ ป้ายบอกสถานที่ - ความปลอดภัยจากโจรผู้ร้าย - ความปลอดภัยจากสัตว์ - ความปลอดภัยจากธรรมชาติ - ป้ายเตือนภัย เขตเสี่ยงภัย	ในแต่ละหัวข้อ มี = 1 ไม่มี = 0	5
	คะแนนดิบรวม	25

การประเมินให้นำคะแนนดิบที่รวมได้มาจัดกลุ่มและประเมินค่าเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนดิบรวม	ระดับการประเมิน	ระดับคะแนน
17 – 25	สูง	5
9 – 16	กลาง	3
0 – 8	ต่ำ	1

(3) สภาพแวดล้อม ประกอบด้วย ตัวแปรในการประเมิน เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละตัวแปร และเกณฑ์ในการประเมิน ดังตารางที่ 8

ตารางที่ 8 เกณฑ์การประเมินสภาพแวดล้อมของแหล่งท่องเที่ยว

ชื่อตัวแปร	เกณฑ์/คะแนน	คะแนนเต็ม
1. ลักษณะน้ำทิ้ง - กลิ่น - วัตถุลอยน้ำ - น้ำมัน/ไขมันบริเวณผิวน้ำ - การบำบัดน้ำเสีย	ไม่มี = 1 มี = 0 ไม่มี = 1 มี = 0 ไม่มี = 1 มี = 0 ไม่มี = 1 มี = 0	4
2. คุณภาพอากาศ - ฝุ่น/ควัน - กลิ่น	ไม่มี = 2 ปานกลาง = 1 มีมาก = 0 ไม่มี = 2 ปานกลาง = 1 มีมาก = 0	4
3. คุณภาพเสียง	ไม่มี = 2 ปานกลาง = 1 มีมาก = 0	2
4. เสื่อมโดยธรรมชาติ/ภัยธรรมชาติ	มาก = 1 ปานกลาง = 2 น้อย = 3	3
5. ทำลายโดยน้ำมือมนุษย์	มาก = 1 ปานกลาง = 2 น้อย = 3	3
6. การค้า/บริการภายในแหล่งท่องเที่ยว	มาก = 1 ปานกลาง = 2 น้อย = 3	3
7. ถูกบดบังทัศนียภาพโดยสิ่งปลูกสร้าง	มาก = 1 ปานกลาง = 2 น้อย = 3	3
8. พื้นที่ /สภาพการใช้ประโยชน์ (เปลี่ยนสภาพเป็นแหล่งอุตสาหกรรม / พาณิชยกรรม/เกษตรกรรมข้างเคียง)	มาก = 1 ปานกลาง = 2 น้อย = 3	3
9. ปริมาณขยะและสิ่งปฏิกูลที่ปรากฏ	มาก = 1 ปานกลาง = 2 น้อย = 3	3
10. ระบบการกำจัดขยะ	ไม่มี = 0 มี = 1	1
	คะแนนดิบรวม	29

การประเมินให้นำคะแนนดิบที่รวมได้มาจัดกลุ่มและประเมินค่าเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนดิบรวม	ระดับการประเมิน	ระดับคะแนน
22 – 29	สูง	5
14 – 21	กลาง	3
06 – 13	ต่ำ	1

4) ข้อจำกัดในการรับนักท่องเที่ยว ประกอบด้วย ตัวแปรในการประเมิน เกณฑ์การให้คะแนนแต่ละตัวแปร และเกณฑ์ในการประเมิน ดังตารางที่ 9

ตารางที่ 9 เกณฑ์การประเมินข้อจำกัดในการรับนักท่องเที่ยว

ข้อตัวแปร	เกณฑ์/คะแนน	คะแนนเต็ม
1. ต้องขออนุญาต	ไม่ต้องขอ = 1 ขออนุญาต = 0	1
2. การเข้าถึงได้ทุกฤดูกาล	ได้ = 1 ไม่ได้ = 0	1
	คะแนนดิบรวม	2

การประเมินให้นำคะแนนดิบที่รวมได้มาจัดกลุ่มและประเมินค่าเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนดิบรวม	ระดับการประเมิน	ระดับคะแนน
1 – 2	สะดวก	1
0	ไม่สะดวก	0

5) ชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว ประกอบด้วย ตัวแปรในการประเมินเกณฑ์การให้คะแนนแต่ละตัวแปร และเกณฑ์ในการประเมิน ดังตารางที่ 10

ตารางที่ 10 เกณฑ์การประเมินชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว

ข้อตัวแปร	เกณฑ์/คะแนน	คะแนนเต็ม
1. จำนวนนักท่องเที่ยว	> 500,000 คน/ปี = 3 100,000 – 500,000 คน/ปี = 2 < 100,000 คน/ปี = 1	3
2. ความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวใน (วันเสาร์ – อาทิตย์) ในฤดูท่องเที่ยว	มาก = 3 ปานกลาง = 2 น้อย = 1 มากเกินไปจนทำลายสิ่งแวดล้อม = 0	3
	คะแนนดิบรวม	6

การประเมินให้นำคะแนนดิบที่รวมได้มาจัดกลุ่มและประเมินค่าเป็น 3 ระดับ ดังนี้

คะแนนดิบรวม	ระดับการประเมิน	ระดับคะแนน
15 – 6	สูง	5
03 – 4	กลาง	3
01 – 2	ต่ำ	1

การประเมินความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยวได้จากการนำผลคะแนนดิบทั้ง 5 ด้าน (ที่ได้จากการประเมินค่า) มาจัดกลุ่มเป็น 3 กลุ่ม ได้แก่

- 1) แหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวในระดับสูง
- 2) แหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวในระดับปานกลาง
- 3) แหล่งท่องเที่ยวที่มีความพร้อมในการรองรับนักท่องเที่ยวในระดับต่ำ

และแปลงเป็นค่าคะแนน 5 3 1 ตามลำดับ ดังนี้

คะแนนรวม	ความพร้อมของแหล่งท่องเที่ยว	ระดับคะแนน
16 – 21	สูง	5
10 – 15	กลาง	3
4 – 9	ต่ำ	1

คุณค่าที่รับรู้ ของแหล่งท่องเที่ยว (Perceived value of destination)

คุณค่าที่รับรู้ของแหล่งท่องเที่ยว (Perceived value of destination) โครงสร้างของความคุ้มค่าที่รับรู้ถือว่าเป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดต่อการสร้างข้อได้เปรียบทางการแข่งขัน (Parasuraman, 1997) และมีอิทธิพลต่อความตั้งใจซื้อ (Oh, 2000) งานวิจัยในอดีตได้ค้นพบว่าคุณค่าที่รับรู้เป็นดัชนีที่ดีในการวัดความตั้งใจซื้อ ตลอดจนเป็นดัชนีวัดความพึงพอใจและคุณภาพด้วย (Cronin, Brady & Hult, 2000) และส่งผลต่อความตั้งใจในการท่องเที่ยวซ้ำ (Petric, Morais & Norman, 2001) Bolton และ Drew (1991) ได้ค้นพบว่าความตั้งใจซื้อเป็นผลจากความคุ้มค่าที่รับรู้โดยเฉพาะในการตัดสินใจเพื่อกลับมาใช้บริการ ลูกค้าจะพิจารณาจากความคุ้มค่าต่อเงินที่จ่ายไปหรือไม่ (Zeithaml, 1988, p. 14) นอกจากนี้ Zeithaml (1988) ยังได้ให้คำจำกัดความของคุณค่าที่รับรู้ว่าเป็นการประเมินด้านอรรถประโยชน์ของผลิตภัณฑ์ซึ่งจะขึ้นอยู่กับความรู้ว่าอะไรคือสิ่งที่ได้รับและอะไรคือสิ่งที่ต้องให้ (จ่ายไป) จากความหมายดังกล่าว สามารถระบุได้เป็น 4 แนวทาง คือ (1) คุณค่า คือ ราคาต่ำ (2) คุณค่า คือ สิ่งที่คุณต้องการในผลิตภัณฑ์ (3) คุณค่า คือ คุณภาพซึ่งผู้บริโภคได้รับสำหรับราคาที่จ่ายไป และ (4) คุณค่า คือ ประโยชน์หรือคุณภาพสำหรับสิ่งที่เขาจ่ายไป (ราคา) ดังนั้น คำจำกัดความโดยสรุปของคุณค่าที่รับรู้ ก็คือ ผลประโยชน์ (Benefits) ที่ลูกค้าได้รับเมื่อเปรียบเทียบกับต้นทุนทั้งหมด (ซึ่งรวมถึงราคาที่จ่ายไปบวกด้วยต้นทุนอื่นๆ ที่เกี่ยวข้องในการซื้อ) (Woodruff, 1997) นโยบายการกำหนดราคาสำหรับตราสินค้าสามารถสร้างความเชื่อมโยงในจิตใจลูกค้า ผู้บริโภคมักจะจัดลำดับตราสินค้าตามราคาในรายการสินค้า ราคาที่สูงจะได้รับการพิจารณาว่า เป็นตราที่มีคุณค่า (Aaker, 1996)

นอกจากนี้คุณค่าที่รับรู้ (Perceived value) มีการวิเคราะห์อย่างแพร่หลายด้วยมาตรวัดที่เป็นการรายงานด้วยตัวเอง (Self-reported) Gale (1994) ได้เสนอแนะวิธีการวัดคุณค่าที่รับรู้แบบหลายมิติ (Multidimensional measure) (Gale, 1994) เนื่องจากการวัดโดยใช้เพียงมิติเดียวมีความถูกต้องเที่ยงตรงน้อยกว่า (Woodruff & Gardial, 1996) ซึ่งคุณค่าที่รับรู้สามารถแบ่งออกเป็น 5 มิติ คือ (1) คุณค่าด้านคุณภาพ (Quality) (2) คุณค่าด้านอารมณ์ (Emotional response) (3) คุณค่าด้านการเงิน (Monetary price) (4) คุณค่าด้านความพยายาม (Behavioral price) (5) คุณค่าด้านชื่อเสียง (Reputation) (Petrick, 2002) ส่วนในงานวิจัยเรื่องนี้ ผู้วิจัยได้มุ่งเน้นคุณค่า 2 ประการ ดังนี้ ดังนี้

1. คุณค่าด้านอารมณ์ (Emotional response) เป็นดุลยพินิจของผู้บริโภคเกี่ยวกับคุณค่าทางอารมณ์ (Sweeney, Geoffrey & Lester, 1999) ประกอบด้วยดุลยพินิจในรายละเอียดเกี่ยวกับความชื่นชอบเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์/บริการที่เกิดกับผู้ซื้อ (Sweeney, Soutar & Johnson, 1998) โดยใช้คำถาม Likert scale เป็นมาตรวัด 7 ระดับ จากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง/เห็นด้วยอย่างยิ่ง

2. คุณค่าด้านการเงิน (Monetary price) เป็นราคาของบริการซึ่งจ่ายโดยผู้บริโภค (Jacoby & Olson, 1977) ซึ่งก็คือราคาบริการที่ผู้บริโภคจ่ายไป โดยใช้คำถาม Likert scale เป็นมาตรวัด 7 ระดับ จากไม่เห็นด้วยอย่างยิ่ง/เห็นด้วยอย่างยิ่ง

เส้นทางแหล่งท่องเที่ยว

ความพึงพอใจของผู้บริโภคต่อเส้นทางท่องเที่ยว (Overall satisfaction with creative tourism route)

Kotler (2546: 82) ได้กล่าวว่า ความพึงพอใจของลูกค้าเป็นความรู้สึกที่ลูกค้าได้รับภายหลังจากที่ลูกค้าได้ซื้อหรือใช้บริการต่างๆ นั้นไปแล้ว ซึ่งลูกค้าจะทำการเปรียบเทียบการรับรู้ที่ลูกค้าได้รับหลังจากการซื้อหรือใช้บริการนั้นกับความคาดหวังของลูกค้าที่ก่อนตัดสินใจซื้อสินค้าและบริการต่างๆ และถ้าผลที่ได้รับหลังจากการซื้อบริการตรงกับความคาดหวังไว้ก็จะทำให้ลูกค้าเกิดความพึงพอใจ แต่ถ้าการบริการสูงกว่าระดับที่ลูกค้าเกิดความพึงพอใจและกลายเป็นความประทับใจทำให้ลูกค้ารู้สึกอยากกลับมาใช้บริการใหม่อีกครั้ง ส่วนผลที่ได้รับจากการซื้อหรือใช้สินค้าและบริการนั้น ต่ำกว่าความคาดหวังที่ลูกค้าได้ตั้งไว้ก็จะทำให้ลูกค้าเกิดความไม่พึงพอใจและไม่อยากกลับมาใช้บริการอีก ดังนั้นผู้ประกอบการที่สามารถนำเสนอคุณค่าสูงสุดที่ลูกค้าสามารถรับรู้ได้ตรงกับความต้องการคาดหวังของลูกค้าก็จะนำมาซึ่งความพึงพอใจของลูกค้า และก่อให้เกิดกระบวนการซื้อซ้ำของลูกค้าได้

ความพึงพอใจในที่นี้เป็นความพึงพอใจต่อเส้นทางท่องเที่ยวตามเส้นทางท่องเที่ยวจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม จากโมเดลการรับรู้และความไม่สอดคล้องกัน (Expectation-disconfirmation model) (Oliver, 1980) นักท่องเที่ยวจะมีการพัฒนาการรับรู้ต่อแหล่งท่องเที่ยวจากช่องทางต่าง ๆ ของการสื่อสาร ภายหลังจากการเยี่ยมชม ถ้าประสบการณ์นั้นสอดคล้องกันดีกับการรับรู้ ผลก็คือเขามีความพึงพอใจ ส่วนในเรื่องของทฤษฎีความคุ้มค่า (Value theory) (Oliver & Swan, 1989) ถ้านักท่องเที่ยวเห็นว่าเขาได้ประโยชน์มากกว่าต้นทุนที่เขาจ่ายไป ด้านเวลาและความพยายาม ถือว่าแหล่งท่องเที่ยวนั้นมีความคุ้มค่า

ถ้านักท่องเที่ยวมีความพอใจเกิดขึ้นจากการท่องเที่ยวก็มีแนวโน้มที่จะเกิดการท่องเที่ยวซ้ำ โดยทั่วไปแล้วถ้านักท่องเที่ยวไม่พอใจก็มีแนวโน้มที่เปลี่ยนไปใช้บริการที่อื่น (Oliver & Swan, 1989) แต่อย่างไรก็ตามเป็นสิ่งสำคัญที่จะสังเกตว่าระดับของความพึงพอใจจะมีผลกระทบต่อความภักดี (McCleary, Weaver & Hsu, 2003; Kozak & Rimmington, 2000; Fornell, 1992)

จากการวิจัยได้แสดงว่า เมื่อนักท่องเที่ยวมีประสบการณ์ที่สนุกสนานจากการท่องเที่ยวมากเกินกว่าการรับรู้ ก็มีแนวโน้มที่จะกลับมาใช้บริการอีก (Ross, 1993; Petrick, Morais & Norman, 2001) Woodside และ Lyonski (1989, p. 10) ได้ระบุถึงสมมติฐานที่ว่า การท่องเที่ยวในแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านมามีความสัมพันธ์เชิงบวกที่ส่งผลต่อการท่องเที่ยวในอนาคต กล่าวคือ ถ้านักท่องเที่ยวมีความสุขกับการเลือกแหล่งท่องเที่ยวที่ผ่านมา เขาจะไม่มองข้อมูลจากแหล่งท่องเที่ยวอื่นในการท่องเที่ยวครั้งต่อไป ดังนั้นความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อแหล่งท่องเที่ยวจะมีอิทธิพลต่อความภักดีทางด้านทัศนคติและด้านพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

ในงานวิจัยเรื่องนี้จะวัดความพึงพอใจโดยรวม (Overall satisfaction) ใน 2 ประเด็นดังนี้ (1) วัดภาพรวมความพึงพอใจโดยรวม (2) โดยยึดหลักความคุ้มค่าที่รับรู้ (3) การเปรียบเทียบระหว่างความคาดหวังและการรับรู้ (4) การวัดความพึงพอใจโดยรวม (5) การเปรียบเทียบความพึงพอใจโดยรวมกับคู่แข่ง

นอกจากนี้ในงานวิจัยเรื่องนี้จะเป็นการวัดความพึงพอใจอันเกิดจากความแตกต่างระหว่าง การรับรู้จากการท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมดังสมการ

1. เส้นทาง R8 (นครพนม-คำม่วน) จากจังหวัดบึงกาฬ ผ่านแขวงบอลิคำไซ สปป.ลาว ท่าติญ (Ha Tinh) และกรุงฮานอย ของเวียดนาม ไปยังเขตปกครองตนเองกว๋างสีจ๋างของจีน

ภาพที่ 6 แผนที่ระยะทางและสภาพเส้นทาง R8

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการร่วม (Regional Operation Center : ROC)ประจำภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ, 2553

ตารางที่ 11 แสดงระยะทางและสภาพเส้นทางหมายเลข R 8 ((นครพนม – คำม่วน)

ประเทศ	จุดเริ่มต้น	จุดสิ้นสุด	หมายเลขเส้นทาง	ระยะทาง (กม.)	ระยะทางสะสม(กม.)	สภาพเส้นทาง
ชายแดนไทย – ลาว : นครพนม – ท่าแขก (ข้ามแพขนานยนต์)						
ลาว	จังหวัดนครพนม	เมืองท่าแขก		2	2	ข้ามแม่น้ำโขงที่จังหวัดนครพนมด้วยแพขนานยนต์
	เมืองท่าแขก	สามแยกบ้านบัว		90	92	
	สามแยกบ้านบัว	เมืองหลักซาว		80	172	ถนนหมายเลข 8 เป็นถนนลาดยางแอสฟัลท์ 2 ช่องจราจร สภาพดี ไหล่ทางค่อนข้างแคบ ส่วนมากเป็นเส้นทางที่คดเคี้ยวผ่านทาง ภูเขาทำให้ต้องใช้เวลาในการเดินทางมาก
	หลักซาว	ด่านน้ำพาว		30	202	
ด่านน้ำพาว – ด่านเกาแจว						
เวียดนาม	ด่านเกาแจว	เมืองวิงห์				ถนนหมายเลข 8 เป็นถนนลาดยาง 2 ช่องจราจร สภาพถนนดีไหล่ทางแคบ เป็นเส้นทางที่คดเคี้ยวผ่านเขาสูง

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการร่วม (Regional Operation Center : ROC)ประจำภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,2553

2. เส้นทาง R9 (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต) จากจังหวัดมุกดาหาร ผ่านแขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว จังหวัดกว๋างจิ (Quang Tri) และกรุงฮานอย ของเวียดนาม ไปยังเขตปกครองตนเองกว๋างสีจ๋างของจีน

ภาพที่ 7 ระยะทางและสภาพเส้นทางตามระเบียบเศรษฐกิจแนวตะวันออก- ตะวันตก (มุกดาหาร-สะหวันนะเขต-ดานัง

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการร่วม (Regional Operation Center : ROC)ประจำภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,2553

ตารางที่ 12 แสดงระยะทางและสภาพเส้นทางตามระเบียบเศรษฐกิจแนวตะวันออก-ตะวันตก (มุกดาหาร – ดานัง)

ประเทศ	จุดเริ่มต้น	จุดสิ้นสุด	หมายเลขเส้นทาง	ระยะทาง (กม.)	ระยะทาง สะสม (กม.)	สภาพเส้นทาง
ชายแดนไทย – ลาว : มุกดาหาร – สะหวันนะเขต						
ลาว	สะพานข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 2	โกสอนพมวิหาร	-	2	2	ถนนมาตรฐานทางหลวงอาเซียนชั้น 3 ลาดยาง 2 ช่องจราจร สภาพผิวจราจรเรียบ
	โกสอนพมวิหาร	เซโน	R9 , (AH-R8,R2)	24	26	
	เซโน	เมืองพะลานไซ	R9 , (AH-R8,R2)	73	99	
	เมืองพะลานไซ	เมืองพิน	R9 , (AH-R8,R2)	60	159	
	เมืองพิน	เมืองเซโปน	R9 , (AH-R8,R2)	34	193	
	เมืองเซโปน	บ้านแดนสะหวัน	R9 , (AH-R8,R2)	44	237	
	บ้านแดนสะหวัน	ด่านลาวบาว	R9 , (AH-R8,R2)	2	239	
ชายแดนลาว – เวียดนาม : แดนสะหวัน -ลาวบาว						
เวียดนาม	ลาวบาว	ดองฮา	R9, (R2)	84	323	ถนนมาตรฐานทางหลวงอาเซียนชั้น3 ลาดยาง 2 ช่องจราจร สภาพผิวจราจรเรียบ
	ดองฮา	เถื่อเทียน - เว้ (Thua Thien Hue)	1A , (R2)	72	395	ถนนมาตรฐานชั้น3 ลาดยาง 2 ช่องจราจร สภาพผิวจราจรเรียบ
	เถื่อเทียน - เว้ (Thua Thien Hue)	ดานัง	1A , (R2)	108	503	

หมายเหตุ : หมายเลขเส้นทาง A-xxx คือทางหลวงเอเชีย

Rxx คือทางหลวงที่ถูกกำหนดขึ้นภายใต้กรอบความร่วมมือในอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการร่วม (Regional Operation Center : ROC) ประจำภูมิภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ,2553

3. เส้นทาง R12 จาก สปป.ลาว (ท่าแขก-กวางบิงห์) เวียดนาม จากจังหวัดนครพนม ผ่านแขวงคำม่วน สปป.ลาว จังหวัดกวานบิงห์และกรุงฮานอย ของเวียดนาม ไปยังเขตปกครองกวางสีจ้วงของจีน

ภาพที่ 8 ระยะทางและสภาพเส้นทางหมายเลข 12 หรือ R 12 (นครพนม –ท่าแขก-ด่านนาเพ้า-ด่านจาโหละ-ท่าติญ (Ha Tinh)

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการร่วม (Regional Operation Center : ROC) ประจำปีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ,2553

ตารางที่ 13 แสดงระยะทางและสภาพเส้นทางหมายเลข 12 หรือ R12 (นครพนม-ท่าแขก-ด่านนาเพ้า-ด่านจาโหละ-ท่าติญ (Ha Tinh)

ประเทศ	จุดเริ่มต้น	จุดสิ้นสุด	หมายเลขเส้นทาง	ระยะทาง (กม.)	ระยะทางสะสม (กม.)	สภาพเส้นทาง
ชายแดนไทย – ลาว : นครพนม – ท่าแขก (ข้ามแพขนานยนต์)						
ลาว	จังหวัดนครพนม	เมืองท่าแขก	R 12	2	2	ข้ามแม่น้ำโขงที่จังหวัดนครพนมด้วยแพขนานยนต์
	เมืองท่าแขก	ด่านนาเพ้า	R 12	140	142	เส้นทางหมายเลข 12 เป็นเส้นทางบกพาดผ่านสองประเทศ(ลาว – เวียดนาม) ที่มีสภาพดี เป็นถนนสองช่องจราจรและบางส่วนเป็นสี่ช่องจราจร นอกจากนี้ยังผ่านภูเขา น้อยกว่าและคดเคี้ยวน้อยกว่าเส้นทาง R9 และ R 8
ชายแดนลาว – เวียดนาม : ด่านนาเพ้า – จาโหละ						
เวียดนาม	ด่านจาโหละ	เมืองท่าติญ (Ha Tinh)	R 12	125	267	

ที่มา : ศูนย์ปฏิบัติการร่วม (Regional Operation Center : ROC)ประจำปีภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ,2553

บทที่ 3

วิธีการดำเนินการวิจัย

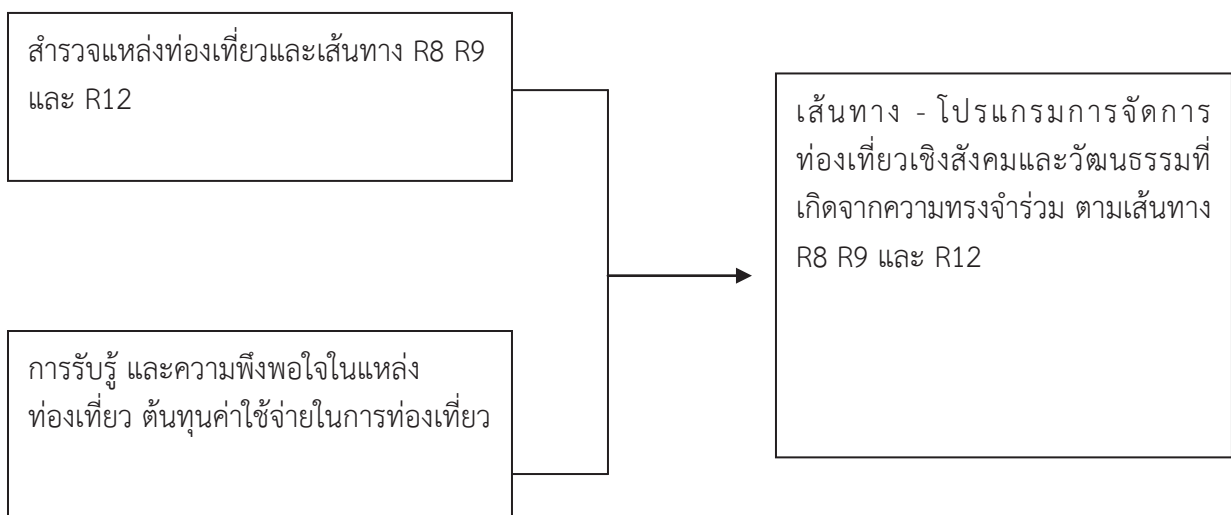
3.1 บทนำ

ในการวิจัย การจัดการเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมในกลุ่มจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) เพื่อศึกษาสำรวจสภาพการจัดเส้นทาง การท่องเที่ยว การรับรู้ ความพึงพอใจ และต้นทุน (ค่าใช้จ่าย) ในการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีต่อเส้นทาง การท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 เดิม และนำผลที่ได้มาวิเคราะห์เส้นทางในการสร้างแผนที่เส้นทางท่องเที่ยวที่เกิดจากความทรงจำร่วมในแหล่งท่องเที่ยวทางสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 ใหม่ ให้เป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมต่อการรับรู้ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการและชุมชน

คณะผู้วิจัย ได้ดำเนินการวิจัยในแนวทางผสมผสาน (Mixed method approach) ซึ่งมีพื้นที่ในการศึกษา คือ จังหวัดสกลนคร จังหวัดนครพนม จังหวัดมุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม โดยมีรายละเอียดในการดำเนินงาน ดังนี้

- 3.1 บทนำ
- 3.2 กรอบแนวคิดการวิจัย
- 3.3 ระเบียบและวิธีวิจัย
- 3.4 สรุป

3.2 กรอบแนวคิดการวิจัย

3.3 ระเบียบวิธีวิจัย

3.3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยมี 3 กลุ่ม ได้แก่

1. กลุ่มนักท่องเที่ยว ชุมชน ประชาชนทั่วไป ประกอบด้วย
  - จำนวนนักท่องเที่ยวและประชาชนทั่วไปจากแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม ทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศ โดยการใช้การสุ่มตัวอย่างจากตารางแสดงจำนวนตัวอย่างสำเร็จรูปการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างของ Taro Yamane จำแนกระดับความคลาดเคลื่อนในการประมาณค่าที่ระดับความเชื่อมั่นในการเลือกตัวอย่าง ประมาณ 95.5% และใช้วิธีการแจกแบบสอบถามแบบบังเอิญ (Accidental Sampling) จำนวน 500 ราย
  - ตัวแทนชุมชน ที่อยู่ในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม ชุมชนละ 1 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง
2. กลุ่มหน่วยงานภาครัฐ และเอกชนที่ส่งเสริมและสนับสนุนในด้านการท่องเที่ยว ประกอบด้วย
  - ผู้อำนวยการท่องเที่ยว กีฬาและนันทนาการ หรือตัวแทน ในจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จำนวน 5 คน
  - เจ้าหน้าที่ของรัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวจากหน่วยงานต่างๆ จำนวนหน่วยงานละ 1 คน ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง
  - ผู้ประกอบการธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จังหวัดละ 10 คน รวม 50 คน
3. กลุ่มนักวิชาการ และผู้มีความเชี่ยวชาญชำนาญด้านการท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรม
  - มัคคุเทศก์ในเส้นทางแหล่งท่องเที่ยว จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จังหวัดละ 3 คน รวม 15 คน
  - นักวิชาการ ผู้เชี่ยวชาญ นักปฏิบัติการด้านการท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรม ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง จังหวัดละ 3 คน รวม 15 คน

3.3.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษา วิเคราะห์จากเอกสาร (Documentary Analysis) ที่เกี่ยวข้องได้แก่ แนวคิด ทฤษฎี บทความ รายงานประจำปี ข้อมูลแผ่นพับ ข้อมูลจากเว็บไซต์การท่องเที่ยว และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรม เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับแนวคิด รูปแบบ แหล่งท่องเที่ยว กิจกรรมในการท่องเที่ยวที่โดดเด่น เส้นทางท่องเที่ยว ขอบเขตพื้นที่ สถาปัตยกรรม อาชีพ วิถีชีวิตคนในชุมชน ที่มีการรวบรวมข้อมูลไว้แล้ว และผู้วิจัยใช้วิธีการสังเกตสภาพพื้นที่จริงตามเส้นทางท่องเที่ยว R8 R9 และ R12 เพื่อเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ และวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis)
2. การวิจัยภาคสนาม ผู้วิจัยใช้วิธีการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participatory Action Research : PAR) และการสัมภาษณ์โดยแบ่งออกเป็น
  - 2.1 การสำรวจพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยว ทั้งนี้จะใช้วิธีการสัมภาษณ์อย่างคร่าวๆ เพื่อให้มองเห็นภาพรวมและข้อมูลพื้นฐานในการทำความเข้าใจในรูปแบบต่างๆ ในกิจกรรมการท่องเที่ยว

2.2 การเก็บข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวโดยการสังเกตการณ์และพูดคุยกับนักท่องเที่ยว ชุมชน และบุคคลต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ตลอดจนเข้าไปสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วมในกิจกรรมการท่องเที่ยวต่างๆ ที่มีอยู่ในชุมชนและบริเวณใกล้เคียง หลังจากนั้นจึงนำข้อมูลที่ได้นำมาเป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม และการจัดตั้งคำถามในการเก็บข้อมูลขั้นตอนต่อไป ได้แก่

- การสร้างแบบสอบถามการรับรู้และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวตามเส้นทาง

R8 R9 และ R 12

- การสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
- การเก็บข้อมูลแบบประชุมกลุ่ม (Focus Group)

2.3 การเก็บข้อมูลโดยแบบสอบถาม เป็นการเก็บข้อมูลแบบกรอรายการ (Check lists) ซึ่งสร้างมาเพื่อให้ครอบคลุมความสัมพันธ์ด้านอุปสงค์และอุปทานในการรองรับของแหล่งท่องเที่ยวตลอดจนการรับรู้ ความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวต่อเส้นทาง และค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นในการเดินทาง ซึ่งจะสุ่มตัวอย่างจากแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 โดยทำการแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม คือ 1) กลุ่มผู้เป็นเจ้าของกิจการ ที่เกี่ยวข้องแหล่งท่องเที่ยว 2) กลุ่มนักท่องเที่ยวทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศที่เดินทางท่องเที่ยวตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 3) หน่วยงานหลักและหน่วยงานสนับสนุนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งภาครัฐและเอกชน 4) ชุมชน ที่เกี่ยวข้องแหล่งท่องเที่ยว โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างทั้ง 5 กลุ่มเป็นจำนวนกลุ่มละ 100 ราย

2.4 การเก็บข้อมูลโดยวิธีสัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-dept interview) หลังจากทำการเก็บข้อมูลเบื้องต้นและทำความเข้าใจกับกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้ทำการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกับกลุ่มผู้เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว จัดผู้ให้ข้อมูลสำคัญ (Key informant) เป็นแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง เพื่อศึกษาแนวทางการจัดกิจกรรมด้านการท่องเที่ยวให้ครอบคลุมเหมาะสมสัมพันธ์ทั้งด้านอุปสงค์และอุปทานตามเส้นทางท่องเที่ยว R8 R9 และ R12 โดยสัมภาษณ์แบบเจาะลึกจำนวน 30 รายในแต่ละพื้นที่ที่ศึกษา

2.5 การเก็บข้อมูลแบบประชุมกลุ่ม (Focus group) จัดประชุมกลุ่มกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ทั้งภาครัฐและเอกชน เพื่อทำความเข้าใจและสร้างการรับรู้ในเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมใหม่ ตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 เพื่อผลักดันให้เกิดการมีส่วนร่วมของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนในการส่งเสริมการท่องเที่ยว ตลอดจนปัญหาและข้อเสนอแนะต่างๆ

3. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

3.1 การวิเคราะห์ทางสถิติ

ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามเพื่อหาการรับรู้และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา ได้แก่ ความถี่ ร้อยละ และค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.2 การวิเคราะห์ทางเศรษฐศาสตร์

เป็นส่วนหนึ่งของการวิเคราะห์เพื่อค้นหาต้นทุน (ค่าใช้จ่าย) ที่เหมาะสมกับการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว เพื่อให้เกิดมูลค่าเพิ่มแก่นักท่องเที่ยว ผู้ประกอบการ และชุมชน

3.3 การวิเคราะห์เนื้อหา

นำข้อมูลจากการสนทนากลุ่ม (Focus group) สัมภาษณ์แบบเจาะลึก และข้อมูลในการสังเกตสภาพพื้นที่จริงตามเส้นทางทางท่องเที่ยว R8 R9 และ R12 เพื่อเป็นข้อมูลเชิงประจักษ์ มาทำการวิเคราะห์ข้อมูลด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และนำเสนอด้วยการพรรณนา

3.4 การสังเคราะห์ผลการวิจัย เพื่อเสนอแนะเชิงนโยบาย

นำผลที่ได้จากการวิเคราะห์ในข้อ 3.1 3.2 และ 3.3 มาทำการสังเคราะห์ข้อมูลเชิงอุปนัย (Inductive Method)

3.3.3 เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

1. แบบสอบถามนักท่องเที่ยว เพื่อให้ได้ข้อมูลเกี่ยวกับการรับรู้ ความพึงพอใจ ต้นทุน (ค่าใช้จ่าย) เส้นทางการเดินทาง (ท่องเที่ยว) และพฤติกรรมการท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว ซึ่งแบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 พฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

ตอนที่ 3 ความพึงพอใจต่อเส้นทางท่องเที่ยว

2. แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง ในการสัมภาษณ์หน่วยงานภาครัฐ ชุมชน ผู้ประกอบการการท่องเที่ยว มัคคุเทศก์ ที่เกี่ยวข้อง เกี่ยวกับสถานการณ์การท่องเที่ยวตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 ข้อมูลแหล่งท่องเที่ยวที่มีศักยภาพและแนวโน้มในการพัฒนาให้เป็นที่รู้จักสำหรับนักท่องเที่ยว

บทที่ 4

ผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาการจัดการเส้นทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรม ในกลุ่มจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC) ผลการศึกษานำเสนอ ดังนี้

4.1 สภาพการจัดเส้นทางท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12

4.2 การรับรู้ ความพึงพอใจ และต้นทุน (ค่าใช้จ่าย) ในการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีต่อเส้นทางท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรม R8 R9 และ R12

4.3 วิเคราะห์เส้นทาง และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 เดิม

4.4 แผนที่เสนอแนะเส้นทางท่องเที่ยวที่เกิดจากความทรงจำร่วมในแหล่งท่องเที่ยวทางสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 ใหม่

4.1 สภาพการจัดเส้นทางท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12

จากการศึกษา สํารวจสภาพการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 และรวบรวมข้อมูลจากการการสัมภาษณ์เชิงลึก (Indepth Interview) พบว่าสภาพเส้นทางของแหล่งท่องเที่ยวใน 3 กลุ่มจังหวัด “สนุก” ประกอบด้วย จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร ตามแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรม มีสภาพเส้นทางคมนาคมในการท่องเที่ยว และการขนส่งอยู่ในสภาพดี สภาพถนนสามารถรองรับนักท่องเที่ยวในการท่องเที่ยวตามแหล่งท่องเที่ยวและสถานที่ต่างๆ ได้ดี เส้นทางของแหล่งท่องเที่ยวสามารถเชื่อมโยงถึงแหล่งท่องเที่ยวภายในจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร ได้สะดวก ซึ่งเส้นทางคมนาคมท่องเที่ยวที่จะเชื่อมโยงไปยังเส้นทาง R8 R9 และ R12 นั้น นักท่องเที่ยวสามารถเดินทางผ่านสะพานสำคัญที่เชื่อมเส้นทางได้ 2 จุดคือ

จุดที่ 1 เดินทางผ่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาว 2 หรือเรียกว่าสะพานมิตรภาพแห่งที่ 2 จังหวัดมุกดาหาร ที่เชื่อมต่อระหว่างจังหวัดมุกดาหาร ประเทศไทย กับแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เส้นทางคมนาคมเส้นนี้ไม่ได้เป็นแค่เพียงเส้นทางคมนาคมเพื่อเชื่อมประเทศสองฝั่งโขงให้ไปมาหาสู่กันได้สะดวกยิ่งขึ้นเท่านั้น สะพานแห่งนี้เปรียบเสมือนบทนำไปสู่เส้นทางคมนาคมตามแผนงานพัฒนาแนวพื้นที่เศรษฐกิจตะวันออก-ตะวันตก East-West Economic Corridor (EWEC) ซึ่งเป็นเส้นทางคมนาคมทางบกทางเดียวที่จะเชื่อมโยงมหาสมุทรอินเดียและมหาสมุทรแปซิฟิกให้เชื่อมถึงกัน โดยเอื้อให้ตอนกลางของไทย ลาว เวียดนาม และพม่า กลายเป็นตลาดจำหน่ายสินค้าโดยตรงกับประเทศซีกโลกตะวันออก แทนการใช้เส้นทางเดินเรืออ้อมคาบสมุทรที่ยาวไกล อาจส่งผลให้สูญเสียทั้งเวลาและค่าใช้จ่ายอย่างมหาศาล

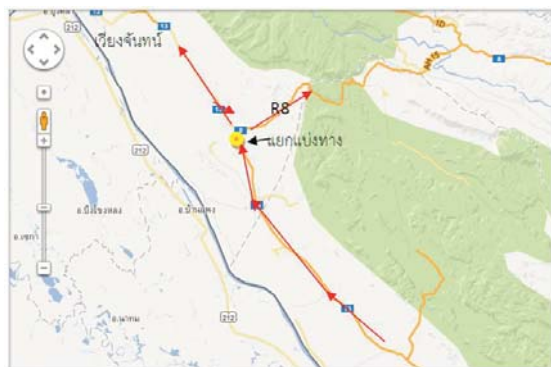
จุดที่ 2 เดินทางผ่านสะพานมิตรภาพไทย - ลาวแห่งที่ 3 จังหวัดนครพนม ซึ่งเป็นสะพานข้ามแม่น้ำโขงที่เชื่อม 2 แผ่นดินระหว่างประเทศไทย และสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ในฝั่งไทย ตั้งอยู่ที่บ้านห้อม

ตำบลอาจสามารถ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม ส่วนฝั่งลาวตั้งอยู่ที่ บ้านเวินใต้ เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน สะพานแห่งนี้ถือเป็นเส้นทางเศรษฐกิจที่สำคัญแห่งใหม่ของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือเรียกว่า ภาคอีสาน

ในการสำรวจสภาพเส้นทางครั้งนี้ คณะวิจัยได้เดินทางข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 3 ก่อนจะเลี้ยวซ้ายขึ้นสู่เส้นทางหลักหมายเลข 13 เพื่อเดินทางมุ่งตรงสู่ทางแบ่งหลักขาว(สามแยกไปเมืองหลักขาว) ที่บ้านเวียงคำ เมืองปากกะดิง แขวงบอลิคำไซ ระหว่างที่เดินทางจะมีหมู่บ้านเรียงรายตลอดสองข้างทาง เป็นที่สังเกตอย่างหนึ่งคือ จะพบว่ามีการปลูกต้นยางพาราเกือบทุกหมู่บ้าน และบางหมู่บ้านชาวบ้านกำลังเผาถ่าน ซึ่งน่าจะเป็นอาชีพหนึ่งของชาวลาวที่อาศัยอยู่ในบริเวณนี้ ซึ่งวิถีชีวิตของชนชาวลาวแต่ละหมู่บ้านจากที่เห็นก็ไม่ได้แตกต่างกันเท่าไรนัก ส่วนใหญ่จะอาศัยอยู่ในบ้านที่มีลักษณะรูปทรงสี่เหลี่ยม หลังคามุงด้วยสังกะสี บางหลังก็มุงด้วยหญ้าคา บางหลังก็มุงหลังคากระเบื้อง ผสมผสานปนเปกันไป ฝ้าบ้านบางหลังยังคงสานด้วยไม้ไผ่ บางหลังก็เป็นปูนครึ่งหนึ่งไม้ บางหลังก็ชั้นเดียว บางหลังก็สองชั้น ลักษณะการปลูกบ้านจะทิ้งระยะห่างกันพอสมควรเหมือนกับว่าบ้านแต่ละหลังจะมีพื้นที่อาณาเขตเป็นของตนเอง ส่วนใหญ่หมู่บ้านที่พบจะปลูกบ้านใกล้ริมถนน จะมีอยู่ประมาณ 4-5 หลังคาเรือน แล้วทิ้งระยะห่างไป ถ้าผ่านหมู่บ้านที่เป็นอำเภอก็จะมีร้านค้า หรือแม่ค้าขายอาหาร ขายของกิน ตั้งซุ้มเล็กๆ อยู่ริมถนน มีลักษณะคล้ายๆ กับหมู่บ้านในชนบททางฝั่งประเทศไทย แต่สังเกตเห็นว่าผู้คนไม่ได้ปลูกพาลานเท่าใดนัก อาจจะเป็นเพราะที่บริเวณนั้นไม่ใช่อำเภอใหญ่หรือเป็นสถานที่สำหรับนักท่องเที่ยวมาเที่ยว แต่เป็นเพียงที่จับจ่ายซื้อของของชาวบ้านละแวกนั้นหรือหมู่บ้านที่เป็นทางผ่านไปสู่อีกสถานที่อื่นเท่านั้น

เส้นทางหลักหมายเลข 13 จะมีระยะทางเกือบประมาณร้อยละกิโลจะมาถึงทางแบ่งหลักขาว (สามแยกไปเมืองหลักขาว) สังเกตเห็นว่าเป็นถนนลาดยางตลอดสายแต่ก็เป็นหลุมเป็นบ่อบ้าง และในระหว่างทางที่รถวิ่งก็จะมีรถบรรทุกขนาดใหญ่วิ่งสวนเป็นระยะๆ ไม่ขาดสาย พอถึงทางแบ่งหลักขาวก็เลี้ยวขวาเข้าถนนเส้นทางหลักหมายเลข 8

เส้นทางหลักหมายเลข 8 (R8) นี้จะพบว่าเชื่อมต่อบริเวณแยกแบ่งหลักขาว ซึ่งมีร้านขายอาหาร ขายสินค้า ขายเสื้อผ้า ร้านจำหน่ายวัสดุอุปกรณ์ก่อสร้าง ที่รอรถโดยสาร ที่พักชั่วคราว ร้านเสริมสวยไว้บริการแก่นักเดินทาง นักท่องเที่ยว บุคคลทั่วไป ฝั่งตรงข้ามจะมีปั๊มน้ำมันคอยให้บริการอยู่ 1 ปั๊ม ซึ่งหากสังเกตจะพบว่าถนนเส้นนี้จะมีรถยนต์ รถบรรทุก รถโดยสาร ขับขึ้นสัญจรไปมาไม่ขาดสาย อาจเป็นเพราะแยกนี้เป็นจุดศูนย์กลางของเส้นทางการเดินทางเชื่อมต่อไปยังเมืองอื่นๆ จึงทำให้แยกแบ่งหลักขาวมีคนพลุกพล่าน ภาษาที่ใช้สื่อสารคล้ายๆ กับภาษาอีสานใต้ จึงไม่ยากที่คนไทยจะสื่อสารหรือใช้ภาษาไทยกับชาวลาวในพื้นที่แห่งนี้ ทางแบ่งหลักขาว จะมีร้านอาหารร้านหนึ่งซึ่งถือว่าเป็นร้านที่ใหญ่ที่สุดในละแวกนั้น ขายอาหารข้าวเหนียว ต้ม ก้อย ลาบ ก๋วยเตี๋ยว และเครื่องดื่ม ภายในร้านจะมีคนทำงานเป็นผู้หญิงสาวอายุประมาณ 20-23 ปี จำนวน 2 คน และอายุประมาณ 38-40 ปี อยู่ 1 คน เราจึงพอได้พูดคุยสอบถามเรื่องการนักท่องเที่ยวที่ผ่านไปมาให้ได้เห็นบ้างเป็นภาษาอีสานใต้ ซึ่งสามารถสื่อสารเข้าใจกันได้ดีพอสมควร

ทางแบ่งหลักชาวเลี้ยวขวาสู่เส้นทางหลัก
หมายเลข 8 เพื่อไปเมืองหลักซาว

บ้านเรือนที่ปลูกติดอยู่ริมถนน

ร้านขายซ่อมมอเตอร์ไซค์ที่อยู่ตรงทางแบ่งหลัก

ร้านขายเสื้อผ้า

ยากำลังท่านขายเป็นสมุนไพรท้องถิ่นเช่นกัน

สินค้าพื้นเมืองชาวลาวเป็นยาสมุนไพรบำรุง

นางจ้อยหรือนางสุพาพอน บุตติวง ทำงานอยู่ร้านอาหารตรงแยกแบ่งหลักขาว เล่าให้ฟังว่าส่วนใหญ่ ช่วงเดือน ก.พ.-มี.ค. จะมีนักท่องเที่ยวหรือผู้เดินทางผ่านเส้นทาง R 8 แล้วแวะพักค้างคืนเพื่อรอรถโดยสารใน อีกวันรุ่งขึ้น ซึ่งจะมาพักที่นี่ เพราะที่นี่จะมีห้องพักให้นอนค้างคืนและมีร้านอาหารและรถโดยสารที่จะไปเมือง ต่างๆ ผ่านเส้นทางนี้ จึงถือได้ว่าสะดวกแก่ผู้ที่เดินทางโดยรถโดยสาร รถประจำทางเพราะรถโดยสารจะจอด รับส่งผู้โดยสารที่นี่ ส่วนใหญ่เท่าที่เห็นจะเป็นคนเวียดนามซึ่งมาต่อรถขึ้นไปเส้นทางเมืองเวียงจันทน์ บางครั้งก็ จะข้ามไป จังหวัดหนองคาย... และก็นักท่องเที่ยวที่ต้องการจะไปพักผ่อนที่หลักขาว ก็จะแวะมาพักที่นี่และก็ เดินทางต่อไปหลักขาว แล้วก็เดินทางต่อไปยังประเทศเวียดนาม

ร้านอาหารตรงทางแยกแบ่งหลักขาว

นางจ้อยหรือนางสุพาพอน บุตติวง

พัว้นชนะ อายุ 40 ปี เจ้าของร้าน

รถโดยสารที่วิ่งไปมารับผู้โดยสารที่ทางแยกแบ่งหลักขาว

ป้ายบอกสถานที่เรือนพักและร้านอาหารวัน
ตั้งอยู่ทางแบ่งหลักขาว

อีกท่านที่ให้ข้อมูลเกี่ยวกับสถานที่พัก คือ พี่วันชนะ อายุประมาณ 40 ปี เธอบอกว่าที่นี่จะมีห้องให้พัก มีห้องประมาณ 24 ห้อง ถัดจากร้านอาหารไปเข้าไปในซอย อีกไม่ไกลก็ถึง ด้านหน้าของห้องพักจะเป็นร้านเสริมสวยไว้บริการ ที่ร้านจะมีสินค้าโอท็อป (OTOP ในที่นี้หมายถึง สินค้าท้องถิ่นหรือสินค้าพื้นเมือง) ของลาวขายด้วย เช่น ยา บำรุงร่างกาย ซึ่งทำมาจากสมุนไพรพื้นบ้าน เป็นยาบำรุง สำหรับท่านสุขภาพบุรุษ ซึ่งพี่วันชนะได้ให้ให้ข้อมูลเพิ่มเติมว่า ส่วนใหญ่นักท่องเที่ยวที่จะเดินทางไปหลักขาวหรือ เดินทางต่อไปประเทศเวียดนามที่มาจากเมืองเวียงจันทน์

ห้องพักสำหรับนักท่องเที่ยวหรือคนที่ต้องการค้างคืนเพื่อรอ
รถโดยสารในวันถัดไป

จะเป็นคนจีน คนต่างชาติก็มี คนเวียดนามก็มี ส่วน นักท่องเที่ยวชาวไทยที่มาจากเวียงจันทน์ก็มีบ้างแต่นักท่องเที่ยวไทยส่วนใหญ่จะข้ามแม่น้ำโขงมาจากฝั่งไทย นักท่องเที่ยวที่ใช้เส้นทางนี้จะมีตลอดทั้งปี มาด้วยตัวเอง มาเป็นรถทัวร์ มารถตู้ก็มีไม่เคยขาดระยะ

ด้านหน้าห้องพักจะมีร้านเสริมสวยไว้บริการ

อีกฝั่งกำลังทำการสร้างห้องพักเพิ่ม

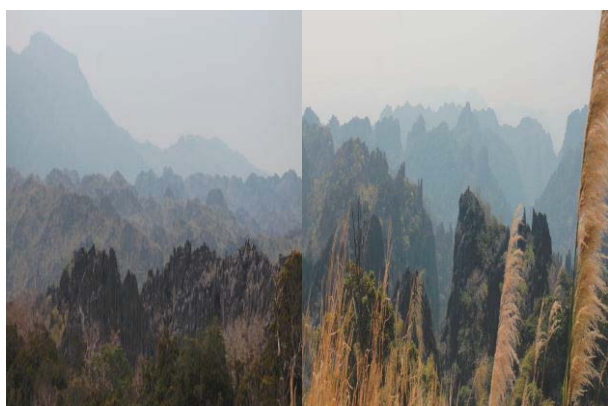
ตามเส้นทางหมายเลข 8 ตลอดเส้นทางยังคงมีความเป็นธรรมชาติที่งดงามทั้งจากป่าและเขาที่อุดมสมบูรณ์ มีจุดให้นักท่องเที่ยวชมทิวทัศน์ที่สวยงาม คือ ภูผาม่านที่เป็นทะเลภูเขา รูปทรงแปลกตาและได้ชื่อว่าเป็น **กุ้ยหลิน** ของประเทศลาว

จุดตรวจและจุดชมวิวกุ้ยหลิน

ป้ายบอกสถานที่ จุดชมวิวกุ้ยหลินและช่วยกัน

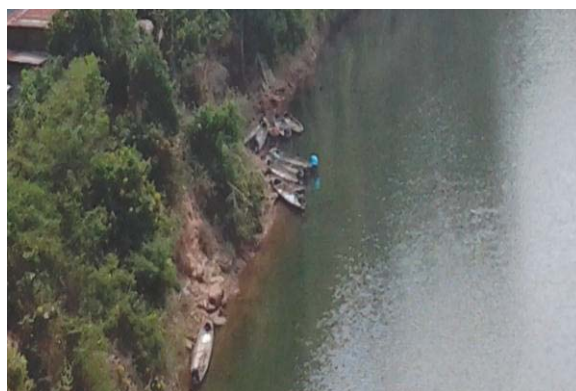
จุดชมวิวกุ้ยหลิน หรือ กุ้ยหลินเมืองลาว

ศาลาที่พักจุดชมวิวกุ้ยหลิน

จากนั้นนักท่องเที่ยวที่สัญจรตามเส้นทาง R8 จะเดินทางผ่านเขื่อนพลังไฟฟ้าน้ำเทิน-หินบูน ซึ่งถนนสายนี้ค่อนข้างแคบและคดเคี้ยว จนถึงหมู่บ้านหนึ่งมีสะพานข้ามแม่น้ำ จากการสัมภาษณ์ คุณเกรียงไกร มัคคุเทศก์ เล่าว่า “หมู่บ้านนี้ คือ หมู่บ้านท่าบักมีสะพานข้ามแม่น้ำสายน้ำเทิน ซึ่งไหลผ่านลัดเลาะภูหินผา เกาะแก่งน้อยใหญ่ ได้สะพานนี้จะมีเรือที่ทำจากถ้ำน้ำมันตั้งแต่สมัยสงครามที่ทหารอเมริกันทิ้งถ้ำน้ำมันไว้ ด้วยภูมิปัญญาของชาวลาวที่ไม่ปล่อยให้ถ้ำน้ำมันถูกทิ้งอย่างไร้คุณค่า จึงนำถ้ำน้ำมันเหล่านั้นมาตีขึ้นเป็นเรือ ที่สำคัญชาวลาวบอกว่าเรือที่ทำจากถ้ำน้ำมันนี้ดีกว่าเรือที่ทำจากไม้เนื่องจากกินน้ำได้ตื้นกว่าเรือไม้ และเนื่องจากว่าน้ำหนักเบากว่า จึงแล่นได้เร็วกว่าเรือปกติทั่วไป

เรือจากถังน้ำมัน ของเรือบิน B52 ที่ทหารอเมริกันทิ้งเป็นขยะลงมา
ชาวลาวจึงใช้ภูมิปัญญาท้องถิ่นประยุกต์ดัดแปลงมาเป็นเรือใช้ในปัจจุบัน

ระหว่างทางที่จะไปเมืองหลักชาวนั้นจะพบว่าหมู่บ้านเรือนหรือหมู่บ้านต่างๆตลอดเส้นทางเดินรถ

เมื่อเดินทางผ่านหมู่บ้านท่าบักแล้ว จะพบหมู่บ้านอีกหมู่บ้านหนึ่ง ซึ่งในอดีตหมู่บ้านนี้เป็นสนามบินเก่า
ของฝรั่งเศส เป็นที่จอดเครื่องบินรบในอดีต ที่เห็นในปัจจุบันนั้นก็คือสนามจอดเครื่องบินรบในอดีตนั่นเอง

ในอดีตพื้นที่บริเวณนี้เป็นลานจอดเครื่องบินรบของฝรั่งเศส

ทุ่งนาอันกว้างใหญ่ก็เป็นลานจอดเครื่องบินรบของฝรั่งเศส

การปลูก ซ่อมแซมบ้านอยู่ตลอดสองฝั่งถนนที่เราขับรถผ่าน
ก่อนจะไปถึงเมืองหลักซาว

โรงเรียนก่อนจะถึงเมืองหลักซาว

ป้ายบอกชื่อบ้านหลักซาว

ป้ายบอกการประมูลโครงการพัฒนาถนนเมือง
คำเกิด แขวงบอลิคำไซ

ถนนเมืองหลักซาวบริเวณตลาด
กำลังพลุกพล่านไปด้วยผู้คน

เลี้ยวเข้าสู่เมืองหลักซาวจะมีร้านขายสินค้าอุปโภค
และบริโภคมากมายร้านนี้ขายรถไถ

รถมาส่งปลาที่ตลาดแม่คำล่างสุพรรณ
กับการเลือกปลามาขาย

ปลาหลายตัวกำลังถูกถ่วงน้ำหนักจากถังเพื่อเตรียม
เอาเข้าไปขายในตลาดหลักซาว

เมืองหลักซาว แขวงบอลิคำไซ ตั้งอยู่บนที่ราบสูง มีอากาศหนาวเย็นตลอดปี ซึ่งเมืองหลักซาวนี้จะเป็นเมืองการค้า ผู้คนพลุกพล่าน มีตลาดสดขายอาหาร ขายข้าวสาร อาหารแห้ง อาหารสด ขายเครื่องยนต์ เครื่องเสียง ขายอะไหล่ วัสดุก่อสร้าง ธนาคาร ขายโทรศัพท์ โรงแรม ร้านอาหาร ร้านคาราโอเกะและอื่นอีกมากมาย เปรียบเสมือนหลักซาวนี้เป็นศูนย์กลางของการท่องเที่ยว การค้า การติดต่อสื่อสาร อีกเมืองหนึ่ง ไว้คอยบริการนักท่องเที่ยว ก่อนเดินทางไปประเทศเวียดนาม ซึ่งจุดพักรับประทานอาหารที่นักท่องเที่ยว หรือผู้ที่สัญจรผ่านไปมาส่วนใหญ่จะแวะพักทานอาหารกลางวันที่นี่ร้าน Only one restaurant เป็นร้านอาหารขนาดกลาง บรรยากาศข้างในกว้างขวางมีเวทีร้องเพลงเหมือนกับว่าร้านนี้เปิดถึงกลางคืนแล้วจะมีนักร้องมาร้องเพลงเพื่อสร้างบรรยากาศให้กับนักท่องเที่ยว

ร้านอาหาร Only one restaurant

บริเวณร้านอาหาร Only one restaurant

จากการสัมภาษณ์ นางนิต อายุ 43 ปี อาชีพแม่บ้าน อยู่บ้านโพนตาล ได้เดินทางมาตลาดหลักขาวทุกวันวันละสองครั้งช่วงเช้า บ่าย ซึ่งเธอมีหน้าที่มาจ่ายตลาดเพื่อเอากลับไปทำให้คนงานของนายจ้างกิน เธอบอกว่านายเธอเป็นผู้หญิง มาจากเวียงจันทน์ทำรับเหมาก่อสร้าง แล้วนายเธอประมูลเส้นทางที่หลักขาว ซึ่งกำลังก่อสร้างอยู่ในขณะนี้ได้ เธอบอกว่าเธอมาทุกวันก็เห็นมีนักท่องเที่ยวทุกวัน นักท่องเที่ยวที่เธอเคยพบส่วนใหญ่จะมาจากเวียงจันทน์เพื่อจะเดินทางต่อไปเวียดนาม บางคนก็มาค้างที่เมืองหลักขาวเพื่อจะไปเที่ยวชมธรรมชาติ ปีนเขาเพราะที่เมืองหลักขาวนี้มีธรรมชาติที่สวยงามมาก และในช่วงกลางคืนก็จะมีคาราโอเกะต้อนรับนักท่องเที่ยวด้วย ซึ่งเป็นที่นิยมของเหล่าบรรดานักท่องเที่ยวเช่นกัน

จากการสัมภาษณ์ แม่อาด เจ้าของร้านขายข้าวสารในตลาดหลักขาว ชื่อร้านท.ทิตบุดดี+ม.อาด “มีนักท่องเที่ยวจากเมืองไทย เวียดนาม ลาวและชาวยุโรป มาพักที่หลักขาวส่วนใหญ่จะมาเป็นกลุ่ม มาเป็นทัวร์ มีหลากหลาย มาทั้งจากเวียดนามจะเดินทางไปเวียงจันทน์ก็มี เดินทางมาจากเวียงจันทน์จะไปเวียดนามก็มี และก็เดินทางมาพักที่หลักขาวเพื่อชมธรรมชาติก็มี”

นางนิต หญิงชาวลาว อาชีพแม่บ้าน ผู้ให้ข้อมูล
การการท่องเที่ยวเมืองหลักขาว

แม่อาด เจ้าของร้านขายข้าวสารในตลาดหลักขาว

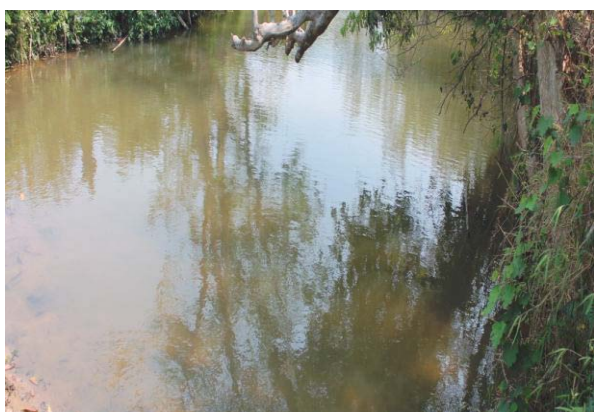
ชาวต่างชาติกลุ่มหนึ่งบริเวณตลาดหลักขาว

จากการสัมภาษณ์นักท่องเที่ยวกลุ่มหนึ่งเป็นชาวต่างชาติมีผู้หญิง 3 คน ชาย 4 คน “ชื่อแพททริก อายุ 26 ปี อลิซ่า และพอล เดินทางมาจากประเทศออสเตรเลีย เคยมีเพื่อนมาเที่ยวแล้วประทับใจ ได้เล่าให้ฟังจึงชวนเพื่อนมาเที่ยวด้วยกันเป็นกลุ่ม เข้ารถมอเตอร์ไซด์จากเวียงจันทน์ขับลัดเลาะมาตามแผนที่เดินทาง ซึ่งการท่องเที่ยวในทริปนี้จะมีเวลาในการท่องเที่ยวประมาณสองเดือน ซึ่งเป็นเวลาหยุดพักผ่อน เพื่อจะได้ป็นเขาและชมธรรมชาติของที่นี่ และจะเดินทางไปเที่ยวเมืองอื่นๆ ของประเทศลาว คาดว่าจะอยู่ที่ประเทศลาวประมาณ 3 สัปดาห์จากนั้นจะเดินทางไปเวียดนาม ไทย กัมพูชา สำหรับประเทศไทยได้เดินทางไปท่องเที่ยวหลายครั้ง และมีความประทับใจในธรรมชาติ ที่สงบๆ เรียบง่าย โดยเฉพาะทางภาคใต้ และทางเหนือของประเทศไทยที่มีป่า มีภูเขา มีธรรมชาติ เยียบสงบ”

ก่อนที่จะเดินทางไปตาน้ำขาว จะมีแหล่งท่องเที่ยวใหม่แห่งหนึ่ง ซึ่งว่ากันว่าแม่น้ำสายนี้มีอุณหภูมิร้อน ที่ทาง สปป.ลาว ต้องการผลักดันให้เป็นแหล่งท่องเที่ยวของประเทศ ทีมงานจึงไปสำรวจสถานที่นั้น เมื่อ

เราไปถึงจะพบว่าสถานที่แห่งนี้จะอยู่ติดริมถนนใหญ่ ซึ่งเป็นทางผ่านไปยังหมู่บ้านอื่นๆด้วย อาณาเขตมีบริเวณกว้างและมีบ้านไม้หลังใหญ่ 1 หลัง มีห้องประมาณ 6 ห้อง ถัดมาจะเป็นบ้านปูนชั้นเดียวมีห้องพักประมาณ 2 ห้อง และถัดขึ้นไปจะมีบ้านไม้ขนาดเล็กลงมาอีก 1 หลังและด้านหน้าทางเข้ามีอีก 1 หลัง เป็นลักษณะยาวติดกระจกซึ่งตรงนี้จะทำเป็นร้านอาหารในอนาคต ส่วนด้านหลังของบ้านจะอยู่ติดกับสายน้ำที่

แยกตัวออกมาจากแม่น้ำและมีศาลาเหมือนศาลาที่นั่งเล่นแต่สภาพค่อนข้างทรุดโทรมอยู่ 2 หลัง และการมาสำรวจเราได้พบกับนายหยู่ เป็นชาวเวียดนาม ที่กำลังนอนพักผ่อนอยู่บนเรือนไม้ใหญ่ ซึ่งนายหยู่ได้ลงมาทักทายกับคณะและพาเดินชมรอบๆบริเวณพื้นที่และบอกทางที่จะเดินไปยังแม่น้ำที่เราต้องการจะไป

จากการสัมภาษณ์นายหยู่ ชาวเวียดนาม มาที่นี้เพื่อสำรวจทำเล สภาพแวดล้อม แนวโน้มของการทำธุรกิจและจะมาลงทุนเปิดร้านอาหาร แต่ที่นี้ไม่ค่อยมีใครรู้จัก คงจะต้องมีการโฆษณาประชาสัมพันธ์เพิ่มและต้องปรับปรุงสถานที่ให้ปลอดภัยและดีกว่าปัจจุบัน

เดินจากตรงศาลาไปประมาณ 500 เมตรได้ ระยะทางค่อนข้างลาดชัน และมีไม้ทำเป็นที่เหยียบให้เดินข้าม พอเดินข้ามมาได้ก็เดินตามแนวคันของทางเดินโดยตลอดระยะทาง 500 เมตรนี้ บริเวณทางเดินฝั่งซ้ายมือ

จะเป็นพืชผักที่ชาวบ้านในละแวกนั้นมาปลูกไว้ เช่น ข้าวโพด สารแหน่ ส่วนฝั่งขวามือจะเป็นต้นหญ้าขึ้นรกบังแม่น้ำ เดินไปอีกสักพักก็เจอที่ที่สามารถจะลงไปในแม่น้ำได้ ทางทีมวิจัยได้ลงไปพิสูจน์อุณหภูมิของน้ำในแม่น้ำ ปรากฏว่ามีอุณหภูมิร้อนถึงร้อนจัดเป็นบางแห่ง บางแห่งอุ่นๆ บางแห่งอุณหภูมิปกติแต่บริเวณชายขอบแม่น้ำจะมีอุณหภูมิสูงตลอดแนว

ท้าวแก้ว ชาวลาวเป็นผู้นำการเดินทางครั้งนี้สันนิษฐานว่าตรงที่มีอุณหภูมิปกติน่าจะมาจากสาเหตุที่บริเวณนั้นมีการทับถมของดินทรายมากกว่าบริเวณฝั่งทำให้บริเวณฝั่งมีความร้อนตลอดแนว จากนั้นทางทีมงานวิจัยจึงได้พิสูจน์ว่าจริงหรือไม่โดยการที่เดินไปสำรวจบริเวณที่มีการทับถมของดินทรายและมีอุณหภูมิปกติ โดยการใช้เท้าเหยียบลงไปดินทรายให้ลึกที่สุด ปรากฏว่า อุณหภูมิของน้ำสูงขึ้นเรื่อยๆจนสัมผัสได้ สมมุติฐานของท้าวแก้วเรื่องการทับถมของดินทรายมีผลต่ออุณหภูมิความร้อนของแม่น้ำสายนี้

หลังจากที่พิสูจน์ความร้อนที่แม่น้ำแห่งนี้แล้ว ได้เดินทางต่อเพื่อไปที่ด่านน้ำพร้าว ระหว่างทางจะเห็นบ้านเรือนของชาวลาวตลอดเส้นทาง แต่เป็นที่น่าสังเกตว่าบ้านแต่ละหลังนั้นมีความใหญ่โต มีอาณาเขตบ้าน มีการจัดตกแต่งบ้านให้ดูทันสมัย จากการสัมภาษณ์คุณเกรียงไกร มัคคุเทศก์บริษัททัวร์ว่า “บริเวณนี้เป็นบริเวณเขตติดกับชายแดน เป็นเส้นทางค้าขาย เส้นทางเศรษฐกิจจะอยู่แถบนี้เพราะฉะนั้นคนที่อาศัยละแวกนี้ส่วนหนึ่งก็ทำการค้าขายแดนซึ่งจัดว่าเป็นการทำเศรษฐกิจรายได้ดี ซึ่งเส้นทางที่เดินทางในช่วงนี้จะไปเป็นเส้นทางที่ต้องขึ้นลงเขา ซึ่งคนขับต้องมีความชำนาญในการขับรถเป็นอย่างดี

ตลาดของชนเผ่าม้ง

ก่อนที่จะถึงด่านน้ำพราว จะมีจุดที่นักท่องเที่ยวสามารถแวะชมตลาด และวิถีชีวิตของหมู่บ้านม้งได้ ซึ่งบริเวณนั้นมีลักษณะเหมือนเรากำลังจะขึ้นเขาเป็นสามแยกตรงกลางแยกเป็นตลาดของที่ชาวม้งกำลังทำการค้าขาย ซึ่งมีการค้าขายกันพอสมควร จากการสำรวจตลาดและพูดคุยกับชาวเขาม้ง ซึ่งบางคนก็อายุรุ่น 18-20 ปี ก็แต่งงานมีลูกกันแล้ว ภาษาที่ใช้พูดกันเป็นภาษาลาวที่เราพอฟังออกและเข้าใจ แต่ภาษาที่พวกเขาพูดกันเป็นอีกภาษาหนึ่ง เรียกว่า ภาษาเหล่า ซุง หรือภาษาม้ง ไม่ใช่ภาษาจีนแต่เป็นภาษาของเผ่าม้ง หลังจากนั้นเราก็ได้พบกับชายหนุ่มชื่อ บัก เฮีย ซุง อายุ 38 ปี เป็นเจ้าของวัวที่เลี้ยงวัวไว้เพื่อนำไปแข่งขันวัวที่เมืองเวียงจันทน์ ซึ่งเป็นประเพณีของเผ่าม้ง ซึ่งจะมีการแข่งขันกันเดือนละครั้ง วัวที่จะลงแข่งขันได้จะมีอายุตั้งแต่ 4 ปี ซึ่งการชนวัวจะมีการพนันเงินเป็นสกุลดอลลาร์สหรัฐ ถ้าแข่งขันชนะวันในหมู่บ้าน จะไม่นิยมเนื่องจากการเดิมพันในการแข่งขันไม่สูง เหมือนในเมืองเวียงจันทน์ ในอดีตเผ่าม้งจะมีประเพณีชนวัวชาวเขาเผ่าม้งจะมีการเลี้ยงวัวเพื่อนำมาใช้ชนกันเท่านั้นแต่ในปัจจุบันจะพบว่าไม่ใช่แค่เป็นประเพณีเท่านั้นแต่กลับเลี้ยงวัวเพื่อใช้ในการพนันเงินชนวัวด้วย

สัมภาษณ์นายบัก เฮีย ซุง อายุ 38 ปี เจ้าของวัวชน

หลังจากพูดคุยกับนาย บัก เฮีย ชุง แล้ว การเดินทางในเส้นทางสาย R 8 ยังคงดำเนินต่อแต่ในระหว่างทางถนนสายนี้อยู่บนเขาที่คดเคี้ยวไปมามองเห็นด้านล่างค่อนข้างสูงชัน บริเวณไหล่ทางจะมีเหล็กกันเป็นระยะ แต่จะสังเกตเห็นว่าจะมีท่อเหล็กยาวตลอดเส้นทางโผล่ให้เห็นบนพื้นดิน คุณเกรียงไกร เล่าว่าท่อเหล็กนี้คือท่อส่งน้ำมันของกองทัพทหารอเมริกาในอดีตรัฐสมัยสงครามที่กองทัพอเมริกายึดลาวไว้เป็นฐานทัพ ปัจจุบันก็เหลือไว้เพียงความทรงจำเท่านั้น

การเดินทางในเส้นทาง R8 ได้มาถึงด่านน้ำพาว ของ สปป.ลาว และด่านเก่าแจวของเวียดนาม เพื่อผ่านพิธีการตรวจคนเข้าเมืองที่ด่านเก่าแจวของเวียดนามแล้วเดินทางสู่เมืองวังห์ จังหวัดเหงะอาน (Nghe An) รถวิ่งบนถนนที่ราบเรียบ และคดโค้งลัดเลาะตามไหล่เขาสลับซับซ้อนหลายลูก ผ่านแม่น้ำลำธาร ทุ่งเขียวขจี วิวทัศนียภาพงาม ยิ่งในเขตของประเทศเวียดนามตอนกลางมุ่งสู่เมืองวังห์ที่ใหญ่เป็นอันดับ 3 ซึ่งเป็นบ้านเกิดของโฮจิมินห์อดีตผู้นำประเทศที่ประชาชนทั่วประเทศนับถือ

เส้นทางสู่ด่านน้ำพาว-เก่าแจว

ด่านน้ำพาวด่านสุดท้ายของประเทศลาว

รถบรรทุกวิ่งเข้าออกจากด่านน้ำพาว-เก่าแจวไม่ขาดระยะ

ตลอดเส้นทาง R8 ตั้งแต่ด่านนครพนมจนถึงด่านน้ำพราว อาจกล่าวได้ว่าเป็นเส้นทางท่องเที่ยวที่สร้างรายได้ทางเศรษฐกิจในอนาคตให้กับประเทศลาวได้อย่างแน่นอน เห็นได้จากการเตรียมความพร้อมของลาวในการลงทุนปรับปรุงถนนตลอดเส้นทาง เพื่อรองรับกับการขยายตัวทางการท่องเที่ยวในอนาคต อย่างไรก็ตาม ประเทศลาวยังคงต้องปรับปรุงด้านการสาธารณสุข เทคโนโลยี ให้ทันสมัยและสะดวกมากขึ้น เช่น ความสะอาดและปลอดภัยของร้านอาหาร ความปลอดภัยของการจราจรตลอดเส้นทางบนเส้นทาง R8 ของเมืองลาว ซึ่งมีรถบรรทุก รถขนาดใหญ่ใช้เส้นทางสายนี้มากขึ้น ซึ่งตลอดเส้นทาง การสัญจรลักษณะทางกายภาพจะเป็นลักษณะพื้นที่สูง ชัน ถนนแคบ และโค้ง

สิ่งสำคัญในประเทศลาวที่จะช่วยผลักดันให้ประเทศลาวมีเศรษฐกิจที่ดีขึ้น คือ ธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์ วัฒนธรรม จารีตประเพณีที่ยังคงอยู่ การดำเนินชีวิตแบบดั้งเดิม ในปัจจุบันอาจมีการเปลี่ยนแปลงวิถีชีวิตของคนลาวไปบ้าง เนื่องจากประเทศลาวเปิดประเทศให้ประเทศอื่นเข้ามาลงทุนมากขึ้น เพราะฉะนั้นความเปลี่ยนแปลงทางด้านการดำเนินชีวิตของคนลาวบางส่วนย่อมเปลี่ยนแปลงตามไปด้วย เช่น เริ่มมีรถไถเข้ามาจำหน่ายในลาวทำให้เป็นที่น่าหวั่นวิตกในวิถีทางการเกษตรของลาวในยุคดั้งเดิมจะเลือนหายไปเหมือนดังที่ประเทศไทยกำลังเผชิญอยู่ จะเป็นไปได้หรือไม่ที่การพัฒนาทางเศรษฐกิจของลาวจะควบคู่ไปกับการอนุรักษ์ความเป็นชาติพันธุ์ วิถีชีวิตของคนลาวให้คงอยู่กับความเจริญทางด้านวัตถุแต่ไม่หลงไหลไปกับระบบทุนนิยมจนเกิดการขาดความสมดุลความเป็นอัตลักษณ์ของชาตินั้น เหมือนที่ชนชาติไทยกำลังเผชิญอยู่ในปัจจุบัน

เส้นทางหมายเลข 9 (R9) เป็นเส้นทางที่มีความสำคัญมากเมื่อมีการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำโขงระหว่างจังหวัดมุกดาหารและแขวงสะหวันนะเขต (เดิมชื่อว่าเมืองคันทะบุรี) ซึ่งท่านโกสอน พรหมวิหาร ได้เสร็จเส้นทางนี้ เส้นทางดังกล่าวเป็นได้ทั้งเส้นทางการค้าและเส้นทางท่องเที่ยว เนื่องจากเส้นทาง R9 เป็นเส้นทางบนพื้นที่ราบง่ายแก่การสัญจร พื้นถนนส่วนใหญ่ยังคงอยู่ในสภาพที่ดี เป็นถนนลาดยาง มีป้ายบอกทาง มีการตีเส้นถนนชัดเจนและมีหลักกิโลเมตรบอกระยะทางอย่างละเอียด ซึ่งระยะทางจากเมืองโกสอนพรหมวิหารถึงชายแดนลาว – เวียดนาม เพียง 240 กิโลเมตร และจากนั้นก็เข้าเขตเวียดนาม บนเส้นทางที่ปรับปรุงสภาพพื้นผิวถนนที่ดีขึ้นง่ายแก่การสัญจร จากด่านลาวบาวที่ชายแดนลาว – เวียดนาม ถึงเมืองดงห้า (Dong Ha) ของเมืองกว๋างจิ หรือกว๋างจิ (Quang Tri) เพียง 84 กิโลเมตร

จากจังหวัดมุกดาหารสามารถเชื่อมต่อไปยังสถานที่ท่องเที่ยวมากมายในภาคกลางของเวียดนาม เช่น นครหลวงเก่าเถียน - เว้ (Thua Thien Hue) เมืองโฮ้ยอัน (Hoi An) ซึ่งเป็นท่าเรือเก่าในสมัยศตวรรษที่ 16 และ 17 เมืองหมีเซิน (My Son) อาณาจักรจามในอดีต ทั้งสามเมืองนี้ล้วนแล้วแต่ได้รับการยอมรับให้เป็นมรดกโลกโดยองค์การยูเนสโก (UNESCO) และที่จังหวัดกว๋างจิ หรือ กว๋างจิ (Quang Tri) เป็นเมืองท่องเที่ยวที่เกี่ยวข้องกับสงครามเวียดนาม

นอกจากนี้เส้นทางหมายเลข 9 ที่มุ่งสู่ดานัง หรือ ด่าหนัง (Da Nang) ท่าเรือน้ำลึกของภาคกลางเวียดนาม ยังเป็นเส้นทางสำคัญที่พานักท่องเที่ยวจากเวียดนามทั้งที่เป็นเวียดนามและชาวต่างชาติ เข้ามาเที่ยวยังประเทศไทยโดยผ่านจังหวัดมุกดาหาร และผ่านจากมุกดาหารไปสู่แหล่งท่องเที่ยวอื่นๆ เช่น กรุงเทพมหานคร ภูเก็ต เชียงใหม่ ฯลฯ

โดยทั่วไปการใช้เส้นทางหมายเลข 9 มีความปลอดภัยพอสมควร สภาพของเส้นทางในลาวจะเป็นถนนลาดยาง พื้นถนนส่วนใหญ่อยู่ในสภาพที่ดีมาก แต่ก็มีปัญหาที่ว่าถนนบางช่วงอยู่ในสภาพชำรุดต่อเนื่อง (ในขณะที่ทำวิจัยนี้ กำลังมีการซ่อมแซมถนนที่ชำรุดเป็นช่วงๆ) ที่เป็นเช่นนี้เนื่องจากการสร้างถนนในบางช่วงไม่ได้มาตรฐาน อีกทั้งดินในบริเวณดังกล่าวมีคุณสมบัติแห้งเมื่อถูกความร้อนจากแสงแดดจะมีความแข็งมาก และเมื่อน้ำฝนดินจะมีความอ่อนตัวมาก คุณสมบัติดินเช่นนี้ ส่งผลให้ถนนเสียชำรุดได้ง่าย ประกอบกับเส้นทางสาย R9 นี้ มีรถบรรทุกแล่นบนเส้นทางนี้ค่อนข้างมาก

สภาพทั่วไปของแหล่งบริการในเส้นทางหมายเลข 9 (R9) นี้ จะมีเพียงปั้มน้ำมันขนาดเล็ก ห้องน้ำเล็กๆ ไม่ค่อยสะอาด โดยเฉพาะเรื่องของน้ำที่ใช้ในห้องน้ำ ไม่มีจุดพักรถ ไม่มีห้องน้ำ หากนักท่องเที่ยวจะเดินทางในถนนสาย R9 นี้ ควรจะใช้บริการรถเช่าเหมาคัน หรือ กลุ่มทัวร์

จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) ท่าน เล ฮอง มิ่ง ผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและผลักดันการท่องเที่ยว เมืองเถื่อเทียน - เว้ (Thua Thien Hue) และคณะ พบว่าบนเส้นทาง R9 มีแหล่งท่องเที่ยวใหม่ที่น่าสนใจ **สถานที่ศักดิ์สิทธิ์** เกี่ยวกับความเชื่อในศาลเจ้าท่านฟา บุย โจ ซึ่งเป็นศูนย์กลางของพุทธศาสนาในเวียดนามของเมืองเถื่อเทียน - เว้ (Thua Thien Hue) ถือเป็นสิ่งใหม่ สำหรับการท่องเที่ยว เทศกาลเกี่ยวกับประวัติศาสตร์ หมู่บ้านและผลิตภัณฑ์งานฝีมือแบบดั้งเดิม เช่น ที่ อา เล้ย จะมีการแสดงจากชนเผ่าซึ่งทำเสมือนกับการท่องเที่ยวแบบโฮมสเตย์ จัดเป็นการท่องเที่ยวแบบชุมชน

นอกจากนี้เมืองเถื่อเทียน - เว้ (Thua Thien Hue) เป็นเมืองที่มีแม่น้ำหลายสาย โดยเฉพาะแม่น้ำเฮือง และมีเทือกเขาที่สวยงาม มีสถานที่พักผ่อนคล้ายป่าดงดิบสถานที่แห่งนี้ในอดีตฝรั่งเศสเคยใช้ทำเป็นสถานที่พักตากอากาศ มีทั้งหมด 100 หลัง มีภูมิอากาศเย็นเหมือนยุโรป นั่นคือเหตุผลที่ฝรั่งเศสใช้เป็นสถานที่พักตากอากาศ

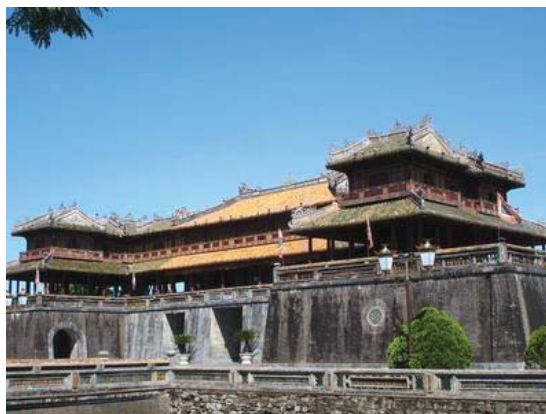

การละเล่น การแสดงของชนเผ่าพื้นเมือง

ปัจจุบันมีการปรับปรุงได้ประมาณ 9 แห่ง ซึ่งจะเปิดให้บริการแก่นักท่องเที่ยวในวันที่ 1 เมษายน 2556 นี้

นอกจากนั้นยังมีแหล่งท่องเที่ยวใหม่เกี่ยวกับสุขภาพ คือบ่อน้ำร้อนที่ห่างจากเมืองเถื่อเทียน - เว้ (Thua Thien Hue) ประมาณ 40 กิโลเมตร ซึ่งจะเปิดใช้ในเดือนเมษายน 2556 นี้ เช่นกัน

เส้นทางหมายเลข 12 (R12) เป็นเส้นทางที่ผ่านสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 3 หรือสะพานข้ามแม่น้ำโขงซึ่งเป็นส่วนหนึ่งของทางหลวงสายเอเชียสาย AH15 ซึ่งเชื่อมภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบนของไทย (อุดรธานี นครพนม สกลนคร) กับถนนหมายเลข 12 ของลาวที่แขวงคำม่วน ต่อไปยังจังหวัดท่าดิงห์ และเมืองวิงห์ใน จังหวัดเหงะอาน (Nghe An) รวมระยะทาง 331 กิโลเมตร ปัจจุบันเป็นเส้นทางหลักที่ถูกใช้สำหรับการขนส่งสินค้าจากไทยเข้าสู่ลาว เวียดนามตอนเหนือ และมณฑลกว่างสีจ้วง จีนตอนใต้ ด้วยระยะทางที่สั้นที่สุดคือ 831 กิโลเมตร

นอกจากนี้ เส้นทางหมายเลข 12 (R12) เริ่มจากเมืองท่าแขก สู่แขวงคำม่วน สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ผ่านกลางประเทศไปที่ด่านลาวบาว จารอ สู่จังหวัดท่าดิงห์และเหงะอาน (Nghe An) ของเวียดนาม ซึ่งคุณภาพของถนนทางฝั่งลาวอาจไม่สะดวกสบายเท่ากับประเทศไทย เพราะต้องตัดข้ามเขาเป็นทางโค้ง ไปตามภูเขาสูง สองข้างทางมีร้านค้าริมทางแบบเพิงเรียงรายขายของ ผัก ผลไม้ แต่ไม่มากมายนัก สิ่งสำคัญพื้นที่ดังกล่าวมีทรัพยากรธรรมชาติสองข้างทางมากมาย ไม่ว่าจะเป็นป่าไม้ แร่ธาตุต่างๆ ซึ่งถือว่าเป็นพื้นที่ที่มีศักยภาพด้านการท่องเที่ยวสูง และมีแหล่งท่องเที่ยวจำนวนมากทั้งด้านวัฒนธรรมและธรรมชาติ โดยเฉพาะมีชาวไทยเชื้อสายเวียดนามจำนวนมากอาศัยอยู่ในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนบน ซึ่งเป็นตัวกระตุ้นสำคัญในการดำเนินกิจกรรมแลกเปลี่ยน ทั้งทางด้านการค้า การลงทุน และวัฒนธรรม ระหว่างไทย-เวียดนาม

ซึ่งเส้นทาง R12 นี้ยังเป็นเส้นทางระหว่างไทยกับเวียดนามที่ใกล้ที่สุด และเป็นนโยบายของฝ่ายไทยในอันที่จะส่งเสริมผู้ประกอบการไทยโดยเฉพาะผู้ประกอบการในภาคอีสานให้ขนส่งสินค้าโดยใช้ท่าเรือของเวียดนามที่ท่าดิงห์ แต่ที่ผ่านมา ไม่มีการใช้มากนักเพราะปัญหาในเรื่องค่าใช้จ่ายต้นทุน ความสะดวกอื่นๆ และความคุ้นเคยในการดำเนินธุรกิจ

จากการสนทนากับชาวเวียดนามที่เคยอยู่ต่างประเทศ) เนื่องจากพูดภาษาไทยได้ดี รวมถึงไค่คุณ เกรียงไกร “ ก่อนจะถึงท่าดิงห์ต้องผ่านเมืองฮาลองบก และเมืองวิงห์ สถานที่ท่องเที่ยวที่นักท่องเที่ยวไทยแวะพักค้างคืนก่อนที่จะเดินทางโดยรถยนต์ต่อไปยังฮานอยหรือเมืองอื่นๆในภาคเหนือ โดยเฉพาะที่เมืองหลังอันเป็นบ้านเกิดของอดีตประธานาธิบดีโฮจิมินห์ หรือลุงโฮ

“ถ้าพูดถึงท่าดิงห์แล้วคนไทยจำนวนไม่น้อยรู้จักเมืองนี้เป็นอย่างดี เพราะ ท่าดิงห์ เป็นหนึ่งในจังหวัดภาคกลางของเวียดนามที่มีพื้นที่ 6000 ตารางกิโลเมตร มีประชากร 1.3 ล้านคน ซึ่งพื้นที่ส่วนหนึ่งของท่าดิงห์ขนานชายฝั่งทะเล 137 กม. มีชายแดนติดกับประเทศลาว 145 กิโลเมตร ท่าดิงห์จะมีจุดเด่นอยู่ 3 อย่าง คือ 1. ท่าเรือน้ำลึกขนาดใหญ่ “หูง อ่าง” ระบายน้ำลึก 5 เมตร และมีโครงการสร้างท่าเรือน้ำลึก เพื่อเป็นท่าเรือขนส่งสินค้าที่สะดวกและการเดินทางที่ใช้ในการขนส่งใกล้ที่สุดเพียง 250 กิโลเมตร แต่หากขนส่งไปที่กรุงเทพฯ

ระยะทางจะประมาณ 1,000 กว่ากิโลเมตร 2. มีชายหาดที่สวยงามหลายแห่ง เช่น ชายหาดเทียน กัม ชายหาดแหล่ว ชายหาดกั้น นัน และยังมีชายหาดที่สวยงามอีกหลายแห่งที่ยังไม่ได้รับการโปรโมทหรือยังไม่ได้ปรับปรุงพัฒนาในขณะนี้ 3. เป็นเมืองที่มีสถานที่ทางประวัติศาสตร์มากมายและภูมิทัศน์ทางวัฒนธรรมซึ่งเป็นบ้านเกิดของวีรบุรุษที่มีชื่อเสียงหลายท่าน สถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติของจังหวัดฮา ดิง ประกอบด้วย น้ำตก ฟู มัง Vu Mon Vu อุทยานแห่งชาติ ฟู กวง ทะเลสาบ กิ โกว์ Ke Go lake น้ำพุร้อน ชัน คิม Son Kim

จากการสนทนากลุ่ม (Focus Group) กับรองผู้อำนวยการสำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาเมืองท่า ดึงห์ และคณะ พบว่าสถานที่ท่องเที่ยวที่น่าสนใจ คือ สามแยก ต้อง ล็อก บนทางหลวงหมายเลข 2 และทางหลวงหมายเลข 15 ซึ่งทอดยาวตลอดสายของอำเภอ กำน ล็อก จังหวัด ฮา ดิง ถนนเส้นนี้เป็นถนนแห่งประวัติศาสตร์ในสมัยสงครามสู้รบกับอเมริกา ซึ่งเหตุการณ์ ในระหว่างช่วงสงครามสู้รบกับสหรัฐอเมริกา พื้นที่บริเวณนี้ได้รับความเดือดร้อนเป็นอย่างมากจากการยิงถล่มด้วยอาวุธระเบิดของเครื่องบินรบสหรัฐอเมริกา ในระหว่างช่วงที่มีการต่อต้านสู้รบในสงครามนั้น สามแยก ต้อง ล็อก แห่งนี้เคยใช้เป็นเส้นทางเคลื่อนไหวก ซึ่งเปรียบเสมือนประตูเข้า ออก จากการแกะรอยเส้นทาง มันคือเส้นทางการเดินทางระหว่างภาคเหนือและเมืองโฮจิมินห์ซึ่งพื้นที่ตรงนี้เคยใช้เป็นสนามบินของสหรัฐอเมริกาเพื่อรวบรวมอาวุธและใช้ในการบุกโจมตีโดยล้อมรอบถนนเส้นนี้ ซึ่งก็ได้ถูกยิงถล่มทำลายด้วยระเบิดทั้งหมด 2,057 ลูก พื้นที่เสียหายกินวงกว้างอย่างน้อย 20 กิโลเมตร

พิพิธภัณฑสถานก่วยเจาว เมืองเหงะอาน (Nghe An) (Quy Chau Museum) อยู่ที่หมู่บ้านก่วยเจาว อำเภอก่วย เจาว ห่างจากเมืองวินห์ไปทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือประมาณ 145 กิโลเมตร เปิดบริการตั้งแต่เวลา 7.00-17.00 ทุกวันรวมทั้งวันหยุดนักขัตฤกษ์และวันหยุดสุดสัปดาห์ พิพิธภัณฑสถานก่วยเจาว นี้ถูกสร้างขึ้นในปี 1975 และเสร็จสมบูรณ์ในปี 1976 มีเนื้อที่ครอบคลุมประมาณ 2,000 ตารางกิโลเมตร พิพิธภัณฑสถานแห่งนี้เป็นสถานที่เก็บรวบรวมข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของชาติพันธุ์ต่างๆ ของชนเผ่าต่างๆ ที่อาศัยอยู่ทางทิศตะวันตกเฉียงเหนือของเมืองเหงะอาน (Nghe An) ถึง 373 เรื่อง และมีการเก็บข้อมูลทางประวัติศาสตร์ของชนเผ่าต่าง ข้อมูลสงครามต่อต้านการรุกรานของฝรั่งเศสและอเมริกัน มีการจำลองสิ่งของ รูปภาพ สถานการณ์ของชนเผ่าต่างๆ เช่นชนเผ่าผู้ไท ซึ่งมีเรื่องราว (ความทรงจำร่วม) เชื่อมโยงกับผู้ไทในจังหวัดสกลนคร ในการบอกเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์เกี่ยวกับประเพณีวัฒนธรรมของชนเผ่า ซึ่งมีระบบในการจัดการพิพิธภัณฑสถาน แบ่งออกเป็น 4 เรื่องใหญ่ๆ คือ

เรื่องทรัพยากร มีการจัดการแสดงถึงแร่ธาตุ และไม้ชนิดขึ้นและสถานที่ที่เชื่อว่าเป็นต้นกำเนิดของมนุษย์และมีเรื่องเกี่ยวกับคลองมโหรีทีก ด้วย

เรื่องอาชีพ หรือการทำมาหากิน ส่วนใหญ่มีการทำไร่ทำนาเป็นส่วนมาก และมีการเลี้ยงสัตว์หรือล่าสัตว์ มีการเพาะข้าวพันธุ์ข้าว คนไทยในอดีตได้นิยมใช้ความในการไถนาในอดีต และชาวม้งอาชีพหลักของเผ่านี้คือ ช่างตีเหล็ก

เรื่องวัฒนธรรม มีรูปแบบบ้าน และบ้านของชาวม้งจะเป็นบ้านที่ไม่ยกพื้นบ้านขึ้นจากพื้นดิน แต่คนไทย จะมีการยกระดับพื้นบ้านให้สูงกว่าพื้นดิน และมีการทำมาหากินหรือประกอบอาหารอยู่บนบ้านจะไม่นิยม ทำกับข้าวนอก หรือใต้ถุนบ้าน และมีการดำข้าว มีการทอผ้าของชาวชนเผ่าภูไท และเครื่องประดับวัสดุ เครื่องเงิน

เรื่องประเพณี มีการจัดเทศกาลในการบูชาเทพเจ้าของแต่ละพื้นที่คล้ายๆชาวไทยในอำเภอ กุ้ยฟาน จะ จัดขึ้นจากวันที่ 21-23 มกราคม ของทุกปี ในงานศพคนที่คนที่เป็นลูกสะใภ้ หรือลูกเขย จะต้องสวมชุดสีแดง และมีเพียงการฝังศพเพียงอย่างเดียวไม่มีวิธีอื่น และในพิธีการแต่งงานมีการแห่ และมีเครื่องสมมาให้แก่เจ้าบ่าว ผู้ชายจะต้องไปอยู่บ้านกับผู้หญิงหลังจากแต่งงานเสร็จอย่างน้อย 1 ปี มีอุปกรณ์สู่ขวัญ และ มีการเอาน้ำล้างเท้า เจ้าบ่าวก่อนขึ้นบ้าน

จากพิพิธภัณฑ์ก่วยเจาว เมืองเหงะอาน (Nghe An) ทำให้ทางคณะวิจัยได้ตามรอยความทรงจำร่วม ระหว่างไทย และเวียดนาม ของชนเผ่าภูไท ตลอดสองข้างทางถนนจะมีหมู่บ้านเรียงรายอยู่เป็นระยะ แต่สภาพ ถนนที่เราเดินทางค่อนข้างคละคลุ้งไปด้วยฝุ่นและหลุมบนถนน ด้วยสภาพทางภูมิศาสตร์ที่เป็นเขา มีการ ปรับปรุงซ่อมแซมถนนอยู่เป็นระยะ แต่เมื่อได้สัมผัสกับสิ่งแวดล้อมที่แปลกตาทั้งผู้คน ทั้งลักษณะบ้านเรือนที่ เป็นเอกลักษณ์ผู้ไทที่ยังคงเหลืออยู่ทำให้เราลิ้มรสสภาพถนน แล้วหันมาสนใจต่อสิ่งที่ปรากฏอยู่เบื้องหน้าแทน สิ่งที่ ทีมงานวิจัยพบเห็นคือ ทุ่งนาสีเขียวขจีและในทุ่งนานั้นก็มีบางสิ่งบางอย่างกำลังหมุนอยู่ในน้ำข้างทุ่งนา มี ลักษณะวงกลมใหญ่และมีซี่เหมือนซี่ล้อรถจักรยานทำจากไม้ เราจะเห็นวงกลมใหญ่ลักษณะเดียวกันนี้อยู่ตรง บริเวณร่องน้ำของทุ่งนาและมันกำลังเคลื่อนหมุนวงล้ออยู่ตลอดเวลา คิดว่าน่าจะเป็นตัวผันน้ำเข้าทุ่งนา เหมือนส่งน้ำเลี้ยงเข้าที่นาอยู่ตลอดเวลา เป็นการทำให้นาไม่ขาดน้ำและนาข้าวมีความเขียวขจีและผลผลิตที่ได้มี ความสมบูรณ์ยิ่งขึ้น ทีมงานเดินสำรวจสักพักก็พบชาวนาที่กำลังหว่านปุ๋ยอยู่ ปุ๋ยที่ชาวนาใช้มีลักษณะเป็นฝุ่นสี

ดำแสดงให้เห็นว่าชาวนาที่นี่ยังใช้ปุ๋ยข้าว ขี้ควายกันอยู่นี่คงเป็นเหตุที่ทำให้ข้าวของเวียดนามส่งออกได้มากขึ้น หลังจากนั้นทีมงานวิจัยได้เดินทางมุ่งหน้าไปหมู่บ้านชาวเผ่าผู้ไท ตามความทรงจำร่วมที่เชื่อมโยงกับผู้ไทในจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร ซึ่งผู้ไทในเวียดนามนี้จะเป็นชนกลุ่มน้อยอันดับสามในเวียดนาม บรรพบุรุษของพวกเขาเดินทางมาถึงเวียดนามตั้งแต่สมัยโบราณและตั้งรกรากส่วนใหญ่อยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย ซึ่งความสัมพันธ์ระหว่างเครือญาติที่ใกล้ชิดระหว่างชนเผ่าผู้ไทในประเทศเวียดนามและผู้ไทในทางตะวันตกเฉียงใต้ของประเทศจีน ลาว ไทยและพม่า ยังมีความคล้ายคลึงกันในประเพณีและเครื่องแต่งกายของชนกลุ่มน้อยผู้ไทรวมทั้งผู้ไท

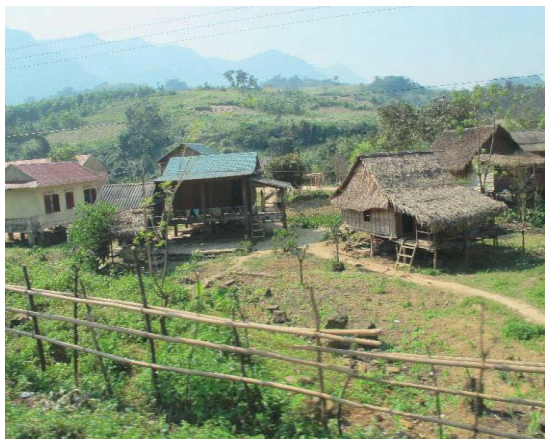
นอกจากนี้ท่าตังยังเป็นเมืองที่มีคนเวียดนามอพยพไปอยู่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ หรือภาคอีสานของไทยจำนวนมากในสมัยเวียดนามเกิดสงคราม พอบ้านเมืองสงบคนเหล่านี้ก็กลับมาอยู่บ้านเกิด เรียกว่าเป็นเมืองของเวียดนามที่อยู่ใกล้กับภาคอีสาน โดยเฉพาะจังหวัดนครพนม มุกดาหาร

ด่านจาลอ

การทำนาในภาคกลางของเวียดนาม

บ้านเรือนสองข้างทางของเวียดนามก่อนถึงด่าน

ทิวทัศน์ระหว่างทางจากท่าตั้งห้วยไปยังด่านจาลอ

สำหรับเส้นทางหมายเลข 12 จากแขวงคำม่วนมายังไทย ถือเป็นถนนที่อยู่ในสภาพดีระดับหนึ่ง ส่วนด่านจาลอของ จังหวัดท่าตั้งมีมูลค่า นำเข้าสินค้าด่านนี้ถึง 125 ล้านบาทต่อปี สินค้าที่นำเข้ามาเป็นสินค้าจากประเทศไทย ส่วนใหญ่เป็นพวกน้ำดื่ม เครื่องดื่ม ผลไม้ เครื่องใช้ไฟฟ้า เนื้อสัตว์ สำหรับสินค้าส่งออกเป็นพวกเหล็ก อลูมิเนียมท่อ และปูน จากท่าตั้งห้วย ไปที่ด่านจาลอของเวียดนามระยะทาง 122 กิโลเมตร แต่ต้องใช้เวลาดำเนินทางประมาณ 3 ชั่วโมงกว่า เพราะก่อนจะถึงด่านนั้นเป็นภูเขาสูง ซึ่งจะมีบ้านอยู่กันค่อนข้างห่าง บางช่วงเป็นเหมือนบ้านจัดสรรใหม่ๆ บางช่วงเหมือนบ้านของพวกชนกลุ่มน้อย แต่ต้องบอกว่าทิวทัศน์สวยงามจริงๆ มองลงไปจะเป็นลำธารน้อยใหญ่ น้อยครั้งที่จะมีรถผ่านหรือมีรถสวนมา บางช่วงอยู่ในระหว่างทำถนน

เมื่อมาถึงด่านจาลอ เพียงไม่กี่นาทีก็ถึงด่านน้ำพราว ในแขวงคำม่วนของลาว เพื่อมุ่งหน้าไปยังเมืองท่าแขก ระยะทาง 148 กิโลเมตร ใช้เวลาดำเนินทางกว่า 3 ชั่วโมง ซึ่งแม้จะผ่านช่วงภูเขาสูงแค่ 18 กิโลเมตร ซึ่งด่านท่าแขกของลาว ก่อนจะข้ามมายังสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 จังหวัดนครพนม ซึ่งตรงฝั่งลาวจะเห็นการก่อสร้างมากมาย รวมทั้ง “บ่อนคาสีโน” หรือ เรียกว่าสวรรค์เวกัส ซึ่งมีนักท่องเที่ยวแวะเวียนไม่ขาดสาย

สิ่งที่ค้นพบในการเดินทางหมายเลข 12 (R12) ที่ต้องเจรจาเพื่อให้เกิดความสะดวกกับนักท่องเที่ยวหรือบุคคลทั่วไปในการใช้เส้นทาง R12 มีดังนี้

1. เวลาเปิด-ปิดสะพานตั้งแต่ 6 โมงเช้าถึง 6 โมงเย็น ขณะที่ด่านอื่นสะพานมิตรภาพ 1 และ 2 ปิดถึง 4 ทุ่ม
2. ระหว่างเส้นทางยังไม่มีสิ่งอำนวยความสะดวกต่างๆ แก่นักท่องเที่ยว
3. ผู้ประกอบการเองยังไม่คุ้นชินกับเส้นทางนี้ ซึ่งบางช่วงต้องผ่านภูเขาสูงทั้งที่เวียดนามและลาว ที่สำคัญยังต้องมีการเปลี่ยนถ่ายหัวรถลากสินค้าเมื่อข้ามจากไทยไปยังลาวก่อนจะถึงเวียดนาม ทำให้ต้องค่าใช้จ่ายเพิ่ม (กรณีขนส่งสินค้า)
4. รถโดยสารสาธารณะของเอกชนไทยยังไม่สามารถวิ่งมาที่ประเทศลาวได้เพราะติดขัดกฎระเบียบของประเทศไทยเอง ในขณะที่ฝั่งลาวไม่มีกฎหมายห้าม
5. ใช้ระยะเวลาในการเดินทางนานสำหรับการเดินทางบนถนนราบที่ไม่ได้ไต่ภูเขาสูง เนื่องจากเวียดนามกำหนดความเร็วของรถยนต์ในเมืองหลวงไว้แค่ 40 กิโลเมตรต่อชั่วโมง

4.2 การรับรู้ ความพึงพอใจ และต้นทุน (ค่าใช้จ่าย) ในการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีต่อเส้นทางการท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12

การวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อศึกษาการรับรู้พฤติกรรมการท่องเที่ยว ความพึงพอใจ และต้นทุน (ค่าใช้จ่าย) ในการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีต่อเส้นทางการท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 สรุปข้อมูลได้ดังนี้

1. ข้อมูลทั่วไปของนักท่องเที่ยว

ผลจากการตอบแบบสอบถาม พบว่า นักท่องเที่ยวที่ตอบแบบสอบถามจำแนกตามข้อมูลต่อไปนี้

เพศ

นักท่องเที่ยวเพศหญิง จำนวน 264 คน คิดเป็นร้อยละ 50.77 และเพศชาย จำนวน 256 คน คิดเป็นร้อยละ 49.23

อายุ

นักท่องเที่ยวอายุต่ำกว่า 20 ปี จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 9.42 อายุระหว่าง 20–29 ปี จำนวน 61 คน คิดเป็นร้อยละ 11.74 อายุระหว่าง 30–39 ปี จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 อายุระหว่าง 40–49 ปี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 19.80 อายุระหว่าง 50–59 ปี จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 19.23 และอายุระหว่าง 60 ปีขึ้นไป จำนวน 87 คน คิดเป็นร้อยละ 16.73

การศึกษา

นักท่องเที่ยวมีระดับการศึกษาประถมศึกษา จำนวน 100 คน คิดเป็นร้อยละ 19.23 มัธยมศึกษาตอนต้น จำนวน 66 คน คิดเป็นร้อยละ 12.70 มัธยมศึกษาตอนปลาย/ปวช. จำนวน 77 คน คิดเป็นร้อยละ 14.81 ปวส/อนุปริญญา จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 7.88 ปริญญาตรีขึ้นไป จำนวน 236 คน คิดเป็นร้อยละ 45.38

อาชีพ

นักท่องเที่ยวประกอบธุรกิจส่วนตัว จำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 16.15 รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ จำนวน 156 คน คิดเป็นร้อยละ 30.00 พนักงานบริษัท จำนวน 23 คน คิดเป็นร้อยละ 4.42 เกษตรกร จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 16.92 นักเรียน/นักศึกษา จำนวน 60 คน คิดเป็นร้อยละ 11.54 เกษียณอายุ จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 8.46 แม่บ้าน จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 3.86 ลูกจ้าง/คนงาน/พนักงาน จำนวน 45 คน คิดเป็นร้อยละ 8.65

ระดับรายได้ต่อเดือนของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวไม่มีรายได้ จำนวน 82 คน คิดเป็นร้อยละ 15.76 มีรายได้ต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 7.12 รายได้ 5,000–10,000 บาท จำนวน 64 คน คิดเป็นร้อยละ 12.31 รายได้ 10,001–15,000 บาท จำนวน 74 คน คิดเป็นร้อยละ 14.23 รายได้ 15,001–20,000 บาท จำนวน 78 คน คิดเป็นร้อยละ 15.00 รายได้ 20,001–25,000 บาท จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 8.08 รายได้ 25,001–30,000 บาท จำนวน 19 คน คิดเป็นร้อยละ 3.65 และรายได้ตั้งแต่ 30,000 บาทขึ้นไป จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 23.85

สถานภาพ

นักท่องเที่ยวที่เป็นโสด จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 30.57 สมรส จำนวน 341 คน คิดเป็นร้อยละ 65.58 หย่าร้าง จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 1.73 หม้าย จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.12

ถิ่นที่อยู่ (นักท่องเที่ยวประเทศไทย)

นักท่องเที่ยวที่มาจากกรุงเทพมหานคร จำนวน 97 คน คิดเป็นร้อยละ 18.65 ภาคเหนือ จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 1.73 ภาคกลาง จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 26.35 ภาคตะวันออก จำนวน 40 คน คิดเป็นร้อยละ 7.69 ภาคตะวันตก จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 6.15 ภาคใต้ จำนวน 34 คน คิดเป็นร้อยละ 6.53 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 10.39

ถิ่นที่อยู่ (นักท่องเที่ยวต่างประเทศ)

นักท่องเที่ยวนิถินที่อยู่ในแถบเอเชีย 97 คน คิดเป็นร้อยละ 82.91 ประกอบด้วยประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 52.99 ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว 32 คน คิดเป็นร้อยละ 27.35 สาธารณรัฐตุรกี จำนวน 2 คน และสาธารณรัฐฟิลิปปินส์ จำนวน 1 คน

นักท่องเที่ยวนิถินที่อยู่ในทวีปอื่น ๆ จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 17.09 ประกอบด้วยนักท่องเที่ยวจากทวีปยุโรป จำนวน 17 คน อาทิ เนเธอร์แลนด์ สวีเดน สหราชอาณาจักร (อังกฤษ) สวิตเซอร์แลนด์ เยอรมนี ฝรั่งเศส นักท่องเที่ยวจากทวีปอเมริกา จำนวน 2 คน นักท่องเที่ยวจากทวีปแอฟริกา จำนวน 1 คน

ลักษณะในการเดินทางท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวเดินทางมาเอง จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 14.04 เดินทางมากับครอบครัว จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 29.23 เดินทางมากับเพื่อน จำนวน 12 คน คิดเป็นร้อยละ 2.31 เดินทางมากับบริษัทนำเที่ยว จำนวน 210 คน คิดเป็นร้อยละ 40.38 เดินทางมาเอง และมาใช้บริษัทนำเที่ยวในพื้นที่ จำนวน 73 คน คิดเป็นร้อยละ 14.04

2. ข้อมูลพฤติกรรมของนักท่องเที่ยว

จำนวนครั้งที่เดินทางมาท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม ครั้งแรก จำนวน 162 คน คิดเป็นร้อยละ 31.15 ครั้งที่สอง จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 17.5 ครั้งที่ 3 จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 8.08 มากกว่า 3 ครั้ง จำนวน 225 คน คิดเป็นร้อยละ 43.27

ลักษณะในการเดินทางมาท่องเที่ยว (พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยว)

พาหนะที่ใช้ในการเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม ที่มาด้วยรถส่วนตัว จำนวน 140 คน คิดเป็นร้อยละ 27.00 รถโดยสาร จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 13.00 มากับบริษัทนำเที่ยว จำนวน 312 คน คิดเป็นร้อยละ 60.00

สถานที่พัก

นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม ที่พักโรงแรม จำนวน 379 คน คิดเป็นร้อยละ 72.89 พักรีสอร์ท จำนวน 32 คน คิดเป็นร้อยละ 6.15 พักเกสต์เฮาส์/อพาร์ทเมนต์ จำนวน 18 คน คิดเป็นร้อยละ 3.46 พักบ้านญาติ/บ้านเพื่อน จำนวน 91 คน คิดเป็นร้อยละ 17.50

ผู้ร่วมเดินทาง

นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม ที่เดินทางคนเดียว จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 9.62 เดินทางมา 2-4 คน จำนวน 177 คน คิดเป็นร้อยละ 34.04 เดินทางมา 5-7 คน จำนวน 108 คน คิดเป็นร้อยละ 20.77 เดินทางมามากกว่า 7 คน จำนวน 185 คน คิดเป็นร้อยละ 35.57

ความเกี่ยวข้องของผู้ร่วมเดินทาง

นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม ที่เป็นเพื่อนกัน จำนวน 144 คน คิดเป็นร้อยละ 27.69 ที่เป็นญาติพี่น้อง จำนวน 105 คน คิดเป็นร้อยละ 20.19 ที่เป็นครอบครัว จำนวน 183 คน คิดเป็นร้อยละ 35.20 ที่เป็นกลุ่มเพื่อนทำงาน จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 16.92

วัตถุประสงค์ในการเดินทางมาท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม เพื่อท่องเที่ยว/พักผ่อน จำนวน 400 คน คิดเป็นร้อยละ 76.92 ประชุม/สัมมนา/อบรม จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 7.31 ศึกษาดูงาน จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 9.61 ติดต่อธุรกิจ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.12 ปฏิบัติราชการ จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 0.96 เยี่ยมญาติ/เพื่อน จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5 จัดแสดงสินค้า จำนวน 3 คน คิดเป็นร้อยละ 0.58

ระยะเวลาพำนักร

นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม มีระยะเวลาพำนักร คือนักเดินทาง จำนวน 37 คน คิดเป็นร้อยละ 7.12 มีระยะเวลาพำนักร 2 คืน จำนวน 120 คน คิดเป็นร้อยละ 23.08 (เที่ยวเฉพาะสกลนคร นครพนม หรือมุกดาหาร) มีระยะเวลาพำนักร 3 คืน จำนวน 174 คน คิดเป็นร้อยละ 33.46 มีระยะเวลาพำนักร 4 คืน จำนวน 131 คน คิดเป็นร้อยละ 25.19 มีระยะเวลาพำนักร 5 คืน จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.12 มีระยะเวลาพำนักรมากกว่า 5 คืน จำนวน 47 คน คิดเป็นร้อยละ 9.03

บุคคลที่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจต่อการเดินทางมาท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม ตัดสินใจคนเดียว จำนวน 75 คน คิดเป็นร้อยละ 14.42 เพื่อนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 22.89 ครอบครัว จำนวน 221 คน คิดเป็นร้อยละ 42.50 ญาติ จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 6.92 กลุ่มที่ทำงาน จำนวน 69 คน คิดเป็นร้อยละ 13.27

แหล่งข้อมูลที่ได้รับในเรื่องการท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม ได้รับข้อมูลจากจุลสารการท่องเที่ยว จำนวน 28 คน คิดเป็นร้อยละ 5.38 แผ่นพับประชาสัมพันธ์ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 1.53 นิตยสารการท่องเที่ยว จำนวน 35 คน คิดเป็นร้อยละ 6.73 คู่มือเดินทางท่องเที่ยว จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 8.85 อินเทอร์เน็ต จำนวน 137 คน คิดเป็นร้อยละ 26.35 บริษัทนำเที่ยว จำนวน 48 คน คิดเป็นร้อยละ 9.23 โทรทัศน์ จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00 หนังสือพิมพ์ จำนวน 8 คน คิดเป็นร้อยละ 1.54 การบอกต่อจากคนอื่น จำนวน 184 คน คิดเป็นร้อยละ 35.39

ระดับการได้รับข้อมูลการท่องเที่ยวโดยผ่านสื่อต่างๆ

นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม มีระดับการได้รับข้อมูล มากที่สุด จำนวน 44 คน คิดเป็นร้อยละ 8.46 ระดับมาก จำนวน 113 คน คิดเป็นร้อยละ 21.73 ระดับปานกลาง จำนวน 170 คน คิดเป็นร้อยละ 32.69 ระดับน้อย จำนวน 152 คน คิดเป็นร้อยละ 29.23 ระดับน้อยที่สุด จำนวน 41 คน คิดเป็นร้อยละ 7.89

ระยะเวลาในการท่องเที่ยวที่เหมาะสม

นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม เห็นว่าระยะเวลาในการท่องเที่ยวที่เหมาะสมในการเดินทางท่องเที่ยวหรือพำนักร ระยะเวลาวันเดียว (เข้าไป – เย็นกลับ) จำนวน 43 คน คิดเป็นร้อยละ 8.26 2 วัน 1 คืน จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 18.08 3 วัน 2 คืน จำนวน 124 คน คิดเป็นร้อยละ 23.85 4 วัน 3 คืน จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 22.69 5 วัน 4 คืน จำนวน 112 คน คิดเป็นร้อยละ 21.54 มากกว่า 5 วัน 4 คืน จำนวน 29.00 คน คิดเป็นร้อยละ 5.58

ความสามารถในการรองรับค่าใช้จ่าย

นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม มีความสามารถในการรองรับค่าใช้จ่ายต่ำกว่า 5,000 บาท จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 4.23 ค่าใช้จ่าย 5,001 –10,000 บาท จำนวน 159 คน คิดเป็นร้อยละ 30.57 ค่าใช้จ่าย 10,001–15,000 บาท จำนวน 195 คน คิดเป็นร้อยละ 37.50 ค่าใช้จ่าย 15,001-20,000 บาท จำนวน 88 คน คิดเป็นร้อยละ 16.92 ค่าใช้จ่าย 20,001-25,000 บาท จำนวน 20 คน คิดเป็นร้อยละ 3.85 มากกว่า 25,000 บาท จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 6.93

ท่านชอบเดินทางท่องเที่ยวประเภทใด (จัดเรียงลำดับ)

นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม ที่ชอบเดินทางท่องเที่ยวเส้นทางสายวีรบุรุษ จำนวน 42 คน คิดเป็นร้อยละ 8.07 เส้นทางสายศักดิ์สิทธิ์ จำนวน 261 คน คิดเป็นร้อยละ 50.18 เส้นทางธรรมชาติจำนวน 175 คน คิดเป็นร้อยละ 33.65 เส้นทางชาติพันธุ์ จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.10 อื่นๆ (เส้นทางผสมผสาน) จำนวน 31 คน คิดเป็นร้อยละ 6.00

สามารถเรียงลำดับรายการนำเที่ยว ดังนี้

1. เส้นทางท่องเที่ยวสายศักดิ์สิทธิ์
2. เส้นทางท่องเที่ยวธรรมชาติ
3. เส้นทางท่องเที่ยวสายวีรบุรุษ
4. เส้นทางท่องเที่ยวผสมผสาน
5. เส้นทางท่องเที่ยวชาติพันธุ์

ปัจจัยที่มีผลต่อการตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวในจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม ตัดสินใจเดินทางมาท่องเที่ยวเพราะสุขภาพ จำนวน 65 คน คิดเป็นร้อยละ 12.50 ความปลอดภัยของแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 89 คน คิดเป็นร้อยละ 17.12 การมีเวลาว่าง จำนวน 199 คน คิดเป็นร้อยละ 38.27 ระยะเวลา จำนวน 36 คน คิดเป็นร้อยละ 6.92 อัตราค่าบริการต่าง ๆ จำนวน 7 คน คิดเป็นร้อยละ 1.35 สิ่งอำนวยความสะดวกด้านการท่องเที่ยว จำนวน 33 คน คิดเป็นร้อยละ 6.35 ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 54 คน คิดเป็นร้อยละ 10.38 ฤดูกาล จำนวน 11 คน คิดเป็นร้อยละ 2.11 ผู้ร่วมเดินทาง จำนวน 26 คน คิดเป็นร้อยละ 5.00

แรงจูงใจในการท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม เพราะความหลากหลายทางวัฒนธรรม จำนวน 118 คน คิดเป็นร้อยละ 22.69 ความหลากหลายของกิจกรรมการท่องเที่ยว จำนวน 4 คน คิดเป็นร้อยละ 0.77 ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว (ความมีมิติของคนในท้องถิ่น) จำนวน 30 คน คิดเป็นร้อยละ 5.77 ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยวจำนวน 121 คน คิดเป็นร้อยละ 23.27 ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว (การได้รับบริการที่ดี) จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 1.73 สิ่งอำนวยความสะดวกและความปลอดภัย จำนวน 6 คน คิดเป็นร้อยละ 1.15 ความคุ้มค่ากับเงินที่จ่ายไป จำนวน

8 คน คิดเป็นร้อยละ 1.54 สิ่งบันเทิงและชีวิตกลางคืน จำนวน 5 คน คิดเป็นร้อยละ 0.96 มีบริการจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกที่หลากหลาย จำนวน 10 คน คิดเป็นร้อยละ 1.93 แหล่งท่องเที่ยวมีมาตรฐานและมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว จำนวน 209 คน คิดเป็นร้อยละ 40.19

ความคาดหวังในการเดินทางมาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม มีความคาดหวังในการเดินทางท่องเที่ยว คือ ความคุ้มค่าเงินที่จ่ายไป จำนวน 132 คน คิดเป็นร้อยละ 25.38 การสัมผัสกิจกรรมท่องเที่ยวที่หลากหลาย จำนวน 119 คน คิดเป็นร้อยละ 22.88 การได้รับมิตรไมตรีจากคนท้องถิ่น จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 8.86 ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว จำนวน 153 คน คิดเป็นร้อยละ 29.42 การได้รับประสบการณ์และความรู้ใหม่ๆ จำนวน 57 คน คิดเป็นร้อยละ 10.96 การได้รับบริการที่ประทับใจ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 2.5

ในการเดินทางมาท่องเที่ยวนักท่องเที่ยวใช้จ่ายเกี่ยวกับ

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม จะใช้จ่ายเกี่ยวกับค่าที่พัก จำนวน 92 คน คิดเป็นร้อยละ 17.69 ค่าอาหารและเครื่องดื่ม จำนวน 148 คน คิดเป็นร้อยละ 28.46 ค่าซื้อของที่ระลึกและของฝาก จำนวน 49 คน คิดเป็นร้อยละ 9.42 ค่าใช้จ่ายเพื่อความบันเทิง จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 4.23 ค่าบริการท่องเที่ยวต่างๆ จำนวน 13 คน คิดเป็นร้อยละ 2.50 ค่าพาหนะเดินทาง จำนวน 46 คน คิดเป็นร้อยละ 8.85 ค่าทัวร์ หรือบริษัทนำเที่ยว จำนวน 150 คน คิดเป็นร้อยละ 28.85

การกลับมาเที่ยวซ้ำของนักท่องเที่ยว

นักท่องเที่ยวที่เดินทางมาท่องเที่ยวจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม จะกลับมาท่องเที่ยวอีกจังหวัดดังกล่าวซ้ำอีก จำนวน 443 คน คิดเป็นร้อยละ 85.19 ไม่แน่ใจ จำนวน 68 คน คิดเป็นร้อยละ 13.07 ไม่มา จำนวน 9 คน คิดเป็นร้อยละ 1.74

พาหนะที่นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาในครั้งต่อไป

หากนักท่องเที่ยวเดินทางมาท่องเที่ยวที่จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม อีกครั้ง พาหนะครั้งต่อไปที่จะเดินทางมา โดยรถส่วนตัว จำนวน 83 คน คิดเป็นร้อยละ 15.96 รถโดยสาร จำนวน 38 คน คิดเป็นร้อยละ 7.31 บริษัทนำเที่ยว จำนวน 349 คน คิดเป็นร้อยละ 67.12 อื่นๆ (เครื่องบิน) จำนวน 50 คน คิดเป็นร้อยละ 9.61

3. ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และ เวียดนาม

ตารางที่ 14 ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร

ความพึงพอใจในการจัดการท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
	5	4	3	2	1			
1. ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว	34.60	55.80	9.60	0.00	0.00	4.25	0.62	มาก
2. ความหลากหลายของวัฒนธรรม	28.8	63.50	7.70	0.00	0.00	4.21	0.57	มาก
3. บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว	22.10	71.20	6.70	0.00	0.00	4.15	0.52	มาก
4. ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	31.70	51.00	17.30	0.00	0.00	4.14	0.69	มาก
5. ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	17.30	64.40	18.30	0.00	0.00	4.14	0.60	มาก
6. แหล่งท่องเที่ยวมีมาตรฐานและมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	12.50	54.80	32.70	0.00	0.00	3.99	0.64	มาก
7. ความหลากหลายและคุณภาพของที่พักร	14.40	52.90	3.80	1.90	0.00	3.79	0.72	มาก
8. ความหลากหลายและคุณภาพของร้านอาหาร	12.50	51.90	32.70	2.90	0.00	3.74	0.71	มาก
9. ความสะอาดของห้องน้ำ	14.40	38.50	35.60	8.70	2.90	3.52	0.94	มาก
11. มีการบริการนำเที่ยวของบริษัทนำเที่ยวภายในจังหวัดและต่างจังหวัด	13.50	47.10	28.80	6.70	3.80	3.59	0.94	มาก
12. มีบริการจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกที่หลากหลาย	18.30	55.80	26.00	0.00	0.00	3.92	0.66	มาก
13. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ทันสมัย (โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต ไฟฟ้า ประปา)	16.30	61.50	22.10	0.00	0.00	3.94	0.62	มาก
14. มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัย	9.60	56.70	25	8.70	0.00	3.67	0.76	มาก
15. มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่างๆ และพัฒนาเว็บไซต์เพื่อสร้างความแข็งแกร่งในภาพลักษณ์ พร้อมข้อมูลการท่องเที่ยวและการให้บริการ	12.50	49.00	26.00	10.60	1.90	3.59	0.90	มาก
16. มีคำแนะนำ (เอกสารหรือบุคลากรหรือป้ายประกาศ หรืออื่นๆ อย่างชัดเจน)	10.60	48.10	27.90	10.60	2.90	3.52	0.92	มาก
17. มีการสื่อความหมายต่างๆ เช่น ป้ายสัญลักษณ์ การให้ความรู้ เอกสารแผ่นพับ	14.40	42.30	27.90	13.50	1.90	3.53	0.96	มาก
18. มีประวัติ เรือราว ตำนาน ความทรงจำ ร่วมเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ	25.00	44.20	23.10	7.70	0.00	3.86	0.88	มาก
19. ความคุ้มค่าในการมาท่องเที่ยว	31.70	56.70	11.50	0.00	0.00	4.20	0.62	มาก
20. ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการท่องเที่ยว	15.40	61.50	23.10	0.00	0.00	3.92	0.61	มาก
รวม						3.86	0.43	มาก

จากตารางความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนครอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.86 เมื่อพิจารณาความพึงพอใจพบว่านักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.25 พึงพอใจในความหลากหลายของวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.21 และพึงพอใจในความคุ้มค่าที่ได้มาท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร ค่าเฉลี่ย 4.20

ตารางที่ 15 ความพึงพอใจในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร

ความพึงพอใจในการจัดการท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
	5	4	3	2	1			
1. ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว	22.10	69.20	5.80	2.90	0.00	4.10	0.62	มาก
2. ความหลากหลายของวัฒนธรรม	19.20	69.20	9.60	1.90	0.00	4.03	06.8	มาก
3. บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว	14.40	64.40	16.30	1.90	2.90	3.85	0.79	มาก
4. ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	11.50	69.20	16.30	2.90	0.00	3.89	0.62	มาก
5. ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	11.50	61.50	26.90	0.00	0.00	3.84	0.60	มาก
6. แหล่งท่องเที่ยวมีมาตรฐานและมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	9.60	63.50	26.90	0.00	0.00	3.82	0.58	มาก
7. ความหลากหลายและคุณภาพของที่พัก	8.70	61.50	1.90	1.00	0.00	3.75	0.67	มาก
8. ความหลากหลายและคุณภาพของร้านอาหาร	11.50	51.90	32.70	2.90	1.00	3.70	0.75	มาก
9. ความสะอาดของห้องน้ำ	9.60	12.30	34.60	6.70	6.70	3.41	0.99	มาก
10. การคมนาคมสะดวกรวดเร็ว เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย	18.30	50.00	24.00	6.70	1.00	3.77	0.85	มาก
11. มีการบริการนำเที่ยวของบริษัทนำเที่ยวภายในจังหวัดและต่างจังหวัด	10.60	47.10	40.40	1.90	0.00	3.66	0.69	มาก
12. มีบริการจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกที่หลากหลาย	17.30	54.80	26.90	1.00	0.00	3.88	0.68	มาก
13. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ทันสมัย (โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต ไฟฟ้า ประปา)	12.50	53.80	30.80	2.90	0.00	3.75	0.70	มาก
14. มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัย	14.40	51.00	31.70	2.90	0.00	3.76	0.72	มาก
15. มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่างๆ และพัฒนาเว็บไซต์เพื่อสร้างความแข็งแกร่งในภาพลักษณ์ พร้อมข้อมูลการท่องเที่ยวและการให้บริการ	19.20	37.50	37.50	4.80	1.00	3.69	0.87	มาก
16. มีคำแนะนำ (เอกสารหรือบุคลากรหรือป้ายประกาศ หรืออื่นๆ อย่างชัดเจน)	6.70	48.60	34.30	10.50	0.00	3.51	0.77	มาก
17. มีการสื่อความหมายต่างๆ เช่น ป้ายสัญลักษณ์ การให้ความรู้ เอกสารแผ่นพับ	12.40	50.50	26.70	10.50	0.00	3.64	0.83	มาก
18. มีประวัติ เรือราว ดำเนิน ความทรงจำ ร่วมเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ	21.00	56.20	21.00	1.90	0.00	3.96	0.70	มาก
19. ความคุ้มค่าในการมาท่องเที่ยว	34.30	47.60	16.20	1.90	0.00	4.14	0.75	มาก
20. ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการท่องเที่ยว	2.90	11.30	64.80	21.00	0.00	4.11	1.02	มาก
รวม						3.81	0.39	มาก

จากตารางความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดมุกดาหาร พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดมุกดาหารอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.81 ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อความคุ้มค่าในการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.14 พึงพอใจในค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.11 และพึงพอใจในความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.10

ตารางที่ 16 ความพึงพอใจในแหล่งท่องเที่ยวจังหวัดนครพนม

ความพึงพอใจในการจัดการท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
	5	4	3	2	1			
1. ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว	53.80	43.30	2.90	0.00	0.00	4.50	0.56	มาก
2. ความหลากหลายของวัฒนธรรม	48.10	49.00	2.90	0.00	0.00	4.45	0.55	มาก
3. บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว	43.30	54.80	1.90	0.00	0.00	4.41	0.53	มาก
4. ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	40.40	52.90	6.70	0.00	0.00	4.33	0.60	มาก
5. ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	39.40	52.90	7.70	0.00	0.00	4.31	0.61	มาก
6. แหล่งท่องเที่ยวมีมาตรฐานและมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	33.70	56.70	9.60	0.00	0.00	4.24	0.62	มาก
7. ความหลากหลายและคุณภาพของที่พัก	11.50	58.70	26.00	3.80	0.00	3.77	0.69	มาก
8. ความหลากหลายและคุณภาพของร้านอาหาร	22.10	52.90	18.30	4.80	1.90	3.88	0.87	มาก
9. ความสะอาดของห้องน้ำ	15.40	33.70	24.00	15.40	11.50	3.25	1.23	มาก
10. การคมนาคมสะดวกรวดเร็ว เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย	23.10	54.80	11.50	8.70	1.90	3.88	0.92	มาก
11. มีการบริการนำเที่ยวของบริษัทนำเที่ยวภายในจังหวัดและต่างจังหวัด	26.00	52.90	17.30	2.90	1.00	4.00	0.80	มาก
12. มีบริการจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกที่หลากหลาย	47.10	41.30	9.60	1.90	0.00	4.33	0.73	มาก
13. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ทันสมัย (โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต ไฟฟ้า ประปา)	24.00	46.20	27.90	1.90	0.00	3.92	0.77	มาก
14. มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัย	25.00	42.30	16.30	15.40	1.00	3.75	1.03	มาก
15. มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่างๆ และพัฒนาเว็บไซต์เพื่อสร้างความแข็งแกร่งในภาพลักษณ์ พร้อมข้อมูลการท่องเที่ยวและการให้บริการ	23.10	53.80	22.10	1.00	0.00	3.98	0.74	มาก
16. มีคำแนะนำ (เอกสารหรือบุคลากรหรือป้ายประกาศ หรืออื่นๆ อย่างชัดเจน)	19.20	59.60	18.30	1.90	1.00	3.94	0.73	มาก
17. มีการสื่อความหมายต่างๆ เช่น ป้ายสัญลักษณ์ การให้ความรู้เอกสารแผ่นพับ	22.10	57.70	18.30	1.90	0.00	4.00	0.69	มาก
18. มีประวัติ เรือราว ดำเนิน ความทรงจำ ร่วมเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ	49.00	44.20	6.70	0.00	0.00	4.42	0.62	มาก
19. ความคุ้มค่าในการมาท่องเที่ยว	36.50	58.70	4.80	0.00	0.00	4.31	0.56	มาก
20. ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการท่องเที่ยว	27.90	64.40	7.70	0.00	0.00	4.20	0.56	มาก
รวม						3.86	0.41	มาก

จากตารางความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนม พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวในจังหวัดนครพนมอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.86 ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.50 พึงพอใจในความหลากหลายของวัฒนธรรม ค่าเฉลี่ย 4.45 และพึงพอใจในบรรยากาศและสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.41

ตารางที่ 17 ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

ความพึงพอใจในการจัดการท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
	5	4	3	2	1			
1. ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว	26.00	69.20	3.80	1.00	0.00	4.20	0.54	มาก
2. ความหลากหลายของวัฒนธรรม	23.10	65.40	9.60	1.90	0.00	4.09	0.63	มาก
3. บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว	23.10	66.30	9.60	1.00	0.00	4.11	0.59	มาก
4. ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	26.00	63.50	9.60	1.00	0.00	4.13	0.65	มาก
5. ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	16.30	67.30	16.30	0.00	0.00	4.00	0.57	มาก
6. แหล่งท่องเที่ยวมีมาตรฐานและมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	19.20	59.60	19.20	1.90	0.00	3.96	0.68	มาก
7. ความหลากหลายและคุณภาพของที่พัก	15.40	57.70	22.10	4.80	0.00	3.83	0.73	มาก
8. ความหลากหลายและคุณภาพของร้านอาหาร	12.50	48.10	28.80	8.70	1.90	3.60	0.88	มาก
9. ความสะอาดของห้องน้ำ	9.60	3.70	34.60	11.50	10.60	3.20	1.10	มาก
10. การคมนาคมสะดวกรวดเร็ว เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย	17.30	56.70	19.20	5.80	1.00	3.83	0.81	มาก
11. มีการบริการนำเที่ยวของบริษัทนำเที่ยวภายในจังหวัดและต่างจังหวัด	12.50	60.6	20.20	3.80	2.90	3.75	0.83	มาก
12. มีบริการจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกที่หลากหลาย	19.20	60.60	17.30	1.90	1.00	3.95	0.72	มาก
13. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ทันสมัย (โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต ไฟฟ้า ประปา)	12.50	61.50	25.00	1.00	0.00	3.85	0.62	มาก
14. มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัย	18.30	48.10	25.00	6.70	1.90	3.74	0.90	มาก
15. มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่างๆ และพัฒนาเว็บไซต์เพื่อสร้างความแข็งแกร่งในภาพลักษณ์ พร้อมข้อมูลการท่องเที่ยวและการให้บริการ	17.30	47.10	26.90	7.70	1.00	3.72	0.87	มาก
16. มีคำแนะนำ (เอกสารหรือบุคลากรหรือป้ายประกาศ หรืออื่นๆ อย่างชัดเจน)	16.20	48.60	21.90	9.50	3.80	3.63	0.99	มาก
17. มีการสื่อความหมายต่างๆ เช่น ป้ายสัญลักษณ์ การให้ความรู้ เอกสารแผ่นพับ	20.00	48.60	20.00	8.60	2.90	3.74	0.97	มาก
18. มีประวัติ เรือราว ดำนา ความทรงจำ ร่วมเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ	23.80	47.60	20.00	7.60	1.00	3.85	0.90	มาก
19. ความคุ้มค่าในการมาท่องเที่ยว	36.20	56.20	7.60	0.00	0.00	4.28	0.59	มาก
20. ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการท่องเที่ยว	25.70	61.00	12.40	1.00	0.00	4.11	0.64	มาก
รวม						3.88	0.39	มาก

จากตารางความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวใน สปบ.ลาว พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.88 ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อความคุ้มค่าในการมาท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.28 พึงพอใจในความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.20 และพึงพอใจในความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.13

ตารางที่ 18 ความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวในสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม

ความพึงพอใจในการจัดการท่องเที่ยว	ระดับความพึงพอใจ					ค่าเฉลี่ย	S.D.	ระดับความพึงพอใจ
	5	4	3	2	1			
1. ความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว	37.50	52.90	9.60	0.00	0.00	4.27	0.63	มาก
2. ความหลากหลายของวัฒนธรรม	26.90	64.40	8.70	0.00	0.00	4.18	0.57	มาก
3. บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในแหล่งท่องเที่ยว	24.00	68.30	1.00	0.00	0.00	4.15	0.57	มาก
4. ความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	35.60	51.00	13.50	0.00	0.00	4.22	0.66	มาก
5. ภาพลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว	24.00	64.40	11.50	0.00	0.00	4.12	0.58	มาก
6. แหล่งท่องเที่ยวมีมาตรฐานและมีศักยภาพด้านการท่องเที่ยว	14.40	54.80	30.80	0.00	0.00	3.83	0.65	มาก
7. ความหลากหลายและคุณภาพของที่พักร	12.50	52.90	33.70	1.00	0.00	3.76	0.67	มาก
8. ความหลากหลายและคุณภาพของร้านอาหาร	15.40	51.00	30.80	2.90	0.00	3.78	0.73	มาก
9. ความสะอาดของห้องน้ำ	11.50	39.40	40.40	7.70	1.00	3.52	0.83	มาก
10. การคมนาคมสะดวกรวดเร็ว เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวได้ง่าย	17.30	61.50	15.40	1.00	4.80	3.85	0.88	มาก
11. มีการบริการนำเที่ยวของบริษัทนำเที่ยวภายในจังหวัดและต่างจังหวัด	14.40	48.10	26.00	6.70	4.80	3.60	0.97	มาก
12. มีบริการจำหน่ายสินค้าและของที่ระลึกที่หลากหลาย	17.30	54.80	27.90	0.00	0.00	3.89	0.66	มาก
13. สิ่งอำนวยความสะดวกด้านสาธารณูปโภคและสาธารณูปการที่ทันสมัย (โทรศัพท์ อินเทอร์เน็ต ไฟฟ้า ประปา)	21.20	58.70	19.20	1.00	0.00	4.00	0.66	มาก
14. มีสิ่งอำนวยความสะดวกด้านความปลอดภัย	14.40	51.00	22.10	12.50	0.00	3.67	0.87	มาก
15. มีการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ท่องเที่ยวผ่านช่องทางต่างๆ และพัฒนาเว็บไซต์เพื่อสร้างความแข็งแกร่งในภาพลักษณ์ พร้อมข้อมูลการท่องเที่ยวและการให้บริการ	15.40	44.20	27.90	10.60	1.90	3.60	0.93	มาก
16. มีคำแนะนำ (เอกสารหรือบุคลากรหรือป้ายประกาศ หรืออื่นๆ อย่างชัดเจน)	12.50	45.20	27.90	10.60	3.80	3.51	0.97	มาก
17. มีการสื่อความหมายต่างๆ เช่น ป้ายสัญลักษณ์ การให้ความรู้เอกสารแผ่นพับ	12.50	44.20	26.90	14.40	1.90	3.50	0.95	มาก
18. มีประวัติ เรือราว ดำานาน ความทรงจำ ร่วมเกี่ยวกับสถานที่ท่องเที่ยวต่างๆ	24.00	49.00	19.20	7.70	0.00	3.89	0.85	มาก
19. ความคุ้มค่าในการมาท่องเที่ยว	31.70	57.70	10.60	0.00	0.00	4.21	0.61	มาก
20. ค่าใช้จ่ายที่เกิดจากการท่องเที่ยว	23.10	55.80	21.20	0.00	0.00	4.02	0.66	มาก
รวม						3.88	0.46	มาก

จากตารางความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวในเวียดนาม พบว่า นักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 3.88 ซึ่งนักท่องเที่ยวมีความพึงพอใจต่อความสวยงามของแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.27 พึงพอใจในความเป็นเอกลักษณ์ของแหล่งท่องเที่ยว ค่าเฉลี่ย 4.22 และพึงพอใจในความคุ้มค่าในการมาท่องเที่ยวที่เวียดนาม ค่าเฉลี่ย 4.21

จากการสัมภาษณ์บริษัทนำเที่ยว

เมื่อวันที่ 22-25 เมษายน 2556 คณะวิจัยได้ลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยวหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องในการส่งเสริมการท่องเที่ยวใน สกลนคร มุกดาหาร และนครพนม

จากการสัมภาษณ์ (Indepth Interview) และการสนทนากลุ่มกับผู้ประกอบการบริษัทนำเที่ยวถึงรูปแบบในการให้บริการของบริษัทนำเที่ยว พบว่า ในการให้บริการนักท่องเที่ยวโดยภาพรวม บริษัทนำเที่ยวในจังหวัดนครพนม และมุกดาหาร จะจัดกิจกรรมนำเที่ยวให้กับนักท่องเที่ยว ชาวไทย ซึ่งมีถิ่นพำนักทั้งในภาคเหนือ ภาคกลาง ภาคตะวันออก ภาคตะวันตก ภาคใต้ และภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เดินทางท่องเที่ยวไปยังต่างประเทศ คือ สปป.ลาว และเวียดนาม เป็นส่วนใหญ่ มากกว่านักท่องเที่ยวชาวไทย โดยเฉพาะในพื้นที่ 3 จังหวัดดังกล่าว “แต่การนำนักท่องเที่ยวในพื้นที่สกลนคร นครพนม มุกดาหาร ก็พอบ้าง ส่วนใหญ่จะเป็นนักท่องเที่ยวที่ซื้อโปรแกรมการเที่ยวมาจากภาคอื่น ส่วนใหญ่ก็มาจากภาคกลาง มาเที่ยววัด ทำบุญ ตามเทศกาลประเพณี เข้าพรรษา ออกพรรษา”

สำหรับรูปแบบรายการนำเที่ยวที่บริษัทจัดทำขึ้นและเป็นที่สนใจสำหรับนักท่องเที่ยวส่วนใหญ่ จะเป็นรายการนำเที่ยวแบบผสมผสาน เน้นการท่องเที่ยวสายศักดิ์สิทธิ์ เชิงธรรมชาติ และเชิงวัฒนธรรม เพราะพื้นที่ในจังหวัดสกลนคร นครพนม และมุกดาหาร เป็นพื้นที่ท่องเที่ยวทางศาสนาที่สำคัญ มีเกจิอาจารย์ที่มีชื่อเสียงเป็นที่เคารพบูชาของคนไทย และคนลาว ส่วนใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นพระธาตุพนม พระธาตุประจำวันเกิด หลวงปู่ฝั้น หลวงปู่มั่น ฯลฯ “รูปแบบรายการนำเที่ยว ก็เน้นในเชิง Focus ของพื้นที่ ตัวอย่างรายนักท่องเที่ยวชาวไต้หวัน ที่นิยมเดินทางมาเที่ยวที่สกลนครปีละ 1 ครั้ง มาประมาณ 20-30 คน ซิ ก็มาท่องเที่ยวสายศักดิ์สิทธิ์ ที่บ้านเพื่อกราบเคารพบูชาหลวงปู่สอน ตามความเชื่อของเขา แล้วก็ท่องเที่ยวตามรายการอื่นๆ ที่บริษัทนำเที่ยวจัดให้ แต่ต้องมีรายการเที่ยววัด เที่ยวสถานที่ที่ศักดิ์สิทธิ์ด้วย”

ส่วนระยะเวลาของรายการนำเที่ยว อัตราค่าบริการ ที่บริษัทได้ทำโปรแกรมสำหรับนักท่องเที่ยว “ขึ้นอยู่กับเวลาของกลุ่มนักท่องเที่ยว รวมทั้งปัจจัยด้านการเงินของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม แต่ส่วนใหญ่เท่าที่ได้รับการประสานติดต่อเพื่อนำนักท่องเที่ยว ถ้าเที่ยวภายใน 3 จังหวัด จะน้อยมาก นักท่องเที่ยวจะเดินทางมาเที่ยวด้วยรถส่วนตัว มากกว่า อาจเสียค่าใช้จ่ายไม่มาก ส่วนใหญ่ ก็จะเป็นค่าน้ำมันในการเดินทาง ค่าอาหารบ้าง เพราะนักท่องเที่ยวบางคนอาจมีเพื่อน ญาติ อาศัยอยู่ในจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร”

“ถ้าจะจัดโปรแกรมทัวร์ ก็จะเป็นคนในภาคอื่น ๆ ที่บริษัททางกรุงเทพ ติดต่อประสานบริษัททัวร์ในพื้นที่ รายการทัวร์ก็จะจัดตามทีมนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่มจะไป โดยมากก็จะประมาณ 2 วัน 1 คืน ช่วงวันหยุดเสาร์-อาทิตย์ วันหยุดนักขัตฤกษ์ ทางศาสนา เป็นส่วนใหญ่ บางกลุ่มก็เดินทางไปต่อ สปป.ลาว หรือ เวียดนาม ถ้าเที่ยวเฉพาะในสกลนคร นครพนม มุกดาหาร ราคาประมาณ 3,000-4,500 บาทต่อคน ตรงนี้ดูจำนวนกรุ๊ปทัวร์ด้วยนะ ไม่ต่ำกว่า 15 คน มารถทัวร์นะ อาหาร โรงแรมที่พักระดับ 3 ดาวขึ้นไป แต่ถ้ามาเครื่องบินราคาก็บวกเพิ่มประมาณ 1,000 บาท ถ้าไปต่างประเทศด้วย ก็อยู่ที่ 8,000 ขึ้น แต่ถ้าเป็นกรุ๊ป One Day Trip พาหนะเป็นรถตู้ กรุ๊ปหนึ่งประมาณ 10 ท่าน ค่าใช้จ่ายต่อคนประมาณ 2,000-2,500 บาท”

“กรณีที่พานักท่องเที่ยวไปต่างประเทศ ไปลาว ไปเวียดนาม เส้นทางที่บริษัทนำเที่ยวใช้กันส่วนใหญ่ ต้องดูตามความเหมาะสมของรายการ แต่หลักๆ เลย ก็ใช้เส้นทางหมายเลข 8 และหมายเลข 9 เป็นหลัก ระยะเวลาในการเดินทาง และเที่ยวด้วยก็ประมาณ 4 วัน 3 คืน อัตราค่าบริการถ้าทัวร์ 30 คน ราคาอยู่ที่ 8,000-15,000 อาหาร ที่พัก 4 ดาว - 5 ดาว เละนะ”

สำหรับการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว “มีปัจจัยหลายอย่างที่จะต้องหนุนเสริมกันไม่ว่าจะเป็นการภายในประเทศหรือต่างประเทศ ต้องดูทีนโยบาย ที่สำคัญต้องมีการส่งเสริมให้คนในท้องถิ่นในแหล่งท่องเที่ยว นั้นมีส่วนร่วม ช่วยกันปรับปรุงพัฒนาให้เกิดสิ่งอำนวยความสะดวกพื้นฐานในแหล่งท่องเที่ยว สร้างความเข้าใจ และแรงจูงใจให้เกิดกับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ ด้านศักยภาพในคุณภาพมาตรฐานต้องพร้อม นักท่องเที่ยวถึงจะมาเที่ยว ถึงแม้นจะมีนักท่องเที่ยวบางกลุ่มที่เที่ยวแบบ Adventure ก็เถอะ ยังไงก็ต้องมีความปลอดภัย เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวสะดวก แม้นจะมีสิ่งอำนวยความสะดวกไม่ครบครัน ก็จะมีนักท่องเที่ยวเดินทางไปท่องเที่ยวเหมือน กัน เช่น นักท่องเที่ยวต่างชาติ ที่ต้องการท่องเที่ยวธรรมชาติ แบบดิบๆ

หรือท่องเที่ยวทางวัฒนธรรมแบบดั้งเดิม แต่ต้องมีเรื่องราว หรือตำนาน ที่จะให้นักท่องเที่ยวศึกษา เรียนรู้ สืบค้นได้ นักท่องเที่ยวไปทั้งนั้น”

จากการสัมภาษณ์ และสนทนากลุ่ม กับหน่วยงานภาครัฐและชุมชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวในจังหวัด สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม เมื่อวันที่ 22-25 เมษายน 2556

การท่องเที่ยวในจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม “มีโอกาสดิบตึกมาก โดยเฉพาะการท่องเที่ยวในพื้นที่ของนครพนม มุกดาหาร และสกลนคร ซึ่งพื้นที่ทั้ง 3 นี้มีการรวมกลุ่มในการท่องเที่ยวที่เรียกว่า “การท่องเที่ยวกลุ่มสนุก” และมีการประชาสัมพันธ์การท่องเที่ยวต่าง ๆ รวมกันกับการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย การรวมกลุ่มใน 3 พื้นที่ นี้ส่งผลให้การท่องเที่ยวเกิดภาวศึเครือข่ายตั้งแต่ระดับผู้ประกอบการ ร้านอาหาร โรงแรม บริษัทนำเที่ยว ชุมชน ฯลฯ นอกจากนี้การท่องเที่ยวดังกล่าวยังมีความเชื่อมโยงด้านวัฒนธรรม ด้านประวัติศาสตร์ กับประเทศเพื่อนบ้าน โดยเฉพาะสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ทำให้นักท่องเที่ยวอยากมาเที่ยวใน 3 จังหวัดค่อนข้างมาก โดยเฉพาะในช่วงเทศกาลงานบุญงานประเพณี ซึ่งมีเรื่องเล่า ตำนานให้นักท่องเที่ยวศึกษามากมาย บางแหล่งท่องเที่ยวก็เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่คนไม่ค่อยรู้จัก แต่กำลังจะนำมาเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์ วัฒนธรรม ให้เกิดเป็นแหล่งท่องเที่ยวใหม่ๆ ให้กับนักท่องเที่ยว”

“เวลาที่นักท่องเที่ยวมาเที่ยวส่วนใหญ่ก็จะมาวัด มากราบไหว้พระธาตุสิ่งศักดิ์สิทธิ์ คู่บ้านคู่เมือง มาขอพร ข้ามไปลาว มากี่มาพัก 3 คืน บ้าง 4 คืนบ้าง แล้วแต่เวลาของนักท่องเที่ยวแต่ละกลุ่ม และกำลังในการใช้จ่ายของแต่ละคน ส่วนมากประมาณ 8,000–10,000 บาท ก็เที่ยวทั้งในและต่างประเทศได้แล้ว”

“ถ้านักท่องเที่ยวมาเที่ยว สกลนคร มุกดาหาร นครพนม แล้วไปเวียดนาม ก็ต้องดูรายการเที่ยว นักท่องเที่ยวบางกลุ่มมาซื้อของที่มุกดาหาร ก็จะข้ามสะพานมิตรภาพ 2 ไปลาว ไปเวียดนามตามเส้นทางหมายเลข 9 นักท่องเที่ยวบางกลุ่มไปไหว้พระธาตุก็จะข้ามสะพานมิตรภาพ 3 ไปตามเส้นทางหมายเลข 8 ส่วนใหญ่ก็ใช้ 2 สะพาน 2 เส้นทาง R8 R9 เป็นหลัก”

“หากเปิด AEC การท่องเที่ยวในพื้นที่ดังกล่าว จะมีนักท่องเที่ยวมาเที่ยวใน 3 พื้นที่มากขึ้นแน่ เพราะปัจจุบันนักท่องเที่ยวก็มีเพิ่มมากขึ้นเมื่อเทียบกับปีที่แล้ว ซึ่งต้นทุนเดิมในแหล่งท่องเที่ยวมีอยู่แล้ว แต่ต้องเพิ่มในเรื่องความปลอดภัยและความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวต่างชาติ คงต้องมีการพูดคุยกันและร่วมมือกันกับหลายฝ่ายทั้งไทย ทั้งลาว เวียดนาม”

4.3 วิเคราะห์เส้นทาง และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12

จากการวิเคราะห์เอกสาร การลงภาคสนาม การประชุมกลุ่มย่อย (Focus Group) ในพื้นที่ 3 จังหวัด มุกดาหาร สกลนคร นครพนม และ 2 ประเทศ คือ สปป.ลาว และเวียดนาม รวมทั้งการจัดเวทีสังเคราะห์รวมในการวิเคราะห์เส้นทางและแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2556 และวันที่ 8 สิงหาคม 2556 ได้ผลการวิเคราะห์เส้นทาง 2 ส่วน ดังนี้ ส่วนที่ 1 เส้นทางและแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 ส่วนที่ 2 ประเมินศักยภาพของเส้นทางและแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12

ส่วนที่ 1 เส้นทางและแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12

จากการจัดเวทีสนทนากลุ่ม (Focus Group) ร่วมกันระหว่างคณะวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏศรีสะเกษ หน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชนและผู้ประกอบการท่องเที่ยว จังหวัดมุกดาหาร นครพนม สกลนคร เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2556 และวันที่ 8 สิงหาคม 2556 ซึ่งมีหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยวทั้งใน สปป.ลาว เวียดนาม บริษัททัวร์ และหน่วยงานภาคเอกชนที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ได้ร่วมเสวนาแสดงความคิดเห็นร่วมกันในแหล่งท่องเที่ยว

ในเวทีสนทนาดังกล่าว ได้ร่วมกันวิเคราะห์เส้นทางและประเมินศักยภาพการท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 ที่มีศักยภาพในการรองรับนักท่องเที่ยว ซึ่งประเด็นในการวิเคราะห์นั้น ในเวทีสนทนาได้เริ่มวิเคราะห์แหล่งท่องเที่ยวที่มีหลายแหล่งทั้งในจังหวัดมุกดาหาร จังหวัดนครพนม จังหวัดสกลนคร แขวงคำม่วน แขวงสะหวันนะเขต แขวงบอลิคำไซ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และเชื่อมโยงต่อไปยัง เมืองวินห์ เมืองท่าติญ (Ha Tinh) เมืองกว๋างจิ (Quang Tri) เมืองกว๋างบิญ (Quang Binh)

เมืองเถียน - เว้ (Thua Thien Hue) และเมืองดานัง (Da Nang) โดยมุ่งประเด็นไปที่วัตถุประสงค์ของแผนงานวิจัย ที่เน้นการท่องเที่ยวตามความทรงจำร่วมทางวัฒนธรรม

ซึ่งผลการวิจัยในโครงการย่อยที่ 1 พบว่าแหล่งท่องเที่ยวที่มีความสัมพันธ์ ผูกพันกับ 3 ประเทศ มีอยู่ด้วยกัน 4 ด้านคือ ด้านที่ 1 ความทรงจำร่วมทางประวัติศาสตร์การต่อสู้ยุคสงครามอินโดจีน ที่เกี่ยวกับวีรบุรุษของแต่ละประเทศในการสร้างแหล่งท่องเที่ยว เช่น การสร้างหมู่บ้านมิตรภาพไทย-เวียดนาม ในจังหวัดนครพนม ที่เกี่ยวข้องกับวีรบุรุษของคนเวียดนาม ที่ได้เข้ามาอยู่ในจังหวัดนครพนม และมีความสัมพันธ์ผูกพันกับคนไทย ในนครพนม อุดร และพื้นที่ใกล้เคียง ด้านที่ 2 ความทรงจำร่วมในแหล่งท่องเที่ยวด้านศาสนาความเชื่อในสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ซึ่งปรากฏพบในศาสนาสถานที่มีความทรงจำร่วมกัน เช่น พระธาตุพนม จังหวัดนครพนม พระธาตุเชิงชุม จังหวัดสกลนคร และวัดสองคอน ที่จังหวัดมุกดาหาร ด้านที่ 3 ความทรงจำในแหล่งท่องเที่ยวเชิงชาติพันธุ์ โดยเฉพาะชาติพันธุ์ไท ซึ่งปัจจุบันอาศัยอยู่ทั้งในจังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม ด้านที่ 4 ความทรงจำร่วมในระบบนิเวศธรรมชาติ ทรัพยากร เช่น ความผูกพันกับลำน้ำโขง ที่เชื่อว่าเป็นจุดกำหนดในการสร้างชีวิต ให้กับคนทั้ง 3 ประเทศ ซึ่งความทรงจำร่วมในแหล่งท่องเที่ยว ดังกล่าวประกอบด้วย

พระธาตุเชิงชุมวรวิหาร จังหวัดสกลนคร จะเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความทรงจำร่วมระหว่างคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ขาวลาวเชื้อสายเวียดนาม คนเวียดนาม ในประเทศเวียดนาม ซึ่งวัดพระธาตุเชิงชุมนั้นได้มีการสร้างหอระฆัง โดยคนเวียดนามที่อาศัยอยู่ในแขวงคำม่วนประเทศลาว ที่ได้อพยพหนีการไล่ล่าของประเทศฝรั่งเศส เข้ามาอาศัยอยู่ในจังหวัดสกลนคร และเมื่อประธานโฮจิมินห์ อดีตผู้นำประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม ที่ได้ประกาศเอกราชเมื่อวันที่ 2 กันยายน 2488 จากการล่าอาณานิคมของประเทศมหาอำนาจตะวันตก คนเวียดนามในจังหวัดสกลนครได้เดินทางกลับมาตุภูมิ จึงได้ร่วมใจกันสร้างหอระฆังเพื่อเป็นอนุสรณ์สถานรำลึกในช่วงที่อพยพมาพึ่งพระบรมโพธิสมภารพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวของไทย

พระธาตุพนม เป็นแหล่งท่องเที่ยวที่มีความทรงจำร่วม ระหว่างคนไทย คนลาว คนภูไทในเวียดนาม จากตำนานอรัญคธาตุ ได้กล่าวถึงความสัมพันธ์ของเจ้านคร 5 พระองค์ จากดินแดนแถบลุ่มแม่น้ำโขง ได้แก่ พระยาสุวรรณภิงคาร เมืองหนองหานหลวง พระยาจุลนีพรหมทัต เมืองสิบสองจุไท พระยาคำแดง เมืองหนองหานน้อย พระยาอินทปัต เมืองเขมร และพระยานันทเสน เมืองศรีโคตรบูร ที่มาช่วยกันสร้างองค์ "พระธาตุพนม" ขึ้นมา ซึ่งสองเมืองฝั่งขวาของแม่น้ำโขงก็คือ เมืองหนองหานน้อย กับ เมืองหนองหานหลวง เป็นพื้นที่บริเวณอุดรธานีและสกลนคร ส่วนอีกสามเมืองนั้นประกอบด้วย เมืองสิบสองจุไท ในดินแดนเวียดนาม เมืองศรีโคตรบูร หรือ มรุกขนคร ในดินแดนฝั่งซ้ายของแม่น้ำโขง และ เมืองอินทปัต ในดินแดนเขมร โดยล้วนแสดงถึงการสร้างเครือข่ายความสัมพันธ์เหนือดินแดนพุทธศาสนา ต่อมาเกิดน้ำท่วมใหญ่จนหนองหารทั้งสองลัดถึงกัน ประชาชนอพยพไปอยู่ที่เวียงจันทน์ นครศรีโคตรบูรณ เป็นแคว้นที่ประดิษฐ์พระอรัญคธาตุ เดิมตั้งอยู่ใต้ปากเซบั้งไฟซึ่งไหลจากแม่น้ำโขงตรงข้ามพระธาตุพนม

พระธาตุเรณู ประดิษฐานอยู่ ณ วัดธาตุเรณู ตำบลเรณู อำเภอเรณูนคร จังหวัดนครพนม องค์พระธาตุจำลองมาจากองค์พระธาตุพนมภายในพระธาตุเป็นโพรงบรรจุพระไตรปิฎกและพระพุทธรูปทองคำ พระพุทธรูปเงิน ของมีค่า และเครื่องกฤถ์ภัณฑ์ของพระยาและเจ้าเมือง ภายในโบสถ์ยังประดิษฐานพระองค์แสน ซึ่งเป็น

พระพุทธรูปทองคำศิลปะแบบลาว ซึ่งเป็นความทรงจำร่วมในเกี่ยวกับความเชื่อและความศรัทธาของคนไทยและคนลาว ในเรื่องเกี่ยวกับพระธาตุเช่นเดียวกับพระธาตุพนม พระธาตุอิงฮัง และพระธาตุศรีโคตรบอง

วัดคริสต์ที่ท่าแร่ สกลนคร เป็นชุมชนคาทอลิกที่มีจำนวนมากที่สุดในประเทศไทย มีประชากรนับถือคาทอลิกนับหมื่นคน โดยคริสต์ชนท่าแร่ดั้งเดิมนั้นอพยพมาจากเวียดนาม ในราวปี พ.ศ. 2427 หมู่บ้านนี้มีผังเมืองเป็นรูปสี่เหลี่ยมตารางหมากรุก คล้ายกับบ้านเมืองในแถบประเทศตะวันตก มีบ้านเรือนสถาปัตยกรรมฝรั่งเศสทั้งงดงามเรียงรายสองข้างทางในถนนสายหลักของหมู่บ้านเป็นจำนวนมาก ในช่วงเทศกาลคริสต์มาสของทุกปี ชุมชนท่าแร่จะจัดเทศกาล "แห่ดาว" อย่างยิ่งใหญ่ มีการประดับประดาบ้านเรือนด้วยดวงไฟหลากสีสันและตกแต่งด้วย "ดาว" สัญลักษณ์การประสูติของพระเยซูเจ้า นอกจากนี้ที่บ้านท่าแร่ ยังเป็นที่ตั้งของ "โบสถ์อาสนวิหารอัครเทวดามีคาแอล" ซึ่งเป็นโบสถ์ขนาดใหญ่รูปทรงคล้ายเรือ เพื่อระลึกถึงการอพยพมาตั้งถิ่นฐานของคริสต์ชนในหมู่บ้านท่าแร่ ซึ่งมีความทรงจำร่วมระหว่างคนไทยเชื้อสายเวียดนาม และคนเวียดนาม

พิพิธภัณฑ์หมู่บ้านมิตรภาพไทย-เวียดนาม บ้านลุงโฮ ที่นาจอก นครพนม เป็นความทรงจำร่วมระหว่างชาวไทยเชื้อสายเวียดนาม และคนเวียดนาม ที่ประเทศเวียดนาม เกี่ยวกับเรื่องราวการเคลื่อนย้ายประชากรชาวเวียดนามที่เข้ามาอาศัยอยู่ในพื้นที่จังหวัดนครพนม ในยุคของสงครามอินโดจีน และสงครามเวียดนาม โดยเฉพาะในชุมชนบ้านนาจอก ตำบลหนองญาติ อำเภอเมืองนครพนม ซึ่ง ณ สถานที่แห่งนี้ ในอดีตเคยเป็นสถานที่ที่อดีตประธานาธิบดีโฮจิมินห์ ที่ได้เดินทางลี้ภัยเข้ามาอยู่ระหว่าง พ.ศ. 2466-2472 เพื่อฟังพระบรมโฑธิสมภารประเทศไทยอยู่ยาวนานถึง 7 ปีการใช้พื้นที่ดังกล่าวนี้ เป็นศูนย์ประสานงาน วางแผนการกอบกู้เอกราชจากประเทศฝรั่งเศส ปัจจุบันบริเวณบ้านลุงโฮยังมีต้นมะพร้าว ต้นมะเฟือง ซึ่งปลูกโดยท่านโฮจิมินห์เหลืออยู่ หลังบ้านมียุ้งข้าวตัวบ้านเป็นบ้านสวนแบบโบราณ ชั้นเดียว รมรื่น ในบ้าน มีห้อง 2 ห้อง มีเพียงเตียงไม้ ชั้นวางของ โต๊ะ เก้าอี้ยาว มีเสื้อผ้าวางบนชั้น ห้องกลางมีโต๊ะ เก้าอี้ยาว มีประวัตินาโฮจิมินห์ติดไว้รอบห้อง มีรูปปั้นครึ่งตัว ซึ่งที่บ้านนาจอกนี้เปรียบเสมือนจุดรวมใจของชาวเวียดนาม ซึ่งเป็นความทรงจำร่วมระหว่างคนไทยเชื้อสายเวียดนาม ชาวลาวเชื้อสายเวียดนาม และคนเวียดนาม

หอนาฬิกาเวียดนาม ที่นครพนม เป็นอีกหนึ่งความทรงจำร่วมของคนไทยเชื้อสายเวียดนาม และคนเวียดนาม เพื่อแสดงความระลึกและขอบคุณชาวไทย ในวาระกลับปิตุภูมิของชาวเวียดนามจำนวนหนึ่งที่เคยอาศัยอยู่ที่นครพนม ตัวอาคารหอนาฬิกาออกแบบและก่อสร้างโดยชาวเวียดนามซึ่งสมัยนั้นมีฝีมือและเชี่ยวชาญในการก่อสร้าง

วัดสองคอน ถือว่าเป็นอีกแหล่งท่องเที่ยวหนึ่งที่เกิดจากความทรงจำร่วมของคนไทย คนลาว และคนเวียดนามในช่วงสงครามโลกครั้งที่ 2 เพื่อเป็นอนุสรณ์สถานเทิดพระเกียรติบุญราศีมรณสักขีทั้ง 7 ที่อุทิศชีวิตเพื่อ พิสูจน์ศรัทธาที่มีต่อพระเจ้า เมื่อครั้งเกิดกรณีพิพาทระหว่างไทยกับฝรั่งเศส เนื่องจากในระยะนั้นผู้คนแถบชายแดนจะศรัทธาและนับถือศาสนาคริสต์กันเป็นจำนวนมาก และบาทหลวงส่วนใหญ่เป็นชาวฝรั่งเศส ทำให้ชาวบ้านเข้าใจผิด คิดว่าศาสนาคริสต์เป็นศาสนาของฝรั่งเศส จึงมีคนกล่าวหากันว่าคนที่นับถือคริสต์ช่วงนั้นจะฝักใฝ่ฝรั่งเศส ททรยศต่อประเทศชาติ รวมทั้งมีเหตุการณ์รุนแรงเกิดขึ้นหลายอย่าง ทางทางจึงมีคำสั่งให้ชาวบ้านเลิกนับถือศาสนาคริสต์ วัดสองคอนปัจจุบันมีชื่อเสียงมากในเรื่องความงดงามแปลกตาของตัวอาคาร ซึ่งเป็นสถาปัตยกรรมสมัยใหม่ที่มีความสวยงาม และใหญ่ที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้

พิพิธภัณฑสถานท่านหนูฮัก พุมสะหวัน อดีตประธานประเทศสปป.ลาว ท่านหนูฮัก พุมสะหวันเกิดในครอบครัวเชื้อสายญวน ที่บ้านพาลูกา จังหวัดมุกดาหาร (ปัจจุบันขึ้นกับตำบลชะโนด อำเภอหว้านใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร) เรียนหนังสือชั้นต้นที่วัดมโนภิรมย์ ซึ่งเป็นวัดเก่าแก่สร้างขึ้นโดยพี่ชายเจ้าจันทกนิรี เจ้าเมืองมุกดาหาร ต่อมาครอบครัวได้ย้ายไปตั้งถิ่นฐานที่เมืองคันทบุรี ประเทศสปป.ลาว ท่านหนูฮักได้เข้าร่วมในขบวนการต่อต้านฝรั่งเศสในลาวกับอดีตผู้นำคนอื่นๆ และได้รับเลือกเป็นกรรมการกลางพรรคเมื่อมีการก่อตั้งพรรคประชาชนลาวในปี 2498 ปัจจุบันกลายมาเป็นพรรคประชาชนปฏิวัติลาว นอกจากนี้ยังมีบทบาทในการเจรจาร่วมรัฐบาลกับฝ่ายเวียงจันทน์ทุกครั้ง หลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองและสถาปนาประเทศสปป.ลาวในปี พ.ศ. 2518 ได้รับแต่งตั้งเป็นรองนายกรัฐมนตรี และรัฐมนตรีกระทรวงการเงินของรัฐบาลใหม่ ทำหน้าที่กำกับดูแลเศรษฐกิจของประเทศ จากนั้นได้รับเลือกให้เป็นประธานประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว แทนนายไกสอน พมวิหาน ซึ่งถึงแก่กรรมขณะดำรงตำแหน่ง จนถึงปี พ.ศ. 2541 หลังจากนั้นจึงดำรงตำแหน่งที่ปรึกษาพิเศษของคณะกรรมการศูนย์กลางพรรคต่อมาเป็นเวลา 5 ปีก่อนจะเกษียณตัวเอง และเริ่มหายหน้าไปจากสาธารณชน

ปัจจุบันบ้านเดิมของท่านหนูฮัก ยังคงเหลือเสาบ้านเพียงเสาเดียวเป็นเป็นอนุสรณ์สถาน โดยได้รับความร่วมมือจากนายอินทะนงสิน รองเจ้าแขวงสะหวั่นนะเขต สปป.ลาวซึ่งมีศักดิ์เป็นหลานของนายหนูฮักฯ เกี่ยวกับการสร้างอนุสรณ์สถานนายหนูฮักฯ ในการสนับสนุนไม้จากแขวงสะหวั่นนะเขตในการสร้างพิพิธภัณฑสถานที่มีการบอกเล่าประวัติและแสดงสิ่งของเครื่องใช้ของอดีตผู้นำลาวเพื่อให้คนรุ่นหลังได้รู้จัก โดยสร้างอนุสรณ์สถานขึ้นในบริเวณที่เคยเป็นบ้านของท่านหนูฮักให้เป็นแหล่งท่องเที่ยว เพื่อระลึกถึงความสัมพันธ์ฉันท์เครือญาติที่มีต่อกันอย่างยาวนานระหว่างคนไทย คนลาว และคนเวียดนาม

ห่างจากบ้านท่านหนูฮักพุมสะหวัน ประมาณ 100 เมตร จะมีวัดบ้านชะโนด ซึ่งมีอายุเก่าแก่กว่า 300 ปี โดยมีท้าวคำสิงห์ และญาติที่ย้ายมาจากบ้านท่าสะโนประมาณ 30 ครอบครัวเศษ เป็นผู้สร้าง พร้อมกับการตั้งบ้านชะโนดและเมืองมุกดาหาร ณ ป่าชะโนด ใต้ปากห้วยชะโนด ครั้งแรกเรียกชื่อว่า วัดบ้านชะโนด ภายหลังใช้ชื่อว่า “วัดมโนภิรมย์” บ้านชะโนดและวัดมโนภิรมย์ สร้างขึ้นตรงกับสมัยอยุธยาตอนปลาย คือรัชสมัยของกษัตริย์องค์ที่ 28 สมเด็จพระนารายณ์มหาราช ซึ่งตามประวัติศาสตร์ถือว่า เป็นยุคทองของวรรณกรรม (สมเด็จพระนารายณ์เสด็จสวรรคตใน พ.ศ. 2231)

แรกเริ่มสร้างวัดใหม่ๆ นั้นอยู่ในระยะที่ตั้งตัวใหม่ เสนาสนะคงมีแต่กุฏิ และศาลาโรงธรรมและรั้ววัดเท่านั้น วัดมโนภิรมย์มาเจริญเป็นปึกแผ่นมั่นคงเมื่อพ.ศ. 2269 ในขณะที่บ้านชะโนดมีจำนวนครัวเรือนและประชากรเพิ่มขึ้น มีการส่งบุตรหลานเข้าบวชเรียนศึกษาพระธรรมวินัยมีนักปราชญ์ค้นหาคัมภีร์ตำราตลอดพระไตรปิฎกมาไว้ให้ภิกษุสามเณรได้ค้นคว้าศึกษา ท่านหอ และพระครูกัสสปะ ได้ศึกษาค้นคว้า และบำเพ็ญตนเป็นที่ปรากฏเลื่องลือจึงโปรดให้เข้าเฝ้าและกราบทูลเป็นที่พอพระราชหฤทัยครั้งภิกษุทั้งสองถวายพระพรลากลับจึงโปรดเกล้า พระราชทานวิสตุก่อสร้าง มีอิฐ ปูน เหล็ก แก้ว ทอง และสี พร้อมด้วยนายช่างสถาปัตยกรรมจากราชสำนัก 3 คน คือ โชติ , ขะ , โฆข ลงแพ ล่องจากนครเวียงจันทน์มาสร้างโบสถ์ และพัทธสีมาวัดมโนภิรมย์ บ้านชะโนด ซึ่งมีศิลปกรรมและสถาปัตยกรรมเป็นแบบ เขมร ไทย ลาว ผสมผสานกันที่สำคัญวัดแห่งนี้ยังเป็นสถานที่ที่ท่านหนูฮักได้ทำการศึกษาเมื่อตอนเด็ก

พิพิธภัณฑโอบิจินท์ แขวงสะหวันนะเขต ซึ่งเป็นแหล่งท่องเที่ยวที่สร้างขึ้นใหม่เพื่อระลึกถึงท่านประธานโอบิจินท์ อดีตผู้นำเวียดนาม ที่เคยใช้เส้นทางในประเทศลาวเป็นทางเส้นทางยุทธศาสตร์สายสำคัญ โดยเวียดนามเหนือในขณะนั้น ใช้เป็นเส้นทางแทรกซึม และส่งกำลังบำรุง ผ่านเข้าไปในลาว จนถึงแนวรบในเวียดนามใต้ในสมัยนั้น เส้นทางสายนี้เริ่มจากเมืองสาติน ผ่านมาที่ช่องมูยา เข้ามาในลาว ตามถนนสายที่ 800 เป็นเส้นทางที่สร้างขึ้นใหม่ ผ่านเมืองเซโปน เข้าไปยังเขตเวียดนามใต้ อีกเส้นทางหนึ่งตามถนนสายที่ 23 ผ่านเมืองสาละวัน และเมืองอัตตะปือ เข้าไปยังเขตประเทศกัมพูชา แล้วต่อไปยังเวียดนามใต้ ปกติเส้นทางสายนี้ มักจะมีการเปลี่ยนแปลง แต่ก็คงอยู่ในแนวเดิม เมื่อถูกทำลายเสียหายแล้ว ก็จะซ่อมแซมขึ้นใหม่ ทดแทนทันที

พระธาตุศรีโคตรบอง มีความทรงจำร่วมระหว่างคนไทย และคนลาว ในความเชื่อและความศรัทธาในองค์พระธาตุศรีโคตรบอง ซึ่งสร้างขึ้นในสมัยสีโคตรบองมีอำนาจเพื่อเป็นอนุสาวรีย์ พระยาศรีโคตรบอง กษัตริย์นครศรีโคตตะบุงเนื่องจากที่แห่งนี้เคยเป็นที่ประดิษฐานพระสารีริกธาตุของพระพุทธเจ้า ทั้ง 4 คือ พระกะกุสันโธ, พระโกนาคมนะโน, พระกัศสะโอบิและพระโคตมะโม พระธาตุศรีโคตรบองนี้ สร้างขึ้นโดยพระสมันทราชา หรือสุมนิตะธรรมวงศ์สาอะทิดราช แห่งราชอาณาจักรศรีโคตรบอง (ประมาณศตวรรษที่ 6)

พระธาตุอิงฮัง เป็นพระธาตุคู่แฝด หรือ พระธาตุพี่น้อง กับพระธาตุพนมของประเทศไทย ในช่วงเดือนธันวาคมของทุกปีชาวลาวจะจัดงานใหญ่ เช่นเดียวกันกับที่ชาวไทยจัดงานนมัสการพระธาตุพระพนมในช่วงประมาณเดือนกุมภาพันธ์ พระธาตุอิงฮัง สร้างขึ้นในสมัยอาณาจักรศรีโคตรบอง หรือ โคตรบูรณ สมัยพระเจ้าสุมิทธธรรมวงศ์ เมื่อสร้างเสร็จแล้วได้อัญเชิญพระบรมสารีริกธาตุ กระดูกสันหลังพระพุทธเจ้าที่อัญเชิญมาจากกรุงราชกรุงราชคฤก มาประดิษฐานไว้ภายในกู้อาตุ เพื่อเป็นเครื่องหมายแทนสถานที่ปริณิพพานที่องค์สัมมาสัมพุทธเจ้าเสด็จ ปริณิพพานในป่าฮังเมื่อถึงศตวรรษที่ 9 อาณาจักรศรีโคตรบอง เริ่มเสื่อมอ่อนแอลงชนชาติขอมได้รุกเข้ามามีอำนาจแทน พระธาตุอิงฮัง จึงถูกดัดแปลงเป็นเทวสถานของศาสนาพราหมณ์ จนถึงศตวรรษที่ 14 ชนชาติลาวได้เข้ามามีอำนาจแทนขอม กษัตริย์แห่งอาณาจักรล้านช้าง ซึ่งเลื่อมใสพุทธศาสนาได้นำพุทธศาสนิกชนบูรณปฏิสังขรณ์พระธาตุพนม พระธาตุอิงฮัง พระธาตุโพนคัมใหญ่ ปรากฏอยู่จนถึงปัจจุบัน

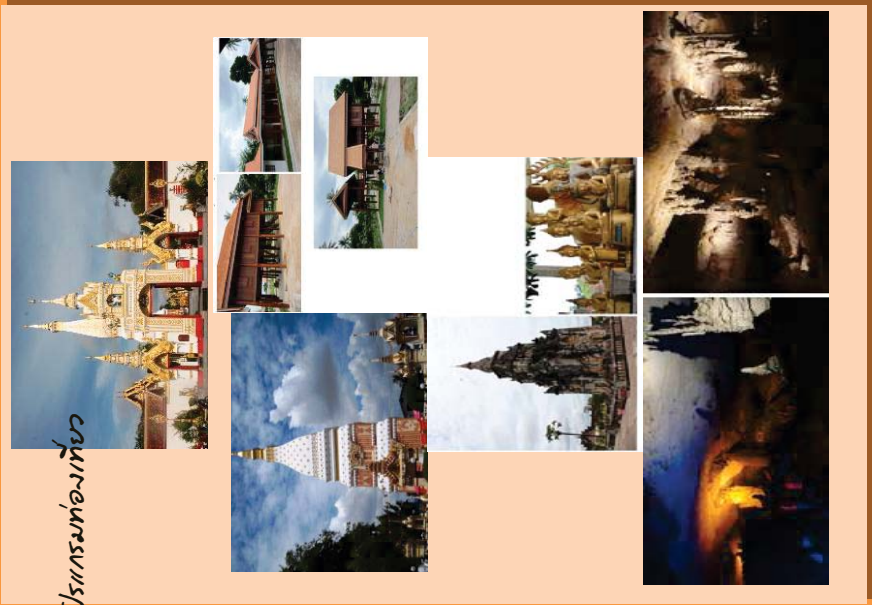
อนุสรณ์สถานเจ้าสุพานวงศ์ เมืองท่าแขกแขวงคำม่วนเพื่อระลึกถึงเจ้าสุพานวงศ์ผู้บังคับบัญชาการสูงสุดทรงร่วมมือกับกองทัพประชาชนชาวลาวและเวียดนาม ในการขับไล่ต่อสู้ฝรั่งเศสนักล่าอาณานิคมผู้รุกรานให้ออกจากแผ่นดินลาวโดยได้รับเอกราชและชัยชนะในที่สุด ซึ่งเป็นเรื่องราวความทรงจำร่วมระหว่างชาวลาวและชาวเวียดนาม

พิพิธภัณฑโอบิจินท์ ที่เหงะอาน (Nghe An) ประเทศเวียดนาม เป็นสถานที่เกิดของอดีตผู้นำเวียดนามที่หมู่บ้านกิมเลียน (Kin Lien) ตำบลนามเลียน อำเภอนามด่าน ที่ยังคงดำรงอยู่ด้วยความเรียบง่ายมีเพียงกระท่อม ไม้ไผ่ธรรมดา มีหีบไม้ใส่ข้าวสาร หูกทอผ้า โต๊ะที่บิดาของโอบิจินท์นั่งอ่านหนังสือเตรียมสอบจอหงวนเตียงไม้ที่นอนของแม่เป็นไฮไลท์สำคัญ เมื่อครั้งลุงโฮได้เป็นถึงประธานาธิบดี ก็ยังใช้ชีวิตแบบสมถะเหมือนชาวเวียดนามทั่วไปซึ่งสะท้อนถึงตัวตนของโอบิจินท์อย่างแท้จริง ซึ่งเป็นความทรงจำร่วมระหว่างคนไทยเชื้อชาติเวียดนาม ชาวลาวเชื้อสายเวียดนาม และคนเวียดนามในการระลึกถึงอดีตผู้นำที่ต่อสู้เพื่อกอบกู้เอกราชของชาวเวียดนาม และเป็นศูนย์รวมจิตใจของคนเวียดนามให้เกิดความรักชาติ อดทน

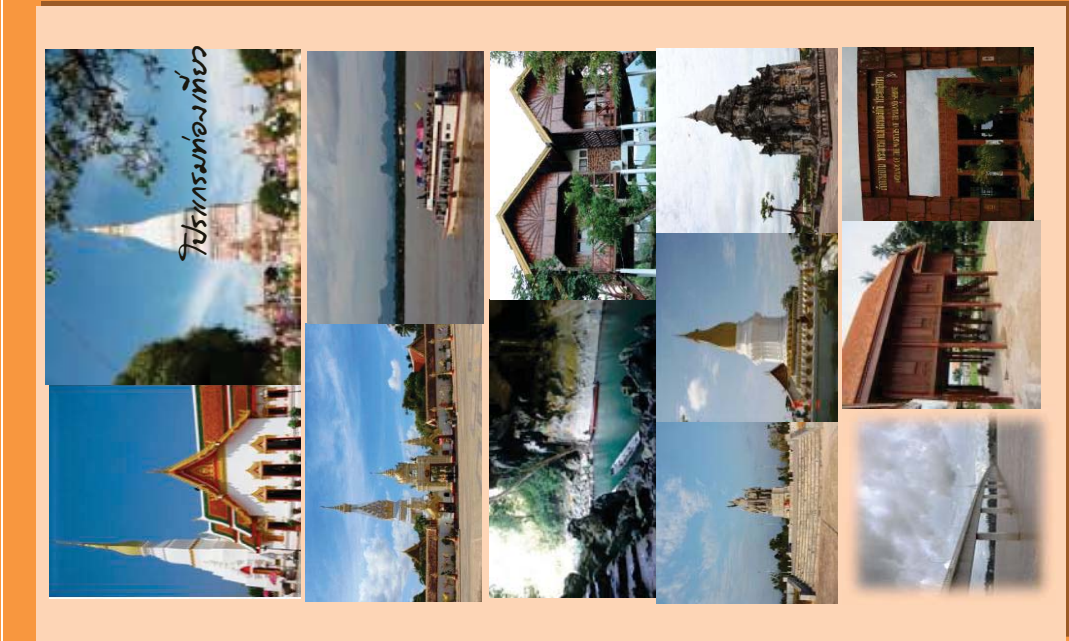
ส่วนที่ 2 ประเมินศักยภาพของเส้นทางและแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12

คณะวิจัย ได้นำแหล่งท่องเที่ยวตามความทรงจำร่วมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคม-วัฒนธรรม และการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวมาทำการจัดโปรแกรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 ดังนี้

โปรแกรมรายการท่องเที่ยว เส้นทางที่ 1 ตามเส้นทาง R 8 สกลนคร-นครพนม-มุกดาหาร-สระบัวณะเขต-เมืองวัง-กวางบัง 4 วัน 3 คืน	
วันที่ 1	09.00น. คณะพร้อมกันที่จังหวัดสกลนคร –เข้ามัสการพระธาตุเชิงชุมชมหอระฆังเวียดนาม - ออกเดินทางไปยังจังหวัดนครพนมและพักรับประทานอาหารกลางวันที่จังหวัดนครพนม - เดินทางไปอำเภอนครพนมเพื่อมัสการพระธาตุเรณู ออกเดินทางต่อไปยังอำเภอดุสิตเพื่อนมัสการพระธาตุพนม จากนั้นเดินทางเข้าสู่จังหวัดมุกดาหารชมสถาปัตยกรรมการออกแบบตัวโบสถ์และเรื่องราวประวัติศาสตร์แห่งวัดศรีสัชนาลัยกับบุญราศีทั้ง 7 ของประเทศไทย - วัดสองคอน หรือสักการสถานพระมารดาแห่งมรณสักขี - จากนั้นเดินทางไปยังบ้านพลาเพื่อเที่ยวชมความงามของเรือนไม้พริ้วรัตนบ้านท่านหนูอีกมุมสะพาน - เข้าพักในจังหวัดมุกดาหาร 1 คืน
วันที่ 2	07.00 น. รับประทานอาหารเช้าที่จังหวัดมุกดาหาร 08.00 น. ออกเดินทางข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 สู่แขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว ตามเส้นทางหมายเลข 11 - เที่ยวชมพิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์ เข้ามัสการพระธาตุศรีโคตรบอง ชมถ้ำก่องลอ - เข้าพักที่เรือน้ำไข หลังเขื่อนหินปูน แขวงบอลิคำไซ สปป.ลาว 1 คืน
วันที่ 3	07.00 น. รับประทานอาหารเช้าที่เรือน้ำไข 08.00 น. เดินทางไปประเทศเวียดนามตามเส้นทางหมายเลข 8 สู่เมืองวัง ชมบั้งลู่โฮจิมินห์ - ชมพิพิธภัณฑ์วีรชน - เข้าพักที่เมืองกวางบัง 1 คืน
วันที่ 4	07.00 น. รับประทานอาหารเช้าที่กวางบัง 08.00 น. ออกเดินทางไปชมถ้ำฟองยา - เดินทางกลับประเทศไทยด้วยเส้นทางหมายเลข 12 ตัดเข้าเส้นทางหมายเลข 13 ใน สปป.ลาว - เข้าสู่จังหวัดนครพนมโดยข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 3 - เข้าพักในจังหวัดนครพนม 1 คืน

โปรแกรมรายการท่องเที่ยว เส้นทางที่ 2 ตามเส้นทาง R 8
สกลนคร-นครพนม-คำม่วน-สะพานนาคราช-มุกดาหาร 4 วัน 3 คืน

วันที่ 1	09.00 น. คณะพร้อมกันที่จังหวัดสกลนคร เข้ามัสการพระธาตุเชิงชุม ออกเดินทางไปยังจังหวัดนครพนมเข้าสู่อำเภอนครเพื่อมัสการพระธาตุเรณูนคร
	- พักรับประทานอาหารกลางวันที่บ้านเลขที่ 1 และเข้ามัสการพระธาตุพนม
	- ออกเดินทางไปยังเมืองนครพนมบ้านลุงโฮจิมินห์
	16.30 น. ล่องเรือตามลำน้ำโขงยามเย็นชมพระอาทิตย์ลับขอบฟ้ากลางลำน้ำโขง
วันที่ 2	- เข้าที่พักเมืองนครพนม 1 คืน
	07.00 น. รับประทานอาหารเช้าที่นครพนม
	08.00 น. ออกเดินทางข้ามสะพานมิตรภาพไทย – ลาวแห่งที่ 3 (นครพนม-แขวงคำม่วน) เที่ยวชมถ้ำก่อง
	- ลอดตามเส้นทางหมายเลข 8 เข้าพักที่เรือน้ำไหลลงเขื่อนหินปูน 1 คืน
วันที่ 3	07.00 น. รับประทานอาหารเช้าที่เรือน้ำไหล
	08.00 น. ออกเดินทางตามหมายเลข 13 แขวงคำม่วน ชมอนุสาวรีย์เจ้าสุภานุวงศ์
	- มัสการวัดพระธาตุศรีโคตรบอง
	- ชมพิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์
วันที่ 4	- มัสการพระธาตุอิงฮัง
	- เข้าพักที่แขวงสะหวันเขต 1 คืน
	07.00 น. รับประทานอาหารเช้าที่แขวงสะหวันเขต
	08.00 น. ออกเดินทางสู่จังหวัดมุกดาหาร ข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2
	- เที่ยวชมตลาดอินโดจีน
	- ชมหอแก้ว
	- ชมพิพิธภัณฑ์บ้านท่าหินเหล็ก พุมสะหวัน ที่บ้านพาลูกา
	- ชมสถาปัตยกรรมการออกแบบตัวโบสถ์และเรื่องราวประวัติศาสตร์แห่งวัดศรีสัปดาห์เกี่ยวกับบุญราศีที่ 7 ของประเทศไทย ณ วัดสองคอน หรือสักการสถานพระมารดาแห่งมณเฑียร
	- เข้าพักที่จังหวัดมุกดาหาร 1 คืน

โปรแกรมรายการท่องเที่ยว เส้นทางที่ 3 ตามเส้นทาง R 12
เวียดนาม -ค่ามั่วนะเขต-มุกดาหาร-สกลนคร- นครพนม โปรแกรม 4 วัน 3 คืน

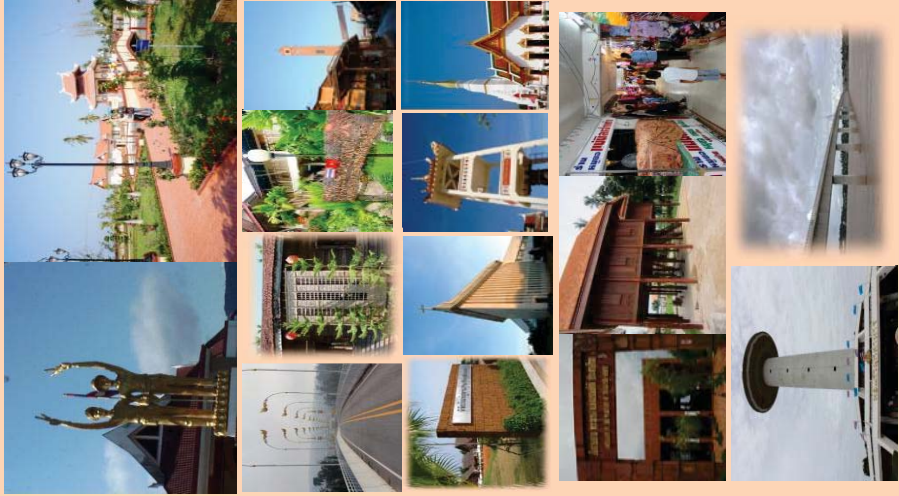
โปรแกรมท่องเที่ยว

วันที่ 1	07.00 น. เดินทางออกจากประเทศเวียดนามตามเส้นทางสาย R12 ไปเมืองท่าแขก แขวงคำม่วน สปป.ลาว และพักที่ร้านอาหารกลางวันในเมืองท่าแขก
	- เยี่ยมชมอนุสาวรีย์เจ้าสุทนต์ - เดินทางไปเที่ยวชมพิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์ - เดินทางไปยังแขวงสะหวันนะเขตและพักที่แขวงสะหวันนะเขต 1 คืน
วันที่ 2	07.00 น. รับประทานอาหารเช้าที่แขวงสะหวันนะเขต 08.00 น. ออกเดินทางข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว แห่งที่ 2 ไปจังหวัดมุกดาหาร - เยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์บ้านท่านหนูฮักมูมสะหวัน - เที่ยวชมสถาปัตยกรรมการออกแบบตัวโบสถ์และเรื่องราวประวัติศาสตร์แห่งวัดศรีสะเกษเกี่ยวกับนักบุญราศีทั้ง 7 ของประเทศไทย ณ วัดสองคอน หรือ สักการะสถานพระมหารดาแห่งมรณะสักชี - พักรับประทานอาหารกลางวันที่บ้านอำเภอธาตุพนม - เข้าชมโบสถ์การพระธาตุพนม และเดินทางเข้ามัสการพระธาตุเรณู อำเภอเรณูนคร - เดินทางไปจังหวัดสกลนคร และเข้าพัก 1 คืน
วันที่ 3	07.00 น. รับประทานอาหารเช้าที่เมืองสกลนคร - เข้ามัสการพระธาตุเชิงชุม - ชมหอระฆังเวียงจันทน์ - เที่ยวชมพิพิธภัณฑ์ภูพาน - ชมอาสนะวิหารอัครเทวดามีคาแอลท่าแร่ - รับประทานอาหารกลางวันที่ยังจังหวัดนครพนม - เดินทางเที่ยวชมบ้านลุงโฮจิมินห์ที่บ้านนาจอก และหอนาฬิกาเวียงจันทน์ 16.00 น. ล่องเรือตามลำน้ำโขงยามเย็นชมพระอาทิตย์ลับขอบฟ้ากลางลำน้ำโขง - เข้าพักที่เมืองนครพนม 1 คืน
วันที่ 4	07.00 น. รับประทานอาหารเช้าที่เมืองนครพนม 08.00 น. ออกเดินทางกลับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนามข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาวที่ 3 ตามเส้นทางสาย R12

รายการท่องเที่ยวด้วยเส้นทางที่ R9	
กวางตรี-สะพานมอญ-นครพนม-สกลนคร-มุกดาหาร โปรแกรม 4 วัน 3 คืน	
วันที่ 1	07.00 น. เดินทางออกจากเมืองกวางตรีสู่ศูนย์รวมเวียดนาม ตามเส้นทางสาย R9 สู่แขวงสะหวันนะเขต สปป.ลาว - เดินทางเข้าสู่เส้นทางสาย R11 เพื่อชมพิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์ - เที่ยวชมพิพิธภัณฑ์เจ้าสุภานุวงศ์ - เข้าพักที่เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน 1 คืน
	วันที่ 2 07.00 น. รับประทานอาหารเช้าที่เมืองท่าแขก แขวงคำม่วน - ออกเดินทางข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 3 ไปยังจังหวัดนครพนม - ชมพิพิธภัณฑ์บ้านลุงโฮจิมินห์ - ชมหมู่บ้านมิตรภาพไทย-เวียดนาม - ชมหอนาฬิกาเวียดนาม - พักรับประทานอาหารกลางวันในเมืองนครพนม
วันที่ 3	 - ออกเดินทางไปยังจังหวัดสกลนคร - ชมอาสาสมัครทหารอัครเทวดามิคาลาแอลท่าแร่ - ชมพิพิธภัณฑ์ภูพาน - เข้ามีสักการะพระธาติจึงชุม และชมหอรบวังเวียงนาม - เข้าพักในเมืองสกลนคร 1 คืน
	วันที่ 3 07.00 น. รับประทานอาหารเช้าที่เมืองสกลนคร 08.00 น. เดินทางไปยังจังหวัดมุกดาหาร - เที่ยวสถาปัตยกรรมการออกแบบตัวโบสถ์และเรื่องราวประวัติศาสตร์แห่งวัดศรีศักดิ์เกี่ยวกับ นักบุญราศีทั้ง 7 ของประเทศไทย ณ วัดสองคอนหรือสักการะสถานพระมารดาแห่งมณเฑียรศักดิ์ - เดินทางไปที่บ้านพาลูกา - ชมพิพิธภัณฑ์บ้านท่านบุญชุ่มสะหวัน - พักรับประทานอาหารกลางวันเมืองมุกดาหาร - ชมหอแก้วมุกดาหาร และเที่ยวชมตลาดอินโดจีน ช้อปปิ้ง- ของที่ระลึก - เข้าพักในเมืองมุกดาหาร 1 คืน
วันที่ 4	07.00 น. รับประทานอาหารเช้าเมืองมุกดาหาร 08.00 น. ออกเดินทางกลับสู่ศูนย์รวมเวียดนามข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาวแห่งที่ 2 ตามเส้นทาง R9

โปรแกรมท่องเที่ยว

จากการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบประเมินศักยภาพ ซึ่งปรับจากแบบประเมินศักยภาพแหล่งท่องเที่ยวของสำนักงานการท่องเที่ยวแห่งประเทศไทย (ททท.) และจากเวทีการสังเคราะห์เส้นทางการท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 เมื่อได้เส้นทางการท่องเที่ยว (ใหม่) ตามความทรงจำร่วม คณะวิจัยและผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มได้แลกเปลี่ยนและร่วมกันระดมความคิด ศักยภาพในแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทาง ดังนี้

ศักยภาพ เส้นทางที่ 1 ตามเส้นทาง R 8																					
สกลนคร – นครพนม – มุกดาหาร – สะพานนาคราเวศ – เมืองวัง – กวางบัง – กวางบัง																					
(กำหนดการเดินทาง 4 วัน 3 คืน)																					
การเข้าถึง	วิธีที่เข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว			การคมนาคมขนส่ง			ชนิดของถนน			ลักษณะถนน			การเข้าถึงภายในแหล่งท่องเที่ยว			อุปสรรคสิ่งกีดขวาง			การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทุกฤดูกาล		
	ศักยภาพ			ศักยภาพ			ศักยภาพ			ศักยภาพ			ศักยภาพ			ศักยภาพ			ศักยภาพ		
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
สกลนคร	✓			✓			✓			✓						✓					
นครพนม	✓			✓			✓			✓						✓					
	✓			✓			✓			✓						✓					
มุกดาหาร	✓			✓			✓			✓						✓					
	✓			✓			✓			✓						✓					
สปป.ลาว	✓			✓			✓			✓						✓					
	✓			✓			✓			✓						✓					
พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์																					
พระธาตุศรีโคตรบอง																					
ถ้ำก่องหลอง	✓			✓						✓											
เวียงจันทน์	✓			✓																	
บ้านลุงโฮ	✓			✓												✓					
พิพิธภัณฑ์วีรกรรม	✓			✓						✓						✓					
ถ้ำพองยา		✓					✓												✓		

ศักยภาพ เส้นทางที่ 1 ตามเส้นทาง R 8																											
สกลนคร – นครพนม – มุกดาหาร – สะพานมิตรภาพ – เมืองวังทอง – กวางจับังห์																											
(กำหนดการเดินทาง 4 วัน 3 คืน)																											
สภาพแวดล้อม	ลักษณะทางกายภาพ (ความงดงามของ ทัศนียภาพ)				ลักษณะทางภูมิอากาศ				ทัศนียภาพถูกบดบังโดย สิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ				ปริมาณขยะและ สิ่งปฏิกูล				พื้นที่ / สภาพการใช้ประโยชน์ (เปลี่ยนสภาพเป็นแหล่ง อุตสาหกรรม /พาณิชยกรรม)				เสื่อมโดย ธรรมชาติ (ภัยธรรมชาติ)				เสื่อมโดยมนุษย์		
	สูง	ป	า	น	สูง	ป	า	น	สูง	ป	า	น	สูง	ป	า	น	สูง	ป	า	น	สูง	ป	า	น	ต่ำ		
สกลนคร - พระธาตุเชิงชุม (หอรบั้งเวียดนาม)	✓				✓					✓					✓						✓				✓		
	✓				✓					✓					✓						✓				✓		
	✓				✓					✓					✓						✓				✓		
มุกดาหาร - วัดสองคอน	✓				✓					✓					✓						✓				✓		
	✓				✓					✓					✓						✓				✓		
สปป.ลาว - พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์	✓				✓					✓					✓						✓				✓		
	✓				✓					✓					✓						✓				✓		
เวียดนาม - บ้านลุงโฮ	✓				✓					✓					✓						✓				✓		
	✓				✓					✓					✓						✓				✓		
กวางจับังห์ - พิพิธภัณฑ์เวียดเยน	✓				✓					✓					✓						✓				✓		
	✓				✓					✓					✓						✓				✓		
กวางจับังห์ - ถ้ำฟองยา	✓				✓					✓					✓						✓				✓		
	✓				✓					✓					✓						✓				✓		

ศักยภาพ เส้นทางที่ 1 ตามเส้นทาง R 8									
สกลนคร – นครพนม – มุกดาหาร – สะพานมิตรภาพ – เมืองวังทอง – กวางบัง									
(กำหนดการเดินทาง 4 วัน 3 คืน)									
ข้อจำกัดในการรับนักท่องเที่ยว	ต้องขออนุญาต			การเข้าถึงได้ทุกฤดูกาล					
	ศักยภาพ			ศักยภาพ					
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ			
สกลนคร - พระธาตุเชิงชุม (หอระฆังเวียงนา)			✓	✓					
นครพนม - พระธาตุพนม			✓	✓					
- พระธาตุเรณูนคร			✓	✓					
มุกดาหาร - วัดสองคอน			✓	✓					
- บ้านพาลูกา			✓	✓					
สปป.ลาว - พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์			✓	✓					
- พระธาตุศรีโคตรบอง			✓	✓					
- ถ้ำก่องลอง			✓		✓				
เวียงจันทน์ - บ้านลู่โฮ			✓	✓					
- พิพิธภัณฑ์แก้วเวียงจันทน์			✓		✓				
- ถ้ำพอง			✓		✓				

ศักยภาพ เส้นทางที่ 1 ตามเส้นทาง R 8						
สกลนคร – นครพนม – มุกดาหาร – สะพานงะเซต – เมืองวังใต้ – กวางบังใต้ (กำหนดการเดินทาง 4 วัน 3 คืน)						
ชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยว			ความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวในฤดูท่องเที่ยว		
	ศักยภาพ			ศักยภาพ		
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
สกลนคร - พระธาตุเชิงชุม (หอระฆังเวียงดานาม)	✓			✓		
นครพนม - พระธาตุพนม	✓			✓		
- พระธาตุเรณูนคร	✓			✓		
มุกดาหาร - วัดสองคอน	✓				✓	
- บ้านพาลูกา	✓				✓	
สปป.ลาว - พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์	✓			✓		
- พระธาตุศรีโคตรบอง	✓			✓		
- ถ้ำกองลอง	✓			✓		
เวียงนาม - บ้านลู่โฮ	✓			✓		
- พิพิธภัณฑ์แก้วเวียงนุญ	✓				✓	
- ถ้ำพองยา	✓			✓		

ศักยภาพเส้นทางที่ 2 ตามเส้นทาง R 8

สกลนคร-นครพนม-คำม่วง-สะพานมอญ-มุกดาหาร
(กำหนดการเดินทาง 4 วัน 3 คืน)

สิ่งอำนวยความสะดวก	สถานที่จอดรถและยานพาหนะ	ที่พัก	ห้องสุชา			การบริการนักท่องเที่ยว			ร้านอาหาร			ร้านขายของที่ระลึก			ระบบสาธารณูปโภค (น้ำ ไฟฟ้า โทรศัพท์ ฯลฯ)			ความปลอดภัย		
			สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
สกลนคร - พระธาตุเชิงชุม (หอระฆังเวียงคานาม)	✓	✓	✓			✓			✓			✓			✓			✓		
นครพนม - พระธาตุเรณู	✓	✓	✓			✓			✓						✓			✓		
- พระธาตุพนม	✓	✓	✓			✓			✓			✓			✓			✓		
- ล่องเรือตามลำน้ำโขง	✓	✓	✓			✓			✓			✓			✓			✓		
สปป.ลาว - ถ้ำหลวง	✓			✓					✓			✓			✓			✓		
- พิพิธภัณฑ์เจ้าสุภานุวงศ์	✓			✓					✓						✓			✓		
- พระธาตุศรีโคตรบอง	✓			✓					✓						✓			✓		
- พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์	✓			✓					✓						✓			✓		
- พระธาตุอิงฮัง	✓			✓					✓						✓			✓		
มุกดาหาร - บ้านพญาลูกา	✓	✓							✓						✓			✓		
- วัดสองคอน	✓	✓							✓						✓			✓		

ศักยภาพเส้นทางที่ 2 ตามเส้นทาง R 8									
สกลนคร-นครพนม-คำม่วง-สะพานมะเขือเทศ-มุกดาหาร (กำหนดการเดินทาง 4 วัน 3 คืน)									
ข้อจำกัดในการรับนักท่องเที่ยว	ต้องขออนุญาต			การเข้าถึงได้ทุกฤดูกาล					
	ศักยภาพ			ศักยภาพ					
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ			
สกลนคร - พระธาตุเชิงชุม (หอระฆังเวียงจันทน์)			✓	✓					
นครพนม - พระธาตุเรณู			✓	✓					
- พระธาตุพนม			✓	✓					
- ล่องเรือตามลำน้ำโขง			✓	✓					
สปป.ลาว - ถ้ำก่องลอง			✓		✓				
- พิพิธภัณฑ์เจ้าสุภานุวงศ์			✓	✓					
- พระธาตุศรีโคตรบอง			✓	✓					
- พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์			✓	✓					
- พระธาตุอิงฮัง			✓	✓					
มุกดาหาร - บ้านพาลูกา			✓	✓					
- วัดสองคอน			✓	✓					

ศักยภาพเส้นทางที่ 2 ตามเส้นทาง R 8						
สกลนคร-นครพนม-คำม่วง-สะพานมะเขือ-มุกดาหาร (กำหนดการเดินทาง 4 วัน 3 คืน)						
ชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยว			ความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวในฤดูท่องเที่ยว		
	ศักยภาพ			ศักยภาพ		
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
สกลนคร - พระธาตุเชิงชุม (หอระฆังเวียงจันทน์)	✓			✓		
นครพนม - พระธาตุเรณู	✓			✓		
- พระธาตุพนม	✓			✓		
- ล่องเรือตามลำน้ำโขง	✓			✓		
สปป.ลาว - ถ้ำกองลง	✓			✓		
- พิพิธภัณฑ์เจ้าสุภานุวงศ์		✓			✓	
- พระธาตุศรีโคตรบอง	✓			✓		
- พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์	✓			✓		
- พระธาตุอิงฮัง	✓			✓		
มุกดาหาร - บ้านพาลูกา	✓				✓	
- วัดสองคอน	✓				✓	

เส้นทางที่ 3 ตามเส้นทาง R 12

เวียดนาม-คำม่วน-สะหวันนะเขต-มุกดาหาร-สกลนคร-นครพนม

(กำหนดการเดินทาง 4 วัน 3 คืน)

การเข้าถึง	วิธีเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว			การคมนาคมขนส่ง			ชนิดของถนน			ลักษณะถนน			การเข้าถึงภายในแหล่งท่องเที่ยว			อุปสรรคสิ่งกีดขวาง			การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทุกฤดูกาล		
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
สปป.ลาว																					
- พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์	✓				✓			✓			✓		✓					✓			
- พิพิธภัณฑ์เจ้าสุภานุวงศ์	✓				✓			✓			✓		✓					✓			
มุกดาหาร																					
- พิพิธภัณฑ์ท่านหนูฮัก	✓						✓				✓		✓			✓		✓			
- วัดสองคอน	✓						✓				✓		✓			✓		✓			
นครพนม																					
- พระธาตุพนม	✓						✓				✓		✓			✓		✓			
สกลนคร																					
- พระธาตุเรณูนคร	✓						✓				✓		✓			✓		✓			

เส้นทางที่ 3 ตามเส้นทาง R 12

เวียดนาม-คำม่วน-สะหวันนะเขต-มุกดาหาร-สกลนคร-นครพนม

(กำหนดการเดินทาง 4 วัน 3 คืน)

สภาพแวดล้อม	ลักษณะทางกายภาพ (ความงดงามของทัศนียภาพ)			ลักษณะทางภูมิอากาศ			ทัศนียภาพถูกบดบังโดยสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ			ปริมาณขยะและสิ่งปฏิกูล			พื้นที่ / สภาพการใช้ประโยชน์ (เปลี่ยนสภาพเป็นแหล่งอุตสาหกรรม / พาณิชยกรรม)			เสื่อมโดยธรรมชาติ (ภัยธรรมชาติ)			เสื่อมโดยมนุษย์		
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
สปป.ลาว																					
- พืชพันธุ์ไฮจิมีนทร์	✓			✓					✓						✓			✓			✓
- พืชพันธุ์เจ้าสุภาวรงค์	✓			✓					✓						✓			✓			✓
มุกดาหาร																					
- พืชพันธุ์ทานหนุ่ยอีก	✓			✓					✓						✓			✓			✓
- วัสดุสองคอน	✓			✓					✓						✓			✓			✓
นครพนม																					
- พระธาตุพนม	✓			✓					✓						✓			✓			✓
สกลนคร																					
- พระธาตุเรณูนคร	✓			✓					✓						✓			✓			✓

เส้นทางที่ 3 ตามเส้นทาง R 12									
เวียดนาม-คำม่วน-สะหวันนะเขต-มุกดาหาร-สกลนคร-นครพนม									
(กำหนดการเดินทาง 4 วัน 3 คืน)									
ข้อจำกัดในการรับนักท่องเที่ยว	ต้องขออนุญาต			การเข้าถึงได้ทุกฤดูกาล					
	ศักยภาพ			ศักยภาพ					
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ			
สปป.ลาว			✓						
- พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์				✓					
- พิพิธภัณฑ์เจ้าสุภานุวงศ์			✓						
มุกดาหาร			✓						
- พิพิธภัณฑ์ท่านหนูอีก				✓					
- วัดสองคอน			✓						
นครพนม			✓						
- พระธาตุพนม				✓					
สกลนคร			✓						
- พระธาตุเรณูนคร				✓					

เส้นทางที่ 3 ตามเส้นทาง R 12							
เวียดนาม-คำม่วน-สะหวันนะเขต-มุกดาหาร-สกลนคร-นครพนม							
(กำหนดการเดินทาง 4 วัน 3 คืน)							
ชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยว			ความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวในฤดูท่องเที่ยว			
	ศักยภาพ			ศักยภาพ			
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	
สปป.ลาว							
- พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์	✓			✓			
- พิพิธภัณฑ์เจ้าสุภานุวงศ์	✓				✓		
มุกดาหาร							
- พิพิธภัณฑ์ท่านหนูอีก	✓				✓		
- วัดสองคอน	✓				✓		
นครพนม							
- พระธาตุพนม	✓			✓			
สกลนคร							
- พระธาตุเรณูนคร	✓			✓			

เส้นทางที่ 4 ตามเส้นทาง R 9

กว่างจิ (Quang Tri)-สะพานห้วยมะเข็ด-คำม่วง-นครพนม-สกลนคร-มุกดาหาร

(กำหนดการเดินทาง 4 วัน 3 คืน)

การเข้าถึง	วิธีเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว			การคมนาคมขนส่ง			ชนิดของถนน			ลักษณะถนน			การเข้าถึงภายในแหล่งท่องเที่ยว			อุปสรรคสิ่งกีดขวาง			การเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยวทุกฤดูกาล		
	ศักยภาพ			ศักยภาพ			ศักยภาพ			ศักยภาพ			ศักยภาพ			ศักยภาพ			ศักยภาพ		
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
สปป.ลาว																					
- พิพิธภัณฑ์เจ้าสุภานุวงศ์	✓				✓						✓					✓			✓		
- พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์	✓				✓						✓					✓			✓		
นครพนม																					
- หมู่บ้านมิตรภาพไทยเวียดนาม	✓				✓						✓					✓			✓		
- หอนาฬิกาเวียดนาม	✓				✓						✓					✓			✓		
สกลนคร																					
- โบสถ์คริสต์วัดท่าแร่	✓				✓						✓					✓			✓		
- พิพิธภัณฑ์ภูพาน	✓				✓						✓					✓			✓		
- พระธาตุเชิงชุม	✓				✓						✓					✓			✓		
- หอระฆังเวียดนาม	✓				✓						✓					✓			✓		
มุกดาหาร																					
- วัดสองคอน	✓				✓						✓					✓			✓		
- พิพิธภัณฑ์ท่าานหนุ่ฮัก	✓				✓						✓					✓			✓		
- ตลาดอินโดจีน	✓				✓						✓					✓			✓		
- หอแก้ว	✓				✓						✓					✓			✓		

เส้นทางที่ 4 ตามเส้นทาง R 9																			
กวางจี (Quang Tri)-สะพานมิตรภาพ-นครพนม-สกลนคร-มุกดาหาร																			
(กำหนดการเดินทาง 4 วัน 3 คืน)																			
สิ่งอำนวยความสะดวก	สถานที่จอดรถและยานพาหนะ	ที่พัก			ห้องสุขา			การบริการนักท่องเที่ยว			ร้านอาหาร			ร้านขายของที่ระลึก			ระบบสาธารณูปโภค (น้ำ ไฟฟ้า โทรศัพท์ ฯลฯ)		
		สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
สปป.ลาว																			
- พิพิธภัณฑ์เจ้าสุภานุวงศ์	✓			✓				✓			✓				✓		✓		
- พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์	✓			✓				✓						✓			✓		
นครพนม																			
- หมู่บ้านมิตรภาพไทยเวียดนาม	✓		✓					✓			✓				✓				
- หอนาฬิกาเวียดนาม		✓					✓								✓				
สกลนคร																			
- โบสถ์คริสต์วัดท่าแร่	✓		✓					✓							✓		✓		
- พิพิธภัณฑ์ภูพาน	✓		✓					✓			✓				✓				
- พระธาตุเชิงชุม (หอระฆังเวียดนาม)	✓		✓					✓			✓				✓		✓		
มุกดาหาร																			
- วัดสองคอน	✓		✓					✓			✓				✓				
- พิพิธภัณฑ์ท่านหนูฮัก	✓		✓					✓							✓		✓		
- ตลาดอินโดจีน		✓						✓							✓		✓		
- หอแก้ว	✓		✓					✓			✓			✓			✓		

เส้นทางที่ 4 ตามเส้นทาง R 9

กวางจี (Quang Tri)-สะพานมะเข้ด-คำม่วง-นครพนม-สกลนคร-มุกดาหาร

(กำหนดการเดินทาง 4 วัน 3 คืน)

สภาพแวดล้อม	ลักษณะทางกายภาพ (ความงดงามของทัศนียภาพ)			ลักษณะทางภูมิอากาศ			ทัศนียภาพถูกบดบังโดยสิ่งปลูกสร้างอื่น ๆ			ปริมาณขยะและสิ่งปฏิกูล			พื้นที่ / สภาพการใช้ประโยชน์ (เปลี่ยนสภาพเป็นแหล่งอุตสาหกรรม / พาณิชยกรรม)			เสื่อมโดยธรรมชาติ (ภัยธรรมชาติ)			เสื่อมโดยน้ำมือมนุษย์		
	ทัศนียภาพ			ทัศนียภาพ			ทัศนียภาพ			ทัศนียภาพ			ทัศนียภาพ			ทัศนียภาพ			ทัศนียภาพ		
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ
สปป.ลาว																					
- พืชพันธุ์เจ้าสุกานวงศ์	✓			✓					✓						✓	✓					✓
- พืชพันธุ์ไฮจีนินท์	✓			✓					✓						✓	✓					✓
นครพนม																					
- หมู่บ้านมิตรภาพไทยเวียดนาม	✓			✓					✓						✓	✓					✓
- หอนาฬิกาเวียตนาม	✓			✓					✓						✓	✓					✓
สกลนคร																					
- โบสถ์คริสต์วัดท่าแร่	✓			✓					✓						✓	✓					✓
- พืชพันธุ์พุทธรักษา	✓			✓					✓						✓	✓					✓
- พระธาตุเชิงชุม (หอรบร้างเวียตนาม)	✓			✓					✓						✓	✓					✓
มุกดาหาร																					
- วัดสองคอน	✓			✓					✓						✓	✓					✓
- พืชพันธุ์พืชมานูฮูฮัก	✓			✓					✓						✓	✓					✓
- ตลาดอินโดจีน	✓			✓					✓						✓	✓					✓
- หอแก้ว	✓			✓					✓						✓	✓					✓

เส้นทางที่ 4 ตามเส้นทาง R 9							
กวางจี (Quang Tri)-สะพานมะเข้ด-คำม่วง-นครพนม-สกลนคร-มุกดาหาร							
(กำหนดการเดินทาง 4 วัน 3 คืน)							
ข้อจำกัดในการรับนักท่องเที่ยว	ต้องขออนุญาต			การเข้าถึงได้ทุกฤดูกาล			
	ศักยภาพ			ศักยภาพ			
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	
สปป.ลาว - พิพิธภัณฑ์เจ้าสุภานุวงศ์			✓	✓			
- พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์			✓	✓			
นครพนม - หมู่บ้านมิตรภาพไทย เวียดนาม			✓	✓			
- หอนาฬิกาเวียดนาม			✓	✓			
สกลนคร - โบสถ์คริสต์วัดท่าแร่			✓	✓			
- พิพิธภัณฑ์ภูพาน		✓			✓		
- พระธาตุเชิงชุม (หอระฆังเวียดนาม)			✓	✓			
มุกดาหาร - วัดสองคอน			✓	✓			
- พิพิธภัณฑ์ท่านหนูฮัก			✓	✓			
- ตลาดอินโดจีน			✓	✓			
- หอแก้ว			✓	✓			

เส้นทางที่ 4 ตามเส้นทาง R 9							
กวางจี (Quang Tri)-สะพานพะเขต-คำม่วง-นครพนม-สกลนคร-มุกดาหาร							
(กำหนดการเดินทาง 4 วัน 3 คืน)							
ชื่อเสียงของแหล่งท่องเที่ยว	จำนวนนักท่องเที่ยว			ความหนาแน่นของนักท่องเที่ยวในฤดูท่องเที่ยว			
	ศักยภาพ			ศักยภาพ			
	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	สูง	ปานกลาง	ต่ำ	
สปป.ลาว							
- พิพิธภัณฑ์เจ้าสุภานุวงศ์		✓			✓		
- พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์		✓		✓			
นครพนม							
- หมู่บ้านมิตรภาพไทย เวียดนาม		✓		✓			
- หอนาฬิกาเวียดนาม		✓			✓		
สกลนคร							
- โบสถ์คริสต์วัดท่าแร่		✓			✓		
- พิพิธภัณฑ์ภูพาน	✓			✓			
- พระธาตุเชิงชุม (หอรบั้งเวียดนาม)	✓			✓			
มุกดาหาร							
- วัดสองคอน		✓			✓		
- พิพิธภัณฑ์ท่านหนูฮัก		✓			✓		
- ตลาดอินโดจีน	✓			✓			
- หอแก้ว		✓			✓		

จากการประเมินศักยภาพของแหล่งท่องเที่ยวตามโปรแกรมเส้นทางท่องเที่ยวความทรงจำร่วมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 ใหม่ พบว่าแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 มีศักยภาพในการเข้าถึงแหล่งท่องเที่ยว ศักยภาพในการอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยว ศักยภาพด้านสภาพแวดล้อมที่ดึงดูดนักท่องเที่ยว ศักยภาพในด้านข้อจำกัดในการรองรับนักท่องเที่ยว และศักยภาพในด้านภาพลักษณ์ อยู่ในระดับปานกลาง-สูง

นอกจากนี้ เวทีสังเคราะห์เส้นทางท่องเที่ยวความทรงจำร่วมในแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 ใหม่ เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคม 2556 และวันที่ 8 สิงหาคม 2556 ยังได้มีการนำโปรแกรมเส้นทางที่ได้จากเวทีทั้ง 4 เส้น มาทำการวิเคราะห์เพิ่มเติมในการหาโอกาสทางการตลาด เพื่อให้ผู้ประกอบการและผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในธุรกิจนำเที่ยว มีความเชื่อมั่นในเส้นทางท่องเที่ยวใหม่ตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 ของ 3 จังหวัด 3 ประเทศ ในมิติต่าง ๆ เพิ่มเติม ดังนี้

ปัจจัย	สกลนคร นครพนม มุกดาหาร สปป.ลาว และเวียดนาม
1. ศักยภาพของบุคลากรด้านการให้บริการ	มีศักยภาพในการให้บริการ
2. ศักยภาพบุคลากรด้านการใช้ภาษาต่างประเทศ	ประเทศไทยต้องพัฒนาทักษะด้านภาษาเพิ่มขึ้น โดยเฉพาะภาคอุเทนทร์ให้สามารถใช้ภาษาเพื่อรองรับการก้าวสู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียนหรือ กลุ่มประเทศ CLMV
3. โครงสร้างพื้นฐาน ได้แก่ ถนน ไฟฟ้า ระบบการคมนาคมขนส่ง	มีศักยภาพมากกว่าประเทศสปป.ลาวและเวียดนาม
4. เทคโนโลยี ได้แก่ การเทคโนโลยีเพื่ออำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวในการจองที่พัก และการติดต่อสื่อสารระหว่างนักท่องเที่ยวกับผู้ให้บริการท่องเที่ยว	มีศักยภาพมากสามารถอำนวยความสะดวกแก่นักท่องเที่ยวได้อย่างดี
5. ทำเลที่ตั้ง ได้แก่ ลักษณะภูมิประเทศ แหล่งท่องเที่ยว แหล่งที่พัก แหล่งอาหาร และแหล่งจำหน่ายใช้สอย	มีศักยภาพมาก เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวมากและหลากหลายสามารถตอบสนองความต้องการตาม Life Style ของนักท่องเที่ยวได้ทุกระดับ
6. ชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยว	มีศักยภาพมากกว่าประเทศสปป.ลาวและเวียดนาม เนื่องจากได้รับการยอมรับและมีผู้นิยมมาเที่ยวมาก

7. ความพร้อมด้านการประชาสัมพันธ์	มีศักยภาพมากกว่าประเทศสปป.ลาวและเวียดนาม
8. อุปสงค์ของนักท่องเที่ยวต่างชาติ (ยุโรป เอเชีย อเมริกาฯลฯ)	เป็นที่นิยมในการเข้ามาท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวต่างชาติมาก โดยเฉพาะนักท่องเที่ยวแบบธรรมชาติ ผจญภัย หรือนักท่องเที่ยวที่มีความสนใจในเชิงสังคมและวัฒนธรรม ในประเทศที่ความเจริญยังไม่เข้าถึงมากนัก
9. ความพร้อมของอุตสาหกรรมที่เกี่ยวข้องและเชื่อมโยง	ประเทศไทยมีความพร้อมมากกว่าประเทศสปป.ลาวและเวียดนาม
10. การส่งเสริมและสนับสนุนจากภาครัฐเพื่อให้การท่องเที่ยวเข้มแข็ง	ประเทศไทยมีศักยภาพมากกว่าประเทศสปป.ลาวและเวียดนาม

4.5 แผนที่เสนอแนะเส้นทางการท่องเที่ยวที่เกิดจากความทรงจำร่วมในแหล่งท่องเที่ยวทางสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 ใหม่ ให้เป็นเส้นทางการท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมต่อการรับรู้ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการและชุมชน

เส้นทางที่ 1 ตามเส้นทาง R 8

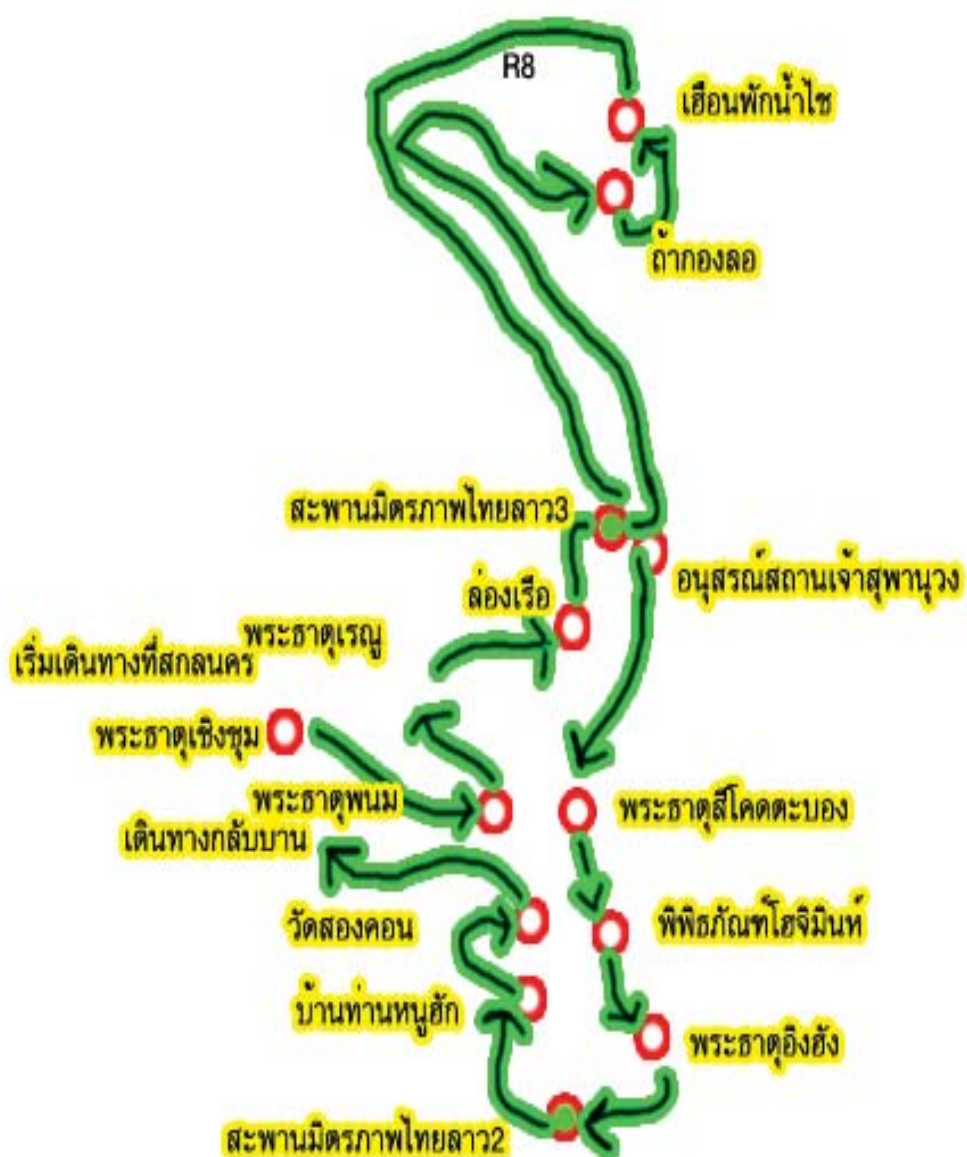
สกลนคร – นครพนม – มุกดาหาร – สหวันนะเขต – เมืองวิงห์ – กวางบิงห์

(กำหนดการเดินทาง 4 วัน 3 คืน)

เส้นทางที่ 2 ตามเส้นทาง R 8
 สกลนคร-นครพนม-คำม่วน-สหัสขันธ์-มุกดาหาร
 (กำหนดการเดินทาง 4 วัน 3 คืน)

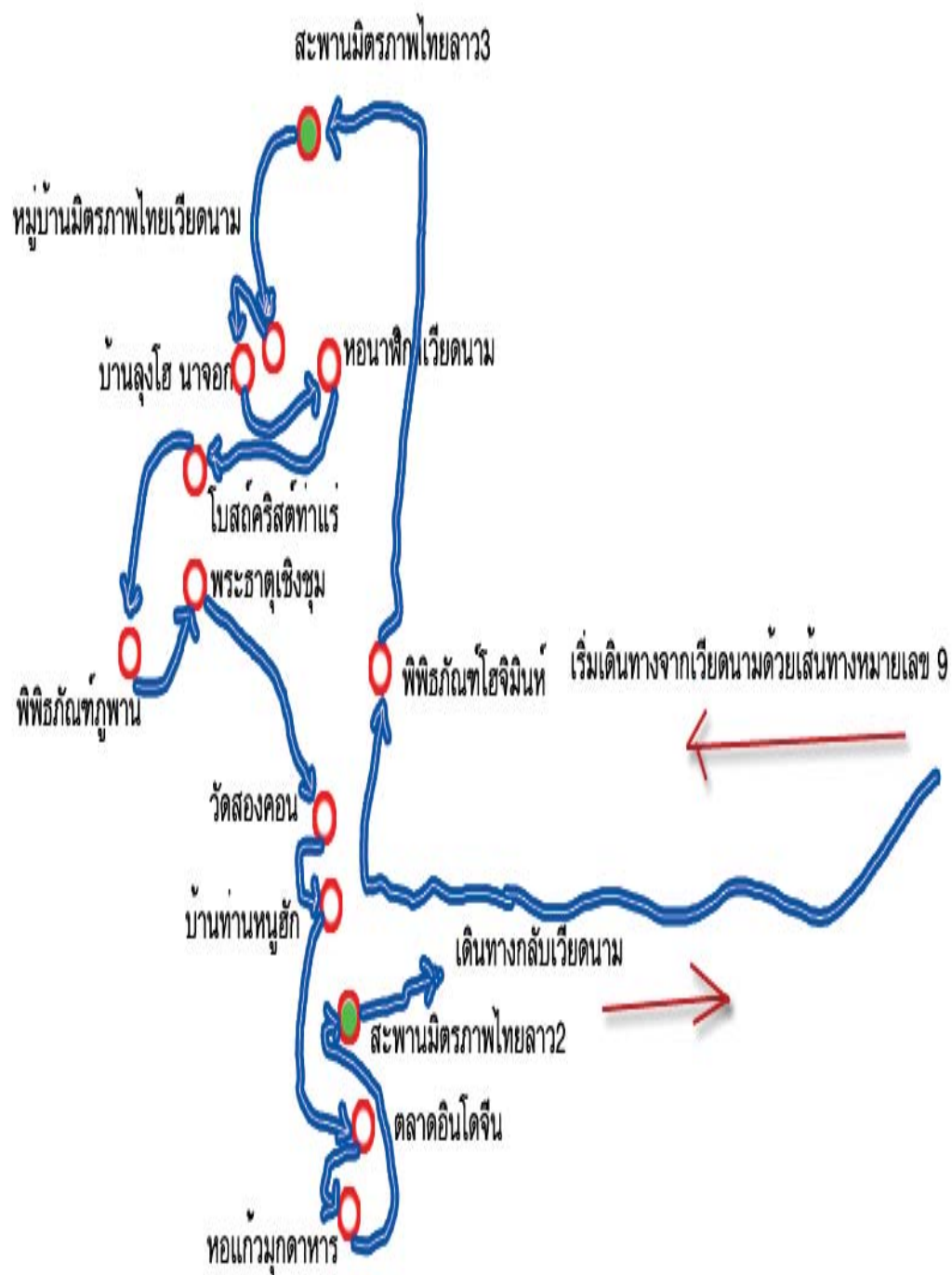

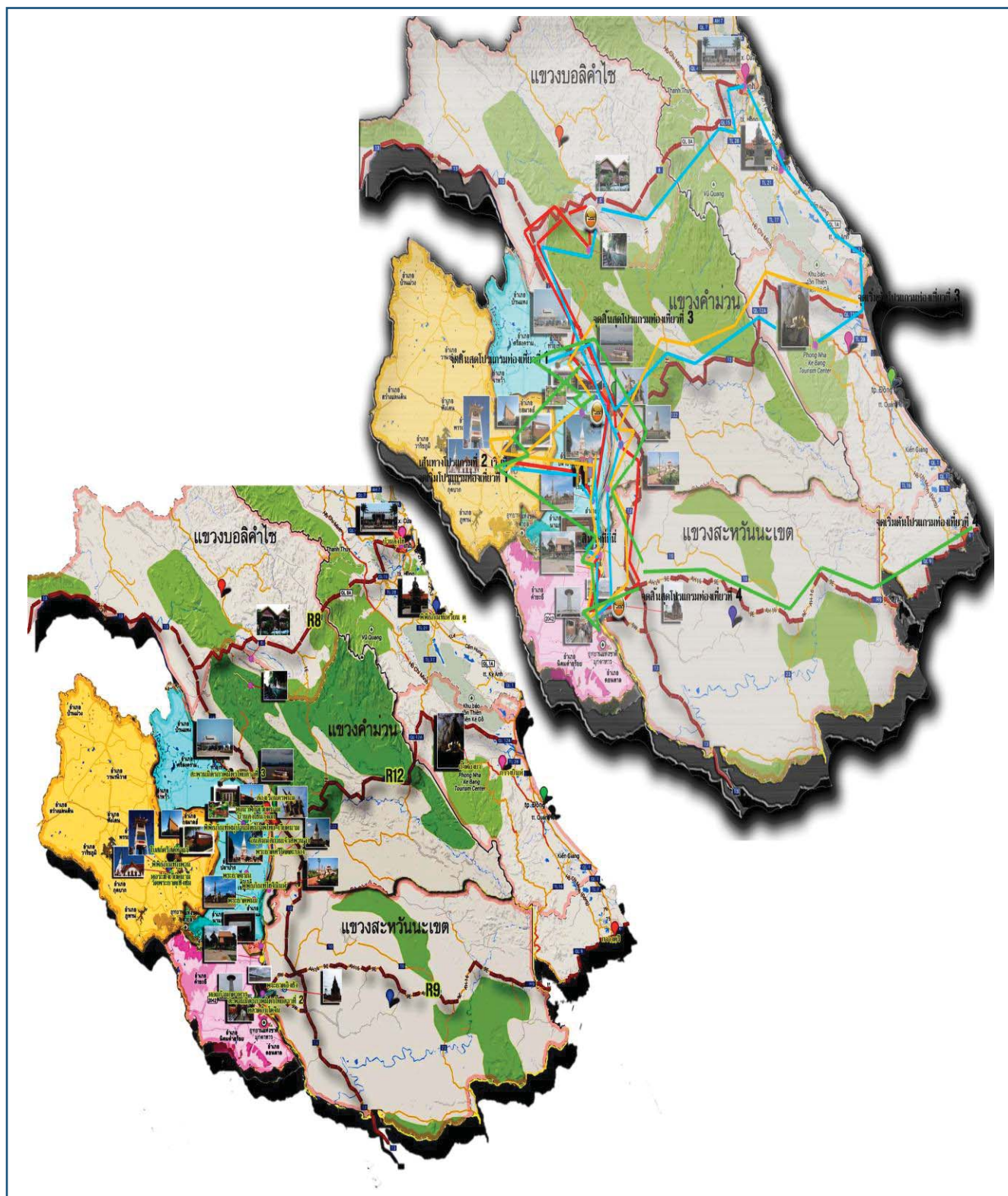

เส้นทางที่ 4 ตามเส้นทาง R 9
 กว่างจิ (Quang Tri)-สะพานมะเข็ด-คำม่วน-นครพนม-สกลนคร-มุกดาหาร
 (กำหนดการเดินทาง 4 วัน 3 คืน)

สัญลักษณ์แทนเส้นทางท่องเที่ยว

- เส้นทางที่ 1 ใช้เส้นทางหลักหมายเลข 8 สกลนคร-นครพนม-มุกดาหาร-สหัสวันนะเขต-เมืองวินห์ (Vinh) - กว่างบิญ (Quang Binh) 4 วัน 3 คืน
- เส้นทางที่ 2 ใช้เส้นทางหลักหมายเลข 13 สกลนคร-นครพนม-มุกดาหาร-คำม่วน-สหัสวันนะเขต 4 วัน 3 คืน
- เส้นทางที่ 3 ใช้เส้นทางหลักหมายเลข 12 เวียดนาม-ท่าแขก-สหัสวันนะเขต-มุกดาหาร-สกลนคร-นครพนม 4 วัน 3 คืน
- เส้นทางที่ 4 ใช้เส้นทางหลักหมายเลข 9 กวางจิ (Quang Tri)- สหัสวันนะเขต-ท่าแขก-นครพนม-มุกดาหาร-สกลนคร 4 วัน 3 คืน

บทที่ 5

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การนำเสนอในบทนี้ แบ่งออกเป็น 2 ตอน ตอนแรกเป็นบทสรุปผลการศึกษาในครั้งนี้ และตอนที่สองเป็นข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในครั้งต่อไป ทั้งสองตอนมีรายละเอียดดังนี้

5.1 บทสรุป

การศึกษานี้มุ่งศึกษาสำรวจสภาพการจัดเส้นทางทางท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R 8 R9 และ R12 และศึกษาการรับรู้ ความพึงพอใจ ต้นทุน (ค่าใช้จ่าย) ในการเดินทางของนักท่องเที่ยวที่มีต่อเส้นทางทางท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรม R8 R9 และ R12 เพื่อวิเคราะห์เส้นทางแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 เดิม และสร้างแผนที่เสนอแนะเส้นทางทางท่องเที่ยวที่เกิดจากความทรงจำร่วมในแหล่งท่องเที่ยวทางสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 ใหม่ ให้เป็นเส้นทางทางท่องเที่ยวที่มีความเหมาะสมต่อการรับรู้ และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยว และสนองต่อความต้องการของผู้ประกอบการและชุมชน

จากการสำรวจสภาพการจัดเส้นทางทางท่องเที่ยว และแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 พบว่าเส้นทาง R8 (เชื่อมระหว่างนครพนม-แขวงคำม่วน-แขวงบอลิคำไซ-เมืองวินห์ (Vinh)) มีความยาวประมาณ 200 กิโลเมตร ช่วงที่ผ่านลาวประมาณ 65 กิโลเมตร เริ่มต้นจากเมืองคำเกิดผ่านเมืองหลักขาว และเมือง นาโป ไปสิ้นสุดที่เมืองวินห์ (Vinh) ในเวียดนาม ซึ่งสภาพถนนตามเส้นทาง R8 ตัดผ่านภูเขาสูงชัน สภาพถนนช่วงที่ผ่านสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวยังอยู่ระหว่างการพัฒนาเส้นทางให้ทัดเทียมมาตรฐานของไทย ทำให้การขนส่งยังไม่สะดวกเท่าที่ควร จึงไม่เหมาะในการขนส่งสินค้า เพราะจะต้องใช้เวลามาก และมีความเสี่ยงในการขนส่งข้ามแดน ไม่มีจุดพักและจุดกระจายสินค้าในการที่จะขนส่งสินค้าต่อไปยังที่อื่นได้ ที่สำคัญใช้เวลาสำหรับพิธีการทางศุลกากรมาก แต่เส้นทาง R8 สามารถเป็นเส้นทางเพื่อการท่องเที่ยวได้ เนื่องจากมีแหล่งท่องเที่ยวระหว่างเส้นทางที่เป็นธรรมชาติ และเป็นที่ยอดนิยมของนักท่องเที่ยวได้

เส้นทาง R9 (เชื่อมระหว่างมุกดาหาร-แขวงสะหวันนะเขต-เมืองดานัง) เป็นเส้นทางที่ยอดนิยมของนักท่องเที่ยวไม่ว่าชาวไทยและชาวต่างชาติให้เดินทางไปในแขวงสะหวันนะเขต ประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เพื่อเดินทางต่อไปที่ประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม เนื่องจากสภาพเส้นทาง R9 ได้มีการปรับปรุงสภาพถนนให้ดีขึ้น โดยมีการปรับเปลี่ยนเส้นทางที่มีสองช่องทางการจราจรมาเป็นสี่ช่องทางการจราจร เพื่อให้การขนส่งสินค้า และการสัญจรในการเดินทางท่องเที่ยวระหว่างจังหวัดไปจนถึงระหว่างประเทศมีประสิทธิภาพมากขึ้น ที่สำคัญตามเส้นทาง R9 ยังมีแหล่งทรัพยากรและแหล่งท่องเที่ยวที่หลากหลาย

เส้นทาง R12 (เชื่อมโยงระหว่างนครพนม-แขวงคำม่วน-เมืองท่าติญ (Ha Tinh)) มีความยาวประมาณ 260 กิโลเมตร ช่วงที่ผ่านลาวประมาณ 140 กิโลเมตร เริ่มจากเมืองท่าแขก ผ่านกลางประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว ไปสิ้นสุดที่เมืองท่าติญ (Ha Tinh) ในเวียดนาม ปัจจุบัน เป็นเส้นทางที่กำลังเป็นที่นิยมสำหรับนักท่องเที่ยวที่จะเดินทางท่องเที่ยวไปยังสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยม

นิยมเวียดนาม เพราะเป็นเส้นทางที่สั้นที่สุด สภาพถนนสามารถใช้การได้ดี ถึงแม้ว่าจะไม่ตีเยียม แต่ก็มีความลาดเอียงของภูเขาน้อยกว่าเส้นทางหมายเลข 9 จากจังหวัดมุกดาหารของประเทศไทย เชื่อมต่อแขวงสะหวันนะเขตของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวเข้าสู่สาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนามทางด้านลาวบาว เมืองกว๋างจิ (Quang Tri) ซึ่งเส้นทาง R12 นี้ จะเหมาะที่จะเป็นเส้นในการขนส่งสินค้า (โลจิสติกส์) โดยเฉพาะสินค้าการเกษตรจากประเทศไทยไปยังประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนามแล้วไปประเทศจีน หรือจากประเทศจีน เข้าสู่สาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม เข้าสู่สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว มาที่ประเทศไทย มากที่สุด เพราะใช้ระยะเวลาในการขนส่งเพียง 3 วัน นับได้ว่าเป็นเส้นทางที่สั้นที่สุด และเส้นทาง R12 นี้สามารถพัฒนาเส้นทางให้เป็นเขตเศรษฐกิจพิเศษสะหวัน-เซโน และ ฮานอย

การรับรู้และความพึงพอใจของนักท่องเที่ยวที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 นักท่องเที่ยวมีการรับรู้ในแหล่งท่องเที่ยว และ มีระดับความพึงพอใจต่อแหล่งท่องเที่ยวอยู่ในระดับมาก

สำหรับต้นทุน (ค่าใช้จ่าย) ในการเดินทางท่องเที่ยวใน 3 จังหวัด คือ สกลนคร มุกดาหาร นครพนม โดยทางรถยนต์ นักท่องเที่ยวส่วนใหญ่จะเดินทางเป็นหมู่คณะเฉลี่ยไม่เกิน 15 คน จะมีต้นทุนในการใช้จ่ายเฉลี่ยต่อคนประมาณ 3,000–4,500 บาท (รวมค่าที่พัก อาหาร) ต่อทริปเดินทาง 2 วัน 1 คืน หากนักท่องเที่ยวเดินทางมาโดยเครื่องบินจะมีค่าใช้จ่ายเพิ่มต่อคนประมาณ 1,000 บาท

ในกรณีนักท่องเที่ยวเดินทางไปยัง สปป.ลาว และเวียดนาม ไม่ว่าจะเดินทางข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว 2 ที่จังหวัดมุกดาหาร หรือ สะพานมิตรภาพไทย-ลาว 3 ที่จังหวัดนครพนม จะมีต้นทุนค่าใช้จ่ายต่อคณะเฉลี่ยไม่เกิน 15 คน ประมาณ 8,000–15,000 บาท (รวมค่าที่พัก อาหาร) ต่อทริปเดินทาง 3 วัน 4 คืน

สำหรับการวิเคราะห์เส้นทางอาศัยแนวคิดความทรงจำร่วมเชิงสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่ม “สนุก” ซึ่งประกอบด้วย จังหวัดสกลนคร นครพนม มุกดาหาร ที่เชื่อมโยงกับแหล่งท่องเที่ยวตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 ผ่านสะพานมิตรภาพ 2 จังหวัดมุกดาหาร และสะพานมิตรภาพ 3 จังหวัดนครพนมสู่แขวงบอลิคำไซ แขวงคำม่วน และแขวงสะหวันนะเขต สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว เชื่อมไปยังเมืองวินห์ (Vinh) เมืองฮาติง เมืองกว๋างจิ (Quang Tri) เมืองกว๋างบิ่ญ (Quang Binh) เมืองเถื่อเทียน - เว้ (Thua Thien Hue) และเมืองดานัง (Da Nang) ประเทศเวียดนาม ซึ่งอาศัยแนวคิดความทรงจำร่วมของคน 3 ประเทศ คือ ประเทศไทย (สกลนคร นครพนม มุกดาหาร) สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม ที่มีต่อแหล่งท่องเที่ยว จากการศึกษาโครงการย่อยที่ 1 พบว่า ความทรงจำร่วมในแหล่งท่องเที่ยวที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์ ผูกพันกันระหว่างกัน 3 ประเทศ นั้น พบว่าเกิดจากการที่คนใน 3 ประเทมีความทรงจำร่วมกันใน 4 ด้าน คือ

ความทรงจำร่วมแรก เป็นความทรงจำร่วมเกี่ยวกับบรรพบุรุษตั้งแต่ยุคสงครามอินโดจีน ในการกอบกู้เอกราชสู้รบ และอพยพหนีสงครามจนก่อเกิดเป็น ความเชื่อ ความศรัทธา และความผูกพันร่วมกันของผู้นำประเทศเวียดนามที่คนไทยรู้จักในนามของลุงโฮ (โฮจิมินห์) ที่หมู่บ้านมิตรภาพไทย-เวียดนาม จังหวัดนครพนม ปัจจุบันใน 3 จังหวัดของประเทศไทย คือ สกลนคร นครพนม มุกดาหาร จะมีคนไทยเชื้อสายเวียดนามจำนวนมากอาศัยอยู่ นอกจากนี้ยังมีความทรงจำร่วมเกี่ยวกับท่านหนูฮัก หนูฮัก พุมสะหวัน อดีตประธานประเทศสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว และอดีตในผู้ร่วมก่อตั้งพรรคประชาชนปฏิวัติลาว ซึ่งท่านหนูฮักพร้อมกับเจ้าสุภานุวงศ์และผู้นำลาวได้เคยมาพำนักในประเทศไทย ที่บ้านพาลูกา อำเภอหว้านใหญ่ จังหวัดมุกดาหาร ซึ่งเป็นบ้านเกิดของท่านหนูฮัก ปัจจุบันบ้านเดิม

ของหนุฮักที่พาลูกา ยังคงเหลือเสาบ้านเพียงเสาเดียวเป็นอนุสรณ์ และได้รับการบูรณะจากภาครัฐของทั้งสองประเทศ (ไทย-ลาว)

ความทรงจำร่วมที่ 2 เป็นความทรงจำร่วมในเรื่องชาติพันธุ์ชาวภูไท ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใหญ่ที่สุดรองลงมาจากกลุ่มไทลาว ส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ โดยมีแม่น้ำโขงแยกกลุ่มนี้ออกจากภูไทในภาคเหนือของลาว และญวน กลุ่มภูไทกลุ่มใหญ่ที่สุดอาจจะอยู่แถบลุ่มน้ำโขง และแถบเทือกเขาภูพาน เช่น จังหวัดนครพนม ได้แก่อำเภอนาแก เรณูนคร ธาตุพนม ศรีสงคราม เมืองนครพนม จังหวัดสกลนคร ได้แก่ อำเภอพรรณานิคม วาริชภูมิ พังโคน บ้านม่วง วานรนิวาส กุสุมาลย์ สว่างแดนดิน กุดบาก และจังหวัดมุกดาหาร ที่อำเภอคำชะอี เมืองมุกดาหาร นิคมคำสร้อย ดอนตาล หนองสูง ส่วนชาวภูไทในสาธารณประชาธิปไตยประชาชนลาว อาศัยอยู่ที่แขวงสะหวันนะเขต เมืองวังอ่างคำ ซึ่งเป็นจังหวัดที่อยู่ทางทิศใต้ของลาว และชาวภูไทในสาธารณรัฐประชาธิปไตยสังคมนิยมเวียดนาม จะอาศัยอยู่บริเวณ จังหวัดเซินลา (Son La) เดียนเบียน (Dien Bien) เอียนบาย (Yen Bai) ล่าวกาย (Lao Cai) ฮัวบิ่นห์ (Hoa Binh) แทงฮว่า (Thanh hoa) เหงะอาน (Nghe An) ที่เชื่อมโยงวัฒนธรรมด้านภาษา การแต่งกาย วิถีชีวิตของคนทั้งสามประเทศเข้าด้วยกัน (Cultural Attraction)

ความทรงจำร่วมที่ 3 เป็นความทรงจำร่วมในความเชื่อ และสิ่งศักดิ์สิทธิ์ ของคน 3 ประเทศ ของคนไทย คนลาวและ คนภูไท ในเวียดนาม เกี่ยวกับความเคารพศรัทธาในองค์พระธาตุพนม พระธาตุอิงฮัง พระธาตุศรีโคตรบอง ซึ่งถือเป็นสิ่งศักดิ์สิทธิ์บูชาร่วมกันใน 3 ประเทศ

ความทรงจำร่วมที่ 4 เป็นความทรงจำร่วมในทรัพยากรธรรมชาติ ร่วมกัน ในการอาศัยล่าน้ำโขงดำเนินชีวิต ตั้งแต่อดีตสู่ปัจจุบัน ใช้แหล่งท่องเที่ยวตามธรรมชาติ ในการสร้างรายได้ สร้างอาชีพ และใช้ประโยชน์จากธรรมชาติเป็นส่วนใหญ่ เช่น ถ้ำฟองญาในเวียดนาม ถ้ำกองลอ ใน สปป.ลาว ซึ่งประเทศเวียดนามและ สปป.ลาวยังมีความเป็นธรรมชาติสูง

จากความทรงจำร่วมดังกล่าว ได้นำมาวิเคราะห์เส้นทางในการท่องเที่ยวตามความทรงจำร่วม ใน 4 เส้นทางตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 ดังนี้

เส้นทางที่ 1 ตามเส้นทาง R 8 (4 วัน 3 คืน) สกลนคร-นครพนม-มุกดาหาร-สะหวันนะเขต-เมืองวินห์ (Vinh)-กว๋างบิ่ญ (Quang Binh)

สกลนคร --- พระธาตุเชิงชุม --- ชมหอระฆังเวียดนาม --- พระธาตุเรณูนคร --- พระธาตุพนม --- วัดสองคอน --- บ้านพาลูกา --- พักที่มุกดาหาร --- ข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว 2 --- แขวงสะหวันนะเขต --- พิพิธภัณฑ์โฮจิมินห์ --- พระธาตุศรีโคตรบอง --- ถ้ำกองลอ --- พักที่เรือน้ำไขแขวงบอริคำไซ --- เมืองวินห์ (Vinh) --- บ้านลุงโฮจิมินห์ --- พิพิธภัณฑ์กวีเหวียนญู --- เมืองกว๋างบิ่ญ (Quang Binh) --- ถ้ำฟองญา --- นครพนม --- ข้ามสะพานมิตรภาพไทย-ลาว 3 --- พักนครพนม

เส้นทางที่ 2 ตามเส้นทาง R 8 (4 วัน 3 คืน) สกลนคร – นครพนม – คำม่วน – สะหวันนะเขต – มุกดาหาร

สกลนคร --- พระธาตุเชิงชุม --- พระธาตุเรณูนคร --- พระธาตุพนม --- บ้านลุงโฮจิมินห์ --- ล่องเรือตามล่าน้ำโขง --- ข้ามสะพานมิตรภาพไทย – ลาว 3 --- ถ้ำกองลอ --- พักที่เรือน้ำไข --- แขวงคำม่วน --- อนุสาวรีย์เจ้าสุภานุวงศ์ ---

พระธาตุศรีโคตรบอง --- พิพิธภัณฑสถานโฮจิมินห์ --- พระธาตุอิงฮัง --- พักที่แขวงสะหวันนะเขต --- มุกดาหาร --- ข้ามสะพานมิตรภาพไทย - ลาว 2 --- ตลาดอินโดจีน --- พิพิธภัณฑสถานบ้านท่านหนูฮัก --- วัดสองคอน --- พักนครพนม

เส้นทางที่ 3 ตามเส้นทาง R 9 (4 วัน 3 คืน) กว่างจิ (Quang Tri)-สะหวันนะเขต-คำม่วน-นครพนม-สกลนคร-มุกดาหาร

กว่างจิ (Quang Tri) (สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม) --- แขวงสะหวันนะเขต --- พิพิธภัณฑสถานโฮจิมินห์ --- พิพิธภัณฑสถานเจ้าสุภานุวงศ์ --- พักที่เมืองท่าแขก --- ข้ามสะพานมิตรภาพไทย - ลาว 3 --- นครพนม --- พิพิธภัณฑสถานบ้านลุงโฮจิมินห์ --- หมู่บ้านมิตรภาพไทย- เวียดนาม --- หอนาฬิกาเวียดนาม --- สกลนคร --- อาสนะวิหารอัครเทวดามิคาล่าแอลท่าแร่ --- พิพิธภัณฑสถาน --- พระธาตุเชิงชุม --- หอระฆังเวียดนาม --- พักที่สกลนคร --- มุกดาหาร --- วัดสองคอน --- พิพิธภัณฑสถานบ้านท่านหนูฮัก --- หอแก้วมุกดาหาร --- ตลาดอินโดจีน --- พักที่มุกดาหาร --- ข้ามสะพานมิตรภาพไทย- ลาว 3 --- เดินทางกลับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

เส้นทางที่ 4 ตามเส้นทาง R 12 (4 วัน 3 คืน) เวียดนาม-คำม่วน-สะหวันนะเขต-มุกดาหาร-สกลนคร-นครพนม

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม --- เมืองท่าแขก --- อนุสาวรีย์เจ้าสุภานุวงศ์ --- พิพิธภัณฑสถานโฮจิมินห์ --- แขวงสะหวันนะเขต --- ข้ามสะพานมิตรภาพไทย - ลาว 2 --- มุกดาหาร --- พิพิธภัณฑสถานบ้านท่านหนูฮัก --- วัดสองคอน --- พระธาตุพนม --- พระธาตุเรณูนคร --- สกลนคร --- พระธาตุเชิงชุม --- หอระฆังเวียดนาม --- พิพิธภัณฑสถาน --- อาสนะวิหารอัครเทวดามิคาล่าแอล ท่าแร่ --- นครพนม --- บ้านลุงโฮจิมินห์ บ้านนาจอก --- หอนาฬิกา --- ล่องเรือตามลำน้ำโขง --- พักที่นครพนม --- ข้ามสะพานมิตรภาพไทย - ลาว 3 --- เดินทางกลับสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

จากการสังเคราะห์เส้นทาง และศักยภาพตามโปรแกรมการท่องเที่ยวความทรงจำร่วมในแหล่งท่องเที่ยวสังคมและวัฒนธรรมตามเส้นทาง R8 R9 และ R 12 ของ 3 จังหวัด 3 ประเทศ พบว่า โอกาสทางการตลาดของแหล่งท่องเที่ยวดังกล่าวจะเน้นกลุ่มนักท่องเที่ยว (Tourists) หรือนักเดินทาง (travelers) เฉพาะที่มีความสนใจพิเศษในด้านประวัติศาสตร์ สังคมและวัฒนธรรม (Historical and special interests) ซึ่งลักษณะในการเดินทางอาจเดินทางเป็นกลุ่ม (Group Tour หรือ Escort Tour) หรือเดินทางส่วนบุคคล (Independent Tour) ตามความมุ่งหมายในการเดินทาง

5.2 ข้อเสนอแนะ

ในการจัดเส้นทางท่องเที่ยวเชิงสังคมและวัฒนธรรม ตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 ซึ่งปัจจุบันทั้ง 3 จังหวัด 3 ประเทศไทย ลาว และเวียดนามได้มีการพัฒนาความร่วมมือไปสู่จังหวัดบนเส้นทางแนวระเบียงตะวันออกสู่ตะวันตก East-West Economic Corridor และจังหวัดในกรอบของประเทศอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง นับว่าเป็นนิมิตหมายที่ดีต่อความร่วมมือกันในการพัฒนา อันจะนำไปสู่ความร่วมมือ มิตรภาพและความสัมพันธ์อย่างมั่นคง ยั่งยืนต่อไปในอนาคต ซึ่งคณะวิจัยมีข้อเสนอแนะที่พบในงานวิจัยดังนี้

ด้านนโยบาย

1. ภาครัฐควรสนับสนุนให้มีมาตรการ หรือ ข้อกำหนดในการเข้า – ออกด่านทั้ง 3 จังหวัด 3 ประเทศ ให้เป็นรูปแบบ One Stop Service
2. ภาครัฐควรมีมาตรการในการเก็บค่าธรรมเนียมด้านสากลแต่ละด้านของ 3 ประเทศ เช่น มุกดาหาร – สะหวันนะเขต แดนสะหวัน-ลาวบาว ด้านนครพนม-คำม่วน ให้เท่ากันทุกด้าน
3. ภาครัฐควรปรับปรุงกฎระเบียบ และขั้นตอนพิธีการศุลกากร เกี่ยวกับเอกสารผ่านแดนต่างๆ ในการเดินให้ได้รับความรวดเร็ว และได้มาตรฐาน ลดขั้นตอนในการเก็บค่าธรรมเนียม ณ ด้านสากล
4. ภาครัฐและภาคเอกชนควรร่วมมือกันในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานต่างๆ อาทิ ศูนย์บริการเพื่ออำนวยความสะดวก ให้กับนักท่องเที่ยว
5. ภาครัฐควรสนับสนุน ส่งเสริม งบประมาณในการปรับปรุงสิ่งอำนวยความสะดวกให้กับนักท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน สะดวก ถูกหลักอนามัยและที่สำคัญต้องปลอดภัยกับนักท่องเที่ยว

ด้านเศรษฐกิจ

1. ภาครัฐและภาคเอกชนควรส่งเสริม ผลักดันการจัดกิจกรรมการท่องเที่ยวร่วมกันระหว่าง 3 จังหวัด 3 ประเทศ เพื่อสร้างมูลค่าเพิ่มในการท่องเที่ยว
2. ภาครัฐและภาคเอกชนควรส่งเสริมการประชาสัมพันธ์ด้านการท่องเที่ยวใน 3 จังหวัด 3 ประเทศ โดยเฉพาะแหล่งท่องเที่ยวใหม่เชิงสังคมและวัฒนธรรมตามความทรงจำร่วม เพื่อเน้นความสัมพันธ์และผูกพันของ 3 ประเทศ ตามเส้นทาง R8 R9 และ R12 โดยเน้นโปรแกรมการท่องเที่ยวที่เชื่อมโยง 3 จังหวัด 3 ประเทศ และให้มีการพักค้างอย่างน้อย จังหวัด หรือ แขวงละ 1 คืน เพื่อเพิ่มรายได้จากการท่องเที่ยวให้มีรายได้เพิ่มขึ้นในแต่ละประเทศ
3. ผู้ประกอบการธุรกิจนำเที่ยว หรือผู้มีส่วนเกี่ยวข้องในธุรกิจนำเที่ยว ควรศึกษากฎหมาย ระเบียบ ข้อกำหนดต่างๆ เกี่ยวกับการลงทุน การค้า การบริการ การจดทะเบียนลิขสิทธิ์ สิทธิบัตร ที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว ให้ถูกต้องตามกฎหมายของแต่ละประเทศ
4. ภาครัฐควรปรับปรุงสนับสนุนส่งเสริมศูนย์บริการข้อมูลการท่องเที่ยวและสิ่งอำนวยความสะดวก เพื่อรองรับนักท่องเที่ยวในการเปิดเสรีอาเซียน (AEC) ตามแนวเส้นทางระเบียงเศรษฐกิจเศรษฐกิจตะวันออก - ตะวันตก และ อนุภูมิภาคแม่น้ำโขง เพื่อให้เกิดประโยชน์ร่วมกันทั้ง 3 ประเทศ
5. ภาครัฐและภาคเอกชนควรพัฒนามาตรฐานการบริการบุคลากรด้านการท่องเที่ยว เช่น ธุรกิจที่พัก ร้านอาหาร ร้านขายของที่ระลึก และธุรกิจที่เกี่ยวข้องกับการท่องเที่ยว
6. ภาครัฐและภาคเอกชนควรประสานงานร่วมมือกันในการปรับปรุงผลิตภัณฑ์ด้านการท่องเที่ยวให้หลากหลายเพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยว

ด้านสังคม-วัฒนธรรม

1. เน้นการท่องเที่ยวเชิงสังคมวัฒนธรรม ร่วมกันของคน 3 ประเทศ เช่น ความเชื่อในวัฒนธรรม ประเพณีปล่อยกระทงไฟตามแม่น้ำ หรือเรียกว่า การท่องเที่ยวเชิงจิตวิญญาณ (Spiritual Tourism)

2. ใน 3 จังหวัด 3 ประเทศ มีความคล้ายคลึงกันในด้านภาษา และวัฒนธรรม รูปแบบการดำรงชีวิต ไม่แตกต่างกันมาก และที่สำคัญมีความสัมพันธ์ ผูกพันจนกลายเป็นความทรงจำร่วมกัน

ด้านการคมนาคม

1. การเดินทางในประเทศสาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม จะมีกฎหมายจำกัดความเร็ว ในการเดินทางได้ไม่เกิน 70-80 กิโลเมตร ซึ่งเป็นอุปสรรคที่สำคัญในการเดินทาง

บรรณานุกรม

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2547). **คู่มือการปฏิบัติงานการท่องเที่ยวและกีฬา สำหรับข้าราชการและพนักงานรัฐวิสาหกิจในสังกัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา**. กรุงเทพมหานคร: สำนักปลัดกระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา.
- จำเนียร ชุณหโสภาค. (2553). **รูปแบบการเสริมสร้างศักยภาพของชุมชนโดยการมีส่วนร่วมเพื่อพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนของกลุ่มจังหวัดภาคกลางตอนล่าง**. ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เลิศพร ภาระสกุล. (2551). **ภาพลักษณ์ของประเทศไทยในสายตาของนักท่องเที่ยวต่างชาติ**. วารสารบริการและการท่องเที่ยวไทย, ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 (มกราคม – มิถุนายน 2551).
- เลิศพร ภาระสกุล. (2552). **แรงจูงใจและระดับความสนใจในแหล่งท่องเที่ยวของนักท่องเที่ยวชาวจีนในประเทศไทย**. รวมบทความวิจัยการประชุมสัมมนาวิชาการเครือข่ายและงานวิจัยสาขาการท่องเที่ยวและการโรงแรมครั้งที่ 1. มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.
- สุเทพ พันประสิทธิ์. เลิศพร ภาระสกุล และวันเพ็ญ พินเือก. (2547). **กลยุทธ์การจัดการเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวจังหวัดชายแดนไทยและกัมพูชา กรณีศึกษาจังหวัดสระแก้ว บุรีรัมย์ สุรินทร์และศรีสะเกษ**. รายงานการวิจัยชุดโครงการนโยบายและแผนอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว. กรุงเทพมหานคร.
- สำนักงานบริหารยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดภาคตะวันออกเฉียงเหนือ. (2552).
- Cooper, Chris, Fletchet, J., Fyall, A., Gilbert, D., and Wanhill, Stephen. (2005). **Tourism Principles and Practice**. 3 rd ed. Harlow: Pearson Education Limited.
- Chon, K. S. (1989). Understanding recreational traveler's motivation, attitude and satisfaction. **Revue de Tourisme** 1: 3 – 6.
- Cole, M., and Scribner, S. (1974). **Culture and Thought**. New York: John Wiley and Sons.
- Crompton, J. L. (1979b). An assessment of the image of Mexico as a vacation destination and the influence of geographical location upon that image. **Journal of Travel Research** 17(1): 18 -23
- Goodrich, J. N. (1978). The relationship between preferences for and perceptions of vacation destinations: Application of a choice model. **Journal of Travel Research** 17 (2): 8-13.
- Hargie, O. (1986). **A Handbook of Communication Skills**. London: Routledge.
- Huston, T., and Levinger, G. (1978). Interpersonal attraction and relationships. **Annual Review of Psychology** 29 : 115 – 156.

- Keown, C., Jacob, L., and Worthley, R. (1984). American tourists' perceptions of retail stores in 12 selected countries. **Journal of Travel Research** 22 (3): 26-30.
- Krech, D., and Crutchfield, R. S. (1948). **Theory and Problems of Psychology**. New York: McGraw – Hill.
- Mathieson, A., and Wall, G. (1982). **Tourism: Economic, Physical and Social Impacts**. Harlow: Longman
- Mayo, E. J.(1975). Tourism and the National Parks: A Psychographic and attitudinal survey. **Journal of Travel Research** 14 (1): 14 – 18.
- McGuire, W. J. (1969). The nature of attitudes and attitude change. In Lindzey, G., and Aronson, A. (eds), **The Handbook of Social Psychology** 3.2nd ed. Reading, MA: Addison – Wesley Publishers.
- McClelland, R.W., and Foushee, K.D. (1983). Negative images of the United States as expressed by tour operators from other countries. **Journal of Travel Research** 22 (1): 2- 5
- Moutinho, L. (1987). Consumer behavior in tourism. **European Journal of Marketing** 21(10) : 5 – 44.
- Mitchell, T. (1978). **People in Organizations**. New York: McGraw – Hill.
- Pizam, A. (1999). Cross – cultural tourist behavior. In Pizam, A, and Mansfeld, Y. (1999). **Consumer Behavior in Travel and Tourism**. New York: The Haworth Hospitality Press.
- Pizam, Abraham, and Mansfeld, Yoel.(2000). **Consumer Behavior in Travel and Tourism**. Oxford: The Haworth Hospitality Press.
- Robinson, G. L. N., and Nemetz, L.(1988). **Cross – Cultural Understanding**.UK: Prentice – Hall International.
- Redding, S. G. (1980). Management education for orientals. In Garratt, B., and Stopford, J. (eds.), **Breaking Down Barriers – Practice and Priorities for International Management Education**. London: Gower Press.
- Samovar, L. A., and Proter, R. E. (1991). **Communication Between Cultures**. Belmont, CA : Wadsworth Publishing Company.
- Schiffman, L. G., and Kanuk, L. L. (1987). **Consumer Behavior**. Englewood Cliffs, New Jersey: Prentice – Hall.
- Stephen, W., and Stephan, C.(2005). Intergroup anxiety. **Journal of Social Issues** 41: 157 -166.
- Tajfal, H. (1969). Social and cultural factors in perception. In Lindzey, G., and Aronson, E. (eds.), **The Handbook of Social Psychology**. Reading, MA: Addison – Wesley Publishers.

เว็บไซต์

<http://www.oceansmile.com/map/e/325.gif>

http://marketingdatabase.tat.or.th/ewt_news.php?nid

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก

รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่ม

ภาคผนวก ข

รายชื่อผู้เข้าร่วมสนทนากลุ่มและสังเคราะห์เส้นทางการท่องเที่ยว

รายชื่อผู้เข้าร่วม “การศึกษาศักยภาพ เส้นทางและมูลค่าเพิ่มของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและ
วัฒนธรรมในกลุ่มจังหวัดสกลนคร-นครพนม-มุกดาหาร สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)”
วันพฤหัสบดีที่ 4 กรกฎาคม 2556 ณ โรงแรมมุกดาหารแกรนด์ จังหวัดมุกดาหาร

จังหวัดสกลนคร

ลำดับที่	ชื่อ - สกุล	หน่วยงาน
1	นายสุรพล ยงยอด	สำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดสกลนคร
2	นางสาวปัทมาชะ อินธิแสง	สำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดสกลนคร
3	นายวัชร เพ็ญสา	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสกลนคร
4	นางสาวอิงฟ้า นวลมณี	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดสกลนคร
5	นางสาววรินทร์ทิพย์ ธนขัญจารุศิริ	กลุ่มส่งเสริมศาสนา ศิลปะ และวัฒนธรรม
6	นางเพ็ญนิภา ลาภมี	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสกลนคร
7	คุณจิราลักษณ์ บุญแก้ววุฒิ	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสกลนคร
8	นางทองหล่อ ปาริพันธ์	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร
9	นางสาวรติมา ขาดิสุข	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร
10	นายณพรัตน์ มาตรสงคราม	องค์การบริหารส่วนจังหวัดสกลนคร
11	นางสาวรินทร์อัส ปุญญสุขพัฒน์	Green Wolrd Travel
12	นายพสุธา โกมลมาลย์	มร.สพ.
13	นางสิริกร พรหมพิภักดิ์	สำนักงานการท่องเที่ยวจังหวัดสกลนคร (แทน)
14	นายสยามรัฐ กุลศิริ	เจ้าของกิจการร้านอาหารพวงเพชร อำเภอเมือง จังหวัด สกลนคร หมายเลขโทรศัพท์ 089-6615507
15	นางสาวจินิธา พาณิชย์	ผู้จัดการบริษัททัวร์ กรีนเวิลด์ ทราเวล 1658 / 14 ตำบล ธาตุเชิงชุม อำเภอเมือง จังหวัดสกลนคร หมายเลข โทรศัพท์ 042 – 712418 E-mail geenworldtrvl.m@gmail.com
16	คุณสุรเชษฐ์ จิวพรหม	เจ้าของบริษัททัวร์จังหวัดสกลนคร

รายชื่อผู้เข้าร่วม “การศึกษาศักยภาพ เส้นทางและมูลค่าเพิ่มของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและ
วัฒนธรรมในกลุ่มจังหวัดสกลนคร-นครพนม-มุกดาหาร สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)”
วันพฤหัสบดีที่ 4 กรกฎาคม 2556 ณ โรงแรมมุกดาหารแกรนด์ จังหวัดมุกดาหาร

จังหวัดมุกดาหาร

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	หน่วยงาน
1	นางสาวเปี่ยมสุข ปรีดี	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬา
2	นายปราโมทย์ ชาวเมืองโขง	วัฒนธรรมจังหวัดมุกดาหาร
3	นายไมตรี แสนบุษุม	รองนายกเทศบาลตำบลชะโนด
4	นายสมบัติ บางทราย	อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ
5	นางสาวสุริยญา พรหมเสนา	อุทยานแห่งชาติภูผาเทิบ
6	คุณสมศักดิ์ สีบุญเรือง	หอการค้าจังหวัดมุกดาหาร
7	นางวิลาสินี เจริญสุข	หอการค้าจังหวัดมุกดาหาร
8	นายสัจจา วงศ์กิตติธร	วี ไอ พี สยามทราเวล
9	นายธีระยุทธ วาปี	บ้านหนูฮัก
10	นายอภิสิทธิ์ กุลสิทธิ์	ผู้ใหญ่บ้านพาลูกา
11	คุณบัวเรือน สิทธิศักดิ์ธนกุล	โอบอ้อมทัวร์
12	นางสาวกัลญา สุวรรณพันธ์	บริษัทรุ่นใหม่การท่องเที่ยว
13	นางอุมาพร มาปะทา	บริษัทรุ่นใหม่การท่องเที่ยว
14	นายนรา คล่องดี	นราการท่องเที่ยว
15	คุณถาวร เหมียนวัน	บริษัททัวร์ไทยเวียดนาม
16	นายธงชัย นาคนายม	สองพี่น้องการท่องเที่ยว (ดี)
17	นางทัศนีย์ นาคนายม	สองพี่น้องการท่องเที่ยว (ดี)
18	บราเดอร์ วรเมธ มาหนู	สักการสถานพระมารดาแห่งมรณสักขี
19	บราเดอร์ กฤษฎา ว่องไว	สักการสถานพระมารดาแห่งมรณสักขี
20	นายชาญณรงค์ ไวยวุฒิ	เจ้าของกิจการบริษัทสหชัยทัวร์
21	นางอารีย์ เอื้อกุลรวาวัตร	สหชัยทัวร์
22	คุณไชยอนันต์	
23	นายอนุศักดิ์ ตั้งปณิธานนท์	เจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองจังหวัดมุกดาหาร
24	คุณสัจจา วงศ์กิตติธร	กรรมการผู้จัดการมุกดาหารแกรนด์โฮเทล 78 ถนนสองนางสถิต ตำบลมุกดาหาร อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร หมายเลขโทรศัพท์ 042- 612020 E-mail : Mukdahangrand@gmail.com
25	นายนรา คล่องดี	ผู้จัดการบริษัททัวร์นราการท่องเที่ยว จังหวัด มุกดาหาร

26	นายชูโรจน์ ตรีประภากร	กรรมการสมาคมบ.ทัวร์โรจน์ไต้ตั้ง 187 ถนน พิทักษ์พนมเขต อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร หมายเลขโทรศัพท์ 089-7107444 E-mail : CHUROTA@gmail.com
27	นายถาวร เจริญวัน	ผู้จัดการทัวร์ไทย-เวียดนาม 264 พ.ผดุงนิคมเขต อำเภอเมือง จังหวัดมุกดาหาร หมายเลขโทรศัพท์ 0894180010 E-mail: thaiviettour@yahoo.com

รายชื่อผู้เข้าร่วม “การศึกษาศักยภาพ เส้นทางและมูลค่าเพิ่มของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคมและ
วัฒนธรรมในกลุ่มจังหวัดสกลนคร-นครพนม-มุกดาหาร สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)”
วันพฤหัสบดีที่ 4 กรกฎาคม 2556 ณ โรงแรมมุกดาหารแกรนด์ จังหวัดมุกดาหาร

จังหวัดนครพนม

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	หน่วยงาน
1	นายเศรษฐี จันทร์ชมภู	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด
2	นายอุทัย ใจแก้ว	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัด
3	ผช.ชนพร พูลเพิ่ม(แทน)	การท่องเที่ยวแห่งประเทศไทยนครพนม
4	นางสุวารี แสบงบาล	สำนักวัฒนธรรมจังหวัดนครพนม
5	นางสาววิภากรณ์ สถานทิพย์	สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดนครพนม
6	นายประสิทธิ์ คะเลรัมย์	
7	นายพสุธา โกมลมาลย์	
8	นายจิตร จีระฉัตร	หอการค้าจังหวัดนครพนม
9	นางสาวสมจิต อรรถวินิจ	บ้านนาจอก (แทนคุณกรนก)
10	นางรัชนี เวือนศรี	บ้านนาจอก (แทนคุณกรนก)
11	คุณพ่อสุรศักดิ์ พงษ์พิศ	โบสถ์นักบุญอันนา หนองแสง
12	นายตรีพัฒน์ ถิระตั้งตรงจิตร	โรงแรมวิวโขง จังหวัดนครพนม
13	นางสาววรารณ์ ถัพจุลพล	โรงแรมวิวโขง จังหวัดนครพนม
14	คุณปริม ธนะอุต	โรงแรมวิวโขง จังหวัดนครพนม
15	นางสาวสิริกัญญา เชี่ยวชูศักดิ์	ผู้ช่วยจัดการสวนอาหารวิวโขง
16	นายจรัส บุญขวลิต	พิพิธภัณฑสถานโฮจิมินห์
17	คุณวรพงษ์ บุพศิริ	บวรเทรเวล
18	คุณสุรศักดิ์ มิ่งเจริญพานิชย์	ก้าวไกลการท่องเที่ยว
19	คุณเดชา จันทศ	สวีทโฮมเทรเวลไกด์
20	นายสุนทร ซอยรัมย์	ผู้ช่วยป้องกันจังหวัดนครพนม ที่ทำการปกครอง จังหวัด ศาลากลางจังหวัดนครพนม ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม หมายเลขโทรศัพท์ 080-1936356
21	นายสุพจน์ ผิวดำ	ปลัดอำเภอพระธาตุพนม (ฝ่ายความมั่นคง)การ ท่องเที่ยวและกีฬานครพนม หมายเลขโทรศัพท์ 0899487395
22	นางจิตลดา พลเชียงขวาง	ผู้จัดการฝ่ายขายและการตลาด บริษัททัวร์ สวี ทโฮมเทรเวลไกด์ 290 หมู่ 11 ตำบลฝั่งแดง อำเภอธาตุพนม จังหวัดนครพนม หมายเลข โทรศัพท์ 091-3685570 E-mail : sweethome2499@gmail.com

23	นางนิษฐ์สุรีย์ โตธนานันท์	ผู้อำนวยการบริษัททัวร์บีหนึ่งทัวร์ อำเภอเมือง จังหวัดนครพนม หมายเลขโทรศัพท์ 086- 4504720 E-mail : kanitta- soodanguan@hotmail.com ใบอนุญาตนำเที่ยว เลขที่ 51-0175
24	นายสุรศักดิ์ มิ่งเจริญพาณิชย์	ผู้จัดการบริษัทก้าวไกล การท่องเที่ยว 507/13 ถ. อภิบาลปัญญา ตำบลในเมือง อำเภอเมือง จังหวัด นครพนม หมายเลขโทรศัพท์ 0812621564 E- mail : kaoklai999@yahoo.com

รายชื่อผู้เข้าร่วมเวทีสังเคราะห์ “การศึกษาศักยภาพ เส้นทางและมูลค่าเพิ่มของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคม
และวัฒนธรรมในกลุ่มจังหวัดสกลนคร-นครพนม-มุกดาหาร สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)”
วันพุธที่ 8 สิงหาคม 2556 ณ โรงแรมมุกดาหารแกรนด์ จังหวัดมุกดาหาร

ลำดับที่ No.	ชื่อ-สกุล Title name/Name/Surname	หน่วยงาน Office
	จังหวัดมุกดาหาร	
	ภาครัฐ	
1	นายพิเชฐ เดชะคำภู	สำนักงานการท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดมุกดาหาร
2	ด.ต.พร้อมพงศ์ มาพงษ์	สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร
3	นายประพาส บุญสุข	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดร้อยเอ็ด
4	นายมนตรี บุญยพรหม	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดขอนแก่น
5	นายอาชว์ ตั้งประจิก	สมาคมอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร
6	นายกฤตพัฒน์ ครุฑกุล	สำนักงานแรงงานจังหวัดมุกดาหาร
7	นายทวีศักดิ์ ป้องศรี	สำนักงานจังหวัดมุกดาหาร
8	นายสิทธิโชค จงพันธ์	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดร้อยเอ็ด
	จังหวัดนครพนม	
9	นายอุทร ใจแก้ว	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม
10	นายอุทัย ใจแก้ว	สำนักงานท่องเที่ยวและกีฬาจังหวัดนครพนม
11	นางสาวปริม ชะนะฮุต	โรงแรมวิวโขง
12	นางสาววราภรณ์ จันจุลพล	โรงแรมวิวโขง
	ภาคเอกชน	
13	นายเอกอมร ศรีลาศักดิ์	สันนิบาตเทศบาลจังหวัดมุกดาหาร
14	นางสาวรติมา ศิริวรพิทักษ์	หจก.มุกดาหารการพิมพ์
15	นายธีรพันธ์ พานพิพัฒน์เกษตรกุล	สมาคมไทยเชื้อสายเวียดนาม
16	นายคำสิงห์ ทองซอน	สภาพัฒนาองค์กรชุมชนจังหวัดมุกดาหาร
17	นางพัชชา ทองเรือง	สภาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร
18	นายสมศักดิ์ สีบุญเรือง	สมาคมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร
19	นายพลเอก วัฒนดิลก	สมาคมอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวจังหวัดมุกดาหาร
20	นางสุวิวรรณ รัตนวิศิษฐ์	ร้านอาหารแม่น้ำโขง
21	นางยุพิน ศรีสุริยจันทร์	กองทุนพัฒนาบทบาทสตรีอำเภอเมืองมุกดาหาร
22	นายจำลอง วงศ์กิตติธร	หอการค้าจังหวัดมุกดาหาร
23	นายสัจจา วงศ์กิตติธร	บริษัทวีไอพีสยามทราเวล

รายชื่อผู้เข้าร่วมเวทีสังเคราะห์ “การศึกษาศักยภาพ เส้นทางและมูลค่าเพิ่มของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคม
และวัฒนธรรมในกลุ่มจังหวัดสกลนคร-นครพนม-มุกดาหาร สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)”
วันพุธที่ 8 สิงหาคม 2556 ณ โรงแรมมุกดาหารแกรนด์ จังหวัดมุกดาหาร

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว

No.	Name/Surname	Position	Tel./mobile
1	Ms. Bounmy KHANTIVONG	Vice Governor office	2231 9263
2	Mr. Singkhapho SAYYAVONG		22312321
3	Mr. Somvang SOMCHITDA		
4	Mr. Somchanh COUANGBAYKHAM		
5	Mr. Sengdeuane COUANGBAYKHAM		5564 0645
6	Mr. Kongphanh THEPPHAVONG		5564 1346
7	Mr. Khongsavanh PHOMMALANGSY		
8	Ms. Phonesouk PHETKONGCHACK		9094 9722
9	Ms. Apaythong NHOYBOUKONG		22310772
10	Mr. Somsanouk BOUNTAKHOT		5525 2995
11	Mr. Anousak PRASITH		5537 4300
12	Mr. Othan SYSOMPHONE		5544 1139
13	Mr. Chanthakhone SYLAVY		2231 4612
14	Mr. Chanthachak KITTAVONG		7733 2259
15	Mr. Bounthanom KHOMTHILAT		5406 6689
16	Mr. Bounkham PHOUTHICHACK	General Director	2231 8668
17	Mr. ChanPheng PHOMPADICHITH	Immigration	2231 6759
19	Mr. Lamphone SYVILAYSOUK		2261 8555
20	Mr. Phonesavath ATSAPHANTHONG		22622307
21	Miss. Jettane SHAMOUNTY		22600003
22	Mr. Choummala DEUNCHANHOM		554478332
23	Mr. Sonthavong KHENNAVONG		
24	Mr. Thouvilay JOUANGMANY		97526888
25	Mr. Bualom INSYTHAVONG		
26	Mr. Thor YONGSHIT		
27	Mr. Phutsaya SAYGOSY		
28	Mr. Khammoune SOUVANNAPHOUM		
29	Mr. Bounlup LUANGKHAMDEAG		
30	Mr. Khamphanh MORPHENGSAVAN		

No.	Name/Surname	Position	Tel./mobile
31	Ms. Daosavanh SALUEMSOUK		
32	Mr. Bountie CHANTHASING		5572 1840
33	Mr. Bounnum PHAEPHAISANH		5553 2249
34	Mr. Thippavong SUVANNAPHANGSY		2228 0880
35	Mr. Sulid COUANGCHINDA		
36	Mr. Phanya CHANTHALAT		22326444
37	Miss. Phetsamone PHOMMALANGSY		22193888
38	Mr. Boualy MILATTANAPHENG		55326510
39	Mr. Vilay SYLASHA		2222 1000
40	Mr. Lumsamai VORVASAN		2233 5556
41	Mr. Thongon KHENNAVONG		2233 3465
42	Mr. Khamphadith KHEMMANITH		
43	Mr. Phetchinda PHANGSYSOMBOUN		

รายชื่อผู้เข้าร่วมเวทีสังเคราะห์ “การศึกษาศักยภาพ เส้นทางและมูลค่าเพิ่มของแหล่งท่องเที่ยวเชิงสังคม
และวัฒนธรรมในกลุ่มจังหวัดสกลนคร-นครพนม-มุกดาหาร สู่ประชาคมเศรษฐกิจอาเซียน (AEC)”
วันพุธที่ 8 สิงหาคม 2556 ณ โรงแรมมุกดาหารแกรนด์ จังหวัดมุกดาหาร

สาธารณรัฐสังคมนิยมเวียดนาม

ลำดับ ที่ No.	ชื่อ-สกุล Title name/Name/Surname	ตำแหน่ง Position	หน่วยงาน Office
	Quang Tri		
1	Nguyen huu dung	Deputy Chairman of Quang tri PPC	Quang tri PPC
2	Pham Duc Chau	member of national assembly	national assembly
3	Nguyen Van Dung	Deputy Director	Department of Culture, Sports and Tourism
4	Nguyen Vu Quyen	Public Relations Department (Culture and Tourism)	Department (Culture and Tourism)
5	Nguyen Phuc Vuong	Deputy Director	Department of Foreign Affairs
6	Le Thanh Hung	Deputy Director	Department of Transportation
7	Nguyen Xuan Hung	Deputy Director	Provincial Bureau of Customs
8	Tran Thi Quyet	Provincial People’s Council	Provincial Cultural and Social Section
9	Nguyen Dinh ha	Deputy Commander	Immigration Department
10	Tran Minh Tien	Ex. Deputy Commander	Immigration Department
11	Nguyen Huu Thang	chief	Department of Planning and Investment
12	Nguyen Dinh Thi	Deputy Chief	External Relations Section, Quang Tri PPC office
13	Ho Van hoan	Chief	Tourism Section, Department of Culture, Sports and Tourism
14	Hoang Cong Thuc	Deputy Director of Center of Tourism Promotion	Department of Culture, Sports and Tourism
15	Tran Huu Phuoc	Businessman	Sepon company
16	Le Anh Son	Businessman	DMZ Travel
17	Nguyen Thi Duyen	Business woman	Mekong tourist Company
18	Nguyen Khanh Linh	Business woman	Global Travel Company
19	Nguyen Minh Hai	Businessman	Sai Gon dong ha tourist company
20	Le Thi Mai Thur	Interpreter	
	Nghe An		
21	Nguyen thi Huong	Director	Department of Culture, Sports and Tourism
	Ha Tinh		
22	Nguyen Canh Thuy	Deputy Director	Department of Culture, Sports and Tourism
23	Tran Duc Nam		Tan Hong Company
24	Ho Ba Loi		
	Thua Thien Hue		
25	Tran Viet Luc	Head of planning and tourism development	Department of Culture, Sports and Tourism of Thua Thien Hue Province
	Quang Binh		
26	Nguyen Van Ky	Deputy director	Department of Culture, Sports and Tourism of Quang Binh Province
27	Le Ba Ngoc	Deputy director	Ngoc Thanh Part., Ltd.
28	Quach thi thanh hoa	Director of the station.	Khe Ve Station, Ngoc Thanh Part., Ltd.
29	Nguyen Thanh Hang		